

Seks ve cinselliğin toplumsal yaşamın parçası olduğu aşırı cinselleştirilmiş bir kültürde yaşıyoruz. Bu cinsel devrim Yahudi-Hristiyan ve İslami norm ve sınırlara meydan okuyor. Haddizatında cinsellik eğitimi hassas ve hayli önemli bir mesele ve okullarda bu eğitimin uygulanma şekli toplumsal endişelere neden oluyor. Bu kitap konuyu İslam inanç ve pratikleri bağlamında kavramsallaştırarak değerlendiriyor.

İslam, cinselliği ve cinsel eğitimi, hakları ve gereklilikleriyle beraber, adalet ve eşitliğe dayalı ahlaki bir sisteme bağlar. Günümüzde "İslami cinsellik" hakkında seks ve cinselliğin en büyük tabu olarak görüldüğüne, cinselliğin korkuyla ve nadiren tartışıldığına dair baskın bir söylem ve önyargı mevcut. İslami Açından Cinsellik Eğitimi, modern dünyada cinsellik eğitimine ve böylesi bir eğitime duyulan ihtiyaca dair bir analizle bu baskın söylemin mit ve yanlışlarını çürütüyor.

CİSS
KİTAP

ISBN 978-605-73257-3-0
9 786057 325730
www.cisskitap.com

CİSS
KİTAP

İSLAMİ AÇIDAN CİNSELLİK EĞİTİMİ G. HUSSEIN RASSOOL

İSLAMİ AÇIDAN CİNSELLİK EĞİTİMİ

MUHAMMAD AFTAB KHAN
G. HUSSEIN RASSOOL

CİSS
KİTAP

İSLAMİ AÇIDAN CİNSELLİK EĞİTİMİ

Prof. Dr. Muhammad Aftab Khan
Prof. Dr. G. Hussein Rassool
Prof. Dr. Shaikh Abdul Mabud
Prof. Dr. Muhammad Ahsan

www.cisskitap.com

Aydına Yayıncılık Ltd. Şti.
Ayvansaray Mah. Hoca Çakır Cad. No: 26/1 Fatih / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 50129

İSLAMİ AÇIDAN CİNSELLİK EĞİTİMİ

Prof. Dr. Muhammad Aftab Khan
Prof. Dr. G. Hussein Rassool
Prof. Dr. Shaikh Abdul Mabud
Prof. Dr. Muhammad Ahsan

Çeviren: Mustafa İyisan

ISBN: 978-605-73257-3-0
Birinci Baskı: Eylül 2022, İstanbul

İç Düzen: Tekin Öztürk
Kapak Tasarımı: Zeynep Sevrâ Doğan

Baskı: Step Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45522

Copyright©2022, Ciss Kitap
Cambridge Scholars Publishing izniyle yayımlanmıştır.

İçindekiler

Ön Söz.....	7
Teşekkür.....	11
1. Modern Dünyada Cinsellik Eğitimine Genel Bir Bakış	13
2. Cinsellik Eğitiminin İslam Felsefesi	35
3. Hadis Literatüründe Cinsellik Eğitimi [Birinci Kısım]	49
4. Hadis Literatüründe Cinsellik Eğitimi [İkinci Kısım].....	67
5. Cinsel Eğitime İlişkin Fıkıh Kuralları	79
6. Cinsellik Hakkında Efsaneler ve Yanlış Kavramlar.....	97
7. Müslüman Ailelerinin Çocuklarına Cinsellik Eğitimi Verirken Karşılaştığı Sorunlar	109
8. Cinsellik Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Zorluklar ...	125
9. İslami Cinsellik Eğitimi Müfredatının Temeli	151
10. Müslüman Çocuklar İçin Yaşa Özel Cinsellik Eğitimi: Bazı Pratik Öneriler.....	167
11. Müslüman Âlimlerin Cinsellik Eğitimine Bakışları.....	183
12. Genç Yetişkinler İçin İslam Cinsellik Eğitimi	197
13. Ümmetin Karşılaştığı Sosyal Zorluklar	207
14. Zorluklarla Yüzleşme: Stratejiler ve Çözümler	225
Ek: Terimler Sözlüğü.....	235
Yazarlar Hakkında	239
Son Notlar	241
İndeks.....	267

Tablo Listesi

Tablo 2.1	Âdem ve Havva'nın Yarattılışı.....	41
Tablo 2.2	Evlilik, Nikah ve Eşler.....	41
Tablo 2.3	Eşler Arası Cinsel İlişki Adabı.....	42
Tablo 2.4	Eşler Arası Cinsel İlişki Adabı.....	42
Tablo 2.5	Fetüsün Rahimde Üreme ve Gelişim Aşamaları....	42
Tablo 2.6	Evlilikle İlgili Hususlar	43
Tablo 2.7	Cinsel Hijyen ve Abdest	43
Tablo 2.8	Kadın Hakları	43
Tablo 2.9	Ebeveyn-Çocuk Hakları ve Miras.....	44
Tablo 2.10	Sosyo-Cinsel Reformlar ve Cinsellik, Cinsiyet ve Feminizm	44
Tablo 2.11	Peygamber Hanımları.....	45
Tablo 2.12	Doğum Kontrolü.....	45
Tablo 2.13	Zina Yasağı (Zina).....	45
Tablo 2.14	Çıplaklık ve Pornografi	46
Tablo 2.15	Cinsel Sapkınlık.....	46
Tablo 2.16	Şarap Yasağı.....	46
Tablo 2.17	Şiddet	46
Tablo 6.1	Cinsel Organlar Hakkında Yanlış Kavramlar ve Mitler	101
Tablo 11.1	Erkekler İçin Eğitim Programı ve Kaynaklar	189
Tablo 11.2	Kızlar İçin Eğitim Programı ve Kaynaklar.....	190
Tablo 11.3	Kitapların Konuları ve İçeriği.....	191
Tablo 11.4	Erken Cinsellik Eğitimi Konuları.....	194
Tablo 13.1	Evlilik Öncesi Eğitim Programı Müfredatı.....	217
Tablo 13.2	Evlilik Danışmanları İçin Yönergeler	220

Allah Resulü “Bir kimse, ilim elde etmek arzusuyla bir yola girese, Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır. Muhakkak melekler yaptığından hoşnut oldukları için ilim öğrenmek isteyen kimsenin üzerine kanatlarını gererler. Göklerde ve yerde bulunanlar, hatta suyun içindeki balıklar bile âlim kişiye Allah’tan mağfiret dilerler. Âlimin âbide karşı üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Şüphesiz ki âlimler, peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler altın ve gümüşü miras bırakmazlar; sadece ilmi miras bırakırlar. O mirası alan kimse, bol nasip ve kısmet almış olur.” demiştir.

[Ebu Davud ve Tirmizi]

Ön Söz

Her türlü hamd, âlemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur, yalnızca O'na hamd eder, O'ndan yardım isteriz ve yalnızca O'ndan af dileriz. O'na tövbe eder ve kendi kötülüklerimizden ve kötü amellerimizden O'na sığınırız. Allah kimi hidayete erdirirse, işte o, hayırlı yola erişmiştir; kimi de saptırırsa onlar içinde O'nun dışında asla veliler bulamazsın. Biz şehadet ederiz ki; Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederiz ki; Muhammed (sav) O'nun kulu ve elçisidir.

Bu kitap, küresel Müslüman toplumlarda günümüz gençlerinin karşılaştığı çeşitli zorlukları ele almaya odaklanmıştır. Çünkü günümüz çağdaş İslam dünyasında, cinsellik eğitimi ile ilgili İslami yaklaşımla kaleme alınmış sınırlı kaynak bulunmaktadır. Kısıtlı literatüre rağmen, fıkıh kurallarını tam olarak bilmeyen, özellikle de Müslüman öğrenciler ve öğretmenler için birincil öneme sahip konulara odaklanmaya çalıştık. Şüphesiz bu projeyi gerçekleştirirken konuyla ilgili yetkili veya uzman olduğumuzu iddia etmiyoruz. Uzun yıllardır bu konuda bizi bu görevi bir meydan okuma olarak kabul etmeye teşvik eden çeşitli makaleler ve kitaplar yazdık.

Bu kitap, on dört bölüme ayrılmıştır. İlk bölüm, modern dünyadaki cinsellik eğitimine tarihsel bir bakış sunmaktadır ve aynı zamanda Amerika'daki tek cinsiyetli eğitimin kısa bir değerlendirmesini de içermektedir. İkinci bölüm, İslami cinsellik eğitim felsefesi ile ilgili olup, İslam'ın erken dönemlerinin yanı sıra günümüzde var olan cinsel sağlık eğitimi hakkında da bazı bulgular sunmaktadır ve bu bölüm aynı zamanda Kur'an'da bildirildiği gibi cinsellik eğitiminin farklı yönlerinin kapsamlı bir değerlendirmesini de ele almaktadır. Ayrıca bu bilgiler, Kur'an'da ele alı-

nan konuların çeşitliliği hakkında fikir veren bir tablo biçiminde sunulmuştur. Tüm bu bilgilerin ve rehberliğin niteliğine ve miktarına bakıldığında, başka hiçbir ilahi kitabın insan davranışının bu önemli yönü hakkında bu kadar kapsamlı bilgi vermediği rahatlıkla iddia edilebilir. Üçüncü ve dördüncü bölümler, hadis literatüründe cinsellik ve cinsiyet eğitiminin farklı yönlerine ilişkin rehberliğe odaklanmaktadır. Beşinci bölümde, cinselliğin çeşitli yönleri hakkında zengin bilgi sağlayan çeşitli mezheplerin fıkıh literatürlerini incelemekteyiz. Cinselliğin sadece bir yönü olan gusül, namaz ve diğer dini ibadetlerin yerine getirilmesiyle de ilgili olduğundan, fakihler ve diğer âlimler tarafından kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. Başka hiçbir dinin, inanclarına böyle bir rehberlik sağlamaması dikkate şayandır. Altıncı bölüm, cinsellekle ilgili efsaneleri ve yanlışları incelemekte ve insan davranışının bu önemli yönü hakkındaki birçok batıl inanç ve yanlış kanıyı çürütmektedir. Yedinci bölüm, esas olarak Müslüman ebeveynlerin, çocuklarına cinsellik eğitimi verirken yaşadıkları sorunlara odaklanmaktadır. Bu bölümde günümüz Müslüman ebeveynlerin, çocuklarına cinsellik eğitimi vermekte neden ve nasıl zorluk yaşadıklarının tarihsel arka planı kısaca değerlendirilirken, bazı önemli sorunların altı da çizilmektedir. Sekizinci bölümde ise cinsel sağlık eğitimi ile ilgili güncel konular ve zorluklar ele alınırken aynı zamanda cinsel sağlık eğitiminin anlamı, kapsamı ve bu eğitime duyulan ihtiyaç ile ebeveynlerin, din adamlarının ve okulların rolleri de incelenmektedir. Cinsellik ve cinsel sağlık eğitimi için bir müfredatın geliştirilmesini öneren dokuzuncu bölüm, konunun ana hatlarını incelerken, ergenlik döneminde cinsel açıdan büyüme ve gelişme konusu ile de ilgilenmektedir. Onuncu bölüm, çocuklar ve ergenler için yaşa ve gelişime özgü cinsellik eğitim müfredatını kapsamakta ve bu konuyla ilgili İslam'da cinsellik eğitiminin amaç ve hedeflerine ilişkin müfredat hakkında çeşitli görüşleri içeren ve farklı aşamalarda eğitim ve öğretimin bazı ayrıntılarını veren önemli pratik öneriler sunmaktadır. Ayrıca evlilik sonrası İslami öğretilerin çocuk yetiştirme ve ahlak eğitimi gibi bazı yönleri de ele alınmaktadır. On birinci bölüm, Müslüman bilim insanlarının (profesörler, hekimler, psikiyatristler, medyası ve avukatlar) cinsellik eğiti-

mine bakışlarını ortaya koyarken, On ikinci bölüm, genç yetişkinler için İslami cinsellik eğitimini incelemektedir. On üçüncü bölüm, 11 Eylül'ün etkisi, İslamofobi, damgalanma, kimlik ve kuşaklar arası krizler, asimilasyon, sığınmacılık ve makro saldırılar gibi ümmetin karşılaştığı başlıca sosyal zorluklara odaklanırken, Müslümanların karşılaştığı zorlukları ve duyarlı İslami cinsellik eğitimi konusu ile başa çıkmak için olası stratejileri ve çözümleri ele alan On dördüncü bölümle kitap son bulmaktadır.

Bu kitabın özü aşağıdaki kavramlara dayanmaktadır:

- Bir din olarak İslam'ın temeli, Allah'ın birliğine dayanmaktadır.
- Bilginin kaynağı Kur'an ve hadise dayanmaktadır. (Ehl-i Sünnet vel Cemaat).
- Bu, Müslümanların Hz. Muhammed'in (sav) ismini duyduktan (veya yazdıktan) sonra "Salat ve Selam O'na Olsun" sözlerini söyleyecekleri veya tekrar edecekleri bir saygı işaretidir.

Faydasız ilimden Yüce Allah'a sığınırız.

Teşekkür

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Hamd Allah'a mahsustur ve Allah'ın rahmeti ve bereketi Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (sav), onun ailesine ve ashabına olsun. Öncelikle, bu kitabın temasının İngiltere'deki Cambridge İslam Akademisi'nden çıktığını vurgulamak ve bize çeşitli şekillerde yardım eden ve destekleyen isimlerini burada zikretmemizin imkân dâhilinde olmadığı tüm bireylere ve onların bu kitabın kalitesinin artırılmasına yönelik faydalı önerilerine yönelik teşekkür etmek istiyoruz. Ayrıca bize değerli zamanlarını ayırdıkları için tüm bilim insanlarına, akademisyenlere ve klinik tedavi uzmanlarına minnettarız. Cambridge Scholars Publishing çalışanlarına, bu projenin geliştirilmesi sırasında ve yazım ve yayınlama sürecinde değerli ve yapıcı önerileri için teşekkür ederiz.

Son olarak, eşlerimize ve ailelerimize de teşekkür etmek istiyoruz, çünkü onların takdirleri ve teşvikleri olmasaydı bu iş mümkün olmazdı. Allah onları dünyada ve ahirette en güzel mükâfatlarla korusun. Allah hayırlar versin.

Profesör Dr. Muhammed Aftab Khan
Profesör Dr. G. Hussein Rassool
Profesör Dr. Shaikh Abdul Mabud
Profesör Dr. Muhammed Ahsan

1

Modern Dünyada Cinsellik Eğitime Genel Bir Bakış

Giriş

İnsanlık, cinsellik ve cinsiyetle ilgili iki yaklaşım arasında uzun zamandır gidip gelmektedir. Bunlardan ilki, tamamen cinsellikten uzak durma iken ikincisi sınırsız cinsel özgürlüğe sahip olmaktır. İkinci düşünce tarzı; cinsel özgürlüğü, eğlence için seksi, kendi yararına seksi, özgür seksi ve dini, ahlaki, geleneksel veya kültürel olsun, hiç kimsenin bu sürece herhangi bir kısıtlama getirmemesi gerektiğini savunmaktadır. Kökleri antik tarihe dayandığı için bu kavram yeni değildir. Bununla birlikte bekârlık, Hristiyanlıkta Aziz Paul tarafından “Bir erkeğin kadına dokunmaması iyidir”¹ şeklinde açıklanmıştır ancak çoğu insan bu görüşe katılmamakta ve bu doğal insan arzusunun bastırılması gerektiğini savunmaktadır. Bu nedenle Martin Luther King (1929-1968) önderliğindeki Reform Hareketi, bu yaklaşımın bir yönü olarak kabul edilebilir. Modern tarih perspektifinden bakıldığında iki dünya savaşında milyonlarca erkek askerin hayatını kaybetmesi ciddi bir cinsiyet uçurumuna neden olmuştur. Bu nedenle pek çok insan, çok eşliliğe izin vermeyen Batı sistemleri sebebiyle, arzu ve ihtiyaçların insafına bırakılmıştır. Bu durumun ise, gerçek Hristiyan değerlerinin aksine özgür seksin teşvik edilmesine yol açtığına inanılmaktadır. Albert Ellis (1962)² ve G.F.

Gilder (1975)³, bu yaklaşımı “cinsel intihar ve cinsel trajedi” olarak değerlendirmişti.

Cinsellik sadece bir içgüdü değil, aynı zamanda bir yaşam kaynağı ve tutarlı bir dürtüdür çünkü bireylerin karakterleri cinselliğin; nasıl yönetildiğinden, nasıl ifade edildiğinden, nasıl reddedildiğinden ve nasıl yaygınlaştığından etkilenmektedir. Eğer cinsellik değersiz hale getirilirse, aile değerlerini olduğu kadar toplumun sosyal dokusunu da olumsuz etkiler. George Gilder'e göre⁴ cinsel ilişkinin ucuz hale gelmesi, topluma ve bir bütün olarak ulusa pahalıya mal olur ve bu bağlamda buna neden olan şey ise aile kurumunun zayıf ve kırılğan hale gelmesi sonucunda evliliğin değerinin ortadan kalkmasıdır. Erkeklerin ve kadınların sürdürülebilir bir ilişkiye ihtiyaç duyması doğaldır çünkü doğa, bu arzuyu yaratmış ve evlilik kurumunun derinliklerine kök salmış, güçlü aile bağına dayalı bir yaşam kurmak amacıyla her iki cinsiyet için de daimî bir istek vermiştir.

Günümüz dünyasındaki durumu göz önünde bulundurursak, sınırsız cinsel aktivite büyük bir insani değer kaybına ve toplumun ahlaki karakterinde bir düşüşe neden olmuştur. Günümüzde Batı'da gençlerin Yahudi-Hristiyan geleneğinden uzaklaştığı gözlemlenirken, Müslüman ülkelerdeki gençlerin durumunun da pek farklı olmadığını görüyoruz. Ne yazık ki Müslüman din adamları, gençlerin hayatlarında seks ve cinselliğin yeri hakkında dürüstçe konuşmayı başaramamışlar ve maalesef bu rehberlikten yoksun olan gençlerin arzuları, onları diledikleri bilgileri akranlar, televizyon ve sosyal medya gibi daha az özgün kaynaklardan aramaya itmiştir. Bu nedenle güncel ve ihtiyaç temelli dini öğretiler, Müslüman gençlerin küresel modern ortamda karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmelerine özellikle yardımcı olacaktır.

Günümüz Müslüman din adamlarının konuyla ilgili doğru şekilde bilgileri verememesinin önemli nedenlerinden biri, araştırma eksikliği ve Kur'an'a, Hadis'e ve İslam âlimlerine dayalı cinsel sağlık eğitimi konusunda kapsamlı rehberlik sağlayan kaliteli kaynağın bulunmamasıdır. Diğer bir sorun ise Müslüman ülkelerin çoğunda yaygın olan kendine özgü sosyoekonomik, politik, eğitimsel ve kültürel uygulamalar nedeniyle, eğitimciler ve Müslüman

akademisyenlerin öne çıkma ve gerekli eğitimi sağlamak için öncülük etme cesaretine sahip olmamasıdır. Bu nedenle Müslüman ülkelerin mevcut durumu, bu alanda Kur'an ve hadislerin temel öğretilerine dayanan ve Müslüman gençlerin karşılaştığı modern zorluklar ışığında, cinsellik eğitimi konusunu ele alan kapsamlı ve derinlemesine bir araştırma yapmaya acil ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Cinsel sağlık eğitimiyle ilgili mevcut görüş bağlamında bu kitap bu konunun çeşitli boyutlarını keşfetme ve iyileştirme için itirazlar ve önlemler önerme girişimidir.

Cinsellik Eğitimi Nedir?

Cinsellik eğitimi geniş bir terimdir ve çeşitli kişi ve kuruluşlar için farklı anlamlara sahiptir. Ancak genel olarak cinsellik eğitimi, aşağıdakileri içeren farklı sınıflandırmalar altında toplanmaktadır:

- Kapsamlı Cinsellik Eğitimi (KCE)
- Bütüncül Cinsellik Eğitimi
- Yaşam ve Yaşama Becerileri
- İlişkiler ve Cinsel Eğitim (İCE)
- Cinsel Eğitim
- Cinsellik Eğitimi
- Cinsellik ve Üreme Sağlığı (CÜS)

Cinsel eğitim kavramı, esas olarak cinsellik ve üreme bilgisinin fiziksel yönlerine (insan cinsel anatomisi, cinsel üreme, cinsel ilişki ve insan cinsel davranışının diğer yönleri) odaklandığı için kendi perspektifinde çok dar olarak sınıflandırılmış olsa da yeni milenyumun eğitim, insan hakları ve halk sağlığı öncelikleriyle uyumlu yeni bir dildir.

Birçok uluslararası kuruluş ve eğitim kurumu, Kapsamlı Cinsellik Eğitimi (KCE) terimini kullanmaktadır. Kapsamlı Cinsellik Eğitimi, cinselliğin; bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal yönleri hakkında müfredata dayalı bir öğretme ve öğrenme süreci olarak adlandırılmaktadır. Çocukları ve gençleri, aşağıdaki konularda

güçlendirecek; bilgi, beceri, tutum ve değerlerle donatmayı, sağlıklarını, refahlarını ve değerlerini kavramalarını, saygılı sosyal ve cinsel ilişkiler geliştirmelerini, seçimlerinin hem kendi hem de başkalarının refahını nasıl etkilediğini düşünmelerini ve haklarının yaşamları boyunca korunmasını sağlamalarını ve bunu anlamlarını amaçlamaktadır.⁵

Birleşmiş Milletler cinsel sağlık ve üreme sağlığı ajansı olan Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, KCE'yi okulda veya okul dışında hak temelli ve cinsiyet odaklı bir yaklaşım olarak görmekte olup, gençlerin gelişen kapasitelerine ve yaşlarına uygun bilgiler sağlayarak, birkaç yıl boyunca eğitilmesi olarak tanımlamaktadır. Kapsamlı cinsellik eğitimi, insan gelişimi, insan anatomisi ve üreme sağlığı hakkında bilimsel olarak doğru bilgilerin yanı sıra doğum kontrolü, doğum ve bağışıklık yetmezlik virüsü (HIV) dâhil olmak üzere cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE) hakkında bilgiler içermektedir.⁶ Küresel bir bakış açısıyla Dünya Sağlık Örgütü cinsel sağlık eğitim programlarını üç gruba ayırmaktadır:

- 1) Öncelikle ve özellikle, evlilik öncesinde cinsel ilişkiden kaçınmaya odaklanan programlar.
- 2) Bir seçenek olarak cinsel ilişki yaşamayı içeren ancak aynı zamanda gebeliği önleme ve güvenli seks uygulamalarını da içine alan kapsamlı programlar.
- 3) Kategori 2'deki unsurları içeren ancak aynı zamanda onları daha geniş bir kişisel ve cinsel büyüme ve gelişme, cinsel haklar ve eğitim hakkı perspektifine yerleştiren programlar.

Bu son programlar bütüncül cinsellik eğitimi⁷ olarak adlandırılmaktadır. Avrupa'da Cinsellik Eğitimi Standartları'nda bütünsel cinsellik eğitimi kavramı, cinselliğin; bilişsel, duygusal, sosyal, etkileşimsel ve fiziksel yönlerini öğrenmek olarak tanımlanmaktadır.

Cinsellik eğitimi erken çocukluk döneminde başlar ve ergenlik ve yetişkinlik boyunca sürerken, cinsel gelişimi desteklemeyi ve korumayı da amaçlamaktadır. Çocukları ve gençleri cinselliklerini anlamak ve ondan zevk almak, güvenli ve tatmin edici ilişkiler kurmak ve kendilerinin ve diğer insanların cinsel sağlığı ve iyi

oluşu için sorumluluk almak için kademeli olarak bilgi, beceri ve pozitif değerlerle donatmakta ve güçlendirmektedir.⁸ Cinsel sağlık eğitiminin yukarıdaki tanımları ve özellikleri, laik-demokratik toplumlarda bu bağlama dayalı iken eleştiriye konu olan şey ise cinsellik eğitiminin özü değil, okul müfredatında yorumlanması ve uygulanmasıdır. Cinsellik eğitimi doğası ve süreci bakımından kapsamlı olmasına rağmen yine de bu alanda İslami bir bakış açısı eksiktir. Batı eğitim girişimlerinde yaygın olan cinsellik eğitimi “cinsiyetle, cinsel işlev bozukluklarıyla, sapmalarla ve evlilik kurumu ile ilgili değerlerden ve ahlaktan”⁹ yoksundur. İslami cinsellik eğitimi ise İslami değer ve ilkeler açısından daha geniş bir bağlamda uygulanmaktadır. İslami eğitimin olmadığı okullarda, çocukların genellikle cinsel yolla bulaşan hastalıklardan ve istenmeyen gebeliklerden kaçınmak için doğum kontrol yöntemlerini uygulama veya cinsel rıza verme ya da kürtajı nasıl yapacaklarını öğrenme gibi konularda “eğitilmesi” önerilirken, bedenlerinin kutsallığından veya cinsel eylemlerinden ya da iffet ve evliliği beklemenin önemi gibi ahlaki öğretilerden çok az bahsedilmektedir.¹⁰

Bu kitap bağlamında düşünülecek olursa, Müslümanlara İslam’ın bu konudaki ahlaki karakterini ve hükümlerini öğretmek olan İslami Cinsellik Eğitimi, yaşa özgü cinsellik ve cinsel sağlık bilgisini İslami değer ve ilkelere göre aktarmak anlamına gelmektedir. Bu İslami anlayışa dayalı cinsel sağlık eğitimine dair cinsel yoksunluk yaklaşımıdır.

Bu kitap bağlamında İslami Cinsellik Eğitimi, İslami değer ve ilkelere göre, yaşa özel cinsellik ve cinsel sağlık bilgilerinin verilmesi anlamına gelmektedir. Bu noktadaki amaç, Müslümanlara İslam’ın cinsellik konusundaki ahlaki tutumunu ve hükümlerini öğretmektir. Bu İslami anlayışa dayalı cinsel sağlık eğitimine dair yoksunluk yaklaşımıdır.

Müslüman Gençlerin İslami Cinsellik Eğitimi İhtiyacı

Tüm Müslümanlar sadece namaz ve ibadetle sınırlı olmayan İslami öğretileri günlük yaşamlarında da sürdürmek zorundadır. İs-

lam, cinsellikle ilgili bazı kuralların belirlenmesi de dâhil olmak üzere günlük faaliyetlerin, yaşam tarzının ve uygulamaların tüm alanlarında rehberlik sağlamaktadır. Önde gelen bir İslam âlimi olan Şeyh Abdul-Majeed Subh, cinsellik eğitimine ve bu eğitimin önemine ilişkin İslami duruşa vurgu yaparak şunları ifade ediyor:

“İslam’da cinsellik eğitiminin yasak olduğunu düşünenlerin tamamen yanlış olduğunu söyleyerek, İslam hukuku kitaplarının; regl tartışmaları, doğum kanaması, hamilelik, doğum, cinsel ilişki kuralları, evlilik kuralları, cinsel ilişkiden sonra yıkanma (gusül), ilişki sırasında boşalmayla ilgili kurallar, boşalmadan cinsel ilişki ve zina veya zina işleminin cezası ile ilgili kurallar¹¹ dâhil olmak üzere cinsel farkındalığı artıran çeşitli konuları da ortaya koyduğunu belirtmektedir.”

Bu nedenle bir Müslüman, İslami yaşam tarzını ve uygulamalarını, gerçek ve bütüncül bir şekilde uygulamak istiyorsa tıpkı günlük namazlarını nasıl kılacağını öğrendiği gibi bu inancın cinsel geleneklerini de bilmelidir. Müslüman gençlerin de internet ve sosyal medya aracılığıyla bir dizi cinsel örneklerle maruz kalmaları sebebiyle, ahlaki ilkelere uyabilmeleri için seks ve cinsellik hakkındaki İslami bakış açılarını bilmeleri gerekmektedir.

Ayrıca Batı ve Kuzey Avrupa’da, Kuzey Amerika’da ve Avustralya’da Batı değer sistemine ve cinsel geleneklere doğrudan maruz kalan çok sayıda yerli ve göçmen Müslüman aile ve çocukları bulunmaktadır. Bazı ülkelerde cinsellik ve ilişki eğitimi, eğitim müfredatının bir parçasıdır. Örneğin İngiltere’de 7 yaşından itibaren çocuklar cinsellik eğitimi görmektedir ancak cinsellik ve ilişkiler eğitimi (CİE), 11 yaşından itibaren zorunludur.^{11,12} Ebeveynlerin, çocuklarını bu sınıflardan alma hakları olmasına rağmen Hristiyan örgütleri cinsellik ve ilişki eğitiminin ebeveynlerin etkisini zayıflattığını ve çocuklarını cinsellik ve cinsel faaliyetlerin tazyikinden korumak için güçsüz kaldığına dair endişelerini dile getirmiştir. Ayrıca bu alandaki eğitimlerin müfredatları ile ilgilenmenin, devletin bir görevi olmadığı ileri sürülmektedir. Bu düşünceler aynı zamanda seks ve cinselliğe ilişkin İslami değer sisteminde de yankılanmaktadır. Ahlaktan yoksun ve laik cinsellik eğitimi, eğitimciler tarafından pek çok şekilde desteklen-

mektedir ve bu, İslami değer sistemi paradigması içinde kabul edilemez bir yapıya karşılık gelmektedir. Bu durum, zorlu ebeveynlik süreci içerisinde özellikle Müslüman toplumlarda ayrıca bir zorluk teşkil etmektedir. Söz konusu zorluklar, İslami bir bakış açısıyla cinsellik eğitiminin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Cinsellik Eğitiminin Tarihsel Arka Planı

Fransız Devrimi'nin (1789-1799) bir sonucu olarak herhangi bir ilahi gücün, insanoğlunun cinsel yaşamının düzenlenmesi için bir yöntem ortaya koymadığına inanılıyordu ve cinsellik yasağını uygulama yetkisine sahip herhangi bir dini kurum yoktu. Bu durum özgür seks ve cinsel özgürlük ve serbest seks kavramlarını öne çıkarmıştır. Ancak erken yaşta ilişki, erken hamilelik ve cinsel travmanın tehlikelerine ilişkin artan endişeler nedeniyle sağlık çalışanları ve okul idarecileri okullarda cinsellik eğitiminin başlatılması çağrısında bulunmuştur. Bu nedenle cinsellik eğitimi ilk olarak 1950'lerde İsveç'te uygulanmış ve kısa sürede Yahudi-Hristiyan Batı dünyasında ana akım haline gelmiştir. Okul temelli cinsellik eğitiminin başlatılması 1990'larda ve 2000'lerin başında önce Fransa ve Birleşik Krallık'ta ve ardından; Portekiz, İspanya, Estonya, Ukrayna ve Ermenistan'da devam etmiş, İrlanda'da ise cinsellik eğitimi 2003 yılında ilk ve ortaokullarda zorunlu hale gelmiştir.^{13,14,15,16} Yirminci yüzyılın son yarısında farklı sonuçlar veren, çeşitli cinsel sağlık eğitimi yaklaşımları uygulanmıştır. Aşağıdaki bölümlerde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa ülkelerinde uygulanan bu tür iki sistemin en göze çarpan özelliklerinden bazılarını ele alacağız. Avrupa ve ABD'de cinsellik eğitiminin daha kapsamlı bir açıklaması için bkz. Aftab Khan.^{13,14,15,16,17}

Cinsellik Eğitimi Sisteminin Kapsayıcılığı

İsveç'te cinsellik eğitimi (veya cinsel eğitim) başlamış, daha sonra 1970'in başlarında devlet okulları "nasıl çocuk yapıldığını" ve "bireylerin cinsel yolla bulaşan hastalıklara nasıl yakalandığını" izah etmeye başlamıştır. Zamanla bu derslerin temel noktası de-

ğişmiş ve üreme biyolojisinin öğretilmesine ek olarak, öğrencilere evlilik kısıtlaması dışında, cinsel ilişkinin “iyi” olduğu bilgisi verilmiştir. 1960’ların ve 1970’lerin cinsel devrimi, artan sayıda seks partneri ve evli olmayan yetişkinler arasındaki cinsel ilişkilerin daha fazla kabul görmesi ile anılmaktadır. Bu dönemde, genç erkekler ve kadınlar, giderek daha genç yaşlarda ilk cinsel ilişki deneyimlerini yaşamışlardır.¹⁸ Baby Boom neslinin çocukları, 1970’lerde ebeveynlerinin yaptığından daha erken yaşta seks yapmaya başlamışlardır. Kızlar arasında, erken yaşta cinsel ilişkiye girmenin bir sonucu olarak, ilk cinsel deneyimdeki tarihsel cinsiyet farkı daralmıştır. Günümüz ergenleri, cinsel olarak daha aktif, daha fazla partnere sahip ve daha sık seks yapmaktadır.^{19,20}

Son otuz yılda ABD’de ve başka yerlerde, sınıf içi cinsellik eğitimi tartışmaları özellikle genç gebelik oranları endişe verici bir biçimde artmaya başladığında ve HIV/Edinilmiş Bağışıklık Yetmezliği Sendromu (AIDS) salgını, gençler üzerinde yıkıcı bir etki yarattığında yoğunlaşmıştır. Tartışmalar, insanları ve toplumu bölmüş ve iki farklı ana grup yaratmıştır. Ana akım seks eğitmenleri, kapsamlı cinsellik eğitimini savunurken, dini gruplar, değerden bağımsız seks bilimine karşı çıkmışlar ve evlilikten önce cinsel ilişkiye girmeme, cinsellik eğitiminin temel ilkesi haline gelmiştir. Kapsamlı cinsel sağlık eğitimine karşı çıkan birçok kuruluş, ABD de dâhil olmak üzere birçok ülkede, cinsel ilişkiye girmeme yaklaşımını uygulamak için çok fazla çaba göstermiştir. Kapsamlı cinsel sağlık eğitiminin destekçileri ile bu kuruluşlar arasındaki anlaşmazlıklar şunlardır. Bu eğitim programı:

- Geçim kaynakları için bir tehdittir.
- Güvenli seks gurusu ve prezervatif destekleyicisidir.
- Sistem, “müstehcen”, “ahlaksız” ve “pis bir komünist komplosu”dur.^{21,22}
- Amerikan gençliğinin ahlaki değerlerine zarar vermektedir.
- Yahudi-Hristiyan ahlak kurallarını reddetmektedir.

- Hristiyanlığın Tanrı inancının kurnazca yok edilmesi amacını taşımaktadır.
- “Sodom ve Gomore’nin yeni baştan” başlamasına ön ayak olmaktadır.^{19,20,21,22,23}

Nihayetinde kapsamlı cinsel sağlık eğitim programları, genel olarak halkın, özellikle de ebeveynlerin ezici onayı sayesinde 1980’lerin başından ortasına kadar başarılı olmuştur. 1980’lerin ortalarında, yeni bir etken olan AIDS salgını cinsellik eğitimi senaryosunu değiştirmiş ve Ekim 1986’da Sağlık Bakanı’nın AIDS hakkındaki raporu, cinsel sağlık eğitimini, halk sağlığı çerçevesine kaydırmıştır. Bakan C. Everett Koop’a göre:

“Artık okullarda cinsellik eğitimine ihtiyacımız olduğuna ve bunun heteroseksüel ve eşcinsel ilişkilerle ilgili bilgileri içermesi gerektiğine şüphe yoktur ve gençlerimizin yaşamları bizim sorumluluğumuzu yerine getirmemize bağlıdır.”²⁴

1980’lerin sonunda ABD’deki birçok eyalet, okulların AIDS ve diğer cinsel yolla bulaşan hastalıklar (STD’ler) konusunda bilgilendirme yapmalarını zorunlu hale getirmiştir. Bu eyaletlerden bazılarının cinsel sağlık eğitimi konusunda da eğitim vermesi gerekiyordu.²⁵ Çeşitli cinsellik eğitim türleri vardı ve bazı eyaletler cinsel ilişkiye girmeme de dâhil olmak üzere yalnızca sınırlı eğitimi teşvik ediyor görünüyorken, diğerleri ise cinsel ilişkiye girmeme hakkındaki bilgilerin yanı sıra, prezervatif kullanımı ve diğer korunma stratejileri hakkında bilgiler içeren HIV ve STD önleme kursları vermiştir.²⁶ Cinsel sağlık eğitim programlarından bazıları çok tartışmalı oldukları için kürtaj, eşcinsellik ve mastürbasyon gibi konuları kapsam dışı bırakmış²⁷ ve pek çok cinsel sağlık eğitimi programının bu tür politika ve uygulamalarının yetersizliği, kapsamlı cinsel sağlık eğitimine olan ihtiyacı güçlendirmiştir.

Cinsel Yoksunluk Programı

Cinsel Yoksunluk Eğitimi Programı, 1997'de ABD'de 1966 Refah Reformu Yasası'nın bir parçası olarak başlamış ve cinsellikten uzak kalma girişimleri, ortaokul ve lise gençlerine evliliğe kadar cinsel ilişkiden uzak durmanın en iyi seçim olduğunu öğretmeye odaklanmaktadır.^{28,29,30} Cinsel yoksunluk eğitimi şunları içerir^{29,30}:

- Okul çağındaki tüm çocuklar için evlilik dışı cinsel aktiviteden kaçınma, beklenen standarttır.
- Evlilik dışı hamilelikten, cinsel yolla bulaşan hastalıklardan ve diğer ilişkili sağlık sorunlarından kaçınmanın tek ve kesin yolu cinsel aktiviteden uzak durmaktır.
- Evlilik bağlamında karşılıklı sadık tek eşli bir ilişki, cinselliğin beklenen standardıdır.
- Evlilik dışındaki cinsel aktivitenin zararlı psikolojik ve fiziksel etkileri olması muhtemeldir.
- Evlilik dışı çocuk doğurmanın çocuk, ebeveyn ve toplum için zararlı sonuçları olması muhtemeldir.
- Cinsel ilişki tekliflerinin nasıl reddedileceğini öğrenmek önem taşımaktadır.
- Alkol ve uyuşturucu kullanımının cinsel ilişki teklifleri karşısındaki savunmasızlığı artırdığını fark etmek önem taşımaktadır.
- Cinsel ilişkiye başlamadan önce kendi kendine yeterliliğe ulaşmak önemlidir.

Yarım asırdan fazla bir süre önce, Ulusal Kiliseler Konseyi Evlilik ve Aile Komisyonu, Amerikan Sinagog Konseyi Aile Komitesi ve Birleşik Devletler Katolik Konferansı Aile Hayatı Bürosu, cinsellik eğitimi konusunda cinselliğin; Tanrı'nın bir armağanı olduğunu, şükranla kabul edilip, saygı ve sevinçle kullanılması gerektiğini onaylayan dinler arası bir bildiri yayınlamıştır.³¹ 1968 bildirisi, inanç topluluklarını cinsellik eğitimi için kaynak, liderlik ve fırsatlar sağlamaya çağırmakta ve cinselliklerini ve toplumdaki rollerini anlamaya ihtiyaç duyan çok sayıda gence ulaşarak, okul-

ların oynadığı hayati rolü ortaya koymaktadır. Amerika'nın dört bir yanındaki kiliseler ve sinagoglar, cinselliğin Tanrı'nın verdiği bir armağan ve insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olduğu ilkesiyle üyelerine inanç temelli cinsellik eğitimi sunmuştur.³² Dini liderler ergenlerin cinselliklerini manevi terimlerle anlamalarına yardım etmekle giderek daha fazla ilgilenmeye başlamışlardır.³³ Genelde gençlerin cinselliklerini yasak veya günah bir şeyden ziyade Tanrı'nın bir armağanı olarak gördüklerinde onu kötüye kullanma olasılıklarının daha düşük olduğu iddia edilmektedir.

Papa Francis bu konu hakkında aşağıdakileri ifade etmiştir:

*“Cinsellik ve seks Tanrı'nın bir armağanıdır. Tabu değildir. Bir erkekle bir kadın arasındaki aşk tutkulu olduğunda hayatını sonsuza dek vermeye sebep olur. Sonsuza dek. Ve onu beden ve ruhuyla vermeye.”*³⁴

Sadece yoksunluk savunucuları cinsellik eğitim programlarının yoksunluk hakkında sınırlı bilgi verdiğini veya hiç bilgi vermediğini ancak esas olarak öğrencilere doğum kontrolü ve güvenli seks tekniklerini öğretmeye odaklandığını iddia etmişlerdir. Ayrıca cinsellik eğitim programlarının eşcinselliği göz ardı ettiğini, öğrencilere nasıl seks yapılacağını öğrettiğini ve ebeveyn otoritesini zayıflattığını da iddia etmişlerdir.³⁵ Ergenlik dönemindeki hamileliğin, cinsel yolla bulaşan hastalıkların ve evlilik dışı doğumların devam eden yüksek oranlarındaki eğilimlerin “gelecekteki cinsellik eğitiminin başarısızlığının” kanıtı olduğunu ileri sürmüşlerdir.³⁶ Kapsamlı cinsel sağlık eğitimi programları gibi, sadece yoksun bırakma programlarına karşıt olan görüşler de vardır. Bunlardan bazıları şunları içermektedir:

- Bu programın kapsamı çok sınırlıdır ve bu kapsam sadece; cinsel yolla bulaşan hastalıklar, planlanmamış gebelikler, doğum kontrolündeki başarısızlık oranları ve evlilik dışı cinsel faaliyetten kaçınma ihtiyacı ile sınırlıdır.
- Temel cinsel sağlık bilgilerinden kapsamlı bir şekilde bahsedememişlerdir.
- Genellikle “korcu temelli” olarak adlandırılan bu programlar; korku, utanç ve suçluluk duygusu aşılıyarak ve

çocuklara; kör olacaklarını, bir hastalığa yakalanacaklarını, asla hamile kalamayacaklarını ve sonunda öleceklerini söyleyerek gençlerin cinsel davranışlarını kontrol etmek için tasarlanmıştır.

- Cinsellik eğitimi programları, 7-12. sınıf öğrencilerine cinsellikten kaçınmayı öğretir ve sağlık eğitimi programlarındaki devlet ve özel okul öğretmenlerinin %78'i yoksunluğu seçmenin mantıklı olduğuna dair dersler vermektedir.^{37,38}
- Metodolojik olarak sağlam hiçbir araştırma, sadece yoksunluk içeren programların cinsel ilişkinin başlamasını geciktirdiğini gösterememiştir.^{39,40}

Bu kanıtlara rağmen, sadece yoksun bırakma programları çoğalmaya devam etmektedir ve bu tartışmada birçok başka faktör de gün ışığına çıkmıştır. Örneğin, sorunun cehalet değil, bilgisizlik olması gibi. Bu bakış açısı gerçek bilginin didaktik açıdan tek başına davranışı değiştirmek için yeterli olmadığını gözlemleyen Diclemente ve arkadaşları tarafından da doğrulanmıştır.^{37,38,39,40,41} Başka bir faktör ise ebeveyn disiplini. Gençlerin, ebeveyn kontrolü seviyelerine ilişkin raporlarına dayanan bir çalışma, orta derecede katı ebeveynlere sahip gençlerin, en düşük cinselliğe sahip olduğunu, çok katı ebeveynlere sahip gençlerin daha yüksek seviyede cinselliğe sahip olduğunu ve cinselliğe izin veren ebeveynlere sahip olanların en yüksek seviyede cinselliğe sahip olduğunu göstermektedir.⁴² İyi aile değerleri ve nitelikleri çocukların gelişimi için temel biçimlendirici güçtür. Ebeveynlerin birbirlerine şefkat ve sevgi göstermekte özgür ve mutlu hissettiği ailelerde kendilerini, varlıklarını ve cinselliklerini sevinçle kabul eden mutlu çocuklar olacağı kabul edilmektedir.

Aile yapısı da bir başka önemli faktördür. Araştırma bulguları, bekâr anneler tarafından yetiştirilen kızların, evli ebeveynleri tarafından yetiştirilen kızlara kıyasla daha az denetlenmeye ihtiyaç duyduklarını, erken cinsel ilişkiye girme ve gebe kalma olasılıklarının daha düşük olduğunu göstermektedir.⁴³ Bir diğer önemli faktör ise dindir. “Evlilik öncesi ilişki, dini bir bağlantısı olmayan

gençler arasında en yüksek düzeyde meydana gelirken, dindar gençler daha erken yaşta cinsel ilişkiden kaçınma eğilimindedir.”⁴⁴ Dinin evlilik öncesi seks üzerinde güçlü bir etkisi vardır ve o dini benimsemiş kişilerin kendi emirlerine uymasını sağlar.⁴⁵ Dini bir mezheple bağlantılı olan veya özdeşleşen gençler dindar olmayanlara göre evlilik dışı cinsel ilişki ihtimallerinin daha düşük olduğunu bildirmektedir.⁴⁶ Benzer şekilde dindar değilseniz ancak çoğunluğu Müslüman olan bir ülkede yaşıyorsanız, cinsel davranışınızı İslam inancına⁴⁷ göre ayarlamamız ve İslami kurallara uygun şekilde davranmanız muhtemeldir. İslam inancı, tüm dünyada davranışlara yön vermede çok etkilidir. Evlilik öncesi erken cinsel ilişki, yaşamın ilerleyen dönemlerinde uzun vadeli ilişkiler kurma noktasında olumsuz bir etkiye sahiptir.^{48,49,50} Kinsey ve arkadaşlarının bulguları^{49,50} dini gruplar açısından çok ilginçtir. Ortodoks Yahudi olan erkek ergenler ve genç yetişkinler, dindar Katolikler ve Protestanlara kıyasla, cinsel olarak daha az aktiftir. Aynı şekilde cinsel açıdan en aktif bireyler, kiliseye gitmeyen Katoliklerdir, onları kiliseye gitmeyen Protestanlar ve sinagoga gitmeyen Yahudiler izlemektedir. Kadınlar söz konusu olduğunda ise dindar Protestanların çok küçük bir kısmı, kiliseye gitmeyen Protestanlara kıyasla orgazm yaşamıştır.

Cinsellik Eğitimi Programları Üzerine Önemli Görüşler

Her iki yaklaşımın bazı özelliklerini gözden geçirdikten sonra, okullarda cinsellik eğitiminin halkın talebine yanıt olarak başlatılmadığı veya bunun için bir ebeveyn lobisinin olmadığı sonucuna varılabilir. Aksine güçlü bir liberal lobisinden, araştırmacılar ve girişimcilerden bunun için talep olmuştur. Batı’da cinsellik eğitime dair iki karşıt görüş vardır: Biri cinsellik eğitiminin çocuklarda iffeti (hayâ, utanma duygusu) azaltmak, cinsel tutkuyu uyandırmak ve tüm cinsel günahları ve sapkınlıkları kabul etmeleri için onlara baskı yapmak üzere tasarlandığına inanmaktadır.⁵¹ Öne sürülen başka bir görüş de cinsellik hakkında bilgi edinmenin çocuk gelişiminin normal bir parçası olduğu ve gençlere korunarak seks yaptıkları sürece seks yapmanın iyi olduğunun söylenmesidir. Buradaki iddia ilişkinin güvenli ol-

ması ve doğum kontrolü amacıyla her iki tarafın da prezervatif gibi doğru korumayı kullanmasının (zararın en aza indirilmesi) önemli olduğudur. Sigara ve madde kullanımı da dâhil olmak üzere diğer sağlık alanlarında, çocuklarımıza riskten kaçınmayı öğrettiğimizi belirtmek önemlidir, onları alkol kullanmamaları veya sigara içmemeleri konusunda bilgilendirmeliyiz. Tüm bu alanlarda riskten kaçınmayı başarılı bir şekilde uygulayabileceğimizi ama bu alanda yapamayacağımızı nasıl söyleyebiliriz? Çocukların herhangi bir iradeye sahip olmadığını söylemek, ahlaki açıdan iflas etmiş bir toplumun bahanesi olarak kabul edilebilir. Bu ikiyüzlülük, günümüz cinsel anarşisine yol açmış ve Batı'yı "cinsel intihar" veya "cinsel trajedi"nin eşiğine getirmiştir. Farklı bir bilim insanı da şunları belirtmiştir:

*"Ne yazık ki gençlerimiz için, masumiyetleri ve ahlaki bütünlükleri için cinsellik eğitimi tümüyle dikkate değer bir husustur. Bekâret eğitimi ya ihmal edilir ya da daha da kötüsü, modern gençlikle uyumsuz olduğu için dalga geçilir ve alay konusu olur."*⁵²

Benzer şekilde Carole Ulanowsky⁵³ ve Valerie Riches⁵⁴ okulda cinsellik eğitimindeki mevcut uygulamaları eleştirirken, İngiliz toplumunda insanları sömüren, doğal hedonizm olarak bilinen ahlaksız bir güç tarafından pek çok genci oradan oraya sürükleyen ve ahlaki açıdan başıboş bırakan değişikliklerin olduğunu belirtmişlerdir.

ABD'de cinsellik eğitimine yönelik iki yaklaşıma rağmen, gençlerin gebelik oranı diğer endüstrileşmiş batılı ülkelerden önemli ölçüde daha yüksektir.⁵⁵ Birleşik Krallık, Batı Avrupa'da genç yaşta doğum ve kürtaj oranlarının en yüksek olduğu ülke⁵⁶ olup, genç yaşta doğum oranlarının Hollanda'dakinin beş katı, Fransa'dakinin iki katı ve Almanya'dakinin iki katından fazla olduğu bildirilmektedir.^{57,58,59} Ancak küresel ölçekte, araştırmalar erken yaşta gebelik oranlarında bir düşüş olduğunu göstermiştir. Bu düşüşün nedenleri karmaşık olsa da bunun; daha fazla gencin cinsellikten uzak durmasından, cinsel olarak aktif olanlar için ise doğum kontrolünün daha fazla kullanılmasından ve gençler ve gençlere rehberlik eden ebeveynler arasında daha fazla şeffaflık

olmasından kaynaklandığını öne süren kanıtlar vardır.^{58,59} Benzer şekilde Japonya'da da geleneksel ahlaki değerler nedeniyle gençlerin hamilelik oranı oldukça düşüktür ve evli olmayan genç bir anne olmak utanç vericidir. Ancak bazı Batı Avrupa ülkeleri, gençlerin cinselliği konusunda özgürlükçü olma ve genç gebeliklerin önlenmesi için doğum kontrol haplarının kullanımında zararı en aza indirme yaklaşımında ısrarcıdır. ABD'deki ikilik, aynı anda hem de müsamahakâr olma, iki yolun da başarılı bir şekilde takip edilmediği anlamına gelmektedir. Tüm bu durumun dikkatlice değerlendirilmesi, cinselliğinin öncelikle ahlaki, ruhsal ve fiziksel sağlık meselesi olduğunu göstermektedir. Bu nedenle evlilik için maddi ve manevi desteğin iki ebeveynli bir aile temelinde yeniden tesis edilmesine öncelik verilmelidir. Aile kurumunun parçalanması veya zayıflaması birçok psiko-sosyal soruna katkıda bulunmaktadır. Genç ebeveynler olma konusunda daha savunmasız olan yüksek riskli grupların; bakıma muhtaç gençlerin, evsizlerin, okulda daha az başarılı olanların, genç ebeveynlerin çocuklarının, belirli etnik grupların ve sosyal açıdan yoksun çevrelerde büyümüş olanların olduğunu belirtmek gerekmektedir.^{60,61}

Amerika Birleşik Devletleri'nde Tek Cinsiyetli Eğitim

Bu konuda öncelikle kadın eğitiminin önemi vurgulanmalıdır. Eğitimli anneler, sağlıklı ve sorumluluk sahibi vatandaşları yetiştirecektir. Batı'da eğitimli kadınların ilk çocukları, tek cinsiyetli ortaöğretim ve üniversitelerinin ürünüydü. 19. yüzyılın son on yılında, ABD'nin kuzeydoğusundaki yedi kadın koleji olan Yedi Kız Kardeşler, elit sınıfın kızlarını eğitmeye başlamıştır ve bu okulların mezunları 19. yüzyılda kadın hareketinin önünü açmıştır. Okullar sadece kadınlarda aktivizme ilham vermekle kalmamış, aynı zamanda onları evli olmayan kadınlar için saygın ve profesyonel kariyeri olan ücretli öğretmenler olarak çalışmaya da hazırlamıştır. Batı'da 19. yüzyılda cinsiyet ayrımcılığının doğal ve kültürel uygulamanın bir parçası olarak görüldüğü ve bunun sonucunda tek cinsiyetli okulların kurulduğu belirtilebilir. Ancak feminist hareketin bir sonucu olarak 19. yüzyılın sonunda

karma eğitim bir standart haline gelmiştir. ^{60,61} Daha sonra birçok kadın ve ebeveyn, özellikle ortaöğretimde karma eğitimin faydalarını sorgulamaya başlamıştır ve bu tür okulların kızların özgüvenine zarar verdiğini düşünmüşlerdir. Pek çok insan, cinsiyet önyargısının tüm okul seviyelerinde önemli bir sorun olduğu için ABD'deki eğitim sisteminin kızların ihtiyaçlarını karşılamadığına inanmışlar ve kızların cinsel tacize uğradığını ve erkeklere daha fazla önem veren bazı cinsiyet önyargılı öğretmenler tarafından ihmal edildiğini iddia etmişlerdir. Sonuç olarak, kızların akademik performansta, erkek arkadaşlarının gerisinde kaldığı görülmüş ve “Kızların ve erkeklerin, ölçülen yeteneklerde aşağı yukarı eşit şekilde okula girdikleri bildirilmiştir... On iki yıl sonra kızlar üst düzey matematik ve öz saygı ölçüleri gibi kilit alanlarda erkek sınıf arkadaşlarının gerisinde kalmışlardır.”⁶² “Oğlanların kızlara tükürmeleri, aralıksız gevezelikleri ve kızların saçlarını sık sık çekiştirmeleri rahatsızlığın kaynağı olarak görülmüştür.”⁶³

Karma eğitime karşı çıkma hikâyesi, Amerikadaki ve diğer Batı ülkelerindeki birçok araştırmacı pek çok veri sağladığı için daha fazla tartışılabilir. Ancak kendimizi çok uygun iki gözlemden alıntı yapmakla sınırlayacağız. Gilder⁶⁴ kız ve erkek çocuklar için ayrı okulları savunurken şu sonuca varmıştır:

“Kadınla rekabet herhangi bir alanda erkekler için yıkıcıdır ancak hiçbir zaman cinsellikleriyle erken yaşta meşgul olan hassas ergenler arasındaki kadar zarar verici değildir.”

Ayrıca şunları da eklemiştir:

“Tipik bir lise sınıfı hakkında basit, önemli ve görünüşte sözü edilemeyecek bir gerçeğe başlayalım. Birincisi ve en önemlisi, erkeklerin çoğu ve çok sayıda kız, çoğu zaman karşı cinsi düşünmektedir. Eğer buna inanmıyorsanız hayal kuruyorsunuz demektir.”

Ayrıca Patricia Cayosextone'un⁶⁵ (1969) aşağıdaki gözlemleri de dikkate alınmaya değerdir:

“Anaokulundan, lisansüstü çalışmalara kadar bedenler ve zihinler birbirine sürtünür. Sonuç mükemmel bir şekilde tahmin edicidir. Cinsel aktivite, giderek genç yaşta gerçekleşir... Sınıflar, kızların ve erkeklerin diğer cinsiyetin dikkatini çekmek için performans gösterdiği ve entelektüel olmayan erkeklerin hızla okul kitaplarını erkeklik için bir tehdit olarak görmeye başladığı yoğun bir cinsel alan haline gelir.”

Ayrıca:

“Okullarda başarılı olma eğiliminde olanlar, her bakımdan en “kadın-sı” erkeklerdir. Sınıflarda uysal ve itaatkâr olanların saldırganlıkları diğer alanlarda düzensiz bir şekilde ortaya çıkar. Örneğin, üniversite kampüsünde cehennem yaşarlar. Aksi takdirde sürekli mastürbasyon yaparlar, bu konuda notlarından daha fazla endişelenirler ve genellikle enerjilerini içe doğru verirler, bu da ciddi karakter bozulmalarına neden olabilir.”

Benzer bir durum, Müslüman ülkelerdeki çeşitli eğitim kurumlarında da görülebildiği için bu görüşlerin geçerliliği göz ardı edilemez.

Kaynakça

- Boonstra, Heather D. *Matter of Faith: Support for Comprehensive Sex Education Among Faith-Based Organizations*, Guttmacher Institute. Accessed Nov 14, 2018, <https://www.guttmacher.org/gpr/2008/02/matter-faith-support-comprehensive-sex-education-among-faith-based-organizations>.
- Caleb, S.C. *Human Sexuality a Gift from God*. Accessed Nov 15, 2018, <https://www.scross.co.za/2018/10/human-sexuality-a-gift-from-god/>
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). "School-based HIV- prevention education—United States, 1994." *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 45, no. 35 (1996): 760-765.
- Concerned Women for America (CWA), *Sexuality Education in American schools: An Evaluation of the Sex Information and Education Council of the United States, a Public School Administrator's guide*. Washington, DC: CWA.
- DiClemente, R J., M. Durbin, David Siegel, F. Krasnovsky, N. Lazarus, and T. Comacho. "Determinants of condom use among junior high school students in a minority, inner-city school district." *Pediatrics*, 89, no. 2 (1992): 197-202.
- Donovan, Patricia. "School-based sexuality education: The issues and challenges." *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 30, no. 4 (1998): 188-193.
- Engel, Randy. *Sex Education - The Final Plague*. Charlotte, NC: Tan Books, 1993.
- Escoffier, Jeffrey. *The Sexual Revolution, 1960-1980*, accessed Nov 14 2018, http://www.glbqtarchive.com/ssh/sexual_revolution_S.pdf
- Ellis, A. *The American Sexual Territory*. New York: Groveless Inc., 1962.
- Freedman-Doan, Carol R., Leanna Fortunato, Erin J. Henshaw, and Jacqueline M. Titus. "Faith-based sex education programs: What they look like and who uses them." *Journal of Religion and Health*, 52, no. 1 (2013): 247-162. <http://www.jstor.org/stable/23352835>.
- Ellis, B J, JE. Bates, K. A. Dodge, D.M. Fergusson, L. J Horwood, G. S Pettit, and L. Woodward. "Does father absence place daughters at special risk for early sexual activity and teenage pregnancy?" *Child Development*, 74, no.3 (2003): 801-821.
- Forrest, JD, and J. Silverman. "What public school teachers teach about preventing pregnancy, AIDS and STDs." *Family Planning Perspectives*, 21, no. 2 (1989) 65-72.
- Gambrell, A. E, and D. Haffner, D. *Unfinished Business: A SIECUS Assessment of State Sexuality Education Programs*. New York: SIECUS,1993.

- Gilder, George F. *Sexual Suicide*. New York: Bantam Books, 1975.
- Haffner, D. W, and D. de Mauro. *Winning the Battle: Developing Support for Sexuality and HIV/AIDS Education*. New York: Sexuality Information and Education Council of the United States (SIECUS), 1991.
- IPPF. *Sexuality Education in Europe - A Reference Guide to Policies and Practices*. The SAFE-Project. London: IPPF.
- Islam Today Magazine UK. *Do Muslim Children Need 'Islamic' Sex Education?*, 2018. Accessed 31 Dec, 2018, <http://islam-today.co.uk/do-muslim-children-need-islamic-sex-education>.
- Khan, Aftab. *Sex and Sexuality in Islam*. Lahore: Nashriyat, 2006.
- Kaiser Family Foundation. *Sex Education in America: A View from Inside the Nation's Classrooms*. Menlo Park: The Kaiser Family Foundation, 2000.
- Kirby, D. *No Easy Answers: Research Findings on Programs to Reduce Teen Pregnancy*. Washington, DC: National Campaign to Prevent Teen Pregnancy, 1997.
- Kinsey, A., W.B. Pomeroy, and C.E. Martin. *Sexual Behavior in the Human Male*. London: Saunders Company, 1953.
- Kinsey, A., W.B., Pomeroy, and C. E Martin. *Sexual Behavior in the Human Female*, London: Saunders Company, 1953.
- Koop, C E. *Surgeon General's Report on Acquired Immune Deficiency Syndrome*. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, 1986.
- Lindberg, Laura, J. Santelli, and S. Desai. "Understanding the decline in adolescent fertility in the United States, 2007-2012." *Journal of Adolescent Health*, 59, no. 5 (2016): 577-583.
- Marra, William A. "The Two Directions of Sex Education," *Faith Newsletter Catholic United States*, 1998.
- McIlhane, J.S. and F.M. Bus. *Hooked: New Science on How Casual Sex is Affecting Our Children*. Chicago: Northfield Publishing, 2008.
- Napier, Kristine. "Chastity programs shatter sex-ed myths," *Policy Review*, May-June, 83 (1997): 12.
- NARAL. *A State by State Review of Abortion and Reproductive Rights*. (Washington, DC: NARAL, 1998.
- Palme, Louise (2002). Cited in Sabnum Dharamsi, *Relationships, Sex & Marriage for Muslims, Christians & All Faith Communities in Tower Hamlets*. Accessed Nov 14, 2018, <https://uk.linkedin.com/in/sabnum-dharamsi-b0ba1316>.
- People for the American Way (PFAW). *Teaching Fear: The Religious Right's Campaign against Sexuality Education*. Washington, DC: PFAW, June 1994.

- Riches, Valerie. "Shortcomings of present-day practice in school sex education." In *Sex Education and Religion*, edited by Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud. (Cambridge: The Islamic Academy, 1998).
- Santelli, J. Laura, Laura Duberstein Lindberg, Lawrence B. Finer, and P. SusheelaSingh. "Explainin grecent declines in adolescent pregnancy in the United States: The contribution of abstinence and improved contraceptive use." *American Journal of Public Health*, 97, no. 1 (2007): 150-156.
- Sedgh, G., L. B. Finer, A. Bankole, M. A Eilers, and S. Singh. "Adolescent pregnancy, birth, and abortion rates across countries: Levels and recent trends." *Journal of Adolescent Health*, 56, no. 2 (2015): 223-230.
- Sexton, Patricia Cayo. *The Feminized Male: Classrooms, White Collars & the Decline of Manliness*. New York: Random House, 1969.
- Shaykh 'Abdul-Majeed Subh, Cited in *Is Sex Education Allowed?* 2018. Accessed 31 Dec, 2018, <http://aboutislam.net/counseling/ask-the-scholar/morals-manners/sex-education-allowed/>.
- Sodom and Gomorrah - Again and Again*, accessed Nov 14, 2018, <https://bibleprophecy.wordpress.com/2016/01/15/sodom-and-gomorrah-again-and-again/>.
- Smith, C, and M. L Denton. *Soul Searching: The Religious and Spiritual Lives of American Teenagers*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Swann, C.J., K. Bowe, G. McCormick, and M. Kosmin. *Teenage Pregnancy and Parenthood: A Review of Reviews: Evidence Briefing*. London: Health Development Agency, 2003.
- The National Curriculum, Accessed Nov 14, 2018, <https://www.gov.uk/national-curriculum/other-compulsory-subjects>.
- Trivedi, D., F. Bunn, M. Graham, and R. Wentz. *Update on Review of Reviews on Teenage Pregnancy and Parenthood*. Submitted as an addendum to the first evidence briefing 2003. Centre for Research in Primary and Community Care University of Hertfordshire on behalf of the National Institute for Health and Clinical Excellence, December 2007.
- Ulanowsky, Carole. "Sex education: Beyond information to values." In *Sex Education and Religion*, edited by Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud, Cambridge: The Islamic Academy, 1998.
- United Nations Statistics Division, *Statistics and Indicators on Women and Men, Table 2b- Indicators on Childbearing*. Accessed Nov 16, 2018, <https://unstats.un.org/unsd/demographic/products/indwm/ww2005/tab2b.htm>
- UNESCO. *International Technical Guidance on Sexuality Education: An Evidence-informed Approach*, Revised edition. Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2018.

- UNESCO. Prevention Education in Eastern Europe and Central Asia. A Review of Policies and Practices, 2013. Moscow: UNESCO Regional Office.
- UNFPA. *What is Comprehensive Sexuality Education?* 2016. Accessed 30 Dec, 2018, <https://www.unfpa.org/comprehensive-sexuality-education>.
- U.S. Social Security Act, §510(b) (2), and advocatesforyouth.org
- Whelan, Christine B. "Single sex classroom." *National Review*, 50, no. 17 (1998):24.
- Whitehead, Barbara Dafoe. "The failure of sex education." *The Atlantic Monthly*, 32-35 (October 1994): 55-80.
- Wilcox, Brian L., S.P. Limber, H. O'Bierne, and C.L. Bartels, *Federally Funded Adolescent Abstinence Promotion Programs: An Evaluation of Evaluations*, paper presented at the biennial meeting of the Society for Research on Adolescents. Boston, Mar. 10, 1996.
- WHO (Europe), *What is "Holistic" Sexuality Education?* Accessed 30 Dec, 2018, http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/250824/Frequently-asked-questions_15_05_2014.pdf?ua=1.
- WHO Regional Office for Europe and BZgA, *Standards for Sexuality Education in Europe: A Framework for Policy Makers, Education and Health Authorities and Specialists*, 2010. Koln: BZgA.
- Yepoyan, T. "School-based sexuality education in Eastern Europe and Central Asia." *Entre Nous, the European Magazine for Sexual and Reproductive Health*, 80, (2014): 14-16.

Cinsellik Eğitiminin İslam Felsefesi

Müslüman Toplumlarda Cinsellik Eğitimi

İslami cinsellik eğitim felsefesini ele almadan önce, günümüz Müslüman toplumlarında cinsel sağlık eğitiminin durumunu incelemek daha yerinde görünmektedir. Neredeyse tüm Müslüman ülkelerde, konu seks olunca insanlar hâlâ çekingen davranmaktadırlar. Müslüman ebeveynler, hâlâ bu konu hakkında konuşmayı günah olarak görmekte ve onu gevşek bir karaktere yormaktadırlar. Yaklaşık elli yıl önce düğün gecelerinden sadece birkaç gün önce ebeveynleri, gençlere partnerlerini nasıl memnun edeceklerini ve onlardan ne beklediğini anlattığında seks hakkında bilgi almış olurlardı. Günümüzde bu durum değişmiş olsa da anne babaların ve gençlerin kafasında hâlâ endişeler var. Kur'an'ın bir rehberlik kitabı olduğunu ve Yüce Allah'ın; üreme, yaratılış, aile hayatı, regl ve boşalma dâhil olmak üzere hayatımızın tüm yönlerini ele aldığını hatırlatmamız gerekmektedir. Hz. Muhammed (sav) cinsel pozisyonlar da dâhil olmak üzere, cinsellik ve cinsel yaşamın birçok yönünü ashabı ile ele almıştır.

Müslüman ebeveynlerin çocuklarıyla eğitici cinsel konuları konuşmama larının ana nedeni İslam'ın öğretilerinden ziyade, kültürleri ve gelenekleridir. Ebeveynleri, kendilerini cinsiyet ve cinsellikle ilgili konularda cehalet içinde yetiştirmeleri sebebiyle, bu konuyu çocuklarıyla konuşmaktan çekinmektedirler. Bu da çocuklarının bu konuları merak etmesine ve pornografik lite-

ratür, akranlar, televizyon ve internet gibi güvenilir ve istenmeyen kaynaklardan kendilerini eğitmelerine neden olmaktadır. Bu bağlamda birçok genç, cinsellikle ilgili bilginin öneminin farkında değil bu da bedensel ve fiziksel sağlıklarının korunmasına verdikleri önemin ve saygının azalmasına neden olmaktadır. Afrodisyak ilaçları (örneğin Viagra)-, cinsel sorunların ve hastalıkların tedavisi ile ilgili gazetelerde ve internette yer alan günümüz reklamları, gençler arasında doğru bilgi eksikliği ve yetersiz cinsellik eğitiminin açık bir göstergesidir. Dahası Huma Ahmad I Avrupa ve Amerika'daki genç Müslüman erkek ve kızların, ebeveynlerinden ve yaşam tarzları üzerindeki inanç ve ailelerinin diğer tüm sınırlamalarından uzaklaşmak adına, kendilerini daha özgür hissettikleri kolejlere ve üniversitelere gittiklerini söylemiştir. Aynı zamanda dini toplantılara katılıp, günlük ibadetlerini yapmamak, randevuya çıkmak veya bara gitmek gibi çelişkili şeyler yapmaktadırlar. Bu tür çelişkili davranışların nedeni ise İslam ve İslam ahlakı konusunda sınırlı bilgiye sahip olmalarıdır. Ergenlik döneminde uyum sağlama ve herkes gibi olma baskısı çoğu zaman çok yüksektir. Bu nedenle akran baskısı, onları evlilik sınırları dışında cinsel bir aktivitede bulunmak için geniş fırsatlar da dâhil olmak üzere İslami ruhla uyumlu olmayan çeşitli faaliyetlere katılmaya zorlamaktadır.

Bu arada aile hayatının sayısız meselesini tartışırken, çoğu zaman seks ve cinsellikle ilgili konulara değinmeyen müslüman din adamlarının (imamların) tutumları oldukça hayal kırıklığı yaratmaktadır. Eşlerin hakları ve birbirlerine karşı sorumlulukları konusundaki bilgisizlik sebebiyle gençler, evlilik yaşamında sahip olunması gereken sevgi ve merhameti kavrayamazlar. Bu nedenle bir süre sonra eşler birbirleriyle uyumlu olmadıklarını fark ederler. Bu tür çatışmalar da evlilik uyumsuzlukları, ayrılıklar ve boşanmalarla sonuçlanarak, günlük yaşamlarında farklılıklara sebep olmaktadır. Müslüman toplumda son zamanlarda artan boşanma oranı, evlilik ve ilgili diğer konular hakkında İslami öğretilerin eksikliğinden kaynaklanan aynı çatışmaların sonucudur.

İslam'ın İlk Döneminde Cinsellik Eğitimi

Hız. Muhammed (sav) sadece namaz ve diğler dini ibadetlerin yerine getirilmesi hakkında bilgi vermekle kalmamış, aynı zamanda ahabına cinsellikle ilgili her konuda eğitim vermiştir. Pek çok rivayet, ilk Müslüman erkeklerin ve kadınların dinlerini gerçek ruhuyla anlamayı amaçlayarak, Hız. Peygambere (sav) güven ve olgunlukla sorular yönelttiklerini göstermektedir. Mesela Peygamber Efendimizin (sav) eşi Hız. Aişe (ra), bir kadının Peygamberimize (sav) regl döneminden sonra gusül abdestini (tam banyo) sorduğunu anlatmıştır: “Peygamberimiz (sav) ona ne yapması gerektiğini anlatmış⁶⁶ ve “Kendini misk kokulu bir bezle arındır.” demiştir. Kadın “Bununla kendimi nasıl arındırabilirim?” diye sormuş, o da “Subhanallah! Kendini arındır” demiştir. Onu kendime çektim ve ona “Kanla kirlenmiş yeri ovala” dedim⁶⁷. Başka bir rivayette Hız. Aişe, “Ensar kadınları ne kadar iyidirler ve utangaçlıkları onları dinlerini anlamalarından alıkoynamaz.”⁶⁸ diye eklemiştir.

İlerleyen sayfalarda Müslümanların cinsel yaşamlarının ve davranışlarının çeşitli yönlerine ilişkin Kur'anı öğretileri inceleyeceğiz. Ancak bundan önce, Hız. Peygamber'in (sav), ağız hijyenine verdiği önemi gösteren başka bir örnek vermek gerekmektedir. Hız. Aişe (ra), “Allah Resulü'nün abdest almadan önce misvak ile dişlerini temizlemeden uyandığı bir gün veya uyuduğu bir gece olmamıştır.”⁶⁹ demiştir. Urveden (ra) 'Ata' aracılığıyla şunlar rivayet edilmiştir: “Müminlerin annesi Aişe'nin (ra) odada dişlerini temizlediğini duyduk”⁷⁰ “Misvak kullandığını duyduk.”⁷¹ Bu durumun üzerinde dikkatlice düşünülmesi, evlilik yaşamında diş temizliğinin önemini ve faydalarını yansıtmaktadır.

İslami Cinsellik Eğitiminin Özellikleri

Uygun ve sağlıklı cinsellik eğitiminin, mutlu bir yaşam için çok önemli olduğunu söylemeye gerek yoktur. İslam, Allah'ın bu nimetlerinden yararlanmak için yeterli bir yapı sağlamıştır. Cinsellik eğitimi, Kur'an ve sünnette verilen çerçevede uygulandığında, cinsellik bir duygusal tatmin, zevk ve üreme kaynağıdır ve sonuç

olarak İslam ümmetinin sağlıklı nüfusunun sürdürülmesine ve çoğalmasına da yardımcı olmaktadır. İslami cinsellik eğitiminin önemli bazı özellikleri şunlardır:

- Seks sadece eğlence ya da zevk aracı olarak değil, ciddi bir konu olarak ele alınmaktadır. Her zaman sağlıklı bir aile hayatı için eşler arasında sevgiyi, şefkati ve huzuru tesis etmeyi amaçlayan üstün bir insan ilişkisi olarak evlilik hayatıyla ilişkilidir (Rum Suresi 30: 21).
- Abdullah Yusuf Ali, Kur'an ayetini yorumlarken (A'raf Suresi, 7: 189) "Fiziksel hayatımızın büyük bir bölümünü yöneten duygusal dünyamız ve doğamız üzerinde çok fazla etkisi olan seks korkumuzu, küçümsememizi veya müsamahamızı değil, kelimenin tam anlamıyla saygımızı hak ediyor."⁷² demektedir.
- Seks eşler arasında özel bir meseledir ve hiçbir durumda bu çevrenin dışında ifşa edilmemelidir.
- Kur'an'ın diğer öğretileri gibi ayetler ve Hz. Peygamberin (sav) hadisleri de yaşa özel olmayıp, bir kimse veya otorite tarafından herhangi bir değişikliğe tabi değildir ve renk, inanç veya cinsiyet önyargısı yoktur.

Kur'an'da Üreme ve Cinselliğin Ele Alınmasının Sebepleri

Kur'an'da bahsedilen cinsellik eğitimi konularını ele almadan önce, bu Yüce Kitap'ın neden üremenin ve cinselliğinin farklı yönlerini bu kadar kapsamlı bir şekilde ele aldığını açıklamak yerinde görünmektedir. Kur'an, tam anlamıyla üreme fizyolojisi üzerine bir kitap değildir ancak Kur'an'da; Âdem ve Havva'nın yaratılışına, evrenin nasıl var olduğuna, okyanusların ve dağların yaratılışına dair atıflar vardır. Benzer şekilde Kur'an, insan hayatının sosyo-ekonomik, politik ve diğer birçok yönüyle ilgilenebilir ancak Kur'an'ın sadece bu konularda bir kitap olduğunu söylemek de doğru olmaz. Kur'an'ın öğretilerinin temel amacı, bilim ya da benzeri herhangi bir konuyu öğretmek değil, insanoğlunun günlük yaşamında bu öğretilere göre rol model

olmaları için elçilerini gönderen tek bir yaratıcının (Allah'ın) olduğunu fark etmesini sağlamaktır. İnsan, yeryüzünde Allah'ın halifesi olarak, Allah'ın hükmünü gezegende hâkim kılmakla sorumlu tutulmuştur.

Kur'an, üreme sürecini ve aynı şekilde diğer sosyo-ekonomik konuları da ele alarak, insanları yaratılış sürecini düşünmeye ve böylece Yüce Allah'a teslim olma yükümlülüklerini yerine getirmeye davet etmektedir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki Kur'an'ın yaklaşık on dört asır önce üremeye ilişkin verdiği bilgiler ve öğretiler, modern bilim insanları tarafından sadece yaklaşık bir asır önce keşfedilmiştir.^{73,74,75,76} Üremeyle ilgili; Ovist Teorisi, Ayrılkıçılar Teorisi, Ebeveyn İzlenimi Teorisi, Kendiliğinden Nesil Teorisi gibi birçok farklı teori ortaya atılana kadar yaklaşık on iki yüzyıllık uzun bir boşluk vardır. Son olarak 1839'da Schwann ve Schleiden,^{8,9,10,11,77} tüm canlı organizmaların bir binadaki tuğlalara benzeyen hücrelerden oluştuğunu gözlemlemiştir ve bu da Hücre Teorisini doğurmuştur. Heape,⁷⁸ 1900 yılında memelilerde östrus döngüsünün sürecini açıklamış ve ortaya koyduğu terminoloji hâlâ tıp literatüründe kullanılmaktadır. Konuyla ilgili ilk gerçek kitap olan Marshal'ın *The Physiology of Reproduction* (1910)⁷⁹ adlı kitabı, Kur'an'ın neredeyse tüm üreme sürecini anlatmasından yaklaşık on üç yüzyıl sonra yayınlanmıştır.⁸⁰ Bu kısa açıklamadan insanlığın Kur'an'da bildirilen bilimsel gerçeklerden mahrum bırakıldığı ve bilim insanlarının aynı gerçekleri yeniden keşfetmelerinin yaklaşık on iki yüzyıl sürdüğü anlaşılabilir. Maurice Bucaille (2000),⁸¹ üremeye çeşitli bağlamlarda Kur'an'ın birkaç düzine ayetinde değinildiğine tanıklık etmiştir. Yüce Kitap, birçok yerde belirli mekanizmalardan bahsetmekte ve yanlışlıkla bahsedilmeyen tek bir ifade olmadan üremede açıkça tanımlanmış aşamaları anlatmaktadır. Kur'an'daki her şey kolayca anlaşılabilir basit terimlerle ve daha sonra keşfedilecek olana tam olarak uyacak şekilde açıklanmıştır.⁸²

Kur'an'da Cinsellik Eğitiminin Farklı Yönlerine Genel Bir Bakış

Meryem Suresi'nde (19: 16-26), insan hayatının birçok yönüne işaret eden çok canlı bir cinsellik eğitimi örneği bulunur.

Ve [Ey Muhammed] Kitapta Meryem'i de okuyup an. Hani o evinden ayrılarak doğu tarafında bir yere çekilmişti. Onlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Derken, ona ruhumuzu gönderdik; ruh ona tam bir insan şeklinde göründü. Meryem, "Beni senden koruması için çok esirgeyici olan Allah'a sığınıyorum, eğer Allah'tan sakınan bir kimse isen (bana dokunma)" dedi. Melek, "Ben ancak sana tertemiz bir erkek çocuk bağışlamak için rabbim tarafından gönderilmiş bir elçiyim" dedi. Meryem, "Ben iffetsiz olmadığım ve bana bir erkek eli bile değmediği halde nasıl çocuğum olur?" dedi. Melek cevap verdi: "Orası öyle; ancak rabbim buyurdu ki: O bana kolaydır. Biz, onu insanlara bir delil ve kendimizden bir rahmet kılacağız. Bu, kararlaştırılmış bir iştir. Derken Meryem ona hamile kaldı, işte bu sebeple karnında bebeği ile uzak bir yere çekildi. Sonra doğum sancısı onu bir hurma ağacının dibine getirdi. Meryem, "Keşke bundan önce ölseymdim de unutulup gitseydim!" dedi. Aşağısından biri ona şöyle seslendi: "Tasalanma! Rabbim senin altında bir su kaynağı yaratmıştır. (Şu) hurma ağacını da kendine doğru silkele ki, üzerine taze, olgun hurma dökülsün. Ye, iç, gözün aydın olsun! İnsanlardan birini görürsen, de ki: Ben, çok esirgeyici olan Allah'a adakta bulundum, artık bugün hiçbir insanla konuşmayacağım."

Yukarıdaki ayetlerden şu çıkarımlar yapılabilir:

- Bir çocuğun doğumu (İsa'nın doğumu hariç, ona selam olsun) ancak bir erkek ve bir kadın arasındaki evliliğin (cinsel ilişki) bir sonucu olarak mümkündür.
- İffet, Mesih zamanında revaçta olan bir kavramdır ve bekâret, iffetin sembolüdür.
- Çocuk doğumdan önce anne karnında kalır.
- Bir çocuğun doğumundan önce 'doğum sancıları' gelir, bu "normaldir" ve başka kimsenin yardımına ihtiyaç duymaz.

- Bir çocuğun doğumundan hemen sonra bir kadın zayıflık / stres halindedir ve stresin kötü etkileriyle mücadele etmek için zengin bir enerji kaynağı olarak maden suyu içilmesi ve taze olgun hurmaların yenmesi tavsiye edilmiştir.
- Çocuğun (erkek veya kadın) cinsiyetinden bahsedilir.

Kur'an'ın çeşitli bölümlerinde (sure), doğrudan veya dolaylı olarak cinsiyet ve cinsellikle ilgili çeşitli konular ele alınmaktadır. Aşağıdaki tablolarda, ilgili konu(lar) uygun olarak, bu konuların ele alındığı surelerin listeleri ve ayetler sunulmaktadır. Burada konuların bazılarının tekrar edildiğini görebilirsiniz; bu hiçbir durumda bir zayıflık olarak değerlendirilmemelidir; daha ziyade, konuyu farklı yaşlardan ve entelektüel ve zihinsel yeterlilik seviyelerinden insanlar için anlaşılır hale getirmek için iyi bir öğretim yöntemidir.

Tablo 2.1 Âdem ve Havva'nın Yaratılışı

Konular	Sure / Ayetler
<i>Âdem ve Havva'nın yaratılışı</i>	
i) Adem'in çamurdan yaratılışı.	Arâf - 7: 11 Hicr - 15: 26 Mü'minûn - 23: 12 Rahmân - 55:14
ii) Allah'ın Naibi olarak Âdem	Bakara - 2: 30-38 Arâf - 7: 11-25 Hicr - 15: 26
iii) İnsan türünün çoğalması	Nisâ - 4: 1 Furkan - 25: 54 Şûrâ - 42: 11 Hucurât - 49: 13

Tablo 2.2 Evlilik, Nikah ve Eşler

Evlilik, Nikah ve Eşler	
i) Her türden bir çift	Hûd - 11: 40 & 71 Nahl - 16: 72 Yâsîn - 36: 36 Şûrâ - 42: 11
ii) Evliliğin hedefleri	Nisâ - 4: 1 Arâf - 7: 189 Furkân - 25: 74 Rûm - 30: 21
iii) Eşler arası aşk	Furkân - 25: 74 Rûm - 30: 21
iv) Hurilerin nitelikleri-Huriler	Bakara - 02: 25 Âl-i İmrân - 03: 15 Nisâ - 04: 57 Sâffât - 37: 48 Duhân - 44: 54 Rahmân - 55: 56 & 72 Vâkıa - 56: 22, 23 & 36 Tahrim - 66: 5 Tûr - 52: 21 Nebe - 78: 33
v) Adaletle çok eşlilik	Nisâ - 4: 3, 129
vi) Kimlerle evlenmenin caiz ve / veya yasak olduğu.	Bakara - 2: 221 Nisâ - 4: 3; 22-23 Mâide - 5: 5, Mü'minûn - 23: 6 Nûr - 24: 3, 32 Ahzâb - 33: 49 -50 Mümtehine - 60: 10-11 Meâric - 70: 30
vii) Musa'nın (as) evliliği	Kasas - 28: 27, 29

Tablo 2.3 Eşler Arası Cinsel İlişki Adabı

Eşler Arası Cinsel İlişki Adabı	
i) Örtü olarak eşler	Bakara - 2: 187
ii) Bir kadını (karısını) örtme	Arâf - 7: 189
iii) Ramazan geceleri cinsel ilişkiye girme izni	Bakara - 2: 187
iv) İtikâf, hac ve regl sırasında ilişki yasağı	Bakara - 2: 187; 196; 222
v) Manastır yasağı / bekârlık yasağı	Hadîd - 57: 27

Tablo 2.4 Eşler Arası Cinsel İlişki Adabı

Hamilelik ve Süres'	
i) Hamilelik	Âl-i İmrân - 3: 6, 35, 37-38 Arâf - 7: 189 Ra'd - 13: 8 Nahl-16: 78 Al-Hac - 22: 1, 5 Lokmân - 31: 14, 34, Fâtır - 35: 11 Zümer - 39 Fussilet - 41: 47 Ahkâf - 46: 15, Necm - 53: 31 Mürselât - 77: 20
ii) Babasız bir çocuğun (İsa) doğumu	Âl-i İmrân - 3: 45, 59 Nisâ - 4: 170 Meryem - 19: 20-26 Tahrîm - 66: 12

Tablo 2.5 Fetüsün Rahimde Üreme ve Gelişim Aşamaları

Fetüsün Rahimde Üreme ve Gelişim Aşamaları'	
i) Sperm	Yâsîn - 36: 77 İnsân - 76: 2 Al- Mürselât - 77: 20 Târik - 86: 6-7
ii) Anne rahmindeki fetüsün gelişim evreleri	Âl-i İmrân - 3: 6 Kehf - 18: 37 El-Hac - 22: 5 Mü'minûn - 23: 13-14 Rûm - 30: 54 Zümer - 39: 6 Al- Mü'min - 40: 67 Kıyâmet - 75: 37-38
iii) Kısırlık (bir etken olarak yaşlılık)	Âl-i İmrân - 3: 38-40 Hûd - 11: 71-72 Hicr - 15: 53-55 Meryem-19: 5-8 Enbiyâ - 21: 89-91 Sâffât - 37: 112 Zâriyât - 51: 28-29

Tablo 2.6 Evlilikle İlgili Hususlar

Evlilikle İlgili Hususlar	
i) Mehir	Nisâ - 4: 4, 19-21, 24 Mâide - 5: 5
• Mehir olarak 8-10 yıl çalışmak	Kasas - 28: 26-28
• İlişki olmadan boşanırsa bir şeyler verme	Bakara - 2: 236-237 Ahzâb - 33: 49
• Boşanma ve müddet	Bakara - 2: 226-240 Ahzâb - 33: 49 Talâk - 65: 1-6
ii) Meydan okuma (nashooz)	Nisâ - 4: 35
• Kadın tarafından	Nisâ - 4: 34
• Erkek tarafından	Nisâ - 4: 128-129

Tablo 2.7 Cinsel Hijyen ve Abdest

Cinsel Hijyen ve Abdest	
i) Cünüpken banyo yapmak	Nisâ - 04: 43
ii) Giysileri temiz ve lekesiz tutmak	Müddessir - 74: 4
iii) Kadınlar için abdestin bazı yönleri / regl döneminde cinsel ilişkinin yasaklanması	Bakara - 2: 222
iv) Su yoksa abdest yerine teyemmüm	Nisâ - 04: 43 Mâide - 5: 6

Tablo 2.8 Kadın Hakları

Kadın Hakları	
i) Kadın ve hakların eşitliği	Nisâ - 4: 124
ii) Birden fazla ise eşler arasında adalet	Nisâ - 4: 129
iii) Yapıcıyı eşlere vermek	Nisâ - 4: 24
iv) Kocanın karısına karşı kibar / cömert olması	Bakara - 2: 236
v) Farklılıklar durumunda karı / koca arasında tahkim	Nisâ - 04: 35
vi) Çocukların emzirilmesi ve yetiştirilmesi	Bakara - 2: 233 Kasas - 28: 7, 12-13 Ahkâf - 46: 15
vii) Kadın namusunun korunması	Nisâ - 4: 156 Nûr - 24: 1-16, 23, 26 Ahzâb - 33: 58
viii) Dul kadına barınak sağlanması ve daha sonra yeniden evlenmesi için müddet	Bakara - 2: 240-241
ix) Dullara cömertlik	Bakara - 2: 241
x) Müddet sırasında dul bir kadının kocasının evinde kalma hakkı	Talâk - 65: 1-7

Tablo 2.9 Ebeveyn-Çocuk Hakları ve Miras

Ebeveynlerin ve Çocukların Hakları	
i) Ebeveynlerin hakları:Anneye nazik ve saygılı olmak	En'âm - 6: 151 İsrâ - 17: 23-24 Meryem - 19: 32 Ankebût- 29: 8 Lokmân - 31:14 Ahkâf - 46:15
ii) Çocuk Hakları:Sevgi, şefkat ve onlar için dua etme	En'âm - 6: 151 Hûd - 11: 45 Ahkâf - 46:15
iii) Yetim hakları	Nisâ - 4: 6,10,127 En'âm - 6: 152 İsrâ - 17: 34
iv) Çocukların evlat edinilmesi	Ahzâb - 33: 4-5
Miras	
i) Miras kanunları	Nisâ - 4: 10-13,176

Tablo 2.10 Sosyo-Cinsel Reformlar ve Cinsellik, Cinsiyet ve Feminizm

Sosyo-Cinsel Reformlar	
Bakışları kısıtlamak, iffeti korumak ve süsleri sergilememek Cinsellik, Cinsiyet ve Feminizm	Nûr - 24: 30-31, 59 Ahzâb - 33: 59 Meâric - 70: 29
i) Allah'ın erkek ve dişi yaratması	Mü'minûn - 23: 27 Fâtır - 35: 11 Hucurât - 49: 13 Zâriyât - 51:49 Necm-53: 45 Kıyâmet - 75:39 Nebe - 78: 8 Leyl-92: 3
ii) İmran'ın karısının bir kız (Meryem) doğurması	Âl-i İmrân - 03: 35
iii) Meryem'e saf bir oğul (İsa) verilmesi	Meryem - 19: 19-24
iv) Erkek ve kadınlar birbirlerinin yavrularıdır	Âl-i İmrân - 3: 195
v) Kadın ve erkeğin eşit olduğuna inanmak	Tevbe - 9: 71-72, Ra'd - 13: 23 Nahl - 16: 97 Ahzâb - 33: 35-36, Mü'min - 40: 40 Fetih - 48: 4-5 Hadîd - 57: 18 Nûh - 71: 28
vi) Münafıkların (kadın veya erkek) cezaları eşittir	Tevbe - 9: 67
vii) Cinsiyete bakılmaksızın iyi işler için ödüller	Nisâ- 4: 124
viii) Bir kızın doğumundan dolayı mağdur olanların kınanması	Nahl - 16: 58-59 Zuhruf - 43: 16-17
ix) Bir ülkenin hükümdarı olarak kadın	Neml - 27: 23
x) Firavun'un karısının övgüsü	Tahrîm - 66: 11
xi) Allah'ın kadına bir hak olarak verdiği miras	Nisâ - 4: 11-14, 176

Tablo 2.11 Peygamber Hanımları

Peygamber Efendimizin (sav) Eşleri	
i) Bütün Müslümanların Anneleridir	Ahzâb - 33: 6, 28-34
ii) Birçok Emir onlar aracılığıyla bize aktarılır	Ahzâb - 33: 28-34, 53, 59

Tablo 2.12 Doğum Kontrolü

Doğum kontrolü	
i) Firavun: Erkekleri öldürmesi ve kadınları bırakması	Bakara - 02: 49 İbrâhîm -14: 6 Kasas - 28: 4 Al-Mü'min - 40:25
ii) Çocukların Araplar tarafından öldürülmesi	En'âm - 6: 137
iii) Çocukların rızıkları Allah tarafından sağlandığı için öldürülme yasağı	En'âm - 6: 151 Hûd - 11: 6 İsrâ - 17: 31
iv) Allah zalim ebeveynlerini görmezden gelirken, kızların neden öldürüldüklerini doğrudan sorgulayacaktır.	Tekvîr - 81: 8-9

Tablo 2.13 Zina Yasağı (Zina)

Zina Yasağı (Zina)	
i) Yusuf'un Mısır sosyetesinin kadınlarının tuzaklarından koruması için Allah'a yalvarması.	Yûsuf - 12: 23-32, 50-51
ii) Zinaya yaklaşmayın	İsrâ - 17: 32
iii) Zina yapmayın	Furkân -25: 68
iv) Zina için cezalar	Nisâ - 4: 15-17, 25, Nûr -24: 2,4-5
v) Kadınlara ve erkeklere yönelik asılsız suçlamaların (iftira) cezalandırılması	Nûr -24: 4-5 Ahzâb - 33: 58

Tablo 2.14 Çıplaklık ve Pornografi

Çıplaklık ve Pornografi	
i) Uygunsuz şeylere yaklaşma yasağı (açık veya gizli ne olursa olsun)	En'am - 6: 151 Arâf - 07: 33
ii) Yusuf'u zina yapmaya kışkırtmak	Yûsuf - 12: 23-32, 51
iii) Özel bölgelerin giysilerle örtülmesi	Arâf - 7: 26
iv) Allah'ın emrine itaatsizlik eden Âdem ve Havva'nın çıplaklığı	Tâhâ - 20: 121
v) Bu dünyada ahlaksızlık yapanlara ceza	Nûr - 24: 19
vi) İnsanları Allah'tan uzaklaştırmak için hikâye uydurmanın cezası	Lokmân - 31: 6

Tablo 2.15 Cinsel Sapkınlık

Cinsel Sapkınlık	
Eşcinsellik yasağı	Arâf - 7: 80-84 Hûd - 11: 77-81 Hicr - 15: 70-74, Neml - 27: 54-58 Kamer - 54: 33-34

Tablo 2.16 Şarap Yasağı

Şarap Yasağı	
Sarhoşken dua etmemek ve sarhoşluğun yasaklaması	Bakara - 2: 219 Nisâ - 04: 43 Mâide - 5: 90-91

Tablo 2.17 Şiddet

Şiddet	
i) Çocuklara yönelik şiddetin yasaklanması	Bakara - 02: 49
ii) Kızların öldürülmesini kınamak	Tekvir - 81: 8-9
iii) İslam'da eşlere şiddetin yasaklanması, sevgi ve merhamet	Rûm - 30: 21
iv) Kadın adet dönemindeyken cinsel ilişkinin yasak olması	Bakara - 2: 222

Tabloların içeriğini inceledikten ve ilgili Kur'an ayetleri okuduktan sonra, Yüce Kitap'ta bu konulara çok büyük önem verildiği ortaya çıkmaktadır. Kur'an'ı okuyan bir kimse, en ufak bir şehvet duygusuna kapılmadan; yaratılış, üreme, regl, hamilelik, çocuk gelişimi, çocuk bakımı, aile hayatı, cinsel pozisyon, kısırlık, meni, boşalma ve eşcinsellikle ilgili İslam inancının öğretileriyle karşılaşacaktır.

Kaynakça

- Abu Saud, Muhammad. "Sex roles in Muslim families in the US - Origin of the family: Biological factor," 1992. Accessed 13 Dec, 2018, http://www.zawaj.com/articles/sexroles_us.html
- Ali, Abdullah Yusuf. *The Holy Quran. Text, Translation and Commentary*. Lahore: Muhammad Ashraf Publishers, 1979.
- Ahmad (6/160) and Abu Dawud (1/46) in *Kitab Al-Taharah, Bab Al- Siwak*.
- Bucaille, Maurice. *The Bible, the Qur'an and Science. La Bible, le Coran et la Science. The Holy Scripture Examined in the Light of Modern Knowledge* Translated from the French by Alastair D. Pannell and the author. Multan, Cantt, Pakistan: Darulfikr, 2000.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari* 314. In-book reference: Book 6, Hadith 19. US-C-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 6, Hadith 311.
- Bukhari. *Sahih Bukhari. Fath al-Bari, 3/599*, Kitab al-'umrah, bab kam a'tamara al-Nabi (Peace and Blessings Be Upon Him).
- Cole, H. H, and P. T. Cupps. *Reproduction in Domestic Animals*. New York, Academic Press, 1969.
- Heape, W. "The 'sexual season' of mammals and the relation of the 'pro-oestrum' to menstruation." *Quarterly Journal of Microscopical Science, NCBI, 44, no. 1 (1900):70*.
- Huma, Ahmad. "Muslim college life: Dating, drinking and deen," 1999. Accessed Dec 13, 2018, <http://www.jannah.org/articles/dating.html>.
- Khan, Mohammad Aftab, and Amina Aftab. *Quran-i-Hakeem and Embryology*. (Lahore: Idara Matboot-i-Sulemani, 2010).
- Marshall, F. H A., W. Cramer, and James Lochhead. *The Physiology of Reproduction*. London: New York Longmans, Green and Co., 1910.
- Moore, K. L, and Abdul Majeed Azandani. *The Developing Human - 3rd ed. with Islamic Additions, Correlation Studies with Quran and Sunnah*. London: W. B. Saunders Company, 1983.
- Muslim. Sahih Muslim Hadith No: 649 Narrated/Authority of A'isha. *The Book of Menstruation* (Kitab Al-Haid). Accessed Dec 13, 2018, <https://Hadith.co.uk/Hadithbynarrator.php?n=A'isha&bid=4>.
- Muslim. *Sahih Muslim, 8/236*. Kitab al-Hajj, bab 'adad 'amar al-Nabi (Peace and Blessings Be Upon Him) wa zamanihinna.
- Schleiden, Matthias and Theodor Schwann. Accessed 13 Dec, 2018, http://physicsbook.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=126%3Aschwann-and-schleiden&catid=64%3Abiology&Itemid=92&lang=en.

3

Hadis Literatüründe Cinsellik Eğitimi

[Birinci Kısım]

Hadis Literatürüne Genel Bir Bakış

Sahih-i Buhari ve Müslim’de aktarılan çok meşhur hadislerden birinde Hz. Muhammed (sav) şöyle demiştir: “Bana iki çenesi ile bacağı arasını koruma konusunda garanti verene ben de cenneti garanti veririm.”⁸³ Bu kapsamlı hadis dikkatle incelendiğinde, insan yaşamının iki önemli yönünü -cinselliğin ve dilin doğru kullanımını- kapsadığını göstermektedir. Bu durum Alusi Zadeh’in Peygamber Efendimizin (sav) şöyle dediğini bildirmesinden anlaşılabilir: “Göz zina eder ve avuç içi, ayak, beden, dil ve şahsın vücudu bunu şahitlik eder.”⁸⁴

İslam, cinselliğin hayatın bir parçası olduğunu kabul etmektedir. Evlilik ve aile kurumu altında, eşler arasındaki ilişkiyi meşru kılarak, insan türünün dünya üzerindeki sürekliliğinden sorumludur. Ayrıca hadis literatüründe masturbasyon ve eşcinsellikten (ve lezbiyenlikten) kaçınarak, dindar bir hayat sürmek için ayrıntılı emirler verilmektedir. Hadis literatürü (İslami fıkıh içti-hadı dâhil) cinsiyet ve cinsellekle ilgili çeşitli konularda bilgilerle doludur. Ayrıca hadis âlimleri bu konu ile alakalı birçok hadis rivayet etmiş ve fukaha; doğum kontrolü, cinsel şiddet, kürtaj vb. konularla ilgili birkaç fıkıh hükmünü daha da düzenlemiştir. Aşağıdaki paragraflarda geniş Hadis literatüründe cinselliğin farklı yönleri hakkında bazı kısa bilgiler sunacağız. Yukarıda be-

lirtildiği gibi İslam sadece evlilik şemsiyesi altında, bir erkek ve bir kadın arasındaki ilişkiyi meşru kabul etmektedir. Bu nedenle aile kurumunu kurmanın ilk ve en önemli adımı olan eş seçimini incelemek uygun görünmektedir.

Eş Seçimi

Eş seçimi, evlilik ile ilgili en önemli unsurdur. Bu nedenle müslüman bir erkeğin veya kadının, İslam'ın ileri sürdüğü şekilde evliliğin amaç ve hedeflerini iyi bilmesi gerekir. Kur'an'da bu temel ilkeler şöyle açıklanmıştır:

İçinizden evli olmayanları, köle ve câriyeleriniz arasından da elverişli olanları evlendirin. Yoksulluk içinde iseler Allah, lütfu ile onları ihtiyaçtan kurtarır. Allah'ın hazinesi geniştir, her şeyi bilmektedir. (Nûr Suresi, 24: 32)

Evlenme imkânı bulamayanlar, Allah lütfundan ihtiyaçlarını giderinceye kadar iffetlerini korusunlar. (Nûr Suresi, 24: 33)

Elinizin altında bulunan câriyeler müstesna, evli kadınlar da size haram kılındı, Allah'ın size emri budur. Bunlardan başkasını, iffetli yaşamak ve zina etmemek kaydıyla, mallarınızla (mehir vecibesini göz ardı etmeden) istemeniz size helâl kılındı. Onlardan karı-koca ilişkisi yaşadıklarınıza kararlaştırılmış olan mehirlerini verin. Mehir kesiminden sonra karşılıklı anlaşmanızda size günah yoktur. Şüphesiz Allah ilim ve hikmet sahibidir. (Nisâ Suresi 4: 24)

Onlar sizin için elbisedir, siz de onlar için elbisesiniz. (Bakara 2: 187)

Yukarıdakiler de dâhil olmak üzere evliliği teşvik eden birçok Kur'an ayeti ve sayısız hadis vardır. Müstakbel eşte aranacak en önemli özellikler aşağıdaki hadiste açıklanmıştır. Peygamberimiz (sav) şöyle demiştir: “Bir kadın dört şey için evlidir; serveti, ailesinin durumu, güzelliği ve dini. Yani dindar kadınla evlenmelisiniz (aksi takdirde) hüsrana uğrarsınız.”⁸⁵ Nevevi (Allah ona merhamet etsin) Müslim'de şöyle demiştir: ⁸⁶

“Bu hadisin manasıyla ilgili doğru görüş, Hz. Peygamberin (sav) insanların genellikle yaptıklarından bahsetmesidir çünkü insanlar bu dört özelliği ararlar ki onların görüşüne göre sonucusu dindarlık-

tır, doğru yolu izlemeye çalışanlar, dindar olanı aramalıdır. Bu hadis, bunu yapmak için bir emir değildir. Ancak bu hadis bizi her konuda dindar insanların arkadaşlığını aramaya teşvik etmektedir çünkü onlarla arkadaşlık eden, onların iyi tavırlarından ve iyi davranışlarından yararlanacak ve onların herhangi bir kötü etkisinden korunacaktır.”

Bu elbette kadınlar için de geçerlidir. Peygamber (sav) bir başka hadisinde ise şöyle buyurmuştur: “Dinine ve ahlakına [fazilet, görgü ve terbiye] inandığınız bir adam gelirse onunla evlenmelisiniz çünkü eğer onunla evlenmek istemezseniz yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bela olacaktır.”⁸⁷ Koca seçmenin diğer bir ölçütü de evlendikten sonra ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için maddi olarak kendine yetmesidir. Peygamberimiz (sav) “Ey genç topluluğu! Aranızdan evlenmeye gücü yetenler, evlensin. Çünkü evlenmek, gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur. Evlenemeyenler ise oruç tutsun, çünkü oruç tutmak cinsel gücü azaltır.”⁸⁸ demiştir.

Eş seçiminde bir diğer özellikse bekârettir. Cabir bin Abdullah anlatmıştır: “Gazvede Peygamberimizle (sav) birlikteydik ve geri dönüp Medine’ye yaklaştığımızda yavaş olan bir deveye binmekte acele ettim. Bir binici, bir anda beni yakaladı ve elindeki mızrakla devemi dürttü bunun üzerine devam diğer hızlı develer kadar hızlı koşmaya başladı. Geriye baktım ve o binici Allah’ın Resülü idi. “Ey Allah’ın Resülü! Ben yeni evliyim” dedim. “Evlendin mi?” diye sordu. “Evet” dedim. “Bakire mi, orta yaşlı, çocuğu olan biri mi?” dedi.” (Bakire değil) ama orta yaşlı, çocuğu olan biri” dedim. “Neden genç bir kızla evlenmedin ki onunla oynasırđınız?” “(Medine yakınına) vardığımızda oraya gireceğimiz zaman Peygamber Efendimiz (sav) “Gecenin erken saatlerinde evinize girmeden bekleyin ki saçları dağınık olan kadınlar saçlarını tarasın ve kocası uzakta olan kadınlar kasık kıllarını tıraş edebilsin.”⁸⁹ demiştir.

Peygamberimiz (sav) bir başka hadisinde doğurgan oldukları, hoş bir mizaçları olduğu ve daha az ile tatmin oldukları için bakire kadınlar ile nikâhı emretmiştir. Hiç şüphe yok ki bu nitelik, erkekler için de aynı derecede geçerlidir. Bir hadisin manasını

tam olarak kavramak için geçmişini bilmek uygun görülmektedir. Bakire bir Müslüman kadın, eş seçimi konusunda babasının veya vasisinin onayına tabi olsa da asıl olan kendi rızasıdır. İslam kadınların gururunu korur ve hayatlarının geri kalanını birlikte geçirecekleri bir eş seçimi konusundaki isteklerine saygı duyar. Hiç kimse bir kadını sevmediği bir erkekle evliliğe zorlayamaz.

Başka bir hadis de İbn Abbas tarafından rivayet edilmiştir: “Berire’nin kocası, sanki şimdi onu görüyormuşum gibi, Berire’nin arkasına gidip sakalından dökülen gözyaşları silen Muğis adında bir köleydi. Hz. Peygamber (sav) “Ey Abbas! Muğis’in Berire’ye olan sevgisine ve Berire’nin Muğis’e olan nefretine şaşmadın mı?” demiştir. Hz. Peygamber (sav) daha sonra Berire’ye, “Neden ona dönmüyorsun?” demiş. “Ey Allah’ın Resülü (sav)! Bana öyle yapmamı mı emrediyorsunuz?” “Hayır, ben sadece onun için aracılık ediyorum” demiştir de “Ona ihtiyacım yok”⁹⁰ demiştir. Bu nedenle mehiri (yasal olarak malı haline gelen, evlilik sırasında damat tarafından geline ödenen para veya mal şeklinde zorunlu ödeme) iade ettikten sonra ondan boşanmıştır. Bu hadisten alınacak ders, Peygamber Efendimizin (sav) bir kadının hassas duygularına vermiş olduğu değerdir. Kadının Peygamberimizin (sav) öğüdüne aldırış etmediği anlaşılmaktadır ancak hakkı, Allah’ın son peygamberinden daha az önemli olmayan bir kişi tarafından tanınmış ve kabul edilmiştir. Kadınların haklarına gereken saygı ve takdiri göstermek her Müslüman, özellikle de aile ve toplumdaki yaşlılar için önemli bir düsturdur.

Bu bağlamda eşler arasındaki dostane ilişkileri sürdürmek için Peygamber Efendimiz (sav) tarafından koyulan ana kural şudur: “Aranızdan en iyisi, ailesi için en iyi olan kişidir ve aranızda ailesi için en iyi olan da benim.”⁹¹ Siyer kitapları (biyografi) Peygamberimizin (sav) eşlerine karşı davranışının uygulanabilirliği hakkında birçok örnek içermektedir. En iyi örnekse, ilk eşi Hz. Hatice’nin (ra) ona olan aşkıdır. Hz. Hatice’nin (ra) vefatından sonra evinde ne zaman bir keçi kesilse, Peygamber Efendimiz (sav) akrabalarına ve arkadaşlarına ondan bir miktar et gönderirdi. Aynı şekilde, kapıdaki ziyaretçinin Hz. Hatice’nin (ra) kız

kardeşi Hale olabileceğini hissettiğinde “Allah’ım! Hale olsun.”^{92,93} diye dua ederdi.

Maqil ibn Yasar şu rivayeti nakletmiştir: “Peygamberimizin (sav) yanına bir adam gelmiş ve demiştir ki: “Saygın ve güzel bir kadın buldum ama çocuk doğurmuyor. Onunla evlenmeli miyim?” Peygamberimiz de “Hayır” demiştir. Adam tekrar yanına gelmiş ve yine aynı soruyu sormuştur. Adam üçüncü kez gelince Peygamber (sav): “Sevgi dolu, doğurgan kadınlarla evleniniz. Çünkü ben kıyamet gününde peygamberlere karşı sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim.”¹¹ demiştir. Ulema, bu hadisin kısırlığı ve kısır kadınları suçlamak anlamına gelmediğini belirtmektedirler. Bu bağlamda İslam’ın ilk döneminde nüfus azdı ve bu durum İslam’ın doğurgan kadınlarla evlenmeyi neden teşvik ettiğini açıklamaktadır. Buradaki hüküm, müstehabtır (tercih edilebilir). Ebeveynliği ve ümmetin nüfus artışını teşvik ettiği için uygun görülmüştür. Ayrıca şu da iddia edilmektedir:

“Bununla birlikte ister erkek ister kadın olsun kısır bir insanla evlenmeyi yasaklayan herhangi bir dini kanıt bilmiyoruz aksine evliliği teşvik eden dini metinler daha yaygındır. Buna ek olarak iffetli olmak evlilikte ek bir faydadır ve bu nedenle her erkek ve her kadın iffetli olmaya çalışmalıdır.”⁹⁴

Evlilik

Tarih boyunca insan cinsel dürtüye üç farklı yoldan biriyle yanıt vermiştir. İlki din, ahlak veya gelenekle ilgili herhangi bir kısıtlanmanın olmadığı cinsel davranışta özgürlüktür, kişinin bir istek ve fırsat olduğunda mümkün olan herhangi bir kimse ile cinsel arzusunu tatmin etmesini ifade eder. İkinci yaklaşım, belirli dinlerin savunduğu gibi cinsel dürtüyü örneğin bekârlığı bastırmaktır. Pek çok inanç, kültür ve gelenek tarafından savunulan üçüncü yaklaşım, evlilik çerçevesinde buna izin vermektir. Peygamberimiz (sav) demiştir ki: “Evlilik benim sünnetimin bir parçasıdır ve benim sünnetime uymayan benden değildir.”⁹⁵

Gençleri evlenmeye yönlendiren başka bir hadis daha vardır. Osman İbn Mes'ud'a, Alkama (ra) tarafından rivayet edilmiştir: "Senin genç bir kızla evlenmeni sağlayayım mı?" Abdullah, Alkama'yı çağırması ve halka Peygamberin (sav) şöyle dediğini söylemiştir: "Aranızdan kim olursa olsun onu evlendirin çünkü evlilik bakışı ve iffeti korumada etkilidir. Ve kim buna güç yetiremiyorsa oruç tutsun çünkü oruç onun için bir dizginleme olmaktadır."⁹⁶ İslam'da bekârlıkla ilgili bir başka hadiste, Enes (ra), bazı sahabelerin Peygamberimizin (sav) hanımlarına, onun özel yaşamındaki davranışlarını sorduklarını bildirmiştir. Aralarından biri (ashaptan): "Kadınlarla evlenmeyeceğim" demiş, diğeri "Ben et yemeyeceğim" demiş ve bir diğeri ise "Asla uyumayacağım" demiştir. Peygamberimiz ise Allah'a övgüde bulunarak O'nu tesbih etmiş ve şöyle demiştir: "Bu insanlara ne oldu da öyle diyorlar, oysa ben namaz kılıp uyuyorum, oruç tutup yiyorum, kadınlarla da birlikte oluyorum. Benim sünnetimden yüz çeviren benden değildir."⁹⁷

Peygamberin (sav) ashâbı evlilikteki fazileti bir adanmışlık ve kişinin bağlılığını mükemmelleştirmenin bir yolu olarak görmüşlerdir. Hz. Ömer (ra) demiştir ki: "Evliliğin önündeki tek engel, yetersizlik ve ahlaksızlıktır."⁹⁸ Bu ise dinin evlenmek için bir engel olmadığı anlamına gelir. Hz. Ömer (ra) sık sık evlilik yapmıştır. "Ben sadece çocuk sahibi olmak için evlendim" derdi.⁹⁹ İbn Abbas (ra) demiştir ki: "Adanmışın bağlılığı, evlenene kadar tamamlanmaz." Bu nedenle ergenlik çağına geldiklerinde genç çocuklarını çağırır ve onlara şöyle derdi: "Eğer evlenmek istiyorsanız, sizi evlendiririm çünkü Allah'ın bir kulu zina ederse Allah onun inancını yüreğinden çıkarır."¹⁰⁰ İbn Mesud (ra) "Yaşayacak sadece on günüm kalsaydı, Allah'ın huzuruna bekâr olarak gitmemek için evlenmek istedim." demiştir.¹⁰¹ Peygamber Efendimizin (sav) kadınlara karşı taşıdığı sevgi, bütün erkekler için de zorunludur çünkü onun sünneti bir mükemmellik modelidir ki müslümanların hayatlarında bu sünneti uygulamaları onların bir görevidir. Muaz İbn Cebel (ra), iki karısını da kendisinin de muzdarip olduğu vebadan kaybetmiştir. "Bana bir eş bulun" diye haykırmış ve "Allah'ı huzuruna bekâr olarak gitmek istemem."¹⁰² demiştir.

Bir sahabe, Allah'ın Resulü'nün hizmetine verilmiştir hatta bu sahabe gece bir şeye ihtiyaç duyar diye Hz. Peygamberin evinde yatıyordu. Allah Resulü ona "Evlenmeyecek misin?" diye sormuş, o da "Ey Allah'ın Resulü, ben malı olmayan fakir bir adamım. Üstelik de eğer evlenirsem sana hizmet etmekten de vazgeçmek zorunda kalırım." diye cevap vermiştir. Soru daha sonra tekrar gündeme gelmiş ve sahabe aynı yanıtı vermiştir. Sonra sahabe düşünmüş: "Allah Resulü bu dünyada ve ahirette esenliğime neyin vesile olduğunu ve beni Allah'a yaklaştıracak olanı benden daha iyi bilir o yüzden bana üçüncü kez sorarsa gider ve evlenirim." demiştir. Adama aynı şey sorulunca o da Allah Resulü'nden ona bir eş bulmasını istemiştir. Allah Resulü de ona "Allah'ın Resulü size evlenecek genç kadınlarınızdan birini bana vermenizi emrediyor" diyerek bir kabileye gitmesini söylemiştir. Allah Resulü, adamın yoksulluğunu hatırlatarak, ashabına kardeşleri için bir hurma çekirdeği kadar altın toplamalarını emretmiştir. Sahabeler altın toplama işini yapıp, halkının kendisine bir eş bulunduğu kabileye kadar ona eşlik etmişlerdir. Peygamberimiz (sav) sahabelerin bir araya gelerek bir koyun kestiği bir evlilik ziyafeti düzenlenmesini emretmiştir. (Bu tür tekrarlanan teşvik evlilikte kendiliğinden bir erdem olduğunu göstermektedir. Elbette bu kişinin evlenme ihtiyacı belirtileri göstermesi mümkündür).¹⁰³

Enes'in (ra) rivayet ettiği bir hadiste şöyle bildirilmiştir: "Peygamber Efendimizin (sav) ibadeti hakkında bilgi almak için Peygamber(sav) hanımlarının evlerine üç adam gelmiştir. Hz. Peygamberin (sav) ibadetlerini öğrendiklerinde, kendi ibadetlerini önemsiz görerek "Allah onun geçmiş ve gelecek tüm günahlarını bağışlarken, Peygamberimiz ile karşılaştırdığında neredeyiz?" demişlerdir. İçlerinden biri: "Ben bütün gece namaz kılacağım" demiş bir diğeri: "Ben sürekli oruç tutacağım ve hiç bozmayacağım" demiş bir diğeri ise "Kadımlardan uzak duracağım ve asla evlenmeyeceğim." demiştir. Peygamber (sav) yanlarına gelerek şöyle demiştir: "Böyle şeyler söyleyenler siz misiniz? Yüce Allah adına, ben Allah'tan hepinizden daha çok korkuyorum ve aranızda O'na en itaatkâr ve saygılı olan benim ama yine de orucumu tutuyorum ve yemek yiyorum; namaz kılıyor, gece uyuyup,

eşerimle beraber oluyorum. O halde sünnetimden yüz çeviren benden değildir.”¹⁰⁴

Bu ve benzeri diğer hadisler, Müslüman erkekleri ve kadınları dinlerine bağlı tutmak için evliliğin değer ve önemini vurgulamıştır. Aile müslüman toplumun çekirdeği olduğu için evlilik, onlara böyle bir kurum oluşturmanın tek yoludur. Yukarıda da belirtildiği gibi evlilik insan ırkının yayılması ve yaşatılması için de önemlidir. Kur’an tüm biyolojik varlıklarda ve hatta bilmediğimiz şeylerde iki farklı cinsiyet kavramını ortaya koymuştur (Nisa Suresi, 4: 1; Yasin Suresi, 36:-36). Böylelikle ortaya çıkan aileler, aşiretler ve milletler şeklinde daha da genişler ve medeniyet kurmanın yolunu daha da açar (Furkan Suresi, 25:54).

Ayrıca bir bireyin biyolojik (dolayısıyla meşru) bir ihtiyacı olan cinsel ilişki, cinsel arzularını tatmin etmek için sadece bir seçim olmasının yanı sıra; ruhsal, fiziksel, duygusal ve psikolojik tatmin sağlamanın tek ve en etkili yoludur. Bu doyum Rum Suresi’nde de (30:21) belirtildiği gibi; sevgi, nezaket, şefkat, karşılıklı güven, teselli ve yardım oluşturur ve bunları sürdürür.

Tirmizi’de geçen bir başka hadis-i şerifte Ebu Hureyre (ra), Peygamber Efendimizin (sav), evlenip, temiz ve takvalı bir hayat yaşamak isteyenlerin nimetlerini Allah’ın teminat altına aldığını bildirdiğini rivayet emektedir. Peygamberimiz (sav) “Allah üç grup insana yardım etmeyi mecbur etti: Allah yolundaki mücahide (cihat eden kimse), borcunu ödeyen işçiye ve iffetli bir hayat yaşamak için evlenmek isteyeneye.” demiştir.¹⁰⁵ Bu nedenle, fukahanın çoğunluğu (İmam Ebu Hanife, Ahmed bin Hanbel ve Malik bin Enes), belirli kişilerin evliliğinin vacip olduğunu özellikle de imkânı olanların evliliği ertelememelerini veya geciktirmemelerini söylemiştir.

Evliliğin Hedefleri

Evlilik eşler arasında sevgi ve şefkati tesis etmenin bir yolu olduğu için İmam Gazali ve diğer fukaha, aşağıda kısaca ele alındığı üzere evliliğin hedeflerini ayrıntılı olarak ele almıştır:

Üreme:

Kur’anda evliliğin en önemli amacı üreme olarak ifade edilmiştir (Nisa Suresi, 4: 1).

Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan, ikisinden birçok erkek ve kadın üreten yayan rabbinize itaatsizlikten sakının.

Ulema, evliliğin esas amacını neslin devamı olarak yorumlamış ve bu durum birçok hadiste de işlenmiştir. Evlilik için yasal terim, kelimenin tam anlamıyla cinsel ilişki anlamına gelen nikâhtır. Ebu Davud’un Sünen’inde ve Nesai’nin Sünen’inde bir kişinin saygın bir aileye mensup güzel ve zengin ancak kısır bir kadınla evlenme izni istediği bildirilmektedir. Hz. Peygamber (sav) onu iki kez reddetmiş ve üçüncü kez ise: “Sevgi dolu, doğurgan kadınlarla evleniniz. Çünkü ben kıyamet gününde peygamberlere karşı sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim” demiştir.¹⁰⁶

Doğal dürtülerin yerine getirilmesi:

Cinsel arzu, en güçlü insan içgüdüğü olduğundan, Müslümanların iffetli olmasını sağlamak ve dindar bir toplum yaratmak için İslam, eşlerin birbirinden zevk almasına herhangi bir sınırlama getirmemiştir. Hz. Peygamber (sav) Sahih-Müslim’de rivayet edilen bir hadis-i şerifinde: “...erkeğin karısıyla olan cinsel ilişkisinde bir sadaka vardır.” demiştir. Sahabeler “Ey Allah’ın Resülü aramızda cinsel ihtiyacını gideren kimseye bir mükâfat var mıdır?” - diye sormuşlar O da (sav) “Görüyorsunuz, kişi eğer kendini gayr-i meşru bir şekilde tatmin edecek olsaydı, kendi adına bir günah olmaz mıydı? İşte bu sebeple helal yoldan ihtiyacını giderirse o kişi ödüllendirilir.” demiştir.¹⁰⁷ Kur’an eşler arasındaki ilişkileri bir huzur kaynağı olarak tanımlamıştır. (A’râf Suresi, 7: 189)

Sizi bir tek candan yaratan, kendisiyle mutlu olsun diye ondan da eşini yaratan O’dur. Erkek eşyle beraber olunca kadın hafif bir yük yüklenir, onu bir süre taşır.

İbn Kesir'e ¹⁰⁸ göre bu ayet "Sizi tek bir kişiden yaratan O ve (sonra) kendisiyle birlikte yaşama zevkini tatmak için ondan eşini yaratan da O'dur. Kişi eşiyle cinsel ilişkiye girdiğinde, karısı hamile kalır ve o çocuğu taşır." şeklinde yorumlanmaktadır. Enes (ra), Resulullah'ın (sav): "Bana (dünyanızdan) koku ve kadın sevdirdi. Gözümün nuru ise namazda kılındı." dediğini rivayet etmiştir. ¹⁰⁹ İbn Abbas, Peygamberin (sav) "Sizden en iyiniz, eşine en iyi olanınızdır ben de aranızda eşlerine en iyi olanınızım." dediğini rivayet etmiştir. ¹¹⁰

Eşler arasındaki cinsel ilişki:

Farklı hadisleri okurken Peygamberin (sav) eşler arasındaki cinsel ilişki sırasındaki pozisyonlar, regl ve gusül gibi özel konuları ele alabilme yeteneği takdir edilmelidir. Cinsel ilişki, regl veya rüyada boşalmadan sonra bir Müslümanın, Şeriat'ın öngördüğü şekilde yıkanmak zorunda olduğu açıktır. Dahası fukaha, Kur'an'daki emirleri ve tüm bu konularla ilgili hadisleri göz önünde bulundurarak ayrıntılı hükümler vermektedirler. Peygamber (sav) nikâh gecesi hanımı ile birlikte olanlar için şunları söylemiştir: "Herhangi biriniz bir kadınla evlendiğinde elini başının önüne koyup şöyle demeli:

"Allahım, ben bunun hayırlı olmasını ve hayırlı bir yaratılış üzere olmasını diliyorum. Onun şerrinden ve şerli bir tabiat üzere olmasından sana sığıyorum." ¹¹¹

Aşağıdaki iki rivayette olduğu gibi, karı-kocanın düğün gecelerinde birlikte iki rekât namaz kılmaları arzu edilmektedir. Birincisi, Ebu Sa'id Mavla Ebu Asyad'ın rivayeti: "Köleyken evlendim ve aralarında İbn Mes'ud, Ebu Zer ve Huzeyfe'nin de olduğu Peygamber Efendimizin (sav) birkaç sahabelisini davet ettim. Dua edilirken, dua etmek üzere diğerleri Ebu Zer'e "Hayır" dese de o öne çıktı: "Öyle mi?" dedi, sahabe de "Evet" dediler. Sonra ben öne çıktım ve bir köle olmama rağmen dua ettim. Bana şunu öğrettiler: "Karın sana geldiğinde iki rekât namaz kıl. Allah'tan sana gelen iyisini iste ve kötülüklerinden O'na sığın. Daha sonrası

sana ve karına kalmış.”¹¹² İkincisi, Şakik’in rivayeti: “Ebu Harise adında bir adam gelmiş ve “Genç bir kızla evlendim ve korkarım ki beni küçümseyecek.” demiştir. Abdullah ibn Mes’ud ise ona ‘Şüphesiz yakınlık Allah’tandır ve nefret, Allah’ın izin verdiğini alçaltmak isteyen Şeytan’dandır. Öyleyse karın sana geldiğinde, ona arkanda iki rekât namaz kılmasını söyle.” demiştir. Aynı hadisin başka bir versiyonunda Abdullah şöyle devam etmiştir: “Ve de ki: Ey Allah’ım karımda olanlardan bana, bende olanlarda da ona nimetler ihsan et.”¹¹³

Peygamber (sav), evli bir erkeği iffetini koruması için bir kadını gördüğünde ve cinsel arzuları kabardığında eşiyle birlikte olmasını emretmiştir çünkü bu ruhunun sapmasını ortadan kaldıracaktır.¹¹⁴ Bu, kalbi saf tutmanın bir yolu olarak cinselliği kullanma yaklaşımıdır. Hastalık ve halsizlik nedeniyle cinsel ilişkiye giremeyen bir kadının, cinsel ilişkiden kaçınabileceği bildirilmektedir çünkü böyle bir durumda erkek eşiyle cinsel ilişkiye girerse eşine zarar vereceği için bundan o sorumlu olacaktır.¹¹⁵ Eşler arasında var olan sevgi ve merhametten maksimum fayda sağlamak amacıyla Hz. Peygamberin (sav) rehberliği için altı sahih hadis kitabında rivayet edilen çeşitli hadislere bakılabilir. Bu öğretiler ve ilgili adab muhtemelen en iyi şekliyle İmam Gazali’nin şu sözleriyle özetlenmektedir: “Seks, hoş sözler ve öpüşmeyle başlamalı.”¹¹⁶ Ayrıca İmam Zabidi “Bu sadece yanak ve dudakları içermemeli, aynı zamanda göğsü, meme uçlarını ve vücudunun her yerini okşamayı içermelidir.”¹¹⁷ diye eklemiştir. “Cinsel ilişkiden önce ön sevişme ve tutkuyla öpüşmenin bir sünnet (sünnet-i müekkede) olduğu ve aksi şekliyle yapılmasının mekruh olduğunu”¹¹⁸ İslam’ın ilişkiden önce uyarılmaya karşı olmadığını ifade etmiştir.¹¹⁹

İlk Müslümanlar eşin cinsel tutkusunu uyandırmak için; ön sevişmenin, sevmenin, okşamanın, öpüşmenin ve hoş sözlerin önemini vurgulamışlardır.¹²⁰ İmam İbn el-Kayyim (ra) ünlü El-tıbb’ul-Nebevî’de Hz. Peygamberin (sav), ön sevişmeden önce cinsel ilişkiye girmeyi yasakladığını bildirmiştir.¹²¹ Ön sevişme sırasında eşini öpmek de son derece önemlidir. Hz. Aişe (ra), Resulullah’ın (sav) eşlerinden birini öptüğünü ve sonra gusül al-

madan namaz kıldığını anlatmıştır. Urve, Hz. Aişe'ye (ra) "Sen miydin?" diye sorduğunu söylemiştir. (Bunu duyunca) Hz. Aişe (ra) gülümsemiştir.^{122,123,124} Özetle bu sözler, ön sevişmeyi tavsiye eder ve ön sevişme veya ilişki sırasında kullanılan tekniklerin türüne gerçek bir kısıtlama getirmez.^{123,124}

İslam, Müslümanları iffetli olmaya teşvik eder. Hz. Peygamber (sav) "Hayâ imândandır (bir parçadır). İman (sahibi) de cennettir. Hayâsızlık (ve bundan dolayı yapılan çirkin konuşma) ise cefâdandır (bir parçadır). Cefâ (eden) de ateştedir."¹²⁵ demiştir. Bu çok güzel bir şekilde İmam İbnü'l-Kayyim tarafından şöyle açıklanmıştır:

"İslami açıdan hayâ, mümini tatsız veya günah herhangi bir şeyden kaçınmaya iten bir özelliktir. İnsanları gerekenleri vermeyi ihmal etmekten alıkoyar ve kişi herhangi bir nedenle taahhüdüne uymazsa, bu durumdan son derece rahatsızlık ve utanç duyar. Bunun nedeni bir taahhüdü bozarak Allah'ın hoşnut olmayacak olmasıdır."¹²⁶

Kişisel konularla ilgili hayânın türü (Hayâ, 'Hişmah), Hz. Peygamberin (sav) kızının durumu nedeniyle Ali bin Ebu Talib'in (ra) bir insanın uyarıldığında hissettiği akıntı/ıslaklık ile ilgili olarak Hz. Peygambere (sav) sorduğu hayâya benzer.¹²⁷

Bir erkek ve bir kadın arasındaki evlilik teşvik edilmekle birlikte, bir kadınla inzivaya çekilmek kesinlikle yasaklanmıştır. Hz. Peygamber (sav) hiçbir erkeğin kendisine helal olmayan bir kadınla yalnız yaşamaya hakkı olmadığını, böyle bir durumda şeytanın üçüncü kişi olarak orada olacağını söylemiştir.

Cinsel ilişki pozisyonları da bir araştırma konusu olmuştur ve bu konuda pek çok hadis vardır. İbn Abbas'ın rivayeti şu şekildedir: "Daha önce müşrik olan Ensar topluluğu Ehl-i Kitap Yahudilerle birlikte yaşamışlardır. İlki, ikincisini bilgi bakımından kendilerinden üstün görmüş ve birçok konuda onları izlemişlerdir. Ehl-i Kitap karısıyla sadece ön taraftan sevişirdi bu kadın için en iyi yoldu ve Ensar da bu konuda örneklerini takip etmişti. Kureyşliler ise kadınlarını alışılmadık bir pozisyona zorluyorlardı. Kadınlarını sırtüstü yatırap hem ön taraftan hem de arka taraftan

tatmin oluyorlardı. Mekkeliler Hicret zamanında Medine'ye geldiklerinde içlerinden biri Ensar'dan bir kadınla evlenerek bunu yapmaya başlamıştır. Kadın bunu onaylamamış ve ona 'Bize öntarafıtan yaklaşırdı ya öyle yap ya da benden uzak dur.' demiştir. Bu tartışma Peygamberimizin kulağına gidince iş ciddileşmiştir. Ve Allah, Bakara Suresi'ndeki (2:223) şu ayetleri indirmiştir:

Kadınlr sizin ekeneğinizdir; ekeneğinize nasıl isterseniz öyle yaklaşın.

İbn Kesir'e göre yukarıdaki ayet, "cinsel ilişki, vajinadan olduğu sürece önden veya arkadan dilediğiniz her yerden" anlamına gelmektedir. Hz. Peygamber (sav) bunu cepheden, arkadan veya düz bir şekilde cinsel ilişkiye girmek olarak açıklamıştır. Burada kastedilen çocuğun doğduğu yerdir [vajina].¹²⁸ Burada bir bireyin hayatının en özel yönlerini ele almada Hz. Peygamberin (sav) nezih ve ölçülü yolunu takdir etmek çok önemlidir. Dahası eşlerin ilişkide eşit yer aldığına ve bunu kocasıyla tartışmaktan çekinmediğine ışık tutmaktadır. Maalesef temel hakları olan bu eyleme tam olarak katılmayan eşlerin aşırı utangaçlıklarından dolayı şu anda Müslüman toplumlarında pek çok farklılıklar meydana gelmektedir.

İbn Abbas'tan (ra) rivayet edilmiştir: "Ömer İbn-i Hattab (ra), Peygambere (sav) gelmiş "Ey Allah'ın Resülü ben mahvoldum!" demiştir. Hz. Peygamber (sav) 'Seni ne mahvetti, ey Ömer?' diye sorunca, Ömer "Dün gece yolumu değiştirdim." demiştir. Peygamberimiz (sav) ona cevap vermemiş, sonra vahiy gelmiş ve şu ayet indirilmiştir: Kadınlr sizin ekeneğinizdir; ekeneğinize nasıl isterseniz öyle yaklaşın (Bakara 2:223) ve Peygamber (sav) "önden ya da arkadan, sadece anüslerinden ve regl zamanlarında onlardan uzak durun." demiştir."¹²⁹ Yukarıda belirtildiği gibi kişinin eşiyile seks pozisyonu çok özel bir konudur ve neden başka biriyle tartışılsın diye sorulabilir. Müminlerin şüphe duydukları veya anlamadıkları konularda daima Hz. Peygambere (sav) atıfta buldukları söylenmektedir çünkü Allah sadece Kur'an'ı indirmemiş aynı zamanda sorumluluğu Kur'an ayetlerini sözlü ve uygulamalı olarak açıklamak olan bir elçi de göndermiştir.

Vurgulamak istediğimiz bir başka nokta da hadislerin cinsellikle ilgili konularda ölçülü ve dingin ifadeleriyle ilgilidir. İslam öncesi günlerde, bu konudaki hatırı sayılır miktarda kaynaklar özellikle şiirler, çıplaklık ve müstehcenlikle doluydu ve şairlerin bu tür konuları ifade etme şekli çok kabaydı. Bu tür şiirler Araplar tarafından beğenilir ve şairler bu tür şiirleri ulusal bayramlarda izleyicilerden alkış almak için sunarlardı. Kur'an'da ve hadislerde yer alan İslam öğretilerinin bir sonucu olarak cinsellikle ilgili konular en ufak bir bayağılık ve müstehcenlik belirtisine sahip olmayan şekilde rafine ve nezih hale gelmiştir. Burada, yukarıdaki hadiste karısına arkadan yaklaşarak, eşyle cinsel ilişkiye girdiğini ima eden "Dün yolumu değiştirdim" ifadesi takdir edilmelidir. Bu ifade günümüz seksologlarının ürettiği "köpek stili" terimiyle karşılaştırılabilir. Burada eşlerin (hem erkek hem de kadın) bu tür soruları sormakta tereddüt etmedikleri de takdir edilebilir; Hz. Peygamber de (sav) bu tür konuları sahipsiz bırakmamıştır. Peygamber Efendimiz (sav) Peygamberler zincirinin son halkası olduğundan ve ondan sonra vahiyler duracağından, ümmete rehberlik etmek için hakkında spekülasyon yapılabilecek hiçbir hususu cevapsız bırakmamak Allah ve Resulü'nün ümmetine karşı koruyuculuğunun göstergesidir.

Cinsel pozisyonlar hakkında çok sayıda yararlı bilgi fıkıh kaynaklarında bulunabilir. Fukaha, farklı cinsel pozisyonların kapsamı ve geçerliliği ile ilgili olarak Kur'an'ın farklı ayetlerinden (örneğin, Nisa Suresi, 4: 34; A'râf, 7: 189; Kıyamet, 75: 37) çıkarımlar yapmışlardır. (İmam Ebu Hanife; İmam Buhari, İmam Müslim; Ebu Davud, İmam Gazali; İbn Kudâme ve İbn Kesir). Bu sadece cinsel konular için geçerli değildir, kadının hakları da hayatın her alanında tanınmalı ve verilmelidir. İmam Cafer-i Sadık'in:

*"Kocası eşinin tüm temel ihtiyaçlarını karşılamalı ve ona sürekli kızarak, yıldırmmamalı ve korkutmamalıdır, yani eşinin ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra ona karşı nazik ve şefkatli olmalıdır. O zaman Allah'a yemin ederim ki karısının haklarını vermiş olur."*¹³⁰

Kaynakça

- Abu Dawud. *Sunan Abu Dawud*, Book Number 43 Hadith Number 4886.
Abu Dawud. *Sunan Abu Dawud*, 2050. In-book reference: Book 12, Hadith 5. English translation: Book 11, Hadith 2045.
- Abu Dawud and others. Al-Bukhari in "Afaalul-'Ibaad", Abu Dawud (2160), Ibn Majah, al-Haakim, al-Baihaqee and Aboo Ya'laa.
- Abu Dawud. *Sunan Abi Dawud 2164*. In-book reference: Book 12, Hadith 119. English translation: Book 11, Hadith 2159.
- Ahmad. Cited in Islamweb.net, "The status of the barren women in Islam" Fatwa No: 93808. Accessed 14 Dec, 2018, <http://www.islamweb.net/en/fatwa/93808/>.
- Al-Albani, Sheikh Muhammad Nasir-ud-Din. *The Etiquettes of Marriage and Wedding (In the Pure Traditions of the Prophet)*, n.d., Jamiyyah Ih-yaa Minhaj-us-Sunnah, 1999.
- Al-Kawthari Muhammadibn Adam. "Kissing and foreplay in Islam," *Sex in Islam*. Zawaj.com, accessed 16 Dec, 2018, <http://www.zawaj.com/articles/kissing-and-foreplay.html>.
- As-Sadiq, Jafar. Cited in Syed Athar Husain S.H. Rizvi. "Islamic marriage: A handbook for young Muslims," (World Islamic Network (WIN). Accessed, 16 Dec, 2018, http://freeislamicurduarabicbooks.blogspot.com/2012/01/islamic-marriage_21.html.
- Al-Munawi. *Faidh al-Qadir*, 5/115.
- An-Nawawi. Sharh Muslim. Cited in Islamqa, Commentary on the hadeeth, "A woman may be married for four things...", 2006. Accessed 14 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/34170/commentary-on-the-hadeeth-a-woman-may-be-married-for-four-things>.
- An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i* 3207. In-book reference: Book 26, Hadith 12. English translation: Vol. 4, Book 26, Hadith 3209.
- An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i* 3939. In-book reference: Book 36, Hadith 1. English translation: Vol. 4, Book 36, Hadith 3391.
- An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i. Ishr atun-Nisa'* with Hasan isnaad, at- Tirmidhi and others.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari* 6807. In-book reference: Book 86, Hadith 37, USC-MSA web (English) reference: Vol. 8, Book 82, Hadith 799. Bukhari. *Sahih al-Bukhari*. Book 62, Hadith 27.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari*. Volume 7, Book 62, Number 3. "Wedlock, Marriage (Nikah)."
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari*, 5079. In-book reference: Book 67, Hadith 17, USC-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith 16.

- Bukhari. *Sahih al-Bukhari* 5283. In-book reference: Book 68, Hadith 32. US-C-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 63, Hadith 206.
- Bukhari and Muslim. *Riyad as-Salihin, The Book of Miscellany*. Arabic/English book reference: Book 1, Hadith 143.
- Haya (Shyness). Accessed 16 Dec, 2018, <https://www.missionislam.com/knowledge/Haya.htm>.
- Ibn Abidin, *al-Uqudu'd-durriyya I/26*. Cited in FAQ in the category of Family. Accessed 15 Dec, 2018, <https://questionsonislam.com/faq-category-family>.
- Ibn Abi Shaibah and 'Abdur-Razzaq. Cited in Shaykh Al-Albani. *The Etiquettes of Marriage and Wedding*. Accessed 15 Dec, 2018, https://d1.islamhouse.com/data/en/ih_books/single/en_The_Etiquettes_of_Marriage_and_Wedding2.pdf.
- Ibn Abi Shaibah and at-Tabarani and 'Abdur-Razzaq: Cited in Shaykh Al-Albani. *The Etiquettes of Marriage and Wedding*. Accessed 15 Dec, 2018, https://d1.islamhouse.com/data/en/ih_books/single/en_The_Etiquettes_of_Marriage_and_Wedding2.pdf
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah*. English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1846. Arabicreference: Book 9, Hadith 1919.
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah*. The Chapters on Marriage. English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1977. Arabic reference: Book 9, Hadith 2053.
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah*. English reference: Vol. 5, Book 37, Hadith 4184. Arabic reference: Book 37, Hadith 4324.
- Ibn al-Qayyim *Al-Tibb al-Nabawi*, 183, from Jabir ibn Abd Allah.
- Ibn al-Qayyim. "Different types of modesty & shyness." In *Madaarij as-Saalikeen*, vol.2, p.250-251 as collected in 'Nadratul Na'iem' 5/1798.
- Ibn Kathir. *Tafsir Ibn Kathir*. Accessed 24 March 2019, <http://qtafsir.com/>.
- Imam Al-Ghazālī. *Ihya 'ulum Ad-din*, Book II, Chapter II. New Delhi: Kitab Bhavan, 1982.
- Imam Al-Ghazālī. *The Proper Conduct of Marriage in Islam (Adab An-nikah)*. Chapter 1: Book Twelve of Ihya 'ulum Ad-din., US: Al-Baz Publishing Inc., 1998.
- Islamweb.net, "The status of the barren women in Islam." Fatwa No: 93808. Accessed 14 Dec, 2018, <http://www.islamweb.net/en/fatwa/93808/>.
- Maqsood, Ruqaiyyah Waris. "Turning sex into Sadaqa." An excerpt from *The Muslim Marriage Guide*. Maryland: Amana Publications, 2000.
- Muhammad Saalih al-Munajjid. "Is masturbation haram between man and wife?" Islamqa, 2015, accessed 16 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/826/masturbation-between-husband-and-wife>.

- Muslim. *Riyad as-Salihin, The Book of Miscellany*. Arabic/English book reference: Book 1, Hadith 120.
- Muslim. *Sahih Muslim 1401*. In-book reference: Book 16, Hadith 6. US-C-MSA web (English) reference: Book 8, Hadith 3236.
- Shaykh Abdullah Adha. "How a husband should treat his wife in Islam! So beautiful Masha Allah!", 2007. Accessed, 14 Dec, 2018, <https://www.ummah.com/forum/forum/family-lifestyle-community-culture/marriage/117039-how-a-husband-should-treat-his-wife-in-islam-so-beautiful-masha-allah>.
- Shaykh 'Abd al-Wahhab al-Turayn. "Are oral sex and foreplay allowed in Islam?" Accessed, 15 Dec, 2018, <https://www.health24.com/Sex/Sexual-diversity/Are-oral-sex-and-foreplay-allowed-in-Islam-20141120>.
- Tirmidhi. *Jami' at-Tirmidhi 1655*. In-book reference: Book 22, Hadith 38. English translation: Vol. 3, Book 20, Hadith 1655.
- Tirmidhi. *Sunan al-Tirmidhi*, no. 86; Abu Dawud. *Sunan Abi Dawud*, no. 181; & Al-Nasa'i, *Sunan al-Nasa'i*, no. 170.
- Tirmidhi and Ahmad. Cited in *12 Ways on How to Choose a Husband in Islam*, accessed 14 Dec, 2018, <https://azislam.com/how-to-choose-a-husband-in-islam>.
- Tirmidhi. *Jame' al-Tirmidhi*. Hadith 3252.

4

Hadis Literatüründe Cinsellik Eğitimi

[İkinci Kısım]

Tamamlama ve Arınma

İslam literatüründe fiziksel ve ruhsal olarak arınma ve temizliğe önemli bir vurgu yapılmıştır. Ebu Malik Eş'ari'nin rivayetinde (ra) Resulullah (sav) “Temizlik imanın yarısıdır.”¹³¹ demiştir. Abdülvehab Bouhdiba ise şu gözlemi yapmıştır:

*Arınma ile ilgili sayısız İslami emir, her zaman bir sürpriz kaynağı olmuştur. Sağlık (safiyet) ulaşılabilecek bir durumdur ancak arınma, dindar Müslümanların Allah ile irtibatını kuvvetlendirme amacını taşıyan bir süreçtir.*¹³²

İslam cinsel ilişkiden, uykuda boşalmadan ve reglden sonra gusül (muhtemelen İngilizce'de tam anlamını ifade edecek uygun bir kelime yoktur) almayı zorunlu kılmıştır. Bu konuda pek çok hadis vardır. Örneğin Abdullah b. Ebu Kays'ın rivayet ettiği bir hadiste: “Hz. Aişe'ye (ra), Resulullah'ın (sav) vitr namazını sordum ve bir hadisten söz ettim sonra dedim ki: “Cinsel ilişkiden sonra ne yaptı? Uyumadan önce gusül mü aldı, yoksa gusül almadan mı uyudu?” Hz. Aişe de (ra) “İkisini de yaptı. Bazen gusül aldı, sonra uyudu, bazen de sadece abdest alıp uyudu.” dedi. Ben de ona “İşleri (insanlar için) kolaylaştıran Allah'a hamd olsun.”¹³³ dedim.”

İbn Ömer'in rivayet ettiği bir hadiste ise: "Ey Allah'ın Resülü, cünüpken uyuyalım mı?" diye sormuştur. Hz. Peygamber (sav) "Evet, abdest aldıktan sonra" diye cevap vermiştir. "Başka bir rivayette ise "Abdest alın ve özel yerlerinizi yıkayın sonra uyuyun."¹³⁴ demiştir. Diğer bir rivayette ise: "Evet, istediğin zaman abdest alabilir, uyuyabilir, istediğin zaman gusül alabilirsin." demiştir. Yine başka bir rivayette de: "Evet, isterseniz abdest alın." demiştir. (Bu son rivayet abdestin zorunlu olmadığını kanıtlamaktadır).¹³⁵

İbn Abbas annesinin kız kardeşi Meymune'nin rivayetinde şunları söylemiştir: "Cinsel ilişkiden sonra yıkanması için Resulullah'ın (sav) yanına su koydum. Ellerini ve avuçlarını iki veya üç kez yıkadı ve sonra elini leğene koydu ve özel yerlerine su döktü ve sol eliyle yıkadı. Sonra elini toprağa vurup, kuvvetle ovuşturdu, ardından namaz için abdest alıp başına üç avuç su döktü ve sonra tüm vücudunu yıkadıktan sonra oradan uzaklaşp ayaklarını yıkadı ve sonra bir havlu getirdim (vücudunu kurulaması için) ama geri verdi."¹³⁶

Hz. Ali'nin (ra) şöyle dediği rivayet edilir: "Resulullah'a (sav) mezi sorulmuş ve o da 'Bunun için abdest almak gerekir, meni için gusül gereklidir.' demiştir."¹³⁷ Fıkıh Ansiklopedisinde¹³⁸ fukahanın, guslü zorunlu kılan şeylerden birinin meninin çıkması olduğu konusunda oybirliğiyle hemfikir oldukları bildirilmektedir. Nevevi bu noktada fikir birliği olduğunu söylemiştir. Kadın ve erkek arasında veya kişinin uyuyor mu uyanık mı olduğu arasında bir ayırım yapılmaz. Hz. Peygamberin (sav) ifade ettiği ve Ebu Said el-Hudri'nin (ra) aktardığı hadisteki temel ilke şudur: "Su su içindir (yani gusül, meni çıktığında yapılmalıdır)." Müslim'e göre bunun anlamı, Nevevi'nin de belirttiği gibi meni çıktığında su ile gusletmenin zorunlu hale gelmesidir.^{139,140,141,142,143}

Bazen uyumadan önce abdest yerine teyemmüm de caizdir. Bu Hz. Aişe'nin (ra) "Peygamber (sav), cünüpken uyumak istediğinde abdest veya teyemmüm alırdı."10 hadisine dayanmaktadır. Hz. Peygamber (sav) ellerini toprağa sürdükten sonra yüzüne ve ellerinin tersine (teyemmüm gösterirken) sürmüştür. Abdestin; el, ağız, burun delikleri, kollar, baş ve ayakları içeren vücut bölümlerinin suyla yıkanarak, temizleme işlemi olduğu belirtilebi-

lir. Oysa gusül, çeşitli ibadetlerin yerine getirilmesinden önce ve cinsel ilişki, boşalma veya adet döngüsünün tamamlanmasından sonra zorunlu olan tüm vücudu yıkama işlemidir. Bu ikisi İslam'da arınmanın temel biçimleridir. Bu iki temizlenmeye suyun kıt olduğu durumlarda izin verilen teyemmüm eklenmelidir.¹² Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir başka hadiste Peygamberimiz (sav), "Bir erkek, kadının dört uzvu arasına çöker ve onunla cinsel ilişkiye girerse gusül zorunlu hale gelir" demiştir.¹³

Seviştikten sonra karı kocanın birlikte yıkanması caizdir. Bu bir dizi sahih hadis ile de tespit edilmiştir. Hişam İbn Urve, babasından rivayetle "Aişe (ra), "Allah'ın Resülü (sav) ne zaman cünüp bir şekilde banyoya girerse, ellerini temizler, namaz abdesti alır, başının tüm derisinin ıslandığını hissedene kadar yıkanır ve saçlarını ovuştururdu, sonra üç kez su döker ve vücudun geri kalanını yıkardı." demiştir. Aişe ayrıca "Ben ve Allah'ın Resülü (sav) eskiden aynı anda su dökündüğümüz tek bir su kabında banyo yapardık." demiştir.¹⁴⁴

Cinsel Sapkınlık: İslami Bir Bakış Açısı

Cinsel sapkınlık, çağdaş toplumda tartışmalı bir terim olarak kabul edilmektedir. Cinsel sapıklık veya sapkınlığın bir tanımının yapılması, kimin ondan bahsettiğine nasıl bir perspektif içine koyduğuna bağlıdır. Cinsel sapkınlıklar, cinsel uyarma veya orgazmın kültürde alışılmadık olduğu düşünülen imgeleme ve eylemlerle ilişkili olduğu durumlar olarak tanımlanmaktadır.¹⁴⁵

Örneğin "eşcinselliğin uzun süredir cinsel sapkınlık olarak görüldüğü (ve toplumun bazı kesimlerinde bu şekilde kalmaya devam ettiği) ancak psikolog ve doktorların artık bunu patolojik olarak görmediği"¹⁴⁶ belirtilmektedir. Damgalama ilgili sorunları önlemek için çağdaş akademik ve klinik tartışmaların zeminini oluşturan önemli bir perspektif ve tarafsız bir terim olan parafili'dir. Parafili; bir kişinin cinsel olarak uyarılmasının ve hazzının, cinselliğin ana odağı haline gelen alışılmadık bir durumun veya nesnenin fantezi temasına bağlı olması durumudur.¹⁴⁷

Bu kavram toplumdaki topluma değişiklik göstermektedir. En yaygın parafililer:

- Cinsel organların teşhir edilmesi veya açığa çıkarılması
- Cansız nesnelere ilişkili fetişizm veya cinsel dürtüler
- Rıza göstermeyen bir kişiye sürme, dokunma ve sürtünme
- Pedofili veya ergenlik öncesi çocuklara odaklanma
- Cinsel mazoşizm veya aşağılanma veya acı çekme
- Cinsel sadizm veya aşağılama ya da acı çekme
- Travestilik veya karşı cinse ait kıyafetler giyme
- Röntgencilik veya başkalarının soyunma veya cinselliğini izleme

Çağdaş toplumda cinsel sınırlar Yahudi-Hristiyan ve İslami hükümlerin çok daha ötesine itilmektedir. Uygunsuz cinsel davranışlar, çeşitliliğin ve yetişkin rızasının bir parçası olarak açıkça uygulanmaktadır. İslam, diğer birçok din gibi evlilik dışı cinsel sapkınlıkları da yasaklamış ve bunları ağır günahlar olarak kabul etmiştir. Bouhdiba da şu yorumda bulunmuştur:

*İslam cinsel arzuyu gerçekleştirmenin diğer tüm yollarına şiddetle karşı çıkmakta ki bu yollar, tamamen cinsiyetlerin karşılıklı dengesine aykırı olduğu aynı zamanda hayatın uyumunu bozduğu, insanı belirsizliğe sürüklediği; kozmosun mimari yapısını ihlal ettiği için doğal değildir. Nitekim tüm bu sapmalar, bedeni kabul etmeyi ve kadın veya erkek özelliklerini üstlenmeyi reddeder. Cinsel sapkınlık Allah'a karşı bir isyandır.*¹⁴⁸

Yüzyıllar önce Hz. Muhammed'in (sav) neredeyse tüm bu tür cinsel sapkınlıklara rehberlik etmesi ilginçtir. İslam itikadında ise bazı cinsel sapmalar şunlardır:

Travestilik: Karşı cinse ilişkilendirilen giysi veya iç çamaşırını giyme ve makyaj yapma ve "kılık değiştirme" olarak bilinir. Kılık değiştirme cinsel içgüdüleri için ise "travestilik" terimi kullanılmaktadır. Bir travesti, cinsel hazzı, karşı cinsin kıyafetlerini giymekten veya kılık değiştirmekten almaktadır. Çoğu durumda

travestiliğin ardındaki motivasyon, karşı cinsin kıyafetlerine ve donanımlarına yönelik bir fetişist çekim biçimidir ancak aynı zamanda karşı cinsin kıyafetleri ile sembolize edilen cinsiyet rolüne yönelik bir çekimle de ilgisi olmaktadır. Bu nedenle karısının kıyafetlerini veya iç çamaşırlarını giyen bir koca ya da kocasının elbisesini veya iç çamaşırını giyen bir kadın travesti olarak bilinmektedir.¹⁴⁹

Peygamber (sav), erkeklerin kadınları taklit etmesini, kadınların da erkekleri taklit etmelerini yasaklamıştır. İbn Abbas (ra), Resul-i Ekrem (sav) “Erkekleri taklit eden kadınları ve kadınları taklit eden erkekleri lanetledi”¹⁵⁰ demiştir. İbn Abbas ayrıca Peygamberin (sav) “kadınları taklit eden erkekleri ve erkekleri taklit eden kadınları lanetlediğini” rivayet etmiştir.¹⁵¹ İbn Abbas (ra) “Allah’ın Elçisi (sav) “kadınsı olan erkeklerle ve erkekleri taklit eden kadınlara lanet etti.” demiştir. Bir başka rivayet ise: Resulullah (sav) “kadınları taklit eden erkekleri ve erkekleri taklit eden kadınları lanetlemiştir.”¹⁵² Daimî Komite Âlimleri aşağıdakileri ifade etmiştir:

“Kadın kıyafetleri giyen bir erkek de bu yasağa dâhildir. Dolayısıyla bu eylem gizlilik içinde yapılırsa bile onu yasaklayan metnin genel anlamı nedeniyle yasaktır.”¹⁵³

Ellerini ve ayaklarını kına ile boyayan kadınsı bir erkeğin, Peygamberimize (sav) getirildiği Ebu Hureyre (ra) tarafından rivayet edilmiştir: Peygamberimiz (sav) “Bu adamın nesi var?” diye sormuş. “Ya Resulullah! Kadınların görünüşünü taklit ediyor.” demişlerdir. Bu sebeple Peygamberimiz (sav) o adam hakkında bir emir vermiş ve o Naki’ye sürülmüştür. Halk “Ya Resulullah (sav)! Onu öldürmeli değil miyiz?” demiş. “Namaz kılanları öldürmem yasaklandı” demiştir. Usame “Naki Cennet’ül Baki değil, Medine’ye yakın bir bölgedir.”¹⁵⁴ demiştir.

Mastürbasyon: Abdullah b. Mes’ud (ra) Resulullah’ın (sav) bize: “Ey gençler topluluğu! Sizden evlenmeye gücü yeten ve imkânı olan kimse hemen evlensin. Çünkü evlilik gözü ve namusu (harımdan) korumada en etkili yoldur. Evlenmeye gücü yetmeyen ve imkânı olmayanlar ise oruç tutsunlar. Çünkü oruç, kişinin

şehvetini kıran bir kalkandır.”¹⁵⁵ dediğini rivayet etmiştir. Bu özel hadis zorluğa rağmen evlenemeyen erkeklere oruç tutmayı, yapılabilecek kolaylığa rağmen mastürbasyon yapmamayı emretmiştir. Âlimlerin de ifade ettiği gibi, mastürbasyonun yasaklanmasının sebebi sadece fiziksel olarak zararlı olması değildir. Aksine fiziksel arzuların, bir kişinin düşüncesine hâkim olmasını engellemeyi ve bu arzuları evlilik dışında hiçbir şekilde yerine getirmeye izin vermemeyi amaçlamaktadır.¹⁵⁶

Mastürbasyonun caiz olduğu konusunda âlimler arasında farklı görüşler vardır. Bazı bilim insanları bu alışkanlığın [mastürbasyonun] sınırların ihlali anlamına geldiği için evlilik çerçevesi dışında cinsel arzularını gerçekleştirenlerin kategorisine girdiği görüşündedir. Şafii ve Maliki içtihatları, mastürbasyonu her zaman haram (yasak) olarak kabul etmektedir. Hanbeli görüşüne göre zina veya zina korkusu olmadıkça veya cinsel dürtülerin baskısı altında olmadıkça mastürbasyon yasaktır. Bu durumda mastürbasyon yoluyla kurtuluş aranmasına izin verilmektedir. Ahmed ibn Hanbel’in “tutuklulara, yolculara ve evlenecek eş bulmakta güçlük çeken kadın ve erkeklere caiz olduğunu”¹⁵⁷ ifade ettiği bildirilmiştir. Hanefi mezhebi “zinadan veya zina etmekten korkmadıkça veya cinsel dürtülerin baskısı- ki bu durumda mastürbasyon yoluyla rahatlamaya izin verilmektedir- altında olmadıkça mastürbasyon yasaklamıştır.¹⁵⁸ Şii görüş, mastürbasyon da dâhil olmak üzere evlilik dışı herhangi bir cinsel aktivitenin büyük bir günah olduğunu söylemektedir. Bu düşünceyi de şu ayetten anlayabiliriz:

İffetlerini korurlar. Sadece eşleriyle veya ellerinin altında olanlarla (cariyelerle) yetinirler, bundan dolayı da kınanacak değillerdir. Ama her kim bunun ötesine geçmek isterse işte haddi aşanlar onlardır. (Mü’minûn 23: 5-7).

Eşcinsellik veya Homoseksüellik: Kur’an, yaklaşık yarım düzine ayette iki erkek birey arasındaki cinsel ilişkiyi [homoseksüellik] kınamıştır. (Arâf, 7: 80; Şûrâ, 26: 165; Kamer 46: 33). Peygamberimiz (sav): “Lut kavminin yaptığını yapan lanetlidir.”¹⁵⁹ demiştir. Cabir (ra) rivayetinde, Peygamber Efendimizin (sav): “Ümmetim

için Lut kavminin başına gelenden daha çok korktuğum hiçbir şey yoktur.” dediğini bildirmiştir.¹⁶⁰ İbnü'l-Kayyim'e göre:

“Hem zina hem de homoseksüellik, Allah'ın yaratma ve buyruğunun hikmetine aykırı olan ahlaksızlığı içermektedir çünkü eşcinsellik, sayısız kötülük ve zarar içermektedir.”¹⁶¹

Şeyh Muhammed Salih Al-Munajjid şunları söylemiş:

“Eşcinsellik suçu, en büyük suçlardan biridir, günahların ve amellerin en kötüsüdür ve Allah bunu yapanları diğer milletleri cezalandırdığı şekilde cezalandırmıştır. Tam bir sapkınlık, kıt akıllılık ve dini bağlılık eksikliğinin göstergesidir ve Allah'ın rahmetinden mahrumiyet ve kıyamet alametidir. Allah'tan bizi güvende ve emin tutmasını diliyoruz.”¹⁶²

Ayrıca eklemiştir:

“Eşcinselliğin yayılması, ne Doğu'nun ne de Batı'nın onlar yüzünden varlığını reddedemeyeceği insan hastalıklarına neden olmaktadır. Bu sapkınlığın tek sonucu insanlarda bağışıklık sistemine saldıran AIDS olsa bile bu yeterli olacaktır.”¹⁶³

Abdullah İbn Abbas (ra) Resulullah'ın (sav): “Allah, anüs yoluyla başka bir erkekle veya bir kadınla cinsel ilişkiye giren hiçbir erkeğe [iyilikle] bakmaz.”¹⁶⁴ dediğini anlatmıştır. Ebu Hureyre (ra) tarafından rivayet edilen hadiste, Peygamberimiz (sav) “Karısı ile anüsünden cinsel ilişkiye giren kişi lanetlidir.”¹⁶⁵ demiştir. Ebu Hureyre, Peygamber Efendimizin (sav) “Regl dönemindeki bir kadınla cinsel ilişkiye giren veya bir kadınla anüsünden ilişkiye giren kimse Muhammed'e (sav) vahyedilene inanmaz.”¹⁶⁶ dediğini rivayet etmiştir. Zeyd ibn Sabit (ra) Resul-i Ekrem'in “Allah doğruyu söyleyemeyecek kadar utangaç değildir, arka taraflarından kadınlarla cinsel ilişkiye girmeyin.” dediğini rivayet etmiştir.¹⁶⁷ Bu hadisler ve diğer pek çok hadis, kişinin kendi karısıyla bile anal seksin yasaklandığına dair açık delilleridir. Bu, “anal seksin aşırı acıya neden olmasına ve günümüzün gelişigüzel cinsellik yaşayan toplumunda yaygın olan birçok hastalığın kaynağı olmasına işaretir.”¹⁶⁸

Lezbiyenlik: İslam, iki kadın arasındaki cinsel ilişki anlamına gelen lezbiyenliği neden yasaklamaktadır? “Fukaha iki kadın arasındaki cinsel ilişki olarak tanımladıkları terime lezbiyenlik demektedirler.”¹⁶⁹ İbn Kudame (ra) “İki kadın birbirine mastürbasyon yaparsa, onlar lanetlenmiş zalimlerdir.”¹⁷⁰ demiştir. İzz al-Din ibn ‘Abd al-Salam “Bir lezbiyen, Müslüman bir kadına bakamaz ve Müslüman bir kadının bir lezbiyenin önünde başını açmasına (başörtüsünü çıkarmasına) izin verilmemiştir çünkü o kimse, bunu başkalarına anlatması konusunda güvenilmeyen kötü bir kimsedir.”¹⁷¹ demiştir. Daimî Komite Âlimlerine “Lezbiyenlik konusunda hüküm nedir?” diye sorulmuş, onlar da: “Kadınlarda lezbiyenlik haramdır ve büyük bir günahtır çünkü Allah’ın sözlerine aykırı bir eylemdir” diye cevap vermişlerdir.

*İffetlerini korurlar. Sadece eşleriyle veya ellerinin altında olanlarla (cariyelerle) yetinirler, bundan dolayı da kınanacak değillerdir. Ama her kim bunun ötesine geçmek isterse işte haddi aşarlar onlardır.” (Mü’minûn 23: 5-7).*¹⁷²

Kur’an-ı Kerim ve hadislerde çok yerde tasvir edildiği gibi İslam’da lezbiyenliğe yer yoktur. Asif İftikhar şunları söylemiştir:

*“Örneğin, Nur Suresi 24: 31’de, tevazuları ve yüreklerinin saflığı ile ilgili diğer direktiflerin yanı sıra, mümin kadınlara kendi aralarında [yani aileden olmayan ve iffetlerini ve mahremiyetlerini koruma konusunda güvenebilecekleri arkadaşlar] olmayan kadınlara örtülerini açmamaları söylenmiştir. İffetini ve mahremiyeti korumak için örtüler bile açığa çıkarılmazken böyle bir nezaket kültüründe daha fazlasına (cinsel ilişki gibi) nasıl izin verilebilir?”*¹⁷³

Babası tarafından, Abdurrahman bin Ebu Said’e [Al-Hudri] (ra) rivayet edilen hadiste, Resul-i Ekrem (sav) “Erkek, erkeğin avretine kadın da kadının avretine bakmasın. Vücudunun bir kısmı çıplak iken erkek erkeğe, kadın kadına temas etmesin.”¹⁷⁴ demiştir.

Sonuç

Bu bölümü bitirmeden önce Hadis literatürünün cinsellik konusunu açıkça ele aldığını, dokunulmadık hiçbir yön bırakmadığını vurgulamak uygun görünmektedir ve eşler arasındaki en özel ilişkilere dair farklı konularda sağlanan rehberlik, cinsel istek uyandırmayacak kadar terbiyeli ve ölçülü bir şekilde verilmiştir. Cinsel ilişkiden sonra gerekli olan abdest, teyemmüm, gusül vb. temel konulara bile temas edilmiş, ayrıca Kur'an öğretisi ve hadis literatürünün ışığında fıkıh kuralları ve bu konudaki emirler hakkında da ayrıntılar verilmiştir. Ayrıca Hz. Peygamberin (sav) özel hayatını bile ümmetten gizlemediği ve eğer bunun aksi olsaydı insan hayatının önemli bir yönünün Hz. Peygamberin (sav) ümmeti tarafından bilinmeyeceği açıktır. Aksi halde bu, ilahi rehberliğin "eksikliğinin" açık bir kanıtı olurdu.

Kaynakça

- Abdelwahab Bouhdiba. *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan). London: Saqi Books, 1998.
- Abu Dawud. *Sunan Abi Dawud* 4928. In-book reference: Book 43, Hadith 156. English translation: Book 42, Hadith 4910.
- Abu Dawud. *Sunan Abi Dawud* 2162. In-book reference: Book 12, Hadith 117. English translation: Book 11, Hadith 2157.
- Abdul-Wahid, Ibn Ashir. *The Guiding Helper. Main Text & Explanatory Notes*. The Guiding Helper Foundation. Accessed 17 Dec, 2018, <https://www.abc.se/home/m9783/ir/d/ghe.pdf>.
- Ahmad, 1878. Cited in Islam Q&A, "Misfortune of a wife whose husband is committing sodomy," Fatwa 26197. Classed as Sahih by al-Albani in Sahih al-Jaami, 5891. Accessed 17 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/26197/misfortune-of-a-wife-whose-husband-is-committing-sodomy>.
- Al-Baihaqi. Cited in Shaykh Muhammad Naasiruddin al-Albani, *The Etiquettes of Marriage and Wedding Night*.
- Al-Kawthari, Muhammad ibn Adam. *Islamic Guide To Sexual Relations*. London: Turath Publishing, 2008.
- Bouhdiba, Abdelwaha. *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan). London: Saqi Books, 1998.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari, Book of Bathing (Ghusl)*, 290. In-book reference: Book 5, Hadith 42. USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 5, Hadith 288
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari. Book of Rubbing Hands and Feet with Dust (Tayammum)* 343. In-book reference: Book 7, Hadith 10. USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 7, Hadith 339.
- Bukhari. Sahih Bukhari. Chapter No. 5, Bathing (Ghusl, Hadith No: 290.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari. Book of Bathing (Ghusl)*. Sahih al-Bukhari 272, 273. In-book reference: Book 5, Hadith 25. USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 5, Hadith 272.
- Bukhari. *Riyad as-Salihin. The Book of the Prohibited Actions*. Book 18, Hadith 121. Arabic/English book reference: Book 18, Hadith 1631.
- Gavin, Helen. *The Psychology of Sexual Deviance*. In: The [British Psychological Society] North East of England Branch 2nd Annual Conference, 26-27 June 2009, Sheffield Park Hotel. (Unpublished).
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah*. English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1904. Arabic reference: Book 9, Hadith 1979.

- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah. The Book of Purification and its Sunnah*. English reference: Vol. 1, Book 1, Hadith 504. Arabic reference: Book 1, Hadith 543.
- Ibn Majah. Classed as Sahih by al-Albani in Sahih Ibn Majah (1924).
- Ibn Qudāmah al-Mughni 10/162. Cited in Islamqa, *Abnormal Relationships between Women*, 1998.
- Iftikhar, Asif. "Lesbianism and Islam," 2011. Accessed 17 Dec, 2018, <http://www.al-mawrid.org/index.php/articles/view/lesbianism-and-islam>.
- Imam Ibn al-Qayyim: *Ad-Da'i wa Dawā*, p. 115.
- Inkhorn, Marcia C. *The New Arab Man: Emergent Masculinities, Technologies, and Islam in the Middle East*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2012.
- Islam Q&A. "Is bath (ghusl) obligatory after wet dreams or you have to do only after sexual intercourse? What are the other conditions when a Muslim has to take bath (ghusl)?" 2006, accessed 16 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/81949/what-is-ghusl-required-and-when-is-it-mustahabb>.
- Islam Q&A. "The prohibition on masturbation is not from a medical point of view only." Fatwa 245978. Accessed 17 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/245978/the-prohibition-on-masturbation-is-not-from-a-medical-point-of-view-only>.
- Mawsoo'ah al-Fiqhyah (31/195). Cited in Islam Q& A. "When is ghusl required and when is it mustahabb?" Fatwa 81949. Accessed 1 January. 2019, <https://islamqa.info/en/answers/81949/what-is-ghusl-required-and-when-is-it-mustahabb>.
- Muslim. *Riyad as-Salihin. The Book of the Remembrance of Allah*. Sunnah.com reference: Book16, Hadith 6. Arabic/English book reference: Book 16, Hadith 1413.
- Muslim. *Sahih Muslim 307 a*. In-book reference: Book 3, Hadith 27. USC-MSA web (English) reference: Book 3, Hadith 603.
- Muslim. *Sahih Muslim. The Book of Menstruation*. Sahih Muslim 317 a. In-book reference: Book 3, Hadith 44. USC-MSA web (English) reference: Book 3, Hadith 620.
- Muslim. *Sahih Muslim 1400 c*. In-book reference: Book 16, Hadith 3. USC-MSA web (English) reference: Book 8, Hadith 3233.
- Shaykh Muhammad Naasiruddin al-Albani. *The Etiquettes of Marriage and Wedding Night* 10. Making Wudu after Sex and before Sleeping. Accessed 16 Dec, 2018, <https://the-finalrevelation.blogspot.com/2012/09/the-islamic-suhagraat-etiquettes-of.html?m=1>.

- Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid. Cited in Islam Q&. “The punishment for homosexuality.” Fatwa No. 38622, 2006. Accessed 22 March 2019, <https://islamqa.info/en/answers/38622/the-punishment-for-homosexuality>.
- Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid. Cited in Islam Q &A “Sexual perversions.” Fatwa No. 10050, 2009. Accessed 16 Dec, 2018, <https://medicaldictionary.thefreedictionary.com/Sexual+Perversions>.
- Tirmidhi. *Jami'at-Tirmidhi* English reference: Vol. 5, Book 41, Hadith 2784. Arabic reference: Book 43, Hadith 3013.
- Tirmidhi 1457; Ibn Majah, 2563. This hadeeth was classed as Sahih by Shaykh al-Albani in Sahih al-Jaami', no. 1552.
- Tirmidhi. *Jami'at-Tirmidhi* 1165. In-book reference: Book 12, Hadith 20. English translation: Vol. 1, Book 7, Hadith 1165.
- Tirmidhi. *Jami'at-Tirmidhi* 135. In-book reference: Book 1, Hadith 135. English translation: Vol. 1, Book 1, Hadith 135.
- Tirmidhi. *Jami'at-Tirmidhi*. “Chapters on Manners.” English In-book reference: Vol. 5, Book 41, Hadith 2793. Arabic reference: Book 43, Hadith 3023.
- The Scholars of the Standing Committee. Shaykh 'Abd al-'Azeez ibn Baaz, Shaykh 'Abd al-'Azeez Aal ash-Shaykh, Shaykh 'Abdullah ibn Ghadyaan, Shaykh Saalih al-Fawzaan, Shaykh Bakr Abu Zayd. *Fatawa al-Lajnah ad-Daa'imah*, 24/94, 95.
- Zaydaan. 5/450, Al-Mufassal fi Ahkaam al-Marah. Cited in Islam Q&A. “Abnormal relationships between women.” Fatwa 591, 1998. Accessed 17 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/591/abnormal-relationship-between-women>.

Cinsel Eğitime İlişkin Fıkıh Kuralları

Giriş

Önceki bölümlerde cinselliğinin çeşitli boyutlarıyla ilgili olarak Kur'an ve hadislerin öğretilerini kısaca ele almıştık. Son on dört yüzyıl boyunca binlerce ulema ve fukaha, Kur'an ayetlerini ve hadisleri onlardan çok sayıda ayrıntılı hüküm (fıkıh hükümleri) çıkararak açıklamışlardır. Fıkıh, genellikle Kur'an'da ve sünnette bildirilen ilahi İslam hukuku olan şeriatın¹⁷⁵ insan anlayışı olarak tanımlanmasıdır. Bu fıkıh hükümleri çeşitli tefsir ve hadis kitaplarında yer almaktadır. Örneğin hemen hemen tüm hadis âlimleri hadis derlemelerine, taharet (arınma) üzerine bir bölüm ile başlamışlardır. Benzer şekilde; boşanma, çocukların yetiştirilmesi, aile hayatı ve cinsel yaşamla ilgili daha birçok konuyu ele alan Nikâh Kitabı (Evlilik Kitabı) adlı bölümler vardır.

Yukarıda belirtildiği gibi fukaha, tefsir ve hadis kitaplarında ele alınan tüm konular hakkında farklı fıkıh hüküm derlemelerini bir araya getirmiştir. Açıkçası bu konular cinsellik ve ilgili sorunlar da dâhil olmak üzere insanların günlük yaşamıyla ilgilidir. Burada yüzlerce fıkıh kitabının başlıklarını ve diğer bilgilerini vermek imkânsızdır. Ancak bu bölümde hem Müslüman ülkelerdeki hem de Avrupa ve Amerika'daki ulemanın, imamların, müftülerin ve bu tür diğer manevi rehberlerin ihtiyaçlarını karşılayan hemen hemen tüm İslam medreselerinde (okullarında) öğretilen en meşhur birkaçını ele alacağız.¹

Fıkıh Kitaplarına Genel Bir Bakış

Kudûrî

Kitabın yazarı, Muhtasar Kudûrî genellikle İmam Kudûrî olarak bilinen, Ebu'l-Hasan Ahmed ibn Muhammed ibn Ahmed ibn Cafer ibn Hamdan el-Bağdadi el-Kudûrî'dir. Bazıları Kudûrî soyadının, Bağdat'ın Kudura adındaki uzak şehirlerinden birinden geldiğine inanırken diğerleri bunun aile mesleğine Arapçada Kudur olan saksı satışına atfedildiğini söylemektedir. 973 (Hicri 362) yılında Bağdat'ta doğmuş, eğitimini birçok âlim ve hocadan almıştır. Bunların arasında en önemlisi, ünlü bir Hanefî âlimi olan İmam Ebu Bekir Ahmed ibn 'Ali el-Râzî el-Râzî el-Cessas (Hicri 942), öğrencilerinden biri olan büyük bir Hanefî fıkıh ve Hadis âlimi, İmam Ebu Abdullah Muhammed ibn el-Cemani (Hicri 398) dir.

Hatib el-Bağdadi (ünlü Bağdat Tarihi kitabının yazarı) gibi birçok büyük bilim adamı, İmam Kudûrî'nin öğrencisiydi. Irak'ta İmam Ebu Hanife fıkının kurulmasında öncü olan İmam Kudûrî, hitabet ve kitap yazma konusunda mükemmel bir yeteneğe sahipti ve Kur'an'ı çokça okurdu. İmam Kudûrî, 1037'de (Hicri 428) altmış altı yaşında vefat etmiştir. Pek çok etkileyici kitap yazan İmam Kudûrî'nin Muhtasar'ul Kudûrî'si, en iyi akademik katkılarında biridir ve İmam Ebu Hanife'nin fıkhıyla ilgili en iyi kitaplardan biri olarak kabul edilmektedir. Muhtasar'ul Kudûrî'nin gerçek bir el yazması neredeyse son bin yıldır farklı Müslüman ülkelerdeki İslami okullarda okutulmaktadır. Günlük yaşamdaki sorunlar hakkında yaklaşık 12.000 fıkıh hükmü içeren Muhtasar'ul Kudûrî üzerine pek çok bilim adamı tarafından çeşitli değerlendirmeler ve yorumlamalar yazılmıştır ve ayrıca kitap birçok dile de çevrilmiştir.¹⁷⁶

el-Hidaye

el-Hidaye fi Şerh Bidayet al-Mubtedi, yaygın olarak el-Hidaye olarak bilinen, Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî tarafından yazılan Hanefî içtihadının en etkili kitaplarından biridir (1135-1197 Hicri 530-

593). Künyesi (Ebu-baba veya Ümmü-anneninin kullanımıyla ifade edilen Arapça bir adın bileşeni), Burhan-ud-Din olan Ebu'l Hasan'dır. Hicri 511'de bugünkü Özbekistan'da doğmuştur ve şeceresi İslam'ın ilk Halifesi Ebu Bekir Sıddık'a (ra) kadar dayanmaktadır. Eğitimini, döneminin en ünlü âlimlerinden almış ve pek çok bilim insanı, düzinelerce cilde giren bu önemli çalışma hakkında özetler ve ayrıntılı değerlendirmeler yazmıştır. Muhtasar'ul Kudûri gibi, el-Hidaye de birçok dile çevrilmiştir.

Nurul İzah

Nurul İzah (The Light of Clarification)¹⁷⁷ zamanının en büyük âlimlerinden biri olarak tanımlanan İmam Hasan bin Ammar bin Ali Şurubunbilali tarafından yazılmış klasik bir Hanefi içtihadı el kitabıdır. 1586'da (Hicri 994) Yukarı Mısır'da doğmuş ve babası onu altı yaşında Kahire'ye getirmiştir. Kur'an'ı ezberlemiş ve eğitimini ülkenin tanınmış âlimlerinden almış olan İmam, çağının en önemli fakih ve hadis âlimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. El-Ezher'de profesörlük görevini üstlenmiş ve fıkıh hükümleriyle tanınmıştır. Gelecek vadeden öğrenciler ondan İslami içtihatları öğrenmek için El-Ezher'e akın etmiş ve bunların çoğu İslam hukukunun önemli âlimleri olmuştur. 1659'da (Hicri 1069) yetmiş beş yaşında vefat eden İmam, otuz dört kadar kitap yazmıştır ve üç buçuk asırdan fazla bir süredir çeşitli medreselerde okutulan Nurul İzah başyapıtlarından biridir.

El-Müntehabü'l-Hüsâmî

Bu önemli fıkıh kitabının yazarı, Fergana şehrinde doğmuş, fıkıh ve diğer birçok İslami disiplinde büyük bir âlim olan Hüsameddin Muhammed bin Muhammed bin 'Umar el-Ahsikesi'dir. Kitabı Hanefi fıkıh mezhebinin en popüler ve özgün açıklamalarından biri olarak kabul edilmiş olup, birçok bilim insanı bu kitabın değerlendirmesini yazmıştır. Hüsameddin Muhammed Hicri 644'te ölmüştür.

el-Âlemgîriyye

el-Âlemgîriyye aynı zamanda Fetâvâ-i Hindiiyye¹⁷⁸ olarak da bilinmektedir. Babür Kralı Evrengzib Alamgir zamanında yazılmış bir hukuk derlemesidir. Bu derleme, Sünni fıkhnına dayanmaktadır ve başta Hanefi mezhebinden olmak üzere birçok âlimin eseridir. Evrengzib'in bu kitabı derlemek için, 300'ü Hindistan alt kıtasından, 100'ü Irak'tan ve 100'ü Hicaz'dan, hocası da dâhil olmak üzere 500 fukaha topladığı söylenmektedir. el-Âlemgîriyye birkaç nedenden ötürü dikkate değerdir. Örneğin, otuz ciltten oluşur ve Babür İmparatorluğu boyunca hukukun temeli olarak hizmet etmiştir. Derleyicilerinden biri, oğlu Hindistan'ın büyük ulema sonuncusu Şah Veliyyullah olan Medrese-i Rahimiyah'ın kurucusu Şah Abdurrahim'dir. el-Âlemgîriyye, Pakistan'daki Sünni Müslüman davalarına karar vermek için mahkemelerde yaygın olarak kullanılmıştır.

Yukarıdaki kitaplara ek olarak İmam Şafii (Hicri 150-204), İslam hukuku ilkelerinin temelini attığı için türünün ilk kitabı olan Er-Risale fil-Usul: Usul-i fıkha (Anlayışın Temelleri Üzerine Tebliğ Kitabı) başlıklı bir kitap da yazmıştır. Benzer şekilde Hanbeli, Maliki ve Şii mezheplerine mensup ünlü âlimler tarafından yazılmış başka birçok Arapça kitap da vardır. Son zamanlarda bazı Urduca kitaplar da Muhammed Yusuf İslahi tarafından yayınlanmıştır.^{4 179} Kitap ayrıca Şeyh Abdülaziz bin Abdullah bin Baz ve Suudi Arabistanlı diğerlerinin¹⁸⁰ başkanlık ettiği bir tanınmış âlimler kurulu tarafından Arapça olarak da yayınlanmıştır. Bu kitaplar cinselliğin farklı bir yönü hakkında kapsamlı hükümler içermektedir.

Fıkıh Hükümlerinin Bağlamsal Arka Planı

İslam tarihi açısından bakıldığında Hz. Muhammed'in (sav) ölümünden sonra halifelerin (Raşid Halifeler: Ebu Bekir, Ömer bin Hattab, Osman bin Affan, Ali bin Ebû Tâlib- 30 yıllık saltanatının sonunda, İslam devletinin sınırlarının Roma ve Pers imparatorlukları da dâhil olmak üzere geniş bir alana yayılması dikkat çekicidir. Ancak üçüncü halife olan Osman ibn Affan'ın

(ra) hükümdarlığı sırasında çeşitli mezheplerin ortaya çıkması nedeniyle birçok farklılıklar ortaya çıkmış, bu da önceki halifelerin dönemlerinde olmayan birçok yeni sorun yaratmıştır. Tabiin ('takipçileri' ya da 'halefleri', Hz. Muhammed'in (sav) 'sahabelelerini' takip eden Müslümanlar kuşağı ve tebe-i tabiin'in (tabiin takipçileri)) ve peşlerinden gelenle, bu sorunları Kur'an, hadis ve sahabe ile Tabiin'in sözlerine göre çözmek için ellerinden geleni yapmışlardır. Ancak bazı sorunlara çözüm bulamadıklarında, sorunları çözmek için akıl ve bilgeliklerini kullanmışlardır. Bu âlimlerin görkemli çalışmalarını burada incelemek maalesef mümkün değildir. Çalışmalarının bir sonucu olarak kurucularının adıyla bilinen dört veya beş mezhebin ortaya çıktığını söylemek yeterli olacaktır. Bunlar İmam Ebu Hanife (Hicri 80-150), İmam Malik (Hicri d.93), İmam Şafi'i (Hicri d. 150) ve İmam Ahmed bin Hanbel'dir (Hicri d. 164). Ayrıca diğer Müslümanlar Şii mezhebinin temelini atmıştır.

Bir süre sonra fıkıh hükümlerinin kanunlaştırılması konusunda harikulade çalışmalar yapan ve bugün hâlâ devam eden bir fukaha zinciri başlamıştır. Bu fukahanın insan hayatının tüm yönleriyle ilgilendiği söylenebilir. Konular 'İbadet, taharet, namaz, oruç, zekât, hac, aile hayatı, nikâh, boşanma, miras, ticaret, borçlanma, tarım, mal, vakıf, hukuk mesleği' şeklinde zihinde canlandırılabilir. Örneğin, taharetin bir yönü olan istibra meselesinde olduğu gibi (el-Âlemgiriyye' 'de verildiği haliyle) bu âlimlerin insan hayatının tüm yönleri hakkında ayrıntılı hükümler oluşturmak için ne kadar gayret ettiklerini yansıtmaktadır. Cinsellik ve bununla ilgili konular, insan hayatının en önemli yönünü oluşturduğundan bu konuların fukaha tarafından göz ardı edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle; evlilik ve eşler arasındaki ilişkiler, aile hayatı, çocuk yetiştirme, cinsel ilişki, regl, uykuda boşalma vb. durumlarda temizlenme (gusül, abdest, teyemmüm vb.) konularını da ele almışlardır. Bu hükümler sadece ilgili konularda küçük ayrıntılar sağlamakla kalmamış, aynı zamanda Sünni veya Şii düşüncesine bakılmaksızın Müslüman dünyasında büyük yetki ve tanınırlığa sahip olmuşlardır.¹⁸¹

Yukarıdaki tartışma, İslam'ın cinsellikle ilgili konulara ne kadar önem verdiğini yansıtmaktadır. Ayrıca İslami öğretinin ışığında fiziksel temizlik, hayatını Allah'ın emirlerine göre sürdürmek isteyen bir kimse için günlük yaşamında önemli bir psikolojik doyum ve keyif kaynağıdır. Burada ayrıca farklı fıkıh kitaplarında sözü edilen ayrıntılara bakıldığında, fukahanın ilmi çalışmalarını ne denli ciddi yaptığı görülebilir. Fukahanın çalışmalarının yelpazeleri o kadar geniştir ki ümmetin üyeleri, bu fıkıh kurallarını yüzyıllardır günlük yaşamlarında uygulamaktadırlar. Bu durum bu kararların kapsamlılığını yansıtmaktadır.

Yukarıdaki bağlama atıfta bulunarak, birçok kişiyi şaşırtabilecek bir soruyu yanıtlamak da uygun olacaktır- bu fukaha Kur'an ve sünnetten binlerce hükmü nasıl çıkarabildi? Bu bağlamda konuyu aydınlatmak için Kur'an'dan ve hadislerden 86.000'den fazla fıkıh hükmü çıkaran İmam Ebu Hanife örneği yeterlidir. Ayrıca öğrencilerinin de aynı kaynaklardan 100.000 fıkıh hükmü çıkarılmasıyla ortaya bu fıkıh hükümleri hazinesi çıkmıştır. Dahası, tüm İslam tarihi boyunca bu hükümleri kanunlaştıran bir fukaha zinciri oluşmuştur. Tüm bu akademisyenlerin katkılarını derinlemesine incelemek bu bölümün kapsamı dışındadır ancak birkaçının cinselliğin farklı yönleriyle ilgili seçilmiş bazı çalışmaları aşağıdaki paragraflarda kısaca ele alınmıştır.

İmam Ca'fer es-Sadık (MS 702-765)

Yaygın olarak Ca'fer es-Sadık veya kısaca es-Sadık (Doğru) olarak bilinen Ebû Muhammed İsmâil b. Ca'fer es-Sâdık b. Muhammed el-Bâkır el-Hâşimî el-Kureşî, altıncı Şii imami, Hanefi ve Maliki Sünni hukuk okullarında önemli bir figürdü.¹⁸² Yasal doktrinine El-Madhab al-Caferi denir ve yasal yetkisi nedeniyle hem Şiiler hem de Sünniler tarafından saygı görmektedir. "Tabii neslinden olan es-Sadık çoğunu babasından duyduğu hadisleri İmam Malik, İmam Ebu Hanife ve Süfyan es-Sevri (ra) gibi çok sayıda ileri gelen âlime nakletmiştir."¹⁸³ İmam Malik'in, İmam Ca'fer es-Sadık'a "Öğrenme noktasında daha iyi bir insan gözlerle görülmemiştir, kulaklarla işitilmemiştir veya hayal gücü ile tasarlammamıştır."^{184,185} diyerek iltifat ettiği bildirilmektedir. Ünlü

Sünni yazar Şehristanî'nin de şu sözlerle İmam es-Sadık'ı övdüğü belirtiliyor:

“Onun din ve kültür bilgisi harikaydı, felsefe konusunda tamamen bilgiliydi, dünyada büyük bir dindarlığa ulaşmış ve şehvetten tamamen kaçınmıştır. Medine’de kendisinin peşinden gelen cemaatten büyük kazanç sağlamış ve hâlâ açığa çıkmamış olan ilimlerden arkadaşlarına avantaj sağlayacak kadar uzun süre Medine’de yaşamıştır. Bilgi denizinde boğulan kimse başka hiçbir şeye imrenmez.”

İmam Cafer es-Sadık genel olarak insanlığa fayda sağlayan bilgi ve öğrenme yolları aramış ve “İslam'ın gerçek mesajını yaymak için daha önce hiç görmediği büyüklükte bir eğitim kurumunun kurulmasına zamanını ve enerjisini vermiştir.”¹⁸⁶

Abdussamed bin Bişr, bir kadının İmam Cafer es-Sadık'a gelip “Allah seni korusun ben münzevi bir kadınam.” dediğini aktarmıştır. İmam, kadına, “Çilecilik senin için ne ifade ediyor?” diye sormuş, kadın da “Bu asla evlenmeyeceğim anlamına geliyor.” diye cevap vermiştir. İmam “Neden?” diye sorunca, kadın “Çileciliği uygulayarak (Tanrı'nın) lütfunu kazanmak istiyorum.” demiştir. İmam da kadına “Git başımdan! Eğer çilecilik (Allah'ın) bir lütfunu elde etmenin bir yolu olsaydı o zaman Fatıma onu senden daha çok hak ederdi çünkü kimse (Allah'ın gözünde) ondan daha fazla lütf kazanamaz.”¹⁸⁷ demiştir.

Ahmed el-Gazzâlî (c. 1058-1111)

İmam Gazali olarak da bilinen Mecdüddîn Eb'ül-Fütûh Ahmed b. Muhammed el-Gazzâlî, Sünni İslam'ın en önde gelen ve etkili filozoflarından, ilahiyatçılarından, fakihlerinden ve mistiklerinden biriydi.¹⁸⁸ İmam Gazzâlî'nin en ünlü kitabı Müslümanların cinselliğinin farklı yönlerine dair çok sayıda fıkıh hükümleri içeren İhya-u Ulum'id Din kitabıdır. Konuyla ilgili tüm önemli ayrıntıları çok özel iki bölümde ele almaktadır. İkinci ciltteki ikinci bölüm evlilikle ilgili konuları ele alırken, üçüncü ciltteki üçüncü bölüm cinsellikle ilgili birkaç meseleyi ele almaktadır. Bu bölümlerin kısa bir özeti aşağıda verilmiştir.

İmam Gazzâlî, Peygamberimizin (sav) “Hiç kimse erkek bir hayvanın, aniden dışı kurbanının üzerine atladığı şekilde kadınının üzerine atlamasın. Aralarında bir elçi olsun” dediğini rivayet etmiştir. “Elçi nedir ey Allah’ın Peygamberi?” diye sorulduğunda “Öpüşme ve tatlı sözlerdir” demiştir. İmam Gazzâlî, bir erkeğin eşiyle konuşmadan ve yakınlaşmadan aniden cinsel ilişkiye girmemesi gerektiğini çünkü ancak bu şekilde kendisinin ve eşinin tatmin (orgazm) olacağına dair bir hadisi alıntılamıştır. Ömer bin Abdülaziz’in rivayet ettiği bir hadiste Peygamber Efendimiz (sav) “Karınızla aynı seviyede şehvet elde etmedikçe birlikte olmayın yoksa ondan daha erken boşalabilirsiniz.” buyurmuştur. Bunun üzerine bunun kendisi için de geçerli olup olmadığını sorduğunda Peygamber (sav) “Evet onu öpmeli, ona tutkuyla bakmalı, şehvetle konuşmalı ve onu hazır bulduğunuzda onunla cinsel ilişkiye girmelisiniz.” demiştir. Bütün bunlara rağmen eğer koca erken boşalırsa penisini çekmemesi ve eşi orgazma ulaşınca kadar ilişkiye devam etmesi zorunludur. (İbn Kudâme)

Peygamber Efendimiz (sav), bir hadis-i şerifinde akraba kadınlarla evlenmeyi yasaklamıştır zira bu hasarlı bir nesille sonuçlanmaktadır. İmam Gazzâlî, bu hadisi anlatırken bir erkeğin genellikle kendisi tarafından görülmeyen bir kadına çekici geldiğini ve ailedeki yakın akraba kadınları, bir erkek tarafından rutin olarak görüldüğü için bunun daha az çekiciliğe sebep olduğunu söylemiştir. Aksine henüz bir kişi tarafından bilinmeyen bir kadın için daha çok cinsel istek uyandırılmaktadır.

İmam Gazzâlî güzel bir yüzü, kadının kendisiyle yaşamayı daha keyifli hale getiren ve evliliği daha istikrarlı ve kalıcı kılan niteliklerinin bir parçası olarak görmüş ve şunları söylemiştir:

“Güzel bir yüz arzu edilir ve günaha karşı bir bağımsızlık kazanmaya yardımcı olur. Doğası gereği erkek çekici olmayan bir kadından memnun olamaz. Dinin kurallarına sadık kalacağından emin olamayan bir insan, memnun edici bir haz alamadığı sürece güzelliği aramalıdır çünkü bu zevki dinin korumasını sağlamaktadır.”

İmam Gazzâlî de bir eş ile cinsel ilişki arasında dört günlük bir aralık önermiştir. Ayrıca bir kocanın, karısını cinsellikten yok-

sun bırakmanın kötü etkilerinden uzak tutmaktan da sorumlu olduğuna dikkat çekmektedir. Bir kadın doğası gereği utangaç olduğundan ve kocasından cinsel ilişki istemeyebileceğinden koca inisiyatif almalı ve kadının cinsel ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Ancak cinsel zevke düşkünlüğünün, ailesinin geçimini ve toplumu kazanmak için diğer görev ve yükümlülüklerini olumsuz etkilemesine izin vermemesi konusunda dikkatli olmalıdır.

İmam Gazzâlî'nin âlim olmasına rağmen hadis ilimleri alanında bir otorite olmadığı ve bu nedenle kitabında yer alan hadis rivayetlerinin İbnü'l-Cevzi (MS 1126-1200) ve ve İbn Kudâme (1147-1223) gibi hadis uzmanları tarafından tahlil edildiğini belirtmekte fayda vardır. İbnü'l-Cevzi, Gazalî'nin İhya-u Ulumî'd Din'ini Minhac el-Kasidin va Mufid es-Sadikin adlı bir kitapta özetlemiş ve bu eser de daha sonra İbn Kudâme tarafından Muhtasar Minhac el-Kasidin adlı bir kitapta özetlenmiştir. İbnü'l-Cevzi "Yalnızca gerçek ve meşhur rivayetlerden yararlandım ve gerekli görüneni orijinal kitaptan sildim veya ona ekledim." demiştir. Hem İbnü'l-Cevzi hem de İbn Kudâme, Gazzâlî'nin İhya-u Ulumî'd Din metnindeki hadisleri eleştirel bir şekilde incelemiş; zayıf, uydurma ve ihtilafı hadisleri çıkartarak yerine sahih hadisler koymuştur.

İbn Kudâme (1147-7 Haziran 1223)

İbn Kudame olarak da anılan Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed b. Kudâme el-Cemmâilî el-Makdisî, Sünnî bir âlim, fakih, geleneksel ilahiyatçı ve dini bir mistiktir.¹⁸⁹ İbn Kudâme "Sünnilikte Hanbelî Sünnî içtihat okulunun en önemli ve etkili düşünürlerinden biri olarak görülmektedir."¹⁹⁰ İbn Kudame'ye göre, Enes (ra) şöyle aktarmaktadır: "Bir kocanın, karısına özen ve sevgiyle yaklaşması zorunludur. Arzusunu yerine getirdiğinde, yani orgazma ulaştığında, karısı da orgazma ulaşana kadar karısından ayrılmamalıdır." demiştir. Bir kadın, kocasının iktidarsız olduğunu ve kendisiyle cinsel ilişkiye giremeyeceğini iddia ederse, davanın mahkemeye taşındığı andan itibaren kendisine bir yıl süre verilir. Bu süre içinde (bir yıllık) hâlâ onunla cinsel ilişkiye giremiyorsa ona ya onunla kalma

ya da ondan ayrılma seçeneği verilir. Ondan ayrılmayı seçerse bu boşanma olmadan evliliğin geçersiz kılınmasıdır.¹⁹¹

İbn Kudame, cuma günü bir kocanın karısıyla cinsel ilişkiye girip gusül alması gerektiğini söylemiştir. İmam Ahmed ve Tabiinin büyük çoğunluğu cuma günü eşleriyle cinsel ilişkiden sonra gusül alırlardı.¹⁹²

İbn Teymiyye (22 Ocak 1263-26 Eylül 1328)

Ebû Abdillâh Fahrüddîn Muhammed b. el-Hadır b. Muhammed el-Harrânî, kısaca İbn Teymiyye, bir Sünni ilahiyatçı, fakih, mantıkçı ve reformcuydu ve Hanbelî hukuk mezhebinin de âlimiydi. İbn Teymiyye'ye göre kadın, kocasından cinsel ilişki isteme hakkına sahiptir ve kocası da onunla cinsel ilişkiye girmek zorundadır. İbn Teymiyye "Kocanın eşiyile makul şartlara göre cinsel ilişkiye girmelidir. Bu onun üzerindeki hakların en sağlamlarından biridir ve bu onu beslemekten bile daha büyük bir haktır."¹⁹³ demiştir. İbn Teymiyye ayrıca şunları da eklemiştir:

"Erkeğin, kendisiyle cinsel ilişkiye girmekten kaçınmasının kadına verdiği zarar, kocadan kasıtlı veya kasıtsız ya da cinsel ilişkiye girme yeteneği olup olmadığına bakılmaksızın her koşulda evliliği feshedilebilecek şekildedir."

Bir koca, karısıyla anal ilişkiye girmek ister ve eşi de bunu kabul ederse her ikisinin de cezalandırılması gerektiğine ve eğer bunu yapmayı bırakmazlarsa aynı şeyi yapan iki erkeğin ayrılması gerektiği gibi ayrılmalarının zorunlu hale geldiğine inanmaktadır.

İbn Kayyim El-Cevziyye (1292-1350 Miladi)

Genelde İbn Kayyim El-Cevziyye olarak bilinen Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyüb ez-Zürâî ed-Dımaşkî el-Hanbelî, Hanbeli Sünni içtihat okulundan önemli bir Orta Çağ fakih, ilahiyatçısı ve ruhani yazardır. Kur'an tefsiri âlimi İbn Kesir (Allah ona merhamet etsin), onu "Gece gündüz bilgi ile meşgul olur, çok dua eder ve Kur'an'ı çok okurdu ve mü-

kemmel karaktere sahipti, büyük bir şefkat ve dostluk gösterirdi.”¹⁹⁴ diye tarif etmiştir.

İmam İbn el-Kayyim (Allah ona merhamet etsin), ünlü Tıbbu'n Nebevi'de Allah'ın Elçisi'nin (sav), ön sevişmeden önce cinsel ilişkiye girmeyi yasakladığını bildirmektedir.¹⁹⁵ Birinin karısıyla ne zaman cinsel ilişkiye girmesi gerektiği sorusu üzerine, bu zamanın gecenin bir bölümü geçtiği zaman olmasını önermiştir. Gecenin erken saatlerinde seks yaparak eşler arzu edilmeyen bir şekilde daha uzun bir süre cünüplük (safsızlık) durumunda kalmakla yükümlü olurlar. Ancak akşam erken saatlerde yemek yeme alışkanlığı olan ve cinsel ilişkiye girdikten sonra duş alabilen kimsenin günün veya gecenin herhangi bir vaktinde cinsel ilişkide bulunmasının hiçbir sakıncası yoktur. Gündüz cinsel ilişkiye izin verilmediğine dair hiçbir kanıt yoktur.

İstenmeyen Tüylerin Vücuttan Alınması

Genel hijyen ve temizlik için İslam'da istenmeyen olarak kabul edilen koltuk altı ve kasık kıllarının alınması hem erkekler hem de kadınlar için geçerli bir sünnettir. Saçın kırk günden fazla uzamasına izin vermek de mekruhtur. Fukaha, eşlerin hijyen, incelik ve zevk yönlerini göz önünde bulundurarak, bu konuyu ayrıntılı olarak ele almışlardır. Enes bin Malik “Allah'ın Elçisi (sav); bıyık kesme, tırnakları kestirme, kasık kıllarını tıraş etme ve koltuk altı kıllarını kesme için kırk günden fazla bırakmayalım diye zaman ayarladı.”¹⁹⁶ demiştir. Ebu Hureyre, “Peygamberin (sav) şöyle dediğini duydum” demektedir: “Beş uygulama sadaka hükmündedir; sünnet, kasık kıllarını tıraş etme, bıyıkları kısa kesme, tırnakları kesme ve koltuk altlarındaki tüyleri alma.”¹⁹⁷ “Bu iki yerden kıl alma emrinin ardındaki hikmet-ki en doğrusunu Allah bilir, kıl almanın kişinin mükemmel bir temizlik düzeyine ulaşmasına yardımcı olması ve tıraş olunmadığında ortaya çıkan kötü kokuları engellemesidir ve arkasında başka nedenler ve hikmetler vardır.”¹⁹⁸ İbn Hâcer el-Askalanî (Allah ona rahmet etsin) bu konu ile alakalı şunları söylemiştir:

“Sadakanın bu özellikleri, aşağıdaki konular üzerine düşünerek fark edebileceği bazı dini veya dünyevi çıkarlara hizmet etmektedir: Kişinin fiziksel refahını iyileştirmek; vücudu iyice temizlemek; gusül veya abdest alırken temizliği sağlayacak tedbirler almak; arkadaşlarına ve dostlarına onları incitebilecek hoş olmayan kokulardan kaçınarak iyilik yapmak; büyüçüler, Yahudiler, Hıristiyanlar ve puta tapanlar gibi kâfirlerin uygulamalarından farklı olmak; kanun koyucunun emrine itaat etmek; Allah'ın ayetinde zikredilene korumak '[Allah] size şekil vermiş ve şekillerinizi güzelleştirmiştir'(Mümin 40: 64) çünkü böyle yaparak o güzel görüntü korunmuş olur - sanki ayet şunu ima eder: Size güzel şekiller verdim öyleyse onları çirkinleştirecek hiçbir şeyle bozmayın ve güzel olmaya devam etmeleri için onlara iyi bakın, onlara bakmak bir tür haysiyete bağlı kalmak ve başkalarıyla uyumu sürdürmektir çünkü bir kişi yakışıklı ya da güzel görünüyorsa, bu başkalarının rahat hissetmesine neden olur, böylece insanlar söylediklerinizi dinler ve söylediklerinizi takdir ederler ya da tam tersi olur.”¹⁹⁹

Cabir bin Abdullah Peygamberimizin (sav) “(Şehrinize) gece (bir yolculuktan geldikten sonra) gelerseniz, kocası olmayan kadın kasık kıllarını tıraş edene ve dağınık saçlı kadınlar saçlarını taryana kadar evinize girmeyin.” dediğini rivayet etmiştir. Allah'ın Resülü (sav) “(Ey Cabir!) Çocuk sahibi olun, çocuk sahibi olun!”²⁰⁰ diye de eklemiştir. İbn Hacer el-Askalanî (Allah ona merhamet etsin) Fethu'l-Bârî'de “Bu hadiste kocası olmayan kadına atıfta bulunmaktadır. Burada kastedilen kasık kıllarını almasıdır ve hadiste kullanılan kelime tıraş anlamına gelmektedir çünkü bu, saçları almanın yöntemidir ancak bu, tıraş bıçağından başka bir şeyin kullanılmasına izin verilmediği anlamına gelmez.”²⁰¹ demiştir.

İslâm'da erkekler ve kadınlar tarafından istenmeyen tüylerin alınması için tüm güvenli yöntemler caizdir. Geçmişte Müslümanlar kireç veya diğer bazı tüy dökücü maddeler kullanmışlardır, benzer şekilde modern losyonlar ve kremler de kullanılmaktadır. 7. Hicri asrın fakihî İmam Nevevi, erkeklerin saçları tıraş etmesini ve kadınların tüy dökücü krem kullanmasını tercih etmiştir. Birkaç fakih, tıp uzmanlarının da kabul ettiği gibi, kasık kıllarının alınmasına acı verici olduğu ve dişilik organının gevşemesine ve

tahrîş olmasına neden olabileceği için karşı çıkmıştır ancak bu eşlerin tam cinsel zevk almasını engellemektedir (İbn Kudâme).

Bu tartişmayı kapatmadan önce ortaya çıkabilecek bir soruyu cevaplamak yerinde görünüyor- eski Müslüman entelektüeller saç tıraş etmek ya da tıraş etmemek gibi küçük ayrıntıları tartişarak neden zamanlarını ve enerjilerini harcadılar? Unutulmamalıdır ki İşlam, hayatın her alanında rehberlik veren eksiksiz bir kânundur ve cinsellik de buna bir istisna değildir. İşlam'ın gözünde hijyen ve hayatın sağlık yönleri çok önemlidir. İşlami öğretilerde cinsellik eşlerin meşru hakkı olarak kabul edilmektedir ve eşler cinsel ilişkiden maksimum zevk alma hakkına sahiptir. İşlam, yaşamın tüm yönleriyle ilgilenmekte ve cinsellik de dâhil olmak üzere genel yaşam kalitesini iyileştirmek için rehberlik etmektedir.

İlişki Sırasında Cinsel Pozisyonlar Üzerine Fukahanın Görüşleri

Cinsel ilişki pozisyonları meselesi, insanlığın başlangıcından beri keşfin önemli bir yönü olarak durmaktadır. Bu bakımdan dünyanın hemen hemen tüm uluslarının literatüründe, pek çok tartişmanın olması dikkat çekicidir. Son yıllarda konuyla ilgili birçok seks kılavuzu da yayınlanmıştır. Dahası bazı modern ve liberal çevreler, esas olarak para kazanmak için bunu popüler bir konu haline getirme girişimlerinde bulunmuş ancak sonuç olarak internet yoluyla birçok genç pornografi, erotik film ve diğer elektronik ve yazılı medyaya daha fazla ilgi duymaya başlamıştır. Ancak bu konu, Müslüman fukaha tarafından da ele alınmış ve Kur'an ayetleri ve hadisler ışığında çeşitli cinsel ilişki pozisyonları ortaya çıkmıştır. Aşağıdaki paragraflar, çeşitli ayetlerden cinsel ilişki pozisyonlarını anlamak için tümdengelim mantığını kullanırken kullandıkları üslup ve bilgeliği yansıtmaktadır. Bu fukaha arasında; İmam Ebu Hanife, İmam Ahmed bin Hanbel, İmam Buhari, İmam Müslim, İmam Ebu Davud, İmam Tirmizi, İmam Gazali, İbn Kudâme, İmam Nevevi, İbn-i Kayyim, İbn Kesir, İbn Hacer el-Askalanî ve Suyuti gibi şahsiyetler bulunmaktadır. İlgili göze çarpan noktalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

İbn-i Kayyim erkeklere, kadınlardan daha fazla sorumluluk verildiğinin vurgulandığı Nisa Suresi'ne (4: 34) atıfta bulunarak tüm canlı varlıklarda olduğu gibi insanlarda da erkeğin üstte olması gerektiği sonucuna varmıştır. Bu bağlamda İbn-i Kayyim başka bir nokta olan, kadının evlilik ilişkilerinde cinsel zevk alma hakkını vurgulamıştır- İslam, kadın ve erkeklere eşitlik sağladığından bu son derece önemlidir. Benzer şekilde anal ilişki kadınlar için acı verici olduğundan yasaklanmıştır ayrıca anüs cinsel ilişki için yaratılmamıştır ve anüsten ilişki nedeniyle kadın vajinal ilişki zevkenden mahrum kalır.

İbn Hacer el-Askalanî Kıyâmet Suresi'nden (75: 37) “Anne karınında yayılan meniden sperm olmamış mıydı? Erkek kadının üstündeyken meni rahme doğru yol alır ve kadının rahmi meniye alır.” anlamını çıkarmıştır. Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir hadiste, Peygamberimiz (sav) “Bir erkek, kadının dört köşesine oturup onunla cinsel ilişkiye girdiğinde gusül zorunlu hale gelir.”²⁰² demiştir. İbn Hacer el-Askalanî bunun cinsel pozisyon hakkında da bir ipucu verdiğini savunmuş- bir erkek üstte olduğunda “kadının dört köşesi” kadının iki eli ve iki ayağı veya her iki kolu ve bacakları olduğu anlamını çıkarmıştır. Bununla birlikte şeriatın ‘doğru’ pozisyon olarak öngördüğü belirli bir pozisyon yoktur. Bazı akademisyenler eş ile olağan pozisyonda (erkek, kadının üstünde) veya yan yatarken veya oturma pozisyonunda veya arkadan sadece vajinaya girerek, kadın ile cinsel ilişkiye girebileceğinden bahsetmişlerdir. Tüm bu pozisyonlara izin verilmektedir. Aynı şekilde cinsel ilişki sırasında kadının erkeğin üzerinde olması da caizdir. Allah Kur'an'da;

“Sana kadınların âdet dönemi hakkında soru soruyorlar. De ki: O sıkıntılı bir haldir. Bu sebeple âdet günlerinde kadınlardan ayrı durun, temizlenmedikçe onlarla cinsel ilişkide bulunmayın. İyiye temizlendiklerinde onlara Allah'ın emrettiği şekilde yaklaşın. Allah çok tövbe edenleri sever ve içi dışı temiz olanları sever.” (Bakara 2: 222).

İbn Kesir, Bakara Suresi'nin 222. ayetini tefsir ederken, {... Allah'ın size emrettiği gibi}, İbn Abbas, Mücahid ve diğer âlimlerin de belirttiği gibi bunun vajinaya atıfta bulunduğunu iddia etmek-

tedir. Bu nedenle Allah'ın izniyle daha sonra daha da vurgulayacağı gibi anal seks yasaktır.²⁰³ Al- Shawkani “Koca, karısıyla arkadan yatağa dönükken veya aşağı bükülmüş pozisyondayken cinsel ilişkiye girebilir ancak ilişki sadece vajinadan olmalıdır”²⁰⁴ demiştir. Yine erkeğin kadının üstünde olduğu pozisyonu ifade eder. Aksine istenmeyen pozisyonun kadının üstte erkeğin altta olduğu söylenmiştir. İbn-i Kayyim, “bu pozisyonda hamilelik şansının en az olduğuna” işaret etmiştir.

Kaynakça

- Al-Farghani Burhanuddin Abul-Hasan 'Ali Ibn Abi Bakr. *Al-Hidaya*. Maktabah Shirkathi 'Ilmiyyah, 1990.
- Al-Fatawa Al-Hindiya Al-Musammata Bi'l-Fatawa Al-Alamgiriya*. Cairo (second edition) 1310 Ah. vol. I, 145.
- Al-Shaykh al-Hurr al-'Amili. *Tafsīl wasā'il al-shi'a ilā tahsil masa'il al-shart'a (Wasā'il ul-Shi'a 14)* (1993): 17-118.
- Al-Shurunbulali, Hasan. *A Complete Prayer Guide According to the Hanafi School: Nur Al-Idah (the Light of Clarification)*. Independently Published, 2016.
- Ash-Shawkani, Muhammad. *Fath al-Qadir*. Beirut: Dara-ul-Maarifa.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari 5246*. In-book reference: Book 67, Hadith 179. USC-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith 173.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari 291*. In-book reference: Book 5, Hadith 43. USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 5, Hadith 289.
- Bouhdiba, Abdelwahab. *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan). London: Saqi Books, 1998.
- Dungersi, Mohamed Raza Mohamed Husein. *A Short Biography of Imam Jaffer As-Sidiq*, 1999, p. 15. Accessed 18 Dec, 2012, http://islamicmobility.com/pdf/ASHORT_BIOGRAPHY_IMAM%20JAFER.pdf
- Encyclopedia.com. *Ghazali, al-* The Columbia Encyclopedia, 6th ed. Accessed 18 Dec, 2018, <https://www.encyclopedia.com/people/philosophy-and-religion/philosophy-biographies/al-Ghazali>.
- Gleave, Robert. "JAFAR AL-SADEQ i. Life," Encyclopaedia Iranica, XIV/4, pp. 349-351. Accessed 18 Dec, 2018, <http://www.iranicaonline.org/articles/jafar-al-sadeq-i-life>.
- Ibn Hajr Asqalani, Shahabuddin Muhammad. *Fath al-Baari bi Sharah Sahih al-Bukhari*. Makkah: al Maktaba al-Tijarayah, 1993.
- Ibn Kathir. *Tafsir Ibn Kathir*. Accessed 18 Dec 2018, http://www.qtafsir.com/index.php?option=com_content&task=view&id=190.
- Ibn Qayyim Al-Jawziyyah. *al-Tibb al-Nabawi, The Prophetic Medicine*. Beirut: Dar al-Fikr. or as Healing with the Medicine of the Prophet. Riyadh: Darussalam Publications, 1999.
- Islam Q&A. "The wisdom behind the prescription to remove pubic hair and armpit hair." Fatwa 202827, 2016. Accessed 18 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/202827/the-wisdom-behind-the-prescription-to-remove-pubic-hair-and-armpit-hair>.

- Islamweb.net. "Her husband is unable to have intercourse with her," Fatwa No: 378520. Accessed 18 December 2018, <https://www.islamweb.net/enfatwa/378520/>.
- Lewis, Bernard, V.L. Menage, Ch. Pellat, and J. Schacht. *Encyclopaedia of Islam (New Edition)*. Volume III (H-Iram). Leiden, Netherlands: Brill, 1986.
- QudurT, Ahmad ibn Muhammad. *The Mukhtasar Al-Quduri: A Manual of Islamic Law According to the Hanafi School*. London: Taha Publications, 2010.
- Makdisi, G., "Ibn Kudama al-MakdlsT," in: *Encyclopaedia of Islam*, Second Edition, Edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs. Accessed 19 December 2018, <https://referenceworks.brillonline.com/browse/encyclopaedia-of-islam-2>.
- seekershush.org. "Sawa'iq al-Muhriqa, Ibn Hajr al-Haytami," cited in *Was Imam Ja'far al-Sadiq Sunni or Shi'i?* Accessed 18 Dec, 2018, <http://seekershush.org/ans-blog/2011/12/23/was-imam-jafar-al-sadiq-sunni-or-shii/>
- Shaykh Abdul Aziz bin Abdullah Bin Baz, Shaykh Salih Al Uthaymeen, Shaykh Abdullah Al -Jibree, Muhammad ibn 'Abd al-'AzTz Musnid; Lajnah al-Da'imah lil-Buhuth al-'IlmTyah wa-al-Ifta'. *Fatawa IslamTyah-Islamic Verdicts: 8 Volumes*. Riyadh: Darussalam, 2001.
- Tirmidhi. *Jami' at-Tirmidhi*. English reference: Vol. 5, Book 41, Hadith 2759. Arabic reference: Book 43, Hadith 2984.
- Virtual Mosque. "Gems from Imam ibn al-Qayyim." Accessed 18 Dec, 2018, <http://www.virtualmosque.com/personaldvlp/ purification-heart/gems-from-imam-ibn-al-qayyim/>.
- Vogel, Frank E. *Islamic Law and the Legal System of Saudi: Studies of Saudi Arabia*. Leiden, The Netherlands: Brill, 2000.

6

Cinsellik Hakkında Efsaneler ve Yanlış Kavramlar

Giriş

Günümüzde birçok genç, cinsel yetersizlikleri nedeniyle endişe duymakta ve buna bağlı olarak depresyona girmektedir. Aynı şekilde suçluluk duygusundan muzdarip, hem erkek hem de kadın birçok evli insan bulunmaktadır. Bu durum, gelişmekte olan birçok ülkenin çeşitli gazete ve dergilerindeki reklamlarda da görülmektedir. Cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan insanlar, vücutları ve işleyişi hakkında çok kolay bir şekilde istismar edilebilirler. Ancak cinsellikle ilgili konularda bilgisizliğin yalnızca Müslüman ülkelerde olmadığı, aynı zamanda gelişmiş ülkelerdeki gençlerin de cinsel yaşamları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı bir gerçektir. İlerleyen sayfalarda dünyanın dört bir yanındaki gençler arasında yaygın olan efsaneler ve kavram yanlışlarıyla ilgili bazı önemli konuları gözden geçireceğiz.

Bir Psikiyatristin Yaygın Efsaneler Hakkındaki İzlenimleri

Konuyla ilgili olarak tanınmış bir psikiyatrist olan Mobin Akhtar'ın²⁰⁵ sorunun ciddiyetini ve boyutunu gösteren izlenimleri çok önemlidir:

“Ne yazık ki doktorlar da gençlerin tıp fakültelerinde1 bile göz ardı edilen bu sorunlarla başa çıkmalarına yardımcı olacak yeterli bilgiye sahip değillerdir. Bize sadece bu cinsel kaygılar ile gelen birçok tıp öğ-

rencisi ve genç doktor olmuştur ve eğer tıp eğitimi sistemi öğrencilerine yeterli cinsellik eğitimi veremezse, mezunlarının bu konularda halka yardımcı olması pek beklenemez. Cinsellik eğitimi anne babayla evde başlayıp okullarda öğretmenlerle daha sonra kolej ve üniversitelerde devam eden, tıp fakültelerindeki uzmanlara kadar uzanan, utançla birleşmiş bir sessizlik komplosudur. Sonuç olarak:

Gençler, sözde genital anormallikler (anatomik ve fizyolojik) nedeniyle bir sefalet ve zihinsel işkence hayatı yaşamak zorundalar.

Eğitimlerinde veya işlerinde düzgün çalışmamaktalar.

Aşırı gerginlik onları klasik depresyon belirtileriyle hasta etmektedir.

En ağır vakalarda intihar bile gözlemlenmiştir.

Yeni evli çiftler için, bu basit yanlış anlamalar zaman geçtikçe ciddi hale gelir ve boşanmalara yol açmaktadır.”

Bu yanlış kanıların ve mitlerin bazıları aşağıda yaşa ve cinsiyete göre çok kısaca ele alınmıştır.

3-8 Yaş Arası Çocuklar

Birçok çocuğun özellikle de erkek çocukların, çıplakken veya banyo yaparken cinsel organlarına dokunması yaygındır ve ebeveynlerin bu durumda endişelenmesine veya sert tepki vermesine gerek yoktur. Ancak çocuklar üç-beş yaşlarında iken hoş görünmediği için vücudun bu bölgelerine dokunmamaları söylenebilir. Benzer şekilde bazı çocuklar, beş ila altı yaşlarında iken çoğu ebeveynin tanık olduğunda aşırı tepki verdiği, doktor-hasta oyununu oynamayı ve birbirlerinin cinsel organlarını görmeyi severler. Başkasının vücudunu görmek bu yaşta sadece meraktan ibarettir ancak bir ebeveynin veya bir yetişkinin varlığı oyunu kesintiye uğratmak için yeterlidir. Benzer şekilde çoğu çocuk, bebeklerin nereden geldiğini merak eder. Anne onlara bir bahçede bulduklarını söylemek yerine rahme işaret ederek bebeğin anne karnındaki bir yumurtadan büyüdüğünü söyleyerek doğru cevap vermelidir ki çocuklar tatmin olabilsin. Ayrıca çocuklar penis, vajina gibi cinsel organların doğru anatomik isimleri konusunda utanmadan bilgilendirilmelidir ki bu sayede daha iyi öğrenecekler ve bu da gelişimlerine yardımcı olacaktır.

Gençler: 12-16 Yaş

Pek çok genç erkek veya kız, vücutları hakkında yanlış fikirlere maruz kalmaktadırlar. Doğumdan yetişkinliğe kadar insan vücudu bir değişim sürecinden geçmektedir. Ergenlik döneminde erkekler ve kızlar birçok büyüme evresinden geçer bütün gençlerde tüm değişiklikler aynı anda veya aynı oranda olmayacaktır. Genel olarak önce kızlar hızlı bir şekilde büyür, sonra erkekler onları takip eder. Eğer çocuğunuz akranları kadar hızlı büyümüyorsa bu durumdan endişelenmemelisiniz. Çünkü her insan farklıdır ve kendi hızında büyür. Ancak büyümede büyük eksiklikler olursa bu konuda bir doktora danışılmalı ve çocuğun beslenmesi konusunda iyileştirmeler yapılmalıdır.

Birçok gencin penislerinin boyutu, şekli ve kalınlığı konusunda endişelenmesinin yanında, eğri olup olmamasıyla ilgili bazı yanlışları vardır. Tüm bu durumlarda gençlere her erkek çocuğun farklı olduğu, penis boyu ve şeklinin her erkeğe göre değişiklik gösterebileceği ve “doğru” boyutun olmadığı anlatılmalıdır. Ereksiyon halindeki bir penis dört ila altı inç arasında iken sarkık veya yumuşak olduğunda daha kısadır. Bununla birlikte boyutun cinsel ilişki, zevk alma, üreme veya idrar yapma sırasındaki işlevi ile hiçbir ilgisi yoktur. Akhtar²⁰⁶ insanların porno filmlerde büyük cinsel organları gördüklerinde endişe duyabileceklerini bunun da birtakım hilelere atfedebileceğini belirtmiştir.

Aynı şekilde, farklı insanlarda penis çevresinde yukarıda açıklandığı gibi varyasyon vardır bu nedenle penisin kalınlığı veya kökünün ince olması da herhangi bir endişe kaynağı olmamalıdır. Penis kökündeki incelik de normal bir anatomik durumdur. Akhtar'a göre penisin bir tarafa bükülmesine ilişkin endişeye gelince “Penis kasık kemiğine sabitlenmiş gevşek dokudan yapılmıştır ve kanla dolduğunda ve ereksiyon olduğunda ya sola ya da sağa ya da biraz aşağı ya da yukarı eğilebilir ve bu endişelenecek bir şey olmamalıdır.”²⁰⁷ Dahası masturbasyon ya da evlilerin eşleriyle cinsel ilişki sırasında bir miktar zorluk yaşaması sonucunda penisin bükülmesi gibi bir durumun meydana gelmeyeceğini belirtmiştir. Ergenlik döneminde peniste belirgin damarların varlığı da bazı gençleri endişelendirmektedir. Bu damarlar, çocukluk döneminde bile mevcuttur ancak ince olmaları ve deri altı yağ

fazlalığından dolayı bazen görünmezler. Ancak bu yağlar kaybolur, damarlar yaşla birlikte genişler ve böylece görünür hale gelir ki bu kesinlikle normaldir. “Ancak testislerde daha doğrusu testis torbasında meydana gelen, damar demetlerinin belirgin hale geldiği bir durum vardır buna varisli damarlar denir. Bunların çıkarılması için bir doktora danışılmalıdır.”²⁰⁸

Bazı gençlerin meni kalitesiyle ilgili endişeleri de vardır. Örneğin kalın veya ince çok az veya çok gibi. Bir boşalmanın 250-500 milyon sperm içerdiği ve tek bir spermin çocuk üretmeye yettiği bilinmektedir. Ayrıca ergenlik çağında bazı erkek çocukların vücutta kıl yokluğundan veya fazlalığından şikâyet ettiklerini de belirtmek gerekir. Örneğin; göğüs, bacaklar, kollar, yüz ve genital organlardakiler oldukça normaldir. Ancak vücutta hiç kıl çıkmıyorsa doktora başvurulabilir. Ek olarak birçok genç, penisten çıkan beyaz salgı hakkında bazı yanlış kanılara sahiptir. Bu prostat bezlerinden salgılanan ve özellikle genç erkekleri cinsel düşünceler (fanteziler) nedeniyle cinsel olarak heyecanlandıklarında, porno veya erotik film izlediklerinde, bu tür materyalleri okurken ve hatta bir kız gördüklerinde bile salgılanan bir sıvıdır. Bir kez daha söylemek gerekirse bu kesinlikle normaldir. Ancak bazı şarlatanlar gençleri korkutmak için bu durumdan gereksiz yere yararlanmaktadır. Pornografik literatür okumaktan ve film izlemekten kaçınmaya çalışmalı, oyunlara veya egzersizlere başvurmalı ve olumlu faaliyetlerde bulunulmalıdır. Bununla birlikte bazı münferit durumlarda beyaz salgı fazlalığı olduğunda gençler, bu durumdan dini açıdan şüphe duymalı, örneğin ibadet için ‘kirlî’ hale geldiklerinde bunu kirlilik olarak düşünmeli ve gusül almaları gerekmektedir. Gusül almak yalnızca cinsel ilişki, mastürbasyon veya uykuda boşalma sonucu meninin (mezi denilen prostatik salgı değil) çıkması durumunda gereklidir.

Hz. Ali’nin (ra): “Ben çok mezi salgılayan biriydim ve Resulullah (sav) bana şöyle demişti: “Mezi görürsen penisini yıka ve namaz için abdest al ama eğer meni çıkarsa guslet.”²⁰⁹ dediği rivayet edilmiştir. Bazı İslam fakihleri, spermi bile küçük bir kirletici olarak görmektedirler ve eğer elbisede kurursa meninin sadece ovalanarak temizlenebileceğini öne sürmektedirler. Cinsel organlarla ilgili bazı efsaneler ve yanlış anlamalar Tablo 6.1’de sunulmuştur.

Tablo 6.1 Cinsel Organlar Hakkında Yanlış Kavramlar ve Mitler

MİTLER VE YANLIŞ KAVRAMLAR	GERÇEK
Penis büyüklüğü ve cinsel ilişki	Birçok genç erkek, penislerinin boyutunun yeterliliğini sorgulamaktadır. Bir erkeğin penisinin büyüklüğü, işlevleri için (Cinsel zevk, üreme ve idrar yapma) fazlasıyla yeterlidir. Cinsel tatmin, penis uzunluğuna veya kalınlığına bağlı değildir. Erekte olmuş bir penisin tıbbi olarak ölçülen istatistiksel ortalama uzunluğu 5,1 inç uzunluğunda ve 1,6 inç genişliğindedir.
Kullanılmadığında penisin küçülmesi	Penisinizin uzunluğu, çeşitli nedenlerle bir inç kadar düşebilir. Genellikle penis boyutundaki değişiklikler bir inçten daha küçüktür. Biraz daha kısa bir penis, aktif ve tatmin edici bir cinsel yaşama sahip olmanızı etkilemez. Penis küçülmesinin tipik nedenleri şunlardır: yaşlanma, obezite, prostat ameliyatı ve Peyronie Hastalığı olarak bilinen penisin kıvrılmasıdır.
İlişki sırasında girme süresi	İlişki sırasında ne kadar uzun süre baskı yapacağına dair net bir cevap yoktur. Prezervatif kullanmak penisin hassasiyetini azaltarak girmenin daha uzun sürmesini sağlamaktadır.
Ereksiyon ve orgazm	Bir erkeğin orgazm olmasından önce geçmesi gereken üç farklı aşama vardır: uyarılma, ereksiyon ve orgazm. Bir kişi cinsel olarak uyarıldığında, cinsel ilişki olursa orgazmla sonuçlanan bir ereksiyon yaşar.
Uyurken ara sıra ereksiyon oluyorum	Tüm erkeklerde uyku sırasında istemsiz ereksiyonlar organlarınıza sağlıklı tutmak için vücudunuzun yaptığı bir tür bakımdır. Mesaneniz çok dolu ise veya cinsel rüyalar ve düşünceler nedeniyle uyku sırasında da sertleşme meydana gelebilir. Her durumda da endişelenecek bir şey yoktur!
Ara sıra ereksiyon olamıyorum	Eğer herhangi bir stres, endişe veya aşırı iş yükü altındaysanız, başka bir akut hastalığınız varsa veya sadece 'öyle hissetmiyorsanız'- erkeğin ereksiyon olmaması normaldir. Sadece stres seviyenizi azaltın, egzersiz yapın, sağlıklı beslenin ve adım ilerleyin.
Çok erken boşalıyorum	Mevcut kanıtlar, 18-30 yaşlarında ortalama altı buçuk dakikalık bir boşalma süresini göstermektedir. Değişen faaliyetler, ön sevişme ve elle uyarımı arttırmak, hızı yavaşlatmak ve boşalmayı geciktirmek için teknikler öğrenmek aslında erkeklerin daha uzun süre dayanmasına yardımcı olabilir.
Testislerim eşit değil. Biri diğerinden daha aşağıda asılı duruyor.	Bu yine tamamen doğaldır. Mükemmel simetrik testislere sahip erkeklerin bulunması nadirdir. Erkeklerin yaklaşık %80'inde sol testis sağdakinden biraz daha aşağıdadır.
G noktasının varlığı ve önemi	Bu cinsel bir efsane değildir. Vajinanın yaklaşık yarım inç kadar üst iç duvarında bulunur. G noktasının birçok kadında temel organları ürettiği söylenir. G noktasının uyarılması, kadının hassasiyetine göre farklı tepkiler üretecek olsa da güçlü kadın boşalmalarına neden olduğu söylenmektedir.

Şu çalışmadan uyarlanmıştır: Khan, A. Sex and Sexuality in Islam, (Lahore: Adbiyat, 2006) and Bhatia, M. Male Sexual Health - Questions, Myths and Misconceptions, accessed 19 Dec, 2018, <https://hpathy.com/homeopathy-papers/male-sexual-health-questions-myths-and-misconceptions/>Last modified on September 8th, 2012

Mastürbasyon

Gençler için en önemli sorunlardan biri mastürbasyondur. Ergenlikte cinsel istek doruğa ulaşmakta ve bu da onları tek başlarına veya bazı arkadaşlarıyla mastürbasyon yapmaya zorlamaktadır. Bu durum herhangi bir fiziksel veya cinsel engele neden olmaz. Ancak bazı durumlarda, onları psikolojik olarak rahatsız eden bir suçluluk duygusu yaratmaktadır. Mastürbasyonun insanlar tarafından uzun süredir uygulandığı söylenebilir.^{210,211,212} Kinsey'in ABD'deki erkeklerin ve kadınların büyük çoğunluğunun mastürbasyona düşkün olduğuna dair son bulguları, bu araştırmacıları "herkes buna karışıyor ve bunu inkâr edenler yalancıdır" demeye zorlamaktadır.⁷⁸ Müslüman ülkelerdeki durum çok farklı değildir ancak veri olmadığı için ölçmek çok zordur. Ancak farklı tıp pratisyenlerinden ve nitelikli hekimlerden toplanan bilgiler ışığında, gençlerin ve yetişkinlerin (erkek ve kadın) yaşamları üzerinde çok olumsuz etkileri olan birçok psikolojik ve fiziksel problemleri vardır.

Günümüz cinsel anarşisinin, hâkim cinselleşmenin ve cinsel uyarılmanın doğrudan sonucu olduğu zaten belirtilmişti. Batıda ve hatta bazı Müslüman ülkelerde bile seks özgürlüğü genel olarak pek çok insanın, özellikle de genç erkek ve kızların hayatını olumsuz etkilemiştir. Küresel medya ve hayatın erken dönemlerinde cinsiyetlerin birbirine karışması gençlerin cinsel duygularını erken tetiklemiştir. Çıplak resimler, filmler, televizyon, internet ve diğer medya çevremizde seks parlatmaktadır. Gençler pornografik dergiler (veya erotik dergiler, yetişkin dergileri), heyecan verici müzikler, cinsel eğilimli şarkılar ve erotik danslar aracılığıyla cinsel uyarılmaya maruz kalmakta ve bu onların zihinlerini kirletmektedir. Shahid Akhtar, Amerika'da televizyonda çeşitli reklamlarda, pembe dizilerde ve prime time şovlarda yaklaşık 20.000 cinsel sahnenin yayınlandığına dikkat çekmiştir.²¹³ Böyle bir ortam, cinsel heyecanı harekete geçirir ve gençleri mastürbasyona başvurmaya teşvik eder. Bu durum, sözde modernleşme süreciyle daha da kötüleşmiştir. İslami davranış kurallarına göre evlilik dışı cinsel ilişkiler ve mastürbasyon gü-

nah olarak kabul edilmektedir. Tövbe edenleri Cenab-ı Hakk'ın bağışladığını söylemektedir. Allah Furkan suresinde:

Ancak tövbe edip, inanarak erdemli işler yapanın durumu başkadır: Allah böylelerinin kötü hallerini iyiye çevirecektir. Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir. Evet, kim tövbe edip, erdemli davranırsa bu durumda gerektiği şekilde Allaha yönelmiş olur. (Furkan 25: 70-71)

Ebu'l Alâ el-Mevdudî “Kendilerini ıslah edip, tövbe edenlere müjde vardır çünkü bu ayette yer alan aftan yararlanacaklar”²¹⁴ demiştir. Nitekim İslam'ı benimseyenlerin çoğu Cahiliye dönemindeki bu ahlaksızlıklardan kurtulmuş ve ahirette cezalandırılmaktan korkmuştur. Mevdudî ayrıca şunu da belirtmiştir:

“Bu af onları kurtarmakla kalmamış onları umutla doldurmuştur çünkü içtenlikle tövbe eden ve hayatlarını yeniden düzenleyen bu tür insanların pek çok örneği rivayetlerle ilişkilendirilmiştir.”

Mesela İbn Cerir ve Taberâni, Ebu Hureyre'nin şu hikâyeyi anlattığını rivayet etmişlerdir:

“Peygamber Camii'nde yatsı namazını kıldıktan sonra bir gün eve döndüğümde kapımda duran bir kadın gördüm. Onu selamladım ve odama girdim, kapıyı kapattım ve nafile ibadetle meşgul oldum. Bir süre sonra, o kadın kapıyı çaldı. Kapıyı açtım ve ne istediğini sordum. Bir sorunla geldiğini söyledi: Zina yapmış, hamile kalmış, bir çocuk doğurmuş ve sonra onu öldürmüş olduğunu söyledi. Günahının affedilme şansı olup olmadığını öğrenmek istedi. Olumsuz cevap verdim. Kederli bir şekilde geri döndü, 'Ah! Bu güzel vücut, ateş için yaratıldı! 'Ertesi sabah, namazın ardından Peygamber Efendimiz (sav), önünde olayı anlattığımda dedi ki, 'Çok yanlış cevap vermişsin, Ya Ebu Hureyre: Şu ayeti hiç okumadın mı? "Allah'tan başka bir ilaha yalvarmayanlar... (bu günahlardan sonra) tövbe edip, iman edip salih ameller işleyenler hariç..." Bunu Peygamberimizden (sav) işitince kadını aramaya çıktım ve yatsı vaktinde onu buldum. Ona müjdeyi verdim ve sorusuna cevaben Peygamber Efendimizin (sav) söylediklerini anlattım. Hemen yere kapandı ve mağfiretinin yolunu açan Allaha şükretti. Sonra tövbe etti ve köle bir kızı, oğluyla birlikte özgür bıraktı.”²¹⁵

Hadislerde yaşlı bir adamı ilgilendiren benzer bir olay anlatılmıştır: Bir adam Peygamberimizin huzuruna gelmiş ve ona “Ey Allah’ın Resülü bütün hayatım günah içinde geçti, işlemediğim günah yok, öyle ki günahlarım tüm dünyadaki insanlara dağıtılacak olsaydı, hepsi günahkâr olurdu. Bağışlanmam için bir çıkış yolu var mı?” demiştir. Peygamberimiz (sav) ona “İslam’ı kucakladın mı?” diye sormuş o da “Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in (sav) Allah’ın Elçisi olduğuna şahitlik ediyorum” demiştir. Peygamberimiz “Geri dön, Allah bağışlayıcıdır ve kötü işlerinizi güzel amellere çevirme gücüne sahiptir.” demiştir. “Bütün günahlarım ve hatalarım da dâhil mi?” diye sormuş Peygamberimiz (sav) de “Evet, tüm günahların ve hataların dahil.”²¹⁶ demiştir. Nitekim Kur’andaki bu ve benzeri birçok ayet (örneğin Nisa Suresi 4: 17 ve Zümer 39:-53), insanları her zaman bağışlamak isteyen Allah’ın rahmetine sığınmaya davet etmektedir. Bu nedenle cinsiyet ayrımcılığının olduğu bir toplumda, kadınların evlerinden çıkarken başörtüsü giydikleri, bedenlerini, kıyafetlerini ve süslerini vb. sergilemedikleri ve nikâhın sadece cesaretlendirilmediği ama aynı zamanda çok kolaylaştırıldığı ve hâkim bir hayâ ortamının olduğu yerlerde birinin mastürbasyon (ve bu tür diğer sapıklıkların) yapma şansının minimum olduğu sonucuna varılabilir. Sorunun bu kısa tartışması ve bazı önleyici tedbirler nedeniyle bu tür uygulamalardan kaçınmak için bazı pratik ipuçları sunmak yerinde görünmektedir.

Mastürbasyon hakkında fukaha arasında fikir ayrılığı olması dikkat çekicidir. Sünni mezheplerinin üç imamı ve İmam Caferi es-Sadık bunu bir günah olarak görmektedirler ancak İmam Ahmed bin Hanbel onlarla tam olarak aynı fikirde değildir. İmam Gazali, zinadan uzak durmak için mastürbasyon yapan evli olmayan genç bir adamın hikâyesini anlatmış ve günahkârlığını sorgulamıştır. Bunu duyan Abdullah bin Abbas yüzünü ondan çevirmiş ve “Ne yazık ki köle kızla evlenmek daha iyidir, zinadan daha tahammül edilebilir” demiştir. İmam Gazali’nin görüşüne göre aşırı bir durumda, kendinizi zinadan kurtarmak için mastürbasyona sadece geçici bir önlem olarak izin verilebilir. Mastürbasyon alışkanlığını iyileştirmeye gelince Müslüman bilginler,

kişinin Allah'ın emirlerine uyması ve cezadan korkması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Bu sorunun kalıcı çaresi kişinin mümkün olduğu ilk anda evlilik yapmasında yatmaktadır. Peygamberimiz (sav) bu konuda gençlere şöyle talimat vermiştir: “Ey gençler! Aranızdan kim evlenebilirse, evlensin çünkü evlilik, ona bakışını ve iffetini koruma konusunda yardım eder (yani mahrem yerlerini evlilik dışı cinsel ilişkiye girmekten vb.) ve evlenemeyen kimse ise oruç tutsun, çünkü oruç cinsel gücü azaltır.”²¹⁷ Bu hadis, evlenemeyenlerin zorluğa rağmen oruç tutmalarını, yapılabilecek kolaylığa rağmen mastürbasyon yapmamalarını tavsiye etmektedir. Ayrıca Peygamberimizin (sav) sağ tarafta yatmak ve yatakta baş aşağı uyumaktan kaçınmakla ilgili talimatlarını da takip etmek tavsiye edilmektedir. Dahası kişi sabırlı ve iffetli olmalıdır çünkü sebat, nihayetinde bu niteliklerin ikinci bir nitelik olarak kazanılmasına yol açacaktır. Hz. Peygamberin (sav) bir hadiste söylediği gibi “İffet arayanı Allah iffetli kılar ve kim Allah'tan başka hiç kimse-den yardım istemezse, Allah ona yardım eder ve kim sabrederse Allah onun işini kolaylaştırır ve hiç kimseye sabırdan daha iyi bir şey verilmemiştir.”²¹⁸

Yaygın bir soru da hem genç erkekler hem de kadınlar için uygun evlilik yaşıyla ilgilidir. Günümüzde kız ve erkek çocuklar 16-18 yaşlarında yetişkin olarak kabul edilmektedir. Bu yaşta cinsel dürtü maksimum seviyededir. İslam, evlilik dışı seksten (zina) kaçınmak için erken evlilikleri teşvik etmektedir. Peygamber Efendimizin (sav) oğullarının ve kızlarının evliliğinden anne-babayı sorumlu tuttuğu daha önce belirtilmiştir. Bu durumda, bir genç günaha karışırsa bu konuda baba sorgulanır. Dokuzuncu Bölümde, evlilik öncesi danışmanlığı da ele alıyoruz. Herhangi bir fiziksel, psikolojik veya cinsel anormalliğin tespiti için çiftlerin tıbbi ve cinsel muayeneye ihtiyacı vardır.

Bazı evli erkekler, evlendikleri ilk gece kızkılık zarının yırtılmasını merak etmekte ve kadınlarda kanama olmaması durumunda bekâretinden şüphelenmektedirler. Bu doğru değildir. Bir kızın kızkılık zarı, ergenlik döneminde zıplarken veya bisiklete binerken, ata binerken veya bu tür diğer sporlarla uğraşırken yırtılabilen

çok hassas bir zardır. Kızlar da ilk kez cinsel ilişkiye girdiklerinde ağrı ve kanamadan korkarlar. Biraz ağrı ve kanama olmasına rağmen bir süre sonra geçmesi gerekir. Dahası birçok kız göğüslerinin boyutu ve şekli konusunda endişelidir. Bir kızın dokuz ila on üç yaşları arasında göğüsleri büyümeye başlar. Pek çok farklı boyuta gelebilirler bu nedenle kızlar göğüs boyutları diğer kızlardan farklıysa endişelenmemelidir.

Oral seksin izin verilebilirliği hakkında sorulan başka bir ortak soru daha vardır. Kur'an'da ve hadislerde oral seksin açık bir şekilde yasaklandığına dair bir bilgi yoktur. Bazı bilim insanları bunun yasak olduğuna inanırken, diğerleri bunun yasak olmadığına inanmaktadırlar. Yusuf el-Karadavi şunları söylemiştir:

“Müslüman fukaha kocanın karısına oral seks yapmasının veya karısının kocası için benzer bir eylemde bulunmasının helal olduğuna ve bunu yapmanın yanlış olmadığına inanırlar. Ama bu meninin çıkmasına yol açıyorsa onu günah kılacak kesin bir kanıt olmamasına rağmen mekruhtur.”²¹⁹

Ancak tüm fukaha, Yusuf El-Karadavi ile aynı fikirde değildir. Bu konuyla ilgili dengeli bir görüş el-Hindiyâda “Bir adam penisini karısının ağzına sokarsa, bunun mekruh olduğu söylenmekte ve diğerleri de bunun böyle olmadığını söylemektedir.”²²⁰ Oral seks caizdir diyenler, hükümlerini Kur'an'da ve hadislerde açıkça yasak olmadığına dayandırır. Karı ve kocanın birbirlerinden istedikleri şekilde cinsel zevk almalarına izin verilir, tek yasak anüsten, adet döneminde, hapis sırasında ve ona zarar verdiğiindedir. Bazı âlimlere göre bu eylemler mekruh olsa da hisleri uyandırmak ve canlandırmak için cinsel ilişkiden önce genital bölgeyi öpmek veya yalamak caizdir.²²¹ Birçok bilgin, oral seksin son derece kınanması gereken (tahrimi mekruh) ve hatta haram olduğu görüşündedir. Oral seks sırasında emmenin kesinlikle izin verilmeyen idrar ve cinsel salgıların alınmasına yol açtığını iddia etmektedirler.²²² İmam Nevevi “Meniyi yutmaya izin var mı? (Bu konuyla ilgili) iki görüş var ve doğru ve popüler olanı, iğrenç olduğu için izin verilmemesidir.”²²³ demiştir. Ayrıca bir kadının tecavüze uğraması durumunda kürtaj yaptırmasının caiz

olup olmadığı sorusuna genel cevap, caiz olmadığıdır. Bu çocuğa bakmaktan İslam toplumu sorumludur. Bununla birlikte bazı ciddi durumlarda -Bosna ve Kosova'daki Müslüman kadınların başına gelenler gibi- bazı akademisyenler bunun caiz olabileceği görüşünü benimsemişlerdir.²²⁴

Kaynakça

- Akhtar, S. Mobin. *Sex Education for Muslims: Guidance for Men, Women, Single or Married*. Karachi: Psychiatrists Hospital Karachi, 2010.
- Al-Qaradawi, Yusuf. *The Lawful and the Prohibited in Islam (Al-Halal Wal Haram Fil-Islam)*. Oak Brook, IL: American Trist Publications, 1999.
- An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i*. English reference: Vol. 1, Book 1, Hadith 193. Arabic reference: Book 1, Hadith 194.
- Athar, Shahid. "Sex education and its Islamic perspective." A lecture delivered at Ohio State University, USA, 1995.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari. Book of Wedlock, Marriage (Nikah)*, 5066. In-book reference: Book 67, Hadith 4. USC-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith 4.
- Islam Q&A. "Ruling on masturbation and how to cure the problem," Fatwa 329, 1997. Accessed 19 Dec, 2018, <https://islamqa.iufo/en/answers/329/ruling-on-masturbation-and-how-to-cure-the-problem>
- Khan, Mohammad Aftab. *Sex and Sexuality in Islam*. Lahore: Adbiyat, 2006.
- Kinsey, A., W.B. Pomeroy, and C.E. Martin. *Sexual Behavior in the Human Male*. London: Saunders Company 1953.
- Kinsey, A., W.B. Pomeroy and C.E. Martin. *Sexual Behavior in the Human Female*. London: Saunders Company, 1953.
- Mawdudi, Syed Abul Aala, *Tafheem-ul-Quran* (English Vol. III). Lahore: Islamic Publications, 1999.

Müslüman Ailelerinin Çocuklarına Cinsellik Eğitimi Verirken Karşılaştığı Sorunlar

Giriş

Ünlü şair ve Müslüman ümmetinin filozofu Muhammed İkbal, tüm dünyadaki Müslümanların içler acısı durumunu gözler önüne sererken, bir keresinde Batı eğitim sisteminin ve ardından Batı kültürünün Müslümanlar üzerindeki etkisini yorumlayıp Allah'a, Müslüman ümmetinin yaklaşık bin yıl boyunca dünya üzerinde hüküm sürdükten sonra liderlik rolünü nasıl kaybettiğini sormuştu? Beyitlerinden birinde ise "kimin güzelliğinin" böyle bir Müslüman katliamına neden olduğuna ilişkin merakını işlemiştir. Diğer beyitlerinde ise sorusuna cevap almıştır:

"Ey sen öğrenme dürtüsünden ve öğrenmekten yoksun, mevcut çağın seni "kendinden" nasıl mahrum ettiğini biliyor musun? Şimdiki çağ sizi, Muhammed'in (sav) rol modelliğinden mahrum bırakıyor."

Bu beyitte, Müslüman ümmetinin bir bütün olarak gerçek İslami öğretilere bağlı kalamaması ve rol model olarak Peygamberimize (sav) aldırış edememesinden kaynaklandığı ileri sürülmektedir. Müslümanlar, görkemli ve tarihi akademik geçmişlerini unuttular ve bu nedenle köle olmaya mahkûm oldular. Muhammed İkbal, eğitimin amaçlarını detaylandırırken şunu vurgulamıştır:

*“...insanın bireyselliğinin uygun şekilde gelişmesi ve bunu sürdürebilmesi için her türlü biçimlendirici ve zorlayıcı deneyime maruz kalması gerektiğini savunmuştur.”*²²⁵

Âlimleri, akademik mükemmelliğin ve dünya gücünün meşalesi yapan Cemal-i Mustafa kavramını anlamak için özellikle Hint-Pakistan alt kıtasının ve genel olarak Müslüman ümmetinin sömürge güçlerinin altında kaldığı son üç veya dört yüzyıldaki tarih sayfalarına göz atmamız gerekmektedir. İngilizler, tüccar olarak Hindistan’a gelmişler ancak kısa bir süre sonra alt kıtanın tamamını Babürlerden ele geçirip, kendi egemenliklerini kurmuşlardır. Hemen hemen aynı dönemde bazı Avrupa ülkeleri diğer Müslüman ülkeler üzerinde kendi egemenliklerini kurmuş ve iktidarlarını güçlendirmek için Kızıldelilere dönük bir eğitim politikası uygulamışlardır. Hint halkının eğitim sistemini belirlemekle görevlendirilen Lord Macaulay, bu sözlerle bu politikanın temel kuralının altını çizmiştir:

*“Sınırlı imkânlarımızla, insanların bedenini eğitmeye çalışmak imkânsızdır. Şu anda biz ve yönettiğimiz milyonlar arasında tercüman olabilecek bir sınıf oluşturmak için elimizden gelen en iyisini yapmalıyız. Kızıldelili kanı ve rengi olan ama zevk, görüş, ahlak ve akıl bakımından İngiliz olan bir insan sınıfı.”*²²⁶

Bu politikanın ve diğer adımların (Arapça ve Farsça dillerinin yasaklanması ve 1818 İtfa Yasası uyarınca Hindistan’daki tüm Müslüman eğitim kurumlarının mal varlığına el konulması gibi), pek çok sonucunun yanında en önemlisi, bu sistemin psikolojik gelişimlerini yerli Kızıldeliler ve Muhammedilerle paylaştıkları bir “Anglo-Kızıldeliler” ve “Anglo-Muhammediler” sınıfını üretmede tamamen başarılı olduğuydu.²²⁷ Bu adım, Müslümanları sadece İslami öğretileri öğrenme eğiliminden mahrum etmekle kalmamış, aynı zamanda Müslüman ümmetini cahil ve sünnet konusunda kayıtsız kılmıştır. Müslümanlar görkemli geçmişlerini ve tarihsel akademik mükemmelliklerini unutmuşlardır. Sonuç olarak Müslüman ümmeti üzerinde aşağıdaki geniş kapsamlı etkilerden bazıları meydana gelmiştir.

Laik Eğitim Sisteminin Müslümanlar Üzerindeki Etkisi

Müslüman ülkelerdeki hemen hemen tüm sosyo-kültürel sorunlar ve günümüzdeki kafa karışıklıkları, sömürgecilerin eğitim sisteminden miras olarak aldıkları eğitim ve kültürün bir sonucudur. Ancak şunlar da belirtilmektedir:

“Giderek küreselleşen Batı kültürü, aileden devlete toplum hakkındaki ‘geleneksel’ fikirleri hızla aşındırmaktadır. Aynı zamanda materyalizmin, moral bozukluğunun ve karamsarlığın kolayca kök bulduğu bir manevi boşluk kültürü yarattığı görüşü de vardır. Genç Müslümanlar için bu zorluklar, rekabet eden ideolojiler ve farklı yaşam tarzlarıyla karşı karşıya kaldıklarında artan bir yabancılaşma duygusuyla daha da artmaktadır.”²²⁸

Müslüman erkek ve kız çocukları, seküler kültürün tuzaklarına ve Batı değerlerinin kültürlenmesine yem olmuşlardır. Örneğin; zina, flört, alkol ve uyuşturucu kullanımı ve yeme bozuklukları, Müslüman genç topluluklarında yaygın hale gelmiştir. Avrupa ve Amerika’da ve hatta petrol zengini Müslüman ülkelerde yaşayan varlıklı Müslüman ebeveynlerin çocukları ile bu durum daha da ciddileşmiştir. Bazı durumlarda genç Müslüman erkekler, tüm bu kısıtlamalara karşı ayaklanıp ve ebeveynlerinin evlerini terk etmektedirler. Ancak:

“Suudi tarzıyla örtünen genç İngiliz Güney Asyalı Müslüman kadınlar, yalnızca ana akım İngiliz toplumunu değil, aynı zamanda ebeveynlerinin ve büyükanne ve büyükbabalarının değerlerini de reddetmişlerdir.”²²⁹

Kolejlere ve üniversitelere (özellikle Batı dünyasında) giden birçok ergen Müslüman, ebeveynlerinden özgür olma duygusu hissetmektedir. Evdeki halleri ile öğrenci hayatındaki halleri arasında bir çelişki var gibi görünmektedir. Huma Ahmed’e ²³⁰ göre gençler; ibadet etmezler, karşı cinsle yakınlaşırlar, içki, sohbet ve flört için partilere giderler ve aynı zamanda dini ibadatlere de katılırlar. Sigara içmek, alkol almak ve uyuşturucu kullanmak zengin sınıfların gençlerinin sosyalleşmeleri, tanışmaları ve eğlenmeleri için bir yol olarak görülmektedir. Partide sigara içmeyen

veya alkol almayan biri tuhaf kabul edilmekte ve sosyal olarak dışlanmaktadır. Batı kültürünün etkisi altında kalan Müslüman gençler, İslam inancında yasaklanmış pek çok uygulamayı benimsemişlerdir. Haram yoldan para kazanmak ve herhangi bir şekilde statü kazanmak, bu gençlerin çoğunun amacı haline gelmiştir. Uyum sağlama ve herkes gibi olma baskısı çok büyüktür. Karma eğitim, sınıf gezileri ve konserler gibi İslam'da izin verilmeyen pek çok şeyi teşvik etmekte ve gençlerin sekse yol açan çeşitli faaliyetlere katılmalarının pek çok nedeni arasında yer almaktadır. Bunların en yaygın olanı akran baskısıdır. Etraftaki herkes böyle davrandığı için, kendisi geride kalmak ve uyum sağlayamamış olmak istemez.

Anne babadan veya geleneksel aile baskısından kaynaklı evdeki anlayış ve takdir noksanlığı, gençlerin isyanına neden olan bir diğer önemli faktördür. Evden kopmanın, başka bir yere bağlanmaya yol açtığı açıktır.²³¹ Ebeveynlerin çocuklarıyla güçlü ve sevgi dolu bir ilişki kurabildikleri bir ortamda gençlerin yoldan çıkma olasılıkları azalacaktır. Ayrıca bu sağlam ilişki, ergenlerde depresyon riskini azaltacaktır. Kızlar için evdeki yabancılaşma, çoğu zaman onları aile dışında yakın ilişkiler aramaya ve kurmaya, evde sahip olmadıkları sıcaklığı ve desteği dışarda aramaya itmektedir. Maalesef birçok Müslüman, cinsiyet önyargılı olduğu için pek çok durumda oğulların kusurlarını görmezden gelip, onlara erkek oldukları için özellikle eğitim, kıyafet ve diğer pek çok şeyde tolerans gösterirlerken, konu kızlara geldiğinde tamamen ters tepki vermektedir. Bu tavır, kızlarına daha çok sevgi ve şefkat gösteren Hz. Muhammed'in (sav) öğretilerine tamamen zıttır. Kızı Fatıma onu ziyarete geldiğinde ayağa kalkar, ona yer verir ve onu öperdi. Ancak maalesef birçok Müslüman ebeveyn, erkek çocuklarının evlenmeden önce tecrübe edinmesinin ve o hazzı almasının kabul edilebilir olduğunu düşünmektedir, bu ikiyüzlülük ve düalizm, kızların asi olmasına yol açmaktadır. Herhangi bir arabuluculuğun, kız çocukları üzerinde işe yaraması için, erkeklerle kızların tutarlı bir şekilde denk görülmesi önem arz etmektedir.

Müslüman gençler arasındaki günümüz cinsel anarşisinin çok önemli bir başka yönü de gençlerin kalplerini ve zihinlerini paramparça eden, yüzyıllardır süren birçok Müslüman ülkedeki sömürge yönetimidir. Bu durum, Müslüman gençlerden İslam'ın gerçek öğretilerine göre hareket etmelerini isteyen birçok Müslüman âlim tarafından vurgulanmıştır. Dünyanın dört bir yanındaki birçok Müslüman ebeveynin karşılaştığı bir diğer önemli zorluk da çocuklar üzerindeki cinsel baskının; okulda, gazetede, dergide, reklamlarda, radyoda, televizyonda, cep telefonlarında ve sürekli seksi öne çıkaran diğer birçok bilgi kaynağında yani her yerde olmasıdır. Aslında günümüz kuşağı üzerindeki bu eziçi etki, eşi görülmemiş bir durumdur ve insanlık tarihinde daha önce hiç karşılaşılmaştır. Dahası televizyon ve internet, cinsel sahneler ve pornografik sözler içeren ve eski bir rock hayranının, çocuklarının “pornografik rock”²³² dediği şeyi dinlemesini engellemeleri için ebeveynlere yalvarmasına neden olan sert rock müzik ve şarkılar yayınlamaktadır.

Çağdaş toplumda Müslüman gençlerin çoğunun uygun rol modeller bulamamasındaki bir başka neden ise, ebeveynlerin çocuklarının yapmasını istedikleri şeyi kendilerinin uygulamamış olmasıdır. Bir çocuk, ebeveynlerinden gördüklerini taklit eder. Bu nedenle ebeveynler her zaman düzgün davranmalıdır. Genelde kızlar annelerine, erkekler babalarına daha çok bağlanmaktadır. Müslümanların yaşlarına bakılmaksızın cinsellik konusunda çok çekingen oldukları zaten belirtilmiştir. Sonuç olarak, evlilik öncesi ve evlilik sonrası davranışlarını etkileyen birçok yanlış anlama ortaya çıkmaktadır. Evlilik yaşamının temel değerleri- eşlerin hakları ve sorumlulukları, sevgi, ahlak ve çocuk bakımı vb.- hakkında bilgi eksikliği evlilik yaşamında çatışma yaratır. Boşanmaya yol açan aile içi istismar ve şiddet vakalarının giderek artması, Müslüman topluluklardaki aile krizlerinin bir göstergesidir.

Alt veya orta sınıf Müslüman kızlar için üzücü olan ise, çeyiz istemek için çektikleri ızdıraptır. Yüksek standartlar adına yapılan yarış, yakın gelecekte bitmeyecek gibi görünmektedir. Bu durumun iki boyutu bulunmaktadır. Birincisi, evlenemedikleri

için birçok psikososyal sorunlarla karşılaşmaktalar; ikincisi ise evli olanlar daha az çeyizi kabul etmektedirler. Müslüman toplumunu perişan eden bu trajediye, her iki veya üç aileden biri kurban olmuştur. Ayrıca dünyanın her yerinde, pek çok Müslüman anne babanın yanlış bir izlenim altında olması ve bir şekilde çocuklarının temel İslami öğretiler olmadan, iyi birer Müslüman olacağını ummaları da dikkat çekicidir. Bu tür ebeveynler, iyi rol modellere ihtiyaç duyduklarında çocukluğun en etkili ve biçimlendirici aşama olduğunu kavramada başarısızdırlar. Modern yaşam maddi olarak o kadar meşgul ve zor hale gelmiştir ki her iki eşin de ekmek parasını kazanmak için çalışması gerekmektedir. Bu durum Avrupa veya Amerika'da yaşayan ebeveynler için daha ciddidir. Daha yüksek bir yaşam standardını sürdürmek için çok çalışmaları gerekmektedir. Sonuç olarak, çocuklarına İslam'ı, çocuğun anlayacağı şekilde öğretmek için az zamanları vardır. Dahası birçok varlıklı ebeveyn; yeni kıyafetler, ayakkabılar, oyuncaklar ve elektronik cihazlar alarak çocukları için cömertçe para harcarken, çocukların yaşına ve zihinsel gelişimine göre uygun ahlaki değerler sağlamalarıyla uğraşmazlar.

Bazı ebeveynler çocuklarının eğitim ve öğretimi için tüm sorumluluğu okullara ve camilere yüklemektedir ve çocukları okula kabul edildikten sonra onların karakterleri ile ilgili sorumlulukların kendilerinde olmadığını hissederler. Ama gerçek şu ki, Müslüman ebeveynlerin çoğu, aile içinde sağlam bir bilgi ve güven ilişkisi kurmamıştır.²³³ Ebeveynler, okullardan ebeveyn olarak üstlenmeleri gereken görevleri üstlenmelerini, imamlardan da Kur'an'ı öğretmeleri gerektiğini düşünmektedir.

Müslüman Gençlerin Karşılaştığı Zorlukların Hikmeti

Müslüman Ümmeti son birkaç yüzyılı sömürge yönetimi altında geçirmiş ve bu sömürgeciler onları İslam'ın öğretilerinden saptırarak için ellerinden geleni yapmıştır. Hedeflerinde tam anlamıyla başarılı olmasalar da sömürge ustalarının öğrettiği yaklaşıma göre düşünen bir insan sınıfı yaratmayı başarmışlardır. Hal böyle olunca da Kur'an ve hadislerin sahihliği hakkında pek çok şüphe ve tereddüt ortaya çıkmıştır. Pek çok oryantalist, hayatlarını

Peygamberin (sav) hayatının belirli yönlerini özellikle de aile hayatını araştırarak geçirmiştir ve çalışmalarının ana odağı, Müslümanların kafasında şüphe ve belirsizlik yaratmaktır. Bu çabalar, yukarıdaki sayfalarda kısaca ele alınan sorunlar şeklinde kendini göstermektedir. Bu sorunların çözümü, sonraki bölümlerdeki tartışmamızın konusu olmaktadır. Ancak Karen Pryer-Salahuddin,²³⁴ Batı ülkelerindeki Müslüman gençlerin sorunlarını anlatırken kısaca şunu belirtmektedir:

“Birçok Müslüman çocuk, İslam dininin [dini ibadetlerinin] henüz tam olarak yayılmadığı bir Batı toplumunda yaşaması nedeniyle, kendilerini yabancılaşmış ve hayal kırıklığına uğramış hissetmektedir. Her gün temas ettikleri insanların hayat biçimlerini ve karakterlerini benimsemek için mücadele etmektedirler. Bazıları ise, genellikle yapmak istedikleri şeylerin çoğunun zararlı olduğu söylendiğinde isyan belirtileri göstermektedir. Ayrıca İslam yeterince anlaşılmamaktadır. Bu ülkelerdeki eğitim sistemi de seküler ilkelere dayanmakta ve gençlere İslam’ın ilkelerini öğretmek için hiçbir çaba sarf etmemektedir. Müslüman ilkelere bile, birçok insan Batı etkisinde baş gösteren kültürel düalizmden ve dini kimlik çatışmasından muzdariptir. Arkadaşları ile (akranları ile) İslamiyet hakkında konuşmak için güçlü bir inanç ve cesaret, temeli sağlam bir İslam bilgisi gerekmektedir.”

Bazı Eğitici Önlemler

Aşağıdaki bölümlerde Müslüman ülkelerdeki veya Batı’daki ebeveynlerin temel sorunların üstesinden gelmek için alabilecekleri bazı iyileştirici önlemlere değineceğiz. Bu önerilerin, gençlerin sağlıklı yetişkin Müslümanlar olarak gelişmesine de yardımcı olacağı öngörülmektedir. Ebeveynler, ikiyüzlü yaşam tarzlarından vazgeçmelidir çünkü bu önerilerde en önemli rol, ebeveynlerin rolüdür. Bu bakımdan, Kur’an’da, Saf Suresi’nde (61: 2-3), verilen temel kural daima akılda tutulmalıdır.

Ey iman edenler! Niçin yapmayacağımız şeyleri söylüyorsunuz? Yapmayacağımız şeyleri söylemeniz, Allah katında çok çirkin bir davranıştır.

Ebeveynlerin, çocuklarının bazı faaliyetlerine basitçe hayır demeleri yeterli değildir, bunun yanında onlara pozitif rol model olmaları da gerekmektedir. Ayrıca bazı durumların neden kabul edilebilir olup olmadığını da açıklamaları gerekmektedir (Örneğin haram veya yasak). Aynı zamanda ebeveynler, çocuklarına bir Müslümanın cinselliğine atıfta bulunarak, gerçek İslam resmini sunmalıdır. Genç Müslümanlar, akranlarının çoğu Müslüman olmanın ne anlama geldiğini veya İslam'ın ne olduğunu bilmediğinde, İslami kimlikle yaşamının çok zor olduğunu hissetmektedirler. Burada İslam ve öğretileri hakkında çok az bilgisi olan çocuklara şaşırılmaması gerekir çünkü Müslüman ülkelerdeki veya Batıdaki Müslümanların çoğunluğunun sınırlı İslam bilgisi vardır.

Pek çok insan, dini, bazı geleneksel ritüellerin bir toplamı olarak görmektedir ve İslam'ı, namaz, oruç ve hac gibi ibadetlerden oluşan bir yapı olarak kabul etmektedir. Gerçekte ister özel ister kolektif olsun, insanlığın tüm yaşamını içerisinde barındıran geniş İslami öğretilerden habersizlerdir. Ebeveynler, çocuklarına Müslümanlar olarak belirli bir değer sistemine ve yaşam tarzına sahip olduklarını öğretmelidir. Abdelvehab Bouhdiba şunu belirtmiştir:

“İslam kişinin kendi bedenine verdiği bir önemdir. Müslüman yetiştirme biçimi, fizyolojik yaşamın işleyişinin kalıcı olarak farkına varmasını sağlayan bir eğitimidir. Yeme, içme, idrar yapma, yellenme, dışkılama, cinsel ilişkiye girme, kusma, kanama, tıraş etme ve tırnak kesme gibi her şeyi içermektedir. Bütün bunlar birkaç örneğini verdiğimiz ayrıntılı emirlerin amacıdır. Her biri öncesinde, sırasında ve sonrasında okunması gerekenler vardır. Eylemlerin gerçekleştirileceği belirli yollar ve yapılacak bazı şeyler vardır.”²³⁵

Günümüz dünyasında ebeveynlerin, erkek veya kız çocuklarının ergenlik çağına geldiklerinde bir erkek arkadaş veya kız arkadaş sahibi olmanın fetvasını dinlemeyeceklerini anlamaları gerekmektedir. Bunun yerine, çocukluktan itibaren bir kız veya erkek arkadaşına sahip olabileceği tek zamanın, evlilik zamanı olduğunun ve evlilikten önce aralarında her türlü temasın İslam'da yasak

olduğunun söylenmesi gerektiğini farketmeleri gerekmektedir. Gençlere evlilik öncesi ilişkinin zararlı etkilerini ve sağlık ve aile hayatı üzerindeki tehlikelerini öğretmekten çekinilmemelidir.¹¹ ²³⁶ Mobin Akhtar²³⁷, bu kadar hassas bir konuda genç erkek ve kızlarla nasıl konuşulacağı sorununu ele alırken, bu sorunun çözümünün çocukluktan itibaren bu konular hakkında konuşmak olduğunu öne sürmüştür. Çocuk, konuşmaya ve cinsel organlarını anlamaya başladığında, uydurma isimler yerine organların gerçek isimleri söylenmelidir. Sonuçta bu eylemler çok doğaldır ve bu nedenle utanç verici olarak görülmemelidir. Daha sonra ilgili organların işlevi de doğru bir şekilde anlatılmalıdır. Örneğin, anüsün büyük tuvalet yapmak için olduğu ve idrarı da penis ya da vajina sayesinde vücuttan attıklarını bilmeleri gerekmektedir. Eğer çocuk cinsel organlarına dokunursa, paniğe kapılmaya gerek yoktur. Ancak üç yaşından sonra başkalarının bunu uygun görmediği açıklanmalı, bu nedenle bunu başkalarının yanında yapmaması gerektiği söylenmelidir. Açık bir İslami eğitim ile yetiştirilen çocukların, akranlarının kötü alışkanlıklarına kapılma ve onları paylaşma olasılıkları daha düşüktür. Dahası gençler ergenlik çağındaki hamilelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve HIV/AIDS vakalarına atıfta bulunularak, birçok ülkede hüküm süren bu hastalıklar hakkında bilgilendirilmelidir. Onları neyin uygun neyin uygun olmadığı konusunda eğitmeye ihtiyaç vardır. Bu bağlamda dikkat çeken bazı önemli noktalar vardır:

- Çocukluk, etkilenmeye ve biçimlenmeye en müsait dönem olması ve çocukların eğitime ihtiyaçlarının bulunması dolayısıyla, onlara yaşlarına ve zihinsel gelişimlerine uygun bazı eğitim dergilerinde Peygamberlerin (sav) hikâyeleri ve diğer dindar Müslümanların hikâyeleri bir kaynak şeklinde verilmelidir.
- Müslüman ebeveynlerin büyük bir kısmı, çoğunlukla kendileriyle seks hakkında konuşamayan ebeveynler tarafından yetiştirildikleri için çocuklarıyla cinsellikle ilgili konularda konuşmaktan çekinmektedirler. Ayrıca bu ebeveynler, cinsellik konusunda çok bilgili olmayabilir ve çocuklarının sorularını cevaplayamayabilirler. Günümüz

çocukları ise yaşam hakkında çok bilgi sahibidir. Her iki durumda da ebeveynlerin çocuklarıyla cinsellik hakkında konuşmalarını engelleyen rahatsızlık, beceriksizlik ve kaygı duygularının üstesinden gelmeleri zorunludur. Ayrıca çocukların sorularını nasıl cevaplayacaklarını bilen birinin yardımına ihtiyaçları vardır. Ancak hiçbir durumda yanlış bilgi vermemeleri gerektiği vurgulanmalıdır. Onlara “Bilmiyorum” demek ve sorularına uygun cevabı bulduktan sonra cevap vermek her zaman daha akılcıdır. Gençlerin ve ebeveynlerinin konu hakkında doğru bilgi türlerini öğrenmelerini sağlamak için bu kitabın sonunda bazı yönergeler verilmiştir.

- Cinsellik eğitimi, sadece cinsel ilişkiyle ilgili değil, daha ziyade çok boyutlu bir önermedir. Bir bireyin hayatında nasıl giyindiği, konuştuğu ve günlük yaşamda nasıl davrandığı gözlemlenebilir. Bu nedenle ebeveynlerin çocuklarına i) açık bir değerler dizisini, ii) doğru bilgiyi, iii) güçlü bir öz değer duygusunu, iv) karar verme ve iletişim becerilerini öğretmesi gerekmektedir.
- Müslüman ebeveynlerin, Peygamber Efendimizin (sav) de bildirdiği gibi, Allah tarafından verilen bir çocuğa anlamlı bir isim vermesi, eğitim-öğretim vermesi ve ergenlik çağına geldiğinde onu evlendirme gibi özel görevleri vardır. Ergenlik çağından sonra baba, eğer çocuğunu evlendirmez ve erkek veya kız günaha karışırsa bu günahın sorumluluğu babaya aittir.
- Şeriat da vurgulandığı gibi ebeveynler, çocuklarına İslami değerleri öğretirken, karşı cinsleri ayırmaya çalışmalı ve yetişkin erkek ve kızların serbestçe yan yana dolaşmasını engellemelidir. Genç Müslümanlar olarak tanımlanmaları için her iki cinsiyete ayrı toplantılar yapılması, piknik ve spor aktiviteleri düzenlenmesi bir alternatif olabilir.
- Karma eğitim ise birçok Müslüman ülkede yaygın bir uygulama haline gelmiştir. Müslüman ülkeler İslami değerlere uygun bir eğitim sistemi benimsemelidir. Bu akademik veya müfredat dışı tüm faaliyetlerin, ayrı ayrı yapılması

gerektiği anlamına gelmektedir. Bunun eğitimin kalitesi ve gençlerin diğer kişilik özellikleri üzerinde hoş bir etkisi olacaktır. Bu bağlamda, okulların önemli bir rol oynaması gerekir, ancak veliler de öğretmenleriyle yakın ilişki içinde olma konusunda bilinçli ve dikkatli olmalıdır.

- “Herkes, bir başkasına bir şeyler öğretebilir” ifadesinin, bazı durumlarda iyi bir uygulama olduğu kanıtlanmış ve iyi sonuçlar vermiştir. İnsanlar, başkalarına bir şey öğrettiğinde, kendilerinin de o yönde hareket etmeye başladıkları görülmüştür.
- Günümüzde Müslüman ülkelerdeki pek çok anne-baba, çocuklarının erken yaşlardan itibaren nasıl giyindiklerine aldırış etmedikleri için çocuklar yetişkin olduklarında, kıyafet konusunda dikkatsiz davranmaktadır. Kız ve erkek çocuklarının kıyafetlerinin sıkı ve baştan çıkarıcı olmaması için her türlü çaba gösterilmeli, kızlar büyüdüklerinde evlerinden çıkarken başörtüsü takmalıdır. Bu bağlamda çocukların aile hayatı ile ilgili ayrıntılı talimatlar veren Nur Suresi, Ahzab ve benzeri surelerde verilen Allah’ın emirlerini öğrenmeleri tavsiye edilir.
- Abdelvehab Bouhdiba²³⁸ ya göre; Müslüman olmak, kişinin bakışını kontrol etmesi ve kendi mahremiyetini diğerlerinden nasıl koruyacağını bilmesidir. Bununla birlikte mahremiyet kavramı burada geleneği dört kategoriye ayıran ‘aura’ kavramı ile karşı karşıya olduğumuz geniş kapsamlı bir kavramdır: “Bir erkeğin, bir kadına dair gördükleri; bir kadının, bir erkeğe dair gördükleri, bir erkeğin, bir erkeğe dair gördükleri, bir kadının, bir kadına dair gördükleridir.” demiştir.

Yukarıdaki tartışmada olumlu rol modellerin önemini vurgulamıştık. Doğası gereği ikiyüzlülükten nefret eden gençler, eylemleri ve sözleri uyum içinde olmayan bireylere karşı çok hassastırlar. Ebeveynler televizyonda uygunsuz programlar izlerse, çocuklarının bundan kaçınmasını nasıl bekleyebilirler? Gençler idealisttir, dünyayı fikirlerine göre değiştirmek istemektedirler.

Evlerinin sınırlı ortamı konusunda her zaman yanılmayabilirler, iyileştirme için belirli önerileri vardır. Yakın geçmişte bazı durumlarda kızlar, bir erkek arkadaş edinmiş ve bazı durumlarda masum kızlara, genç erkekler tarafından cinsel istismar uygulanmıştır. Ebeveynlerin, erkek arkadaşı olması nedeniyle kızlarını odalarına kapattığı durumlar da olmuştur. Bazı durumlarda mesele daha yüksek makamlara ulaşmış ve bazı Avrupa ülkelerinde çiftlere sığınma hakkı verilmiştir. Bu durum, ebeveynleri ve bir bütün olarak küresel Müslüman toplumunu karalamıştır. Bu tür davalar, çeşitli İslami olmayan uygulamaların, kız ve erkek çocukların açık bir şekilde karıştırılmasının sonucudur. Bununla birlikte, gençler iyi davranışlara daha iyi tepkiler vermeleri sebebiyle, bu tür konular sabırla ve azami kibarlıkla ele alınmalıdır.

Kız arkadaş edinmenin veya onlarla cinsel birliktelik yaşamının yasak olduğunu gösteren rivayetler arasında Mekke'den Medine'ye, Müslüman savaş esirlerini kaçıran Mersed bin Mersed'in hikâyesi de yer almaktadır. "Mekke'de Mersed'in arkadaşı olan Anak adında bir fahişe vardı. Mersed esirlerden birini Mekke'den Medine'ye götürceğine söz vermişti ve "Mehtaplı bir gecede, Mekke'nin bahçelerinden birinin gölgesine geldim, sonra Anak geldi ve bahçenin yanında gölgemi gördü. Bana ulaştığında beni tanıdı ve "Mersed?" dedi. "Hoş geldiniz! Bu gece bizimle kalın." 'Ey Anak, Allah zinayı haram kıldı' dedim... Resulullah'a geldim (sav) ve ona sordum: 'Ey Allah'ın Resülü, Anak ile evlenebilir miyim?' Allah Resülü (sav) sessiz kaldı ve bana ayet inene kadar cevap vermedi: "Zina eden erkek ancak zinakâr veya müşrik bir kadınla evlenir ve zina eden kadınla da ancak zinakâr veya müşrik bir erkek evlenir. Bu müminlere haram kılınmıştır." ayeti (Nur Suresi, 24:3) vahyedildi. Sonra Resulullah (sav) 'Ey Mersed zina veya zina suçu olan hiçbir erkek, benzer şekilde suçlu veya inançsız bir kadın dışında evlenemez, böyle bir kadınla, böyle bir erkek veya kâfir dışında biri evlenemez o halde onunla evlenme.'²³⁹ demiştir. Kur'an ayeti ve hadis erkeklerin mahremi olmayan kadınlarla (yakın akraba olmadıkları ve evlenebilecekleri kadınlarla) her türlü dostluğa veya ilişkiye sahip olmasının haram olduğunu açıkça göstermektedir. Ebeveynler bu tür konularda nedenleri açıklamaya çalışmalıdır.

Önceki bölümde de belirtildiği gibi ergenlik çağında erkekler ve kızlar artan hormonlar nedeniyle duygusal hale gelmektedirler. Bu genellikle geçici bir aşamadır ve onları bazı yapıcı faaliyetlere dâhil ederek bu dönem aşılabılır. Kız arkadaş ve erkek arkadaş arayışı Batı değerlerinin etkisinden ve Müslüman gençler arasındaki diğer birçok faktörden kaynaklanmaktadır. Bir diğer çok önemli neden ise anne babanın özellikle de annenin evde sevgi ve bağlılık eksikliğidir. Bazı durumlarda hem karı hem de koca çalıştığı için çocuklar yeterince ilgi görmemekte ve gerekli denetim uygulanmamaktadır. Bu durum gençleri evin dışında arkadaşlık aramaya zorlayabilir.

Akran baskısı kızların (ve erkeklerin) grubun normuna göre davranması için bir faktördür. Örneğin genç ergen bir kızın erkek arkadaşı yoksa inek olarak kabul edilir. Yukarıda belirtildiği gibi bir genç anne babasının sempatik, sevgi dolu ve özenli olduğunu hissettiğinde ona güvenmeye ve sorunlarını açıklamaya daha yatkın olacaktır. Tüm bu tür vakaların temel nedeni güvensizliktir. Öz güvenlerini geliştirmek ve iyi niteliklerini fark etmek onları teselli etmektedir. Gençler için İslami toplantılar ve kamplar şeklinde evde veya dışarıda bazı faaliyetler yapmak da güven konusunda yardımcı olabilir. Yeni Müslüman arkadaşlar edinmeleri için onları cesaretlendirmek de önemlidir. Ek olarak bazı Müslüman rol modellerinin sağlanması esastır. Peygamber Efendimizin kızları ve eşleri ile Hz. Meryem (Hz. İsa'nın Annesi) gibi diğer Müslüman kadınların ve diğer kadın sahabelerin kızlara anlatılması gereken hayat hikâyeleri farklı kitaplarda mevcuttur. Resulullah'ın (sav) zevcesi Hz. Aişe'nin (ra) yaşamı yüksek vasıflı, bilgili bir kadının nasıl olacağını ve eşi için bir zevk, neşe ve rahatlık kaynağı olabileceğinin kanıtıdır. Bize hayatıyla, bir kadının hem ev işlerinde hem de entelektüel dünyada nasıl uzman olabileceğini göstermiştir. Sadece Allah'a inanmaya adanmış biri olan Sümeyye binti Hubbat (ra) Müslüman kadınlığın en asil örneklerinden birisi ve İslam'ın ilk şehididir. Aynısı, Halid bin Velid, Selman-ı Farisi ve diğerleri gibi Müslüman kahramanları incelemesi gereken genç erkekler için de geçerlidir.

Evde küçük bir kütüphane şeklinde iyi bir kitap koleksiyonuna sahip olmanın çocukları kitap, dergi ve benzeri materyalleri okumaya teşvik ettiği bilinen bir gerçektir. Çocukların ebeveynlerini kitap, dergi ve gazete okurken görmeleri, bu alışkanlığı benimsemelerine yardımcı olur, bu da onların entelektüel ve psikolojik potansiyellerini genişletme noktasında oldukça işlevseldir.

İslam öncesi günlerde Araplar, kızlarını doğar doğmaz gömerler veya başka şekillerde öldürürlermiş. Kur'an bu uygulamaları şiddetle reddetmiştir (Tekvir Suresi, 81: 8-9). Hz. Peygamber (sav) de kızlarına o kadar sevecen ve hoşgörülü davranmış ki, tarih henüz daha iyi bir örnek sunamamıştır. Ancak bu yüzyılın kız çocuklarına daha az önem verme geleneği tamamen ortadan kaldırılamamıştır. Hâlâ erkekler ve kızlar arasında ayrımcılık vardır. Bu davranışın birçok sonucu arasında en önemlilerinden biri, kızların değersizlik hissine kapılması ve bunun evlilik yaşamlarını olumsuz etkilemesidir. Bu nedenle ebeveynlerin tüm çocuklara eşit şekilde davranması zorunludur- hiçbir şekilde cinsiyet veya güzelliğe dayalı bir tercih yapılmamalıdır.

Kaynakça

- Ahmad, Huma. "Muslim college life: Dating, drinking and deen," 1999. Accessed 19 Dec, 2018, <http://www.jannah.org/articles/dating.html>.
- Bouhdiba, Abdelwahab. *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan). London: Saqi Books, 1998.
- Cruickshank, Paul. "Covered faces, open rebellion," 2006. Accessed, 19 Dec, 2018, <https://www.nytimes.com/2006/10/21/opinion/21cruickshank.html>
- Islam, Amatullah. "Preventing the girlfriend-boyfriend relationship." Accessed 19 Dec, 2018, <https://muslimconverts.com/male-female-interactions/girlfiend-boyfriend.htm>
- Mawdudi, Syed Abul A'la, *Taleemat* (Urdu). Lahore: Islamic Publications, 1992.
- Mohd Roslan Mohd Nor, and Imam Bahroni, "Iqbal's philosophy on Islamic education: A historical perspective", *Global Journal Al-Thaqafa* 1, no. 1 (2011):15-23
- Pryer-Salahuddin, Karen (1998), "Conflicting values: Muslim teenagers & high school," Courtesy of *Islamzine*. Accessed 19 Dec, 2018, <https://www.themodernreligion.com/teens/teenhigh.html>.
- Seddon, Mohammad Siddique, and Fauzia Ahmad. *Muslim Youth: Challenges, Opportunities and Expectations*. London: Bloomsbury, 2012.
- Siddiqui, Samana. "Muslim schools vs. public schools," Sound Vision, 1999. Accessed 19 Dec, 2018, <https://www.soundvision.com/article/muslim-schools-vs-public-schools-0>.
- Tirmidhi. *Sunan al-Tirmidhi*, 3101. Cited in Islam Q&A, "Ruling on taking boyfriends or girlfriends," 1998. Accessed 19 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/1114/ruling-on-taking-boyfriends-or-girlfriends>.
- Whitehead, Barbara Dafoe. "The failure of sex education", *The Atlantic Monthly*, 32-35 (October 1994): 55-80.

Cinsellik Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Zorluklar

Bazı Önemli Meseleler

Okul temelli cinsel sağlık eğitiminin, önleyici sağlık hizmetleri açısından, gençlerin cinsel sağlığı üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ve HIV dâhil olmak üzere istenmeyen gebelik ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların (CYBE) risklerini azalttığını gösteren çok sayıda kanıt bulunmaktadır. Gençlerin eğitim alma hakkını destekleyen UNESCO, gençlerin yüksek kalitede kapsamlı cinsellik eğitimi alma gerekliliğini vurgulamaktadır.²⁴⁰ Aynı şekilde, Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte Uluslararası Planlı Ebeveynlik Federasyonu (Avrupa Ağı), tüm gençlerin; aktif bir vatandaş olmak, haz almak, kendilerini güvende hissetmek ve kendi bilinçli seçimlerini yapabilmek için kapsamlı cinsel sağlık ve üreme sağlığı bilgisi, eğitimi ve hizmetlerini almaya haklarının olduğu inancını desteklemektedir. Cinsel eğitimin anlam ve kapsamını tanımlamak için, aşağıdaki üç temel ve önemli soruyu yanıtlamamız gerekmektedir:

- Birincisi, modern küreselleşen çağda cinsellik eğitimi ne anlama gelmektedir?
- İkincisi, Müslüman çocuklar neden cinsellik eğitimine ihtiyaç duymaktadır?
- Üçüncüsü, kim cinsellik eğitimi verme yetkisine sahiptir?

Cinsellik Eğitiminin Kapsamı

Birinci bölümde cinsellik eğitimi ele alınmış olsa da bu bölümde cinsel sağlık eğitiminin amaçlarını belirli tanımlara dayanarak saptayacağız. Cinsel sağlık eğitimi şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Gençleri sadece temel bilgilerle değil aynı zamanda cinselliklerini hem fiziksel hem de duygusal olarak, bireysel veya ilişkilerde, belirlemek ve zevk almak için ihtiyaç duydukları beceriler, tutumlar ve değerlerle donatmayı amaçlayan kapsamlı, hak temelli bir cinsellik eğitimi yaklaşımıdır.”²⁴¹

Cinsellik eğitiminin amacı gençlere bazı konularda yardım etmektir:²⁴²

- Cinsel hakları ve üreme hakları hakkında doğru bilgi edinmelerini sağlama konusunda: Efsaneleri ve kaynaklara yapılan atıfları ortadan kaldıracak türden bilgiler.
- Yaşam becerilerini geliştirme konusunda: Eleştirel düşünme, iletişim ve müzakere becerileri, kendini geliştirme becerileri, karar verme becerileri, benlik duygusu, güven, girişkenlik, sorumluluk alma yeteneği, soru sorma ve yardım arama ve empati yeteneği gibi.
- Olumlu tutum ve davranışlar geliştirme konusunda: Açık fikirlilik; kendine ve başkalarına saygı, kendine değer/saygı, rahatlık, yargılayıcı olmayan tutum, sorumluluk duygusu, cinsel ve üreme sağlıklarına karşı olumlu tutum gibi.

Cinsel sağlık eğitiminin bir başka tanımı ise “bilimsel olarak doğru, gerçekçi, yargılayıcı olmayan bilgiler sağlayarak cinsiyet ve ilişkiler hakkında öğretmeye yönelik yaşa ve kültüre uygun bir yaklaşım”²⁴³ olmasıdır. Amacı ise:

- Kişinin kendi değer ve tutumlarını keşfetmesi,
- Karar verme, iletişim ve risk azaltma becerileri geliştirmesidir.

Kapsamlı cinsel sağlık eğitimi programları, “cinselliğin; insan hakları, etik, biyolojik, duygusal, sosyal, kültürel ve cinsiyet yön-

leriyle ilgili içeriklerini barındırır ve cinsel yönelim ve cinsel kimliklerin çeşitliliğine saygı gösterir.”²⁴⁴ Birleşik Krallık'ta cinsellik ve ilişkiler eğitimi (CİE) “büyümenin, ilişkilerin, cinsiyetin, cinselliğinin ve cinsel sağlığın duygusal, sosyal ve fiziksel yönlerini öğrenmek”²⁴⁵ olarak adlandırılmaktadır. Bu eğitimin amacı ise:

- Çocukları ve gençleri güvenli, tatmin edici ve keyifli ilişkiler kurmaları için bilgi, beceri ve değerlerle donatmak,
- Cinsel sağlıkları ve iyilikleri için sorumluluk almaktır

Cinsellik eğitimi sadece insan vücudunun anatomisi ve fizyolojisi hakkında bilgi sağlamaya yönelik olmadığı gibi, pek çok insanın inandığı üzere, yalnızca üreme süreci ve aile yaşamı ile sınırlı olan bir kavram değildir. Ayrıca, gelişmiş ülkelerdeki genel düşüncenin aksine, kapsamı cinsel yolla bulaşan hastalıkların ve istenmeyen gebeliğin önlenmesi ile de sınırlı olmamalıdır. Örneğin; sadece yoksunluk veya değer temelli programlar²⁴⁶, güvenli seks, kapsamlı, laik veya yoksun bırakma programları gibi. ABD’de yapılan son araştırmalar, her iki sistemin de cinsel yolla bulaşan hastalıkların özellikle de AIDS, genç hamilelik veya boşanma oranlarını kontrol edemediğini ortaya koymuştur.²⁴⁷ Kontrollü, okul temelli cinsellik eğitimi girişimlerinin toplu analiz sonuçları, yoksunluk davranışı için genel ortalama etki büyüklüğünün çok küçük, hatta sıfıra yakın olduğunu göstermiştir. Herhangi bir önemli etki, girişim şekliyle ilişkilendirilememiştir. Cinsel eğitimde büyük bir tartışmanın kaynağı olan yoksunluğa yönelik ya da kapsamlı programın yoksun davranışla ilişkili olduğu görülmemiştir.²⁴⁸ 15-19 yaş arası genç hamilelik, 1990’ların başından bu yana önemli ölçüde düştükten sonra, bir kez daha yükselişe geçmiştir.²⁴⁹ Gençlerde cinsel yolla bulaşan hastalıklar ciddi bir sağlık sorunudur ve bulgular cinsel yolla bulaşan tüm yeni hastalık vakalarının yaklaşık yarısının gençler arasında meydana geldiğini ve her yıl yaklaşık 4 gençten 1’inin enfekte olduğunu göstermiştir.²⁵⁰ Bu konuyla ilgili Syed Eşref Ali şunları söylemiştir:

“İslam'ın, bugün Batı'da anlaşıldığı gibi özgür seksi savunacak ve teşvik edecek herhangi bir eğitim sürecine izin vermediği açıktır. Bu nedenle ailede ve sosyal düzeyde yapılan ilk önemli şey, cinsel ilişki konusunda çocukların zihninde İslami bir hayâ duygusu yaratmaktır. Bu nedenle kadınlara, erkeklerin cinsel tutkusunu uyandırmayacak şekilde giyinmeleri ve kadınlarla, erkeklerin birbirlerine şehvetle bakmamaları tavsiye edilmektedir.”²⁵¹

Bu durum, ahlaki kısıtlamanın gerekliliğini ve her tavrı gören ve yargılayan (Yüce Allah) olduğu için her bireyin içten tatbik etmesi gereken bir manevi eğitim olduğunu göstermektedir. Bu nedenle çocukluktan itibaren ebeveynlerin karşı cinse karşı bir saygı duygusunun gelişmesi ve ayrıca çocukların kendine hâkim olma alışkanlığı kazanması için adımlar atması gerekmektedir.

Çocuklar İçin Cinsellik Eğitiminin Gerekliliği

İkinci soruya gelirsek, gelişmiş ülkelerde cehalet ve giderilmemiş merakın zararlı olduğu belgelenmiştir. Çocuklara ne istediklerini ve bilmeleri gerekenleri öğretmedeki başarısızlık, gelişmiş ülkelerin dünyadaki en yüksek evlilik dışı genç hamilelik ve kürtaj oranlarına sahip olmasının bir nedenidir. Akranlardan, internetten, videolardan ve diğer pornografik kaynaklardan elde edilen bilgiler daha tehlikelidir, bu yüzden belki de cehalet, en kötüsü değildir. Gerçek bilgi verilmediği takdirde, Müslüman gençler bu çarpıtılmış bilgiden etkilenecek ve bu dünya görüşlerinin bir parçası haline gelecektir. Bu tür bireyler için ebeveynleri, öğretmenleri ve diğer önemli kişiler, gelişimleri konusunda sorumluluklarını yerine getirmiş olsaydı, gizli ve kötü alışkanlıklara (örneğin, cinsel sapmalar) boyun eğmemiş olacaktardı.

Eğitim bütünsel bir kavram olarak ele alındığında, insan yaşamının ve davranışının önemli bir parçası olduğu için cinsellik eğitiminin, eğitimin bir parçası olması gerektiği açıktır ancak Batı endüstriyel toplumlarında yaşayan Müslümanların temel endişesi, okulda cinsellik eğitimi olup olmadığı değildir. Müslümanlar için cinsel sağlık eğitimi; özellikle liberalleştirilmiş sosyal tutumlar, kürtaj, ergen hamileliği, evlenmemiş anneler, boşanma

ve AIDS gibi durumlarla sonuçlanması muhtemelen olduğunda, söz konusu bile değildir. Bunun yerine Müslümanlar bu hassas konuyu öğretmek için kullanılan yöntemin ve içeriğin genellikle İslami inanç ve değerlere aykırı olduğunu düşünmektedir. Bu tür tartışmalar, genellikle cinsel sağlık eğitiminin nerede, nasıl ve kim tarafından verileceğine odaklanmaktadır. Müslümanlar İslami değerlerin herhangi bir cinsel sağlık eğitim programı için dengeli bir temel sağladığına inanmaktadırlar.

İslam'da aile hayatı ve evlilik temel esaslar arasında yer almaktadır. Bu yapılarda hem çocuklara hem de ebeveynlere özen gösterilmesi İslam'da şiddetle savunulmaktadır. Dolayısıyla, cinsellik eğitimine bu durum akılda tutularak bakılmalıdır. İlahi rehberlik ve bilgeliğe dayanan, güvenli ve emniyetli bir toplum yaratmanın yolu olan İslami ceza kanunu, gerekirse sınırsız bireysel özgürlük pahasına, aile ve sosyal hayatın istikrarını ve güvenliğini vurgulamaktadır. Ulemaların çoğu, çağdaş Müslüman gençlerin güvenli seks yöntemlerinin kullanımına maruz kaldığına ve bunun da yüzyıllık ahlaki değerleri tamamen çürüttüğüne inanmaktadır. Barbra Whitehead bu konu ilgili şunu dile getirmiştir:

“Kendinden emin iddiasına rağmen, kapsamlı cinsellik eğitimi, ahlaki davranışların ertelendiğini ve daha Darwinci bir cinsel ortama dönüş olduğunu zımnen kabul eder. Cinsel ilişki eğitimcilerinin şu anda sunduğu şey, cinsel açıdan hayatta kalmaktır. Çocuklar biraz reddetme becerisi, bir şişe vücut yağı ve biraz prezervatifle donatıldıktan sonra, gerçekliğe dayalı savunucular onları kendi başlarının çaresine bakmaları için dünyaya göndermektedir. Belki de bu, günümüz okullarının ve sağlık liderlerinin, sert ve yırtıcı bir cinsel ortamdaki gençlere sağlayabildiği en iyi korumadır. Ama bu gerçekçilik değil, bu bir geri çekilmedir.”²⁵²

Batı'da Kilise'nin tavrı, gençlerin dinlerinden, örneğin Hıristiyanlıktan yüz çevirdiğini kanıtlamak için yeterlidir. Gençliğin Hıristiyanlıktan uzaklaştığına ikna olurken, Müslüman ülkelerdeki gençlerin durumunun da çok farklı olmadığına inanmış oluyoruz. Maalesef Müslüman din adamları, gençlerin hayatlarında cinsel sağlık eğitiminin yerinin ne olması gerektiği konusunda samimi ve tam olarak konuşmakta başarısız oldular. Gençler bu

rehberlikten yoksun oldukları için arzuları onları televizyon, internet ve sosyal medya gibi daha az ve hatta gerçek olmayan kaynaklardan bilgi aramaya zorlamaktadır.

Müslüman ebeveynler için cinsel ilişki kirlî bir kelimedir. Daha önce de belirtildiği gibi Müslüman ebeveynlerin cinsellikle ilgili konuları çocuklarıyla konuşmamalarının veya konuşamamalarının ana nedeni, cinsellikle ilgili konularda cehalet içinde yetiştirilmiş olmalarıdır. Kendi cinselliklerinden veya bu durumu açıklamaktan rahatsız olabileceklerinden ötürü, çocuklarıyla bu konuyu konuşmaktan kaçınmaya çalışmaktadırlar. Ancak dini öğretiler, bundan hiçbir şekilde sorumlu tutulmamalıdır. Günümüz gençlerine İslam yasakladığı için seks yapmamaları gerektiğini söylemek yetersizdir. Aksine onlara erken cinsel ilişkinin, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve genç hamilelik gibi tehlikeleri hakkında bilgi vermek çok önemlidir. Ayrıca ergenlik çağına bağlı biyolojik gelişim ve hormonal değişiklikler ile beraberinde gelen psikolojik farklılıklar ve evlilikten sonra eşleriyle cinsel ilişkiye girmeleri konusunda da bilinçlendirilmelidirler. Dahası cinsel ilişki ve benzeri konulardaki soruları, İslami öğretiler ışığında dürüstçe cevaplanmalıdır.

Günümüz cinsel sağlık eğitimi, felsefeden ziyade hayata ahlaki bir bakış açısını teşvik etmektedir. Cinsel ilişki uğruna cinsiyete dayalı bir eğitim, eğitim değildir. Bu nedenle Batıdaki cinsel sağlık eğitim sistemi, ergenlik çağındaki hamilelik ve aile kurumuna zarar veren diğer birçok sosyal soruna ilişkin istenen sonuçları vermemiştir. Tatmin edici cinsel ilişkiyi mümkün kılmamanın tek yolu, onun ne tek amaç ne de tek bir sonuç olmadığı bir felsefenin içine yerleştirmektir.

İşte burada ilahi dinin, erkekler ve kadınların toplum ve genel olarak medeniyet için hayatlarını disipline eden rolü gündeme gelmektedir. Böylelikle tüm ilahi dinler, evliliği, insan ırkının aile sistemi üzerinden yayılması ve devam ettirilmesi için erkek ve kadın arasında yasal bir ilişki kurumu haline getirmiştir. Dahası tüm ilahi dinler şehveti haram saymıştır. Burada dini, cinsellikle ilgili konularla bu kadar ilişkilendirmemin sebebi sorulabilir. Daha geniş açıdan, tüm bu durum dikkatli bir şekilde değerlendirilmelidir.

dirildiğinde, aslında cinselliğin dine çekilmediği anlaşılmaktadır. Aksine psikoloji davranış bilimi olarak tanımlanırsa, din, şüphesiz davranışa etki eden en güçlü etkidir. Doğrusu, doğru türden dini öğretiler, toplumunun karşılaştığı sorunların kalıcı bir çözümü için güçlü bir umut vermektedir. Bununla birlikte, toplumunun ve medeniyetinin var olması için cinselliğin, belirli düzeyde kurallar sistemine ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Açıkçası bir birey, söz konusu kurallar sistemi sebebiyle kendini baskı altında hissedebilir ve bunları çiğnemek hoşuna gidebilir. Topluma fayda olarak görülen şey, her zaman bir birey tarafından kendisine faydalı olarak görülmeyebilir. Ancak toplumun çıkarları göz önünde bulundurulursa, böyle bir kurallar sistemine uygun davranışlar sergilenmelidir. Bu, bireyci bir toplum ile kolektivist bir toplum arasındaki değer farkıdır. İslami öğretilere göre cinsel arzunun evlilik bağı dışında tatmin edilmesi insan ahlakını bozmakta ve böylece toplumun, aile dokusunun orijinal ruhunu istikrarsızlaştırmaktadır.

Cinsellik eğitimi sadece çocuklarla ilgili olmayıp, aynı zamanda yetişkinlere de odaklanmalıdır. Ancak bu konulara karşı doğru tutumla büyümelerini sağlamak için çocuklara özel önem verilmelidir. Kur'an'da, bir insanın hayatında karşı karşıya kaldığı cinselliğin hemen hemen tüm yönleri ele alınmıştır ve Kur'an okuyan herkes, bu Yüce Kitap'taki dersleri öğrenecektir. Ayrıca Hz. Peygamber Efendimizin (sav)' farklı konulardaki rivayetleri de gençlere anlatılırsa, konu onlar için daha açık hale gelecektir ve onların yanlış yollara sapma olasılıklarının daha az olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle cinsel konular hakkındaki bilginin, tek başına anlaşılamayacağı ancak Allah'ın kurallarına uygun sürdürülen İslami yaşam tarzının bir parçası olarak görülebileceğini öne sürmek daha akılcı olacaktır. Örneğin, Allah'ın kelamı olan Kur'an ve onun sünnet şeklinde gösterimi ve fıkıh hükümleri şeklindeki diğer detaylar, Müslümanlar için yol gösterici kaynaklardır. Dolayısıyla bu konu, sadece okul müfredatında ayrı bir başlık olarak değil, bir inanç sisteminin parçası olarak görülmeli ve cinsel sağlık eğitimi ile ilgili sorunların kültürel olmaktan çok dini olduğu vurgulanmalıdır. İdeal olan ise cinsellik eğitiminin İslam'ın bütün kavramları ve uygulamaları bağlamında Müslü-

man öğrencilere öğretilmesidir.²⁵³ Bu bir Müslümanın tüm yaşamını kapsayan bütüncül bir konudur.²⁵⁴ Evlenmemiş annelere, boşanma oranına ve dünyadaki diğer birçok sosyal soruna ilişkin muazzam verileri göz önünde bulunduran birçok bilim insanı, gençlerin cinsel olarak sömürülen bir toplumun ahlaksızlık taziyi nedeniyle yozlaşmasını eleştirmiştir.^{255,256}

Abdul Mabud²⁵⁷ geleneksel olarak, Müslüman ülkelerde cinsellik eğitiminin, okul müfredatında hiçbir zaman ayrı bir konu olarak yer almadığına ancak din eğitimine entegre edildiğine işaret etmiştir. Yüzyıllardır İslami okullarda (örneğin medreselerde); abdest, nikâh, boşanma, eşler arasındaki cinsel ilişkiler, her bireyin hakları ve yükümlülükleri ve toplumsal cinsiyet ve feminizmle ilgili birçok sosyo-cinsel konu ele alınırken, aynı zamanda cinsellik eğitimi de verilmiştir. Dahası gençler, ilgili tüm görgü kurallarını toplumdan öğrenmişler ve büyüklerinden (kadın veya erkek) gördüklerini günlük yaşamlarında uygulamışlardır. İlk çocukluk döneminden itibaren kız ve erkek çocuklar için ayrı medreseler olduğundan, tüm bu önemli cinsellik konuları kendilerine sırasıyla yaşlı kadınlar ve erkekler tarafından öğretilmiştir.

İslami yaklaşım, kişisel hijyen ve cinsellik eğitiminin dini inanç ve kavramlarla uyumlu ahlaki ve manevi yönleriyle ilgilenmektedir. Tüm hadis ve fıkıh kitaplarında, idrara çıktıktan ve cünüp olduktan sonra nasıl temizlenilebileceği de dâhil olmak üzere, en hassas konular bile o kadar ayrıntılı ele alınmıştır ki, bu tür sorunların hiçbir yönü hakkında soru işareti bırakılmamıştır. Dahası bu konular konuşulurken hayâ perdesi hiçbir zaman yırtılmamıştır. Bu öncelikle cinsel sağlık eğitiminin biyolojik ve sağlık yönlerini vurgulayan seküler yaklaşımın tersidir. Abdul Mabud²⁵⁸ ayrıca cinsel eğitimin önemli bir yönüne dikkat çekmiştir. İslam inancına göre her Müslüman bu evrende Allah'ın vekilidir. Bu nedenle Allah, bir Müslümanın yaşam amacına atıfta bulunarak Kur'an'da (Zariyat Suresi, 51: 56) şunu söylemektedir:

“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”

Benzer şekilde Bakara Suresi'nde (2: 30) ise:

“Hani rabbın meleklere, “Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım” demişti.”

Abdul Mabud²⁵⁹, cinsellik eğitimini, ahirette hesabı verilecek bir kavram olarak yorumlamıştır. Cinsel sağlık eğitiminin bu bağlama koyulmasının Müslümanlar için çok önemli olduğunu, çünkü bu durumun onlar için konunun tartışılacağı sınırları ve cinsel konularla ilgili doğru kararların nasıl alınacağını tanımladığını söylemektedir. Ayrıca cinsellik eğitimine dini bir boyut da yüklemiş ve İslami ve seküler yaklaşımlar arasındaki temel farklılıkları ayrıntılı olarak ele almıştır. Modern küreselleşme süreci nedeniyle birçok Müslüman ülkede normlar ve değerler sistemi değişmiş, gençler kendilerine sürekli dayatılan (İslam yerine) hâkim küresel kültürün değerlerini bilinçaltılarında özümsemişlerdir. Ahlaki bozulmanın oldukça hızlı olduğu günümüzün modern toplumunda çocuk büyütme aslında çok büyük bir zorluktur. Bu bağlamda Abdul Mabud²⁶⁰ ailevi ve dini değerleri zayıflatan bazı etkenlerden bahsetmiştir. Örneğin:

- Laik eğitim
- Arkadaş baskısı ve kitle iletişim araçlarının etkisi
- Batı kültürü ve toplumu hakkında bilgi eksikliği
- Ebeveyn kontrolündeki dengesizlik
- Ebeveyn rol modellerinin eksikliği
- Hayattaki farklı öncelikler: Müslüman toplumda, çoğunluğun ortak zorluklarla yüzleşmek için birleşmemiş olması yaygın bir durumdur. Bunun nedeni, ebeveynlerin diğer meselelerdeki meşguliyetleri ve bu nedenle çocukların medyanın veya akranlarının avı haline gelmeleri olmuştur.

Müslüman ülkelerdeki ebeveynler ve çocukları için çok önemli bir başka faktör de onları bu propagandaya yatkın hale getiren, sürekli olarak din dışı veya din karşıtı ortamlarda bulunmalarındır. Belirli alışkanlıklara uzun süre maruz kalmak, çoğu zaman

eleştirel düşüncenin keskin kenarını köreltebilir, bu nedenle günah olarak kabul edilen eylemler, bilinçsiz de olsa tamamen doğal olarak kabul edilmeye başlanabilir.²⁶¹

Önceki bölümde, Müslüman ebeveynler için sorun kaynağı olan diğer faktörlerden bazılarını ele almıştık. Ulemadan kimisi, İslam ümmetinin, İslam'ın gerçek öğretilerinden sapması nedeniyle mevcut sefil durumla karşı karşıya olduğuna işaret etmişlerdir. Hal böyle olunca, bizim kurtuluşumuz da Allah'a teslim olmaktan yatmaktadır. Müslümanlar, Kur'an ve sünnet öğretilerine göre hareket etme yoluna giderse, bugün bile dünya lideri olmamaları için hiçbir sebep yoktur. Ayrıca cinsiyet ve cinsellik konusunda cehaletin pençesindeki insanlığın, İslam'ın rehberliği ile kendisine daha huzurlu bir yol çizebileceği düşünülmektedir.

Aslında İslam, cinselliği, yeryüzünde insanın varlığını sürdürmesinin bir parçası olarak kabul etmekte ve erkek ile kadın arasındaki ilişkiyi, evlilik ve aile kurumu altında meşru kılmaktadır. Dolayısıyla, cinsellekle ilgili sorunlara ilişkin eksiksiz ve özgün bilgiler vermektedir. Bununla birlikte Müslüman ebeveynlerin ve din adamlarının, insan hayatının bu önemli yönünü göz ardı ettiklerini görmek de hayal kırıklığı yaratmaktadır. Cuma hutbesinde; evlilik, çocuk bakımı, eşlerin birbirlerine olan hakları ve yükümlülükleri, evlilik hakları gibi konularda neredeyse hiç bilgi bulunmamaktadır. Aile ile ilgili konuların ele alınmasındaki bu ihmalin bir sonucu olarak Müslüman toplum; aile içi istismara, şiddete, kadınlara zulmedilmesine ve evlilik içi uyumsuzluğa yol açan birçok psiko-sosyal sorunla karşı karşıyadır ve bu durumlar boşanma oranlarının artmasına neden olmuştur. Müslüman toplumlardaki gençler ve yaşlılar (erkek ve kadın), boşanmanın Allah nazarında ne kadar iğrenç olduğunu bilselerdi, boşanma oranları bu kadar yüksek olmazdı. Aynı şekilde genç bir adam, boşanma sürecini doğru usul ile yürütmenin yollarını bilseydi, boşanmak, daha az hukuki anlaşmazlık içerir ve aileler için daha az yıpratıcı olurdu.

Çocuklara Cinsellik Eğitimi Kimler Vermelidir?

Üçüncü sorunun en basit cevabı “herkesin kendi rolünü oynaması gerekir”²⁶². Cevap çok basit görünüyor ancak çok boyutlu olduğu için detaylı olarak tartışılması gerekmektedir. Shahid Athar²⁶³, çocukların cinsel eğitime ihtiyacı olup olmadığından bahsederken, yavru bir ördeğin nasıl yüzeceğini söyleyen doğal içgüdü-süne dikkat çekmiştir. Daha da ileri giderek “Ne de olsa binlerce yıldır erkekler ve kadınlar herhangi bir resmi eğitim almadan cinsel birliktelik yaşamaktadırlar. Pek çok geleneksel medeniyette, cinsellik eğitimi evlilikten sonra ve deneme yanılma ile başlamaktadır. Bazı çiftler, bunu diğerlerinden daha hızlı öğrenmekte ve bir partnerin cinsel algısı ve dışavurumundaki farklılık nedeniyle diğerlerinden daha iyi yapmaktadır.” demiştir. Bu argümanların artılarını ve eksilerini ele almadan, çocuklarımıza cinsellik eğitimi vermeye gerek olmadığını varsaymalı mıyız? Daha önce de belirttiği gibi bugünlerde normal olarak çocuklara ve ergenlere verilen cinsellik eğitimi, artık süreç ve cinsel aktivitenin sonuçları hakkındaki bazı talimatlarla sınırlı değildir. Cinsellik eğitimi kavramı, genellikle gelişmiş ülkelerdeki ilk ve ortaokullarda öğretilen cinsel ilişki hakkındaki bilgileri ifade etmektedir. Bunun aksine cinsel sağlık eğitimi yaşam boyu bilgi edinme, tutum ve değerler oluşturma sürecine karşılık gelmektedir. Cinsel sağlık eğitimi; cinsel gelişimi (üreme organlarının anatomisi ve fizyolojisi), üreme sağlığını, kişilerarası ilişkileri, sevgiyi, yakınlığı ve beden imajı ve cinsiyet rollerini kapsamaktadır. Bu nedenle cinsellik eğitimi, cinselliğinin; biyolojik, sosyo-kültürel, psikolojik ve dini boyutlarını ele almaktadır.

Müslüman toplumlarda, cinsellik ile ilgili konuları çocuklarıyla rahatlıkla tartışabilen çok sayıda ebeveyn bulunmamaktadır. Ebeveynlerin çoğu, çocuklarına bu tarz bilgileri verme noktasında oldukça çekingendir. Bu çekingenliğe ek olarak, çocuklarının sordukları soruların cevaplarını bilmeme durumunda utanma duygusu da gündeme gelebilmektedir. Modern bilgi ve teknoloji çağında, çocukların eskisinden çok daha erken yaşlarda ergenlik yaşadığı, olgunlaştığı ve düğün gecesi onlarla cinsellik hakkında konuşma günlerinin geride kaldığı unutulmamalıdır. Modern

çağda yaşayan bir çocuğun, cinsellik hakkında daha erken yaşta bilgi sahibi olması gerekmektedir ve bu konuyu onlarla tartışmak için çok uzun süre bekleyen ebeveynler, zamanından çok önce büyükanne ve büyükbaba olma riskini almaktadırlar. Bu durum, ebeveynler ve çocuklar arasında; çocukluk, ergenlik öncesi yıllar, ergenlik ve genç yetişkinlik dönemleri boyunca açık ve dürüst bir iletişim kurmayı gerektirmekte ve bu da onların cinsel olarak sağlıklı yetişkinler haline gelmeleri için temellerin atılmasına yardımcı olmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre: “Ebeveynler, cinsel eğitici olarak rollerine olumlu, onaylayıcı yollarla yaklaştıklarında, gençler cinsel açıdan sağlıklı kararlar vermede ve sevgi dolu ilişkiler kurmada daha başarılı olmaktadır. Sorulara dürüstçe yanıt veren ebeveynler, çocukları için bir kaynak olmakta, duygularını ve değerlerini ifade edip, cinselliği ve samimiyet ihtiyacını yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak tasvir eder ve kendilerine saygı duyan ve sorumlu davranan gençlerin yetişmesinde önemli rol oynarlar.”²⁶⁴ Çocuklara cinsellik eğitimi vermenin başka bir yolu daha vardır. Bu sürece; ebeveynler, öğretmenler, din adamları dâhil olduğu için rollerinin de gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Ebeveynlerin Rolü

Cinsellik eğitimi, yalnızca okulların sorumluluğunda değildir. Nitekim çocuklara ve ergenlere cinsellikle ilgili bilgi verme görevi her zaman ebeveynlerin sorumluluğunda olmuştur ve ebeveynler, bu tür konuları onlarla konuşmak için en uygun fırsatlara ve çok fazla zamana sahiptirler. Doğdukları andan itibaren sevgiyi ebeveynlerinden öğrenen çocuklar, bebeklik ve ilerleyen zamanlarda; konuşurken, giyinirken, temizlik yaparken ebeveynlerden öğrenmeye devam etmektedirler. Beş ile on yaşları arasındaki çocuklar, bazen ‘doktor ve hasta’ oyununu oynadıkça ve zamanla ergenlik çağına girdikçe anne babalarından, büyüklerinden ve sosyal çevrelerinden birçok değeri ve cinsel davranışı öğrenmeye devam etmektedirler.

Çocuklarla cinsellik hakkında konuşmak ebeveynlerinin ana sorumluluğu olarak görülse de günümüzde birçok faktör ebe-

veyn-çocuk iletişimini engellemektedir. Bu durum sadece Müslüman ülkelerde değil aynı zamanda cinsellik hakkında tartışma ve hatta uygulama gibi tabuların bulunmadığı Batı ülkelerinde de geçerlidir. Önemli bir çalışma, ebeveynlerine ve ailelerine bağlı olduklarını belirten ergenlerin, cinsel ilişkiye başlama yaşını geciktirme olasılığının diğer gençlere göre daha mümkün olduğunu göstermiştir.²⁶⁵ Buna ek olarak araştırmalar “ebeveynleri sıcak ve samimi olan ve kendilerine daha fazla psikolojik özerklik tanınan gençlerin, bu unsurlara sahip olmayan gençlere oranla okulda daha çok şey başardıklarını, daha az depresyon ve kaygı yaşadıklarını, özgüven ve öz saygı ölçütlerinde daha yüksek puan aldıklarını göstermiştir.”²⁶⁶ Başka bir çalışma ise ebeveynleriyle daha önce cinsellik hakkında konuştuklarını bildiren gençlerin, bir partnerle HIV/AIDS hakkında iletişim kurabilme olasılığının, ebeveynleriyle bu tür tartışmalara girmemiş olanlara göre yedi kat daha fazla olduğunu ortaya çıkarmıştır.²⁶⁷ Genel olarak ebeveyn iletişimi ve desteği ergenlerde gelişimsel, sağlıksal ve davranışsal sonuçlarla ilişkilidir.²⁶⁸ Pek çok kız ve kadın ergenlik döneminde en iyi bilgi ve destek kaynağının anneleri olduğuna inanmaktadır.^{269,270,271,272,273}

Ebeveynler ve gençler arasındaki iletişim eksikliği, davranış ve tutumları etkilemektedir. Araştırmalar “ebeveyn sıcaklığından, sevgisinden veya ilgisinden yoksun olan gençlerin; duygusal sıkıntı, düşük öz saygı, okul sorunları, uyuşturucu kullanımı ve cinsel açıdan tehlikeli davranışlar gösterme olasılığının daha yüksek”^{31,32} olduğunu bildirmiştir. Gençlerle cinselliği konuşurken yardıma ihtiyacı olan pek çok ebeveyn, gençlerin cinsellikle ilgili ihtiyaç duyduğu tüm bilgileri sağlayamaz ve gençlere cinsellikle ilgili bilgi verenler ise yukarıdan aşağıya bir iletişim tarzı benimseme eğilimindedir.^{33,34} Doğum kontrolü ve diğer cinsel sağlık konuları hakkında bilgi veren ebeveynlerin bilgileri yanlış veya eksik olabilir.²⁷⁴ Kaliteli cinsel sağlık eğitiminin, cinselliğin yönlerine ilişkin daha yüksek bilgi düzeyleri ve ebeveynlerle cinsellik konusunda açık ve verimli iletişim kurma becerisi ile ilişkili olduğu bildirilmektedir.²⁷⁵

Okulların Rolü

Avrupa ve Amerikadaki okulların, çocuklara cinsellik eğitimi vermedeki rolünü kısaca ele almak önem taşımaktadır. Tam öğrenme yaklaşımı, birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede revaçtadır. Pek çok ülke ve uluslararası kuruluş, tüm okul yaklaşımını yansıtmak için farklı terimler kullanmaktadır. Cinsel sağlık eğitimine yönelik tüm okul öğrenme yaklaşımının odak noktası, cinsellik eğitimini sınıfta, okul ortamında, ebeveyn ve yerel topluluk katılımıyla öğretmektir. Dünya Sağlık Örgütü, Sağlık, Eğitim Başarıları ve Gelişim için Okul Ortaklığı Oluşturma Teknik Toplantısı Raporuna göre:

“Okulların temel rolü, öğretme ve öğrenmedir ancak aynı zamanda çocukların aileleri ve öğretmenleri için sağlığı ve gelişimi teşvik etmek için benzersiz kaynaktır. Eğitim, sağlık ve diğer sektörler sosyal ve ekonomik dezavantajların etkisini azaltarak, gençlerin tam potansiyelini ortaya koymaları için ortaklar olarak birlikte çalışmalıdır. Okul temelli sağlık, eğitim ve kalkınma girişimleri aracılığıyla, son on yılda iyileştirilmiş sağlık ve eğitim sonuçlarına ulaşmada önemli ilerleme kaydedilmiştir. Etkili bir okul programının temel bileşenlerine ilişkin fikir birliği; politika, becerilere dayalı sağlık eğitimi, destekleyici bir sosyal ve fiziksel çevre, toplum ortaklıkları ve okul sağlığı girişimlerini uygulama konusunda onlarca yıllık deneyimden elde edilen sağlık hizmetlerini içermektedir.”²⁷⁶

İngiltere’de, Eğitim Bakanlığı; kişisel, sosyal, sağlık ve ekonomik (KSSE) eğitim yoluyla SİE’nin sunulmasına ilişkin kılavuz yayınlamıştır.²⁷⁷ Tavsiyeleri ise şu şekildedir:

- Bilgi, beceri, tutum ve uygun öğretim yöntemlerini geliştirmeye vurgu yapılmalıdır.
- İlkokullar, hem erkeklerin hem de kızların ergenlik başlamadan önce bilgi sahibi olmalarını sağlamalıdır.
- Öğretmenler, genç erkeklerin yanı sıra genç kadınları da içine alacak etkinlikler düzenlemelidir.
- Politikalar; ebeveynler, gençler, öğretmenler ve yöneticilerle istişare içinde geliştirilmelidir.

- Öğrenme güçlüğü yaşayan ve özel ihtiyaçları olan çocukların ihtiyaçlarının uygun şekilde karşılanması okulların görevidir.
- Ergenlik, âdet kanaması, doğum kontrolü, kürtaj, güvenli cinsel ilişki, HIV/AIDS ve CYBE'ler kapsama alınmalıdır.
- Cinsel yönelim veya etnik kökene bakılmaksızın tüm öğrencilerin ihtiyaçları karşılanmalıdır.
- SİE, KSSE ve vatandaşlık müfredatının bir parçası olarak planlanmalı ve sunulmalıdır.

İngiltere'de SİE 11 yaşından itibaren zorunludur. Cinsiyet ve ilişki eğitiminin bazı bölümleri, ulusal müfredatın bir parçası olduğundan zorunludur (büyümenin ve üremenin biyolojik yönleri gibi) ancak ebeveynler isterlerse çocuklarını diğer tüm cinsiyet ve ilişki eğitimlerinden çekebilmektedirler.²⁷⁸ Birleşik Krallık'ta on sekiz yaşın altındaki 20.000'den fazla gençle yapılan bir ankete göre; yüzde 40'ının aldıkları SİE'nin ya zayıf ya da çok zayıf olduğunu düşündüğü, erkeklerin yüzde 61'i ve kızların yüzde 70'i, okuldaki kişisel ilişkileri hakkında herhangi bir bilgisi olmadığını ve yüzde 73'ü, SİE'nin on üç yaşından önce öğretilmesi gerektiğini düşünmektedir.²⁷⁹

Pek çok ülkede cinsellik eğitimi hassas, dini ve politik bir meseledir. Örneğin İslam ülkelerinde ahlaki değerlerden yoksun, seküler cinsellik eğitimi kabul edilmemektedir ve cinsellik eğitimi, İslami bir bakış açısıyla Kur'an ve sünnet tarafından emredilen evlilik hayatı ve aile hayatı bağlamında sunulmalıdır. İslami cinsellik eğitimi, gençlerin sağlıklı, sorumlu ve tatmin edici cinsel yaşama sahip olmaları için ihtiyaç duydukları temel araçları sağlayabilir. Cinsiyet ve cinsellikle ilgili İslami kurallar sabittir ve Batı yönelimli toplumların değişen değerleri ile değişmemektedir. Bu bağlamda cinsel sağlık eğitiminin okullarda uygulanması dikkatli bir planlama gerektirmektedir.

Hekimler

Pek çok ülkenin tıp dernekleri ve meslek örgütleri, hekimlerin gençlerle ve yetişkinlerle cinsel sağlık sorunları ve cinsel davranışlar hakkında danışmanlık konusunu ele alan politik beyanlara sahiptir. Buna ek olarak bazı kuruluşlar, gençlerin kapsamlı bir eğitim hakkına sahip olduğuna ve bunun cinsel sağlık eğitiminin önemli bir bileşeni olduğuna inanmaktadır. Bu bağlamda cinsel sağlık ise:

“Fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve ruhsal boyutları içeren, yaşam süresi boyunca cinsellikle ilişkili bir rahatlık durumudur. Cinsel sağlık, insan sağlığının içsel bir unsurudur ve cinselliğe, ilişkilere ve üremeye karşı; baskı, korku, ayrımcılık, damgalama, utanç ve şiddet içermeyen pozitif, adil ve saygılı bir yaklaşıma dayanmaktadır. Ayrıca cinsel aktivitenin yararlarını, risklerini ve sorumluluklarını anlama becerisini içermekte hastalıkların ve diğer olumsuz sonuçların önlenmesi ve bakımını ve cinsel ilişkileri gerçekleştirme olasılığını da içerisinde barındırmaktadır. Cinsel sağlık; bireyler, aileler ve topluluklar için sağlıklı sonuçları destekleyen politikalar, uygulamalar ve hizmetler dâhil olmak üzere sosyo-ekonomik ve kültürel bağlamdan etkilenmektedir.”

280,281,282,283

Hemşireler, pediatristler, sosyal hizmet uzmanları ve sağlık eğitimcileri de dâhil olmak üzere sağlık hizmeti veren ve sosyal bakım sağlayan kişiler, gençleri cinsellik ve cinsel sağlık konusunda eğiten başlıca kişilerdir. ABD’de Ulusal Önleme Stratejisi ve Sağlıklı İnsanlar 2020 programı, cinsel sağlık hizmetlerine erişimi artırmayı, cinsel sağlık eğitimini vurgulamayı ve HIV dâhil olmak üzere CYBE taramasını teşvik etmeyi önermektedir.^{42,43} Birleşik Krallık’taki göstergeler, bazı gençlerin doğum kontrolü hakkında bilgi ve tavsiye almak için pratisyen hekimlerin muayenehaneleri de dâhil olmak üzere toplum yararına hizmet veren kurumları ziyaret ettiğini göstermektedir.^{44,284} Göstergeler ayrıca sağlığı etkin bir şekilde geliştirmeye yönelik ve eğitimsel müdahalelerin temel özelliğinin, teorik davranış değişikliği modellerinin veya bu modellerin bileşenlerinin müdahale geliştirme ve uygulama yapısına bir temel olarak esas alınması gerektiğini göstermektedir.^{45,285}

Bununla birlikte birçok hekimin, ergen hastalarıyla ilk muayene sırasında cinsel sağlık sorunları hakkında konuşmadıklarını gösteren kanıtlar vardır.²⁸⁶ İlk muayene sırasında hem ergenler hem de birçok hekim, cinsel sağlık sorunlarını konuşmaktan rahatsızlık duymaktadır.²⁸⁷ Gizlilik konusu ergenler için bir endişe kaynağıdır.²⁸⁸ Bazen ergenlerin ilk temas noktası niteliğini taşıması sebebiyle sağlık ve sosyal bakım uzmanları, çeşitli zorluklarla karşılaşabilmektedirler. Bununla birlikte “cinsellik ve cinsel davranış konularında hasta bakımına yaklaşımın, ince ama eleştirel yollarla yeniden çerçeveselendirilmesi gerektiği” tartışılmaktadır. Bu zorluğun üstesinden gelmek için hem sağlık görevlilerinin hem de hastaların, yaşam boyu cinsel sağlığı anlamak ve bunu teşvik etmelerini sağlamak amacıyla girilen eğitim çabalarının, daha kapsamlı bir yaklaşımı desteklemek üzere değişmesi gerekecek.²⁸⁹

Sosyal Medyanın Kullanımı

Sosyal medya, Scylla ve Charybdis²⁹⁰ şeklinde iki ucu keskin bir kılıç haline gelirken sosyal değişim için bir platforma dönüşmüştür. Ayrıca cinsellik eğitimini yeniden etkinleştirme potansiyeline sahip olmakla birlikte, aynı zamanda cinsel ihlalin dünya çapında teşvik edilmesinin bir yoludur. İnternet, cep telefonları, Facebook, Instagram, WhatsApp ve videolar yoluyla elde edilen bu dijital bilgiler, giderek daha fazla cinsellik içeren kaynaklar haline geliyor. Bununla birlikte sosyal medya, cinsel davranışla ilgili mesajların iletilmesinde önemli bir kullanım potansiyeline sahiptir.

Sosyal ağ siteleri, uygulamalar ve kısa mesaj hizmetleri de dâhil olmak üzere dijital medya, cinsel sağlık müdahale ile ergenlere ulaşmak için giderek daha fazla kullanılıyor ve araştırmalar, bu türlü müdahalelerin çeşitli cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve davranışı iyileştirmede etkili olduğunu göstermektedir.^{291,292,293,294,295}

Sosyal medya artık özellikle hassas konular hakkında bilgi arayan gençler için bir kaynak haline gelmiştir.^{52,53} Sosyal medya veya dijital dünyanın tehlikeli yönü, buradaki bilgilerin kalite ve güve-

nilirliğinin olmamasıdır.^{54,55} Sosyal medya siteleri ve platformları, cinsellik eğitimi alanında birey ve halk sağlığını geliştirme potansiyeline sahiptir ancak bunların akıllıca ve doğru bir şekilde kullanılması gerekir. Cinsellik eğitiminde sosyal medya kullanımının sağlık ve sosyal bakım meslekleri açısından etkinliğini incelemek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Ruhban Sınıfının Rolü

Yukarıdaki paragraflarda gençlere cinsellik eğitimi verilmesinde ebeveynlerin, okulların ve sağlıkçıların rolünü inceledik. Aşağıdaki bölümde ise gençleri insan yaşamının bu önemli yönü hakkında eğitmede (başka bir önemli kaynak olması gereken) Hıristiyan din adamlarının rolünü ele alacağız. Ancak Avrupa, Amerika ve başka coğrafyalardaki cinsel sağlık eğitimini anlamak için önce Hıristiyanlık tarihine göz atmamız gerekiyor. Viktorya dönemine (1837-1901) kadar dindar ve ahlaklı bir adam cinsel ilişkiden kaçınırken ve sadece evlilik dışında değil, evliyken de cinsel açıdan çok mesafeli davranırdı. Cinsel haz, özellikle kadın için uygun bir hedef değildi. İnsanlar evlilikten uzaklaştırılmış ve evliliğin, din ve dindarlıkla tutarsız olduğu iddia edilmiştir. Kadınlar, “ilk günah”ı işleyenler (İncil’in ileri sürdüğü gibi Hz. Havva’nın bir ağacın yasak meyvesini yemesi) ve cehennem kapıları olarak kabul edilmiş ve bu nedenle Hz. Âdem’in gökten, dünyaya gelişinde etkili oldukları düşünülmüştür. Bu nedenle cinsel ilişkiye haz almaksızın yalnızca üreme için izin verilmiştir. Seyyid Ebu’l-A’lâ Mevdudî bu konuyla alakalı şunları ifade etmektedir:

“18. yüzyılda Avrupalı filozoflar ve yazarlar, bireyin topluma karşı hakları lehine seslerini yükselttiklerinde ve özgürlüğün borusunu çalmaya başladıklarında aslında Hıristiyan ittifakının getirdiği anti-sosyal ahlak ve yaşam sistemine saldırıyordu. Rönesans’ın Avrupalı mimarlarının, bu anti-sosyal sistemin dikkatini dağıtması, Fransız Devrimi’nin yolunu açtı.”²⁹⁶

Hassan Hathout ise şunları ifade etmektedir:

*“Cinsel devrim zenginliğin, demografinin ve bir hâpın ürünüdür. Bi-reysellik üzerinde büyük etkiye sahip bir toplumda kendini gerçekleştirmek, her cinsel hevesi bir ihtiyaca ve dolayısıyla bir hakka dönüştürmüştür.”*²⁹⁷

Benzer şekilde Rizvi cinsel devrimi özetleyerek şunu bildirmiştir:

*“Bu devrim Batı toplumunu diğer uç noktaya taşımış ve onu dünyanın gördüğü en müsamahakâr, çapkın ve disiplinsiz bir toplum haline getirmiştir.”*²⁹⁸

Fransız Devrimi, genç kuşaklara ayrıca hiçbir ilahi gücün insanlığa cinsel davranışlarının nasıl olması gerektiği ile ilgili bir kanun dayatmadığını öğretirken, cinsel yaşağı uygulama yetkisine sahip herhangi bir dini kurumun olmadığını da iddia etmiştir. Bu nedenle Batı ülkeleri, özgür cinsellik kavramını benimsemişler ve genç nesiller, istedikleri zaman istedikleri yerde ve istedikleri koşulda hiçbir yaptırım olmadan cinsel ilişki yaşayabileceklerini düşünerek büyümüşlerdir. Bu da Tanrı'ya olan inançlarını yok etmiştir.²⁹⁹

Kilise aslında gençleri cinselliğin Tanrı'dan gelen bir armağan ve insan olmanın ayrılmaz bir parçası olduğu konusunda eğiterek, onların inançlarını güçlendirmesi için en uygun desteği verebilmeli ve gençlere güvenli cinsellik bilgilerinin yanı sıra sadece yoksunluk sloganlarının olumsuz sonuçlarından kaçınmalarını söyleyebilmeliydi. Kısacası ruhban sınıfının, çocuklarını cinsel temasta neyin uygun neyin olmadığı konusunda erken yaşta bilgilendirmiş olması gerekiyordu. Cinselliklerine ilişkin olumlu bir rol modelin bulunmaması nedeniyle mevcut nesil çocuklar, vücutlarının korunmasına ilişkin saygı eksikliği hissetmişlerdir.

Bu kısa geçmişi inceledikten sonra gençlere cinsellik eğitimi verilmesinde din adamlarının rolünü anlamak daha kolay hale gelmiştir. Aslında cinsiyet ve cinsellik, cemaat düzeyinde tartışmalı bir konu olarak kalırken Hıristiyan dini liderler, cinsellik eğitimini ebeveynler ve çocuklar arasındaki özel bir alan olarak

görmüşler ve bu konuya dâhil olmak istememişlerdir. Onların görüşüne göre farklı ebeveyn grupları, çocukları için hangi bilgilerin uygun olduğu konusunda farklı düşüncelere sahip olacaktır. Ruhban sınıfı bu konuda sessiz kalıyor gibi görünürken aynı zamanda müslüman din adamları açısından da durumun birçok Müslüman ülkede çok farklı olmadığı belirtilebilir. Ayrıca dindar insanların bu “hiçbir şey söylememe” politikasının sonuçlarını ve etkisini muhtemelen gözünde canlandırmadıkları da söylenebilir.

Sonuç

Ya “hayır deyin” ya da “hiçbir şey söylemeyin” söylemleri ile ilgili sorun, her iki yaklaşımın da dini topluluğu, bütün bir genç neslin kalplerinde ve zihinlerinde devam eden konuşmalardan uzaklaştırmasıdır. Amerikadaki gençlerin yarısından fazlasının cinsel olarak aktif olduğu düşünüldüğünde, her gün milyonlarca gencin bu sorunlarla nasıl boğuştuğu net değildir. Eğer ruhani liderler de gençlerin böylesine önemli bir endişesi olan bir konuda sessiz kalmayı tercih ederse kilisenin alakasız görünmesi şaşırtıcı olmamalıdır. Aynı sonuç Müslüman ülkeler için de mümkündür. Farklı bir alternatif olabileceğini düşünmeden veya bu konuda herhangi enstrüman geliştirme süreci içerisinde bulunmadan, Batı’da olup bitenlerin “kötü ve uygunsuz” olduğunu söylemek, Müslümanlara uygun değildir. Bu bağlamda tehlikede olan çok daha önemli bir şey de var. Kilisenin (veya dini kurumların) aslında sessizlikle öğrettiği şey, çağdaş zorlukların üstesinden gelmeye yardımcı olmuyor. Kilise, Batı’da bilim ve din arasındaki çatışmadan çoktan geri çekilmiştir. Bu nedenle bu durum, kilisenin bugünün gençliğinin karşılaştığı zorlukları cesurca ele alması için bir fırsattır.

Müslüman ülkelerdeki bilginlerin ve dini liderlerin de Batı’daki Hıristiyan din adamlarının mesajını ciddi bir şekilde not etmeleri gerektiği söylenebilir. Müslüman ülkelerdeki gençlerin cinsel eğitimle ilgili durumlarının çok da farklı olmadığı zaten tartışılmıştı. Ne yazık ki gençlerin yaşamlarında cinsellik eğitiminin yerinin ne olması gerektiği konusunda samimi ve tam olarak

konuşmayı başaramadılar ve bu rehberlikten yoksun olan gençlerin arzuları, onları diledikleri bilgiyi; televizyon, sosyal medya, internet gibi daha az özgün kaynaklardan aramaya teşvik etmiştir. Batı sistemini sadece eleştirmek uygun değildir, bunun yerine Müslüman âlimler cinsellik eğitimi bağlamında, genel olarak insanlığın ve özelde Müslümanların karşı karşıya olduğu karmaşık sorunları çözmek için öne çıkmalıdır. Bu şekilde sadece Müslüman ülkelerdeki gençlerin değil, aynı zamanda insanlığın da dizginsiz cinsel anarşi selinden kurtularılabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ashraf, Syed Ali. "Foreword - Sex education: Necessity or otherwise?" In *Sex Education and Religion*. Edited by Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud. Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998.
- Alexander, S.C., J. Dennis Fortenberry, Kathryn I. Pollak, et al., "Sexuality talk during adolescent health maintenance visits." *Journal of American Medical Association Pediatrics*, 168, no. 2 (2014): 163-169.
- Ahmad, Anis. "Jinsi Taleem: Islamic perspective," (Urdu Article) Monthly, *Aalami Tarjman-ul-Quran*. Lahore: Tarjman-ul-Quran, 2012.
- Anon. Teaching Fear - The Religious Right's Campaign Against Sexuality Education. USA: Focus on Faith, 1996.
- Athar, Shahid. *Sex education and its Islamic perspective*. A lecture delivered at Ohio State University, USA, 1995.
- Boekeloo, B.O. "Will you ask? Will they tell you? Are you ready to hear and respond?" *JAMA Pediatrics*, 168, no. 2 (2014): 111-113.
- Buhi, Eric R., Ellen M. Daley Alison Oberne, Sarah A. Smith, Tali Schneider, and Hollie J. Fuhrmann. "Quality and accuracy of sexual health information web sites visited by young people." *Journal of Adolescent Health*, 47, no.2 (2010): 206-208.
- Centers for Disease Control and Prevention (US); Health Resources and Services Administration (US) CDC/HRSA Advisory Committee on HIV, Viral Hepatitis, and STD Prevention and Treatment. Resolution, May 9, 2012. Accessed 21 Dec, 2018, www.cdc.gov/maso/facm/facm-CHACHSPT.htm.
- Crichton, Joanna, Latifat Ibisomi, and Stephen Obeng Gyimah, "Mother-daughter communication about sexual maturation, abstinence and unintended pregnancy: Experiences from an informal settlement in Nairobi, Kenya." *Journal of Adolescence*, 35, no. 1 (2012): 21-30.
- Department for Education and Employment. *Sex and Relationship Education Guidance*, Circular 0116/2000. London: Department for Education and Employment, 2000.
- Department for Education. *National curriculum*. Accessed 21 Dec, 2018, <https://www.gov.uk/national-curriculum/other-compulsory-subjects>.
- Department of Health and Human Services (US). *Healthy people 2020: Leading health indicators*. Accessed 21 Dec, 2018, <https://www.healthypeople.gov/>.
- Department of Health. *Effective Sexual Health Promotion. A Toolkit for Primary Care Trusts and Others Working in the Field of Promoting Good Sexual Health and HIV Prevention*. London: Department of Health, 2003.

- Eisenberg, M E, L H. Bearinger, R E, Sieving, C. Swain, and M D. Resnick, "Parents' beliefs about condoms and oral contraceptives: Are they medically accurate?" *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 36, no. 2 (2004): 50-57.
- Federal Centre for Health Education (BZgA) survey, *Youth Sexuality 2015*. Cologne: BZgA, 2015.
- Ford, Jessie V., Rheta Barnes, Anne Rompalo, and Edward W. Hook, II. *Sexual health training and education in the U.S.* Public health reports. Washington, D.C. 128 Suppl., 1994: 96-101.
- Fuentes L., Liza Fuentes, Meghan Ingerick, Rachel Jones, and Laura Lindberg. "Adolescents' and young adults' reports of barriers to confidential health care." *Journal of Adolescent Health*, 62, no. 1 (2018): 36-43.
- Guttmacher Institute. *American Adolescents' Sources of Sexual Health Information*, Dec 2017, accessed 21 Dec, 2018, <https://www.guttmacher.org/fact-sheet/facts-american-teens-sources-information-about-sex>.
- Hathout, Hassan. *Obstetrics and Gynaecology*. Kuwait: Islamic Organization for Medical Science, 2000.
- Health Development Agency. *Teenage Pregnancy: An Update on Key Characteristics of Effective Interventions*. London, Health Development Agency, 2001.
- Henry J. Kaiser Family Foundation&YM Magazine. *National Survey of Teens: Teens Talk about Dating, Intimacy, and Their Sexual Experiences*. (Menlo Park, CA: The Foundation, 1998).
- Huberman, Barbara. "Raising sexually healthy youth: Rights, respect, responsibility, & parent-child communication", www.advocatesfor-youth.org, *Transitions*, 15, no.1 (2002):1-21.
- International Technical Guidance on Sexuality Education. *An evidence-informed approach for schools, teachers and health educators*. Paris, UNESCO, 2009.
- IPPF European Network. *Sexuality Education in Europe - A Reference Guide to Policies and Practices*. Brussels Belgium: IPPF European Network, 2006.
- Kylene Guse, Deb Levine, Summer Martins, Andrea Lira, Jenna Gaarde, Whitney Westmorland, and Melissa Gilliam. "Interventions using new digital media to improve adolescent sexual health: a systematic review." *Journal of Adolescent Health*, 51, no. 6 (2012): 535-543.
- Lenhart A. *Teens. Social Media and Technology Overview 2015*. Washington, DC: Pew Research Center, 2015. Accessed 21 Dec, 2018, <http://www.pewinternet.org/2015/04/09/teens-social-media-technology-2015/>.

- Maududi, Syed Abul Aala. *Purdah and the Status of Woman in Islam*. Lahore: Islamic Publications, 2000.
- Moorhead, S A, D E. Hazlet, L. Harrison, J K. Carroll, A. Irwin, and C. Ho-ving. A new dimension of health care: Systemic review of the uses, benefits, and limitations of social media for health care professionals. *Journal of Medical Internet Research*, 15, no. 4 (2013): e8.
- National Prevention Council, *National Prevention Strategy*. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, Office of the Surgeon General, 2011.
- Reppucci, N. Dickon, and Janna Herman. "Sexuality education and child abuse: Prevention programs in the schools." *Review of Research in Education*, 17, no. 1 (1991): 127-166.
- Resnick, Michael D., Peter S. Bearman, Robert W. Blum, Karl E. Bauman, Kathleen M. Harris, Jo Jones, Joyce Tabor, Trish Beuhring, Renee E. Sieving, Marcia Shew, Marjorie Ireland, Linda H. Bearinger, and J. Richard Udry. "Protecting adolescents from harm. Findings from the National Longitudinal Study on Adolescent Health." *Journal of the American Medical Association* 278 (1997):823-832.
- Rizvi, S.S.A. *The Family Life of Islam*. Tehran: World Organization for Islamic Service, 1980.
- Sexuality Education Forum. *Understanding Sex and Relationships Education*. London: National Children's Bureau, 2010.
- Sexually Transmitted Diseases STDs. Accessed 19 Dec, 2018, <https://www.teenhelp.com/std-sti/sexually-transmitted-diseases-stds/>.
- Shoop, D M., and P.M. Davidson. "AIDS and adolescents: The relation of parent and partner communication to adolescent condom use." *Journal of Adolescence*, 17 (1994) 137-148.
- Silva, Monica. "The effectiveness of school-based sexuality education programs in the promotion of abstinent behavior: A meta-analysis." *Health Education Research*, 17, no. 4 (2002): 471-481, <https://doi.org/10.1093/her/17.4.471>.
- Simon L and K. Daneback. "Adolescents' use of the Internet for sexuality education: A thematic and critical review of the literature." *International Journal of Sexual Health*, 25, no. 4(2013): 305-319.
- Steinberg L. "We know some things: Parent-adolescent relationships in retrospect and prospect." *Journal of Research Adolescence*, 11 (2001): 1-19.
- Teenage Pregnancy Statistics 2010*. Accessed 19 Dec 2010 <http://www.pregnantteenhelp.org/statistics/teenage-pregnancy-statistics-2010/>
- UK Youth Parliament. *Sex and Relationships Education: Are You Getting It?* London, UK: Youth Parliament, 2007.

- Whitehead, Barbara Dafoe. "The failure of sex education." *The Atlantic Monthly*, 32-35 (October 1994): 55-80.
- WHO. Report of the Technical Meeting of Building School Partnership for Health, Education Achievements and Development, Vancouver, Canada 5-8 June 2007. Geneva: World Health Organization.
- Yowell, C M. "Risks of communication: Early adolescent girls' conversations with mothers and friends about sexuality." *Journal of Early Adolescence*, 17(1997): 172-196.

İslami Cinsellik Eğitimi

Müfredatının Temeli

Cinsel Sağlık Eğitimi

Cinsel sağlık eğitiminin en önemli yönlerinden biri, bireyin ve toplumun sağlığıdır. İslam'ın özellikle insanın refahı için bu önemli yöne odaklanmış olması dikkat çekicidir. Cabir, Peygamberimizin (sav) “Ümmetim açısından en çok korktuğum şey, Lut kavminin başına gelenlerdir” diyen bir hadisini rivayet etmiştir.³⁰⁰ Enes b. Malik (ra), Resulullah'ın (sav) “İlmin önemini yitirmesi, cehaletin kökleşmesi, şarabın içilmesi ve zinanın çoğalması kıyâmet alâmetlerindedir.”³⁰¹ dediğini aktarmıştır.

HIV önemli bir küresel halk sağlığı sorunu olmaya devam etmekte ve küresel ölçekte yetişkinler arasındaki yıllık yeni HIV enfeksiyonlarının sayısının son yıllarda³⁰² sabit kalmasına karşın, bildirilen üç ulusal CYBH vakalarının -klamidyâ, bel soğukluğu ve frengi-geçtiğimiz yıllarda arttığı yönünde endişeler vardır.³⁰³ Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar da dâhil olmak üzere hastalıklar, hem gençler arasında hem de korunmasız cinsel ilişki nedeniyle baby boomers nesli arasında artmaktadır.³⁰⁴ Ek olarak 50-70 yaşındaki insanlarda HIV tanısı oranı artmıştır.³⁰⁵ 15 ila 24 yaş arasındaki gençler, en yüksek klamidyâ ve bel soğukluğu oranlarına sahiptir. CYBH düzeylerini yükseltebilecek sosyal, epidemiyolojik ve bireysel risk faktörlerinin bir kombinasyonu nedeniyle homoseksüeller arasında bu konuda önemli artışlara rastlanmaktadır.^{306,307,308,309,310,311,312,313}

Etkili cinsel sağlık eğitimi, gelişmiş ũlkelerde sağlıkta bulunana önemli bir faktördür. Cinsel sağlıkla ilgili koruyucu sağlık eğitimi, geleneksel olarak gençlere odaklanma eğiliminde olsa da yetişkinlerin ihtiyaçlarına hitap etmesi için kapsayıcı olması gerekmektedir. Etkili bir cinsel sağlık eğitimi programının özellikleri:

- Davranışsal araştırmalardan gelen sağlam kanıtlara sahip olması
- Eğitimin erken dönemlerde verilmesi
- Gecikmiş ilişkiye ve/veya korumalı ilişkiye odaklanması
- En az 14 saat süren oturumların bulunması
- Yeterli yoğunluktaki oturumların organize edilmesi
- Düzenli, tutarlı ve koordineli müdahalelerin yapılması
- Çeşitli etkileşimli aktivitelerin yapılması
- Açık ve gerçekçi bilgilerin sağlanması
- Akranların ve medyanın sosyal etkilerinin belirlenmesi
- Öğretmenler için eğitim sağlanması
- Çocukların ve ergenlerin gelişim aşamalarını tanımlarına ve bunlara tepkilerine yer vermesi
- Diğer okul ve toplum temelli müdahaleler ile bağlantı ve koordinasyon halinde olması şeklinde belirtilmektedir.^{8,9,10,11,12,13,14}

Müslümanlar için cinsellik eğitiminin İslami değerler, ahlaki inançlar ve dini geçmiş bağlamında planlanması ve verilmesi gerekmektedir. Bu İslami cinsellik eğitimi programlarının, değer yargularından bağımsız olduğu anlamına gelmez. İnsan kültürünün her zaman ve her düzeyinde cinsellikle ilgili açıklamaların toplumsal adetlere ve cinsel davranışa uygulanan geçerli ahlak kurallarına bağlı olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu kodların geliştirilmesinde elbette din baskın bir faktör olmuştur. Din, insanlık tarihi boyunca cinsel tutum ve uygulamalarda her zaman önemli bir rol oynamıştır.³¹⁴ Aslına bakılırsa hiçbir insan yapımı sistem, insanoğlunun sorunlarına özellikle de cinselliğe ve cin-

sellikle ilgili diğer birçok zayıf noktaya pek de mükemmel yanıtlar verememiştir.

İslam Temelli Cinsellik Eğitiminin Ana Hatları

Çeşitli yöntem ve içerikleriyle cinsellik eğitimi ilahi talimatlar ışığında daha kolay anlaşılacaktır. Casiye Suresi'nde (45: 23) Allah şöyle demiştir:

Arzularını tanrı yerine koyan, Allah'ın -bilgisine rağmen (sapmayı tercih ettiği için)- kendini saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözüne de perde çektiği kimseyi bir tasavvur et! Allah'tan sonra onu kim yola getirecek? Düşünmüyor musunuz?

Dolayısıyla ahlaki değerlerden yoksun, dini öğretilerden uzak ve bir rol modelden mahrum bırakılmış cinsellik eğitiminin, kaos ve felaketten başka bir şey üretmeyeceği sonucuna varılmaktadır. Bu bağlamda Cambridge İslam Akademisi ve Cambridge Üniversitesi Eğitim Departmanı, cinsellik eğitimi üzerine altı büyük dinin üyeleriyle ortaklaşa bir danışma seminerine sponsor olmuştur.^{315,316} Üzerinde anlaşma sağlanan bir beyanla sonlanmıştır. Buna göre:

- Bu beyan, çağdaş cinsellik eğitimine bir eleştiri getirmiş, cinsellik eğitimi yönettiği düşünülen ilkeleri listelemiş ve eğitim için ahlaki bir çerçeve çizmiştir.
- Bu çerçeve evlilik öncesi iffet ve bekâreti evlilikte ise bağlılığı ve sadakati tavsiye etmiş ve evlilik dışı seks ve eşcinsel eylemleri ise yasaklamıştır.
- Ebeveynliğin sorumluluklarını ve değerlerini savunmuştur.
- Ebeveynlere saygı ve itaat yükümlülüğümüz olduğunu ve yaşlılık veya sakatlıklarında onlara bakma sorumluluğumuz olduğunu kabul etmiştir.
- Evlilik ilişkisinin, saygı ve sevgi içerdiğini doğrulamıştır.

Bununla birlikte on yıl önce İngiliz hükümetinin de cinsellik eğitimi konusunu ele almaya çalıştığı belirtilebilir. Bir genelgede şunlar beyan edilmiştir:

Cinsel davranışın fiziksel yönlerini öğretmek, öğrencilerin kendilerini sınırlamanın haysiyetin ve kendilerine ve başkalarına saygının önemini düşünmeye teşvik edildiği açık bir ahlaki çerçeve içinde düzenlenmelidir ve gündelik ve rastgele cinsel aktivitenin fiziksel, duygusal ve ahlaki risklerinin farkına varılmasına yardımcı olunmalıdır. Okullar, her iki cinsiyetin de cinsel konularda sorumlu davranması gerektiğinin kabul edilmesini sağlamalıdır. Öğrencilerin istikrarlı bir evliliğin ve aile hayatının faydalarına değer vermelerine yardımcı olunmalıdır.^{16,17,317}

Bu özel genelge, cinsellik eğitiminin rastgele davranışları caydırdığını görmek isteyen, Britanya'da yaşayan farklı dinlerin mensupları tarafından hoş karşılanmıştır. Cinsellik eğitiminin evli aile hayatı bağlamında öğretildiği sonucuna varılabilir.

Cinsel İlişki Eğitimi ve KSSE (Kişisel, Sosyal ve Sağlık Eğitimi) öğretimi üzerine istişare ile ilgili olarak “İlkokulda İlişkiler Eğitiminde öğretilecek en önemli konu alanları sorulduğunda en sık bahsedilen konu, aile üyeleriyle güçlü ilişkiler kurma ve farklı aile bileşimleri hakkında farkındalık dâhil aile ilişkileridir.(n = 7,778,% 52)”³¹⁸ “Çocukları ve gençleri aşırı cinsel baskıdan ve cinsel istismardan koruma endişelerine rağmen kültür, gençlerin kendi ‘bilinçli seçimlerini’ yapma hakkını aşamalı olarak onaylamıştır. Sonuç, en azından gençler için ahlaki belirsizlik ve kafa karışıklığı ortamının yaratılmasına neden olmuştur.”³¹⁹ Gençlerin cinsiyet ve cinsel ilişki konusunda bilinçli seçimi, ahlaki ve manevi bir çerçeve içinde olmalıdır. Bununla birlikte aile, çocukların ve gençlerin ahlaki özerkliği bağlamında “en uygulanabilir ve arzu edilen”³²⁰ olmaya devam etmektedir. Athar gibi bazı akademisyenler ise şunları önermiştir:

“İslami cinsel eğitim, erken yaşlardan başlayarak evde öğretilmelidir. Anatomi ve fizyoloji eğitimi vermeden önce Yaradan’a olan inancın iyice yerleşmiş olması gerekir. Dostoyevski’nin dediği gibi “Tanrı olma-

dan her şey mümkündür” yani Tanrı inancının veya farkındalığının olmaması, yanlış yapmaya olanak sağlamaktadır.”³²¹

Ebeveynlerin “hâlâ ilk eğitimcinin normatif rolünü korudukları”³²² ve gençlerin ihtiyaç duyduğu ve gerekli ahlaki ve manevi kaynakları sağladıkları iddia edilmektedir.

Aşağıdaki bölümde İslami ilkelere dayalı cinsellik eğitiminin geniş bir özeti sunulacaktır. Son yıllarda birkaç akademisyen ve kuruluşun Batı’daki cinsel sağlık eğitiminin, İslami perspektiflerle de uğraştığını belirtmek çok önemlidir.^{323 324 325 326} Günümüz Müslüman toplumunda yaygın olan ikiyüzlülüğün ortadan kaldırılmasına yönelik doğru bir cinsel sağlık eğitiminin, olumlu bir adım olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda cinselliğe karşı daha rasyonel bir tutum geliştirilmesine yardımcı olması da muhtemeldir.^{24,25,26,27,327} Hassan Hathout şunları söylemiştir:

“Cinsellikle ilgili gerçekler, çocuklara büyüdükçe yaşlarına uygun bir şekilde hem aile hem de okul tarafından öğretilmelidir. Bu İslami ideoloji bağlamında yapılmalıdır ki gençlik, fizyolojik bilgi edinmenin yanı sıra cinsel ilişkilerin kutsallığının da tam olarak farkına varsın. İslami bilinç geliştikten sonra cinsellik eğitiminden kaçınmak için hiçbir neden yoktur, daha ziyade doğru öğretileri vermek, bunu şansa ve yanlış kaynaklara bırakmaktan ve bununla birlikte ortaya çıkan suçluluk duygusunun barındığı sessiz atmosferden daha iyidir.”³²⁸

İslami ilkelere dayalı cinsellik eğitiminin geniş çerçevesini ele alırken, çocukların yaşına ve gelişimine göre ayrıntılı müfredatın, müfredat geliştirme uzmanları ve pedagoji uzmanları tarafından yazılması gerektiğini anlamak önemlidir.

Cinsellik Eğitiminin Geniş Özeti: Cinsel Büyüme ve Gelişim: Üreme Sisteminin Anatomisi ve Fizyolojisi

Genç kızlarda üreme organlarının gelişimi ve işlevleri nedeniyle ergenlik döneminde birçok fiziksel ve psikolojik değişiklik meydana gelmektedir. İlk adet dönemi hakkında, özellikle bu süreç sırasında temizliğin uygun şekilde yapılması ile ilgili yeterli bilgi ve eğitim verilmelidir. Önceden bilgilendirilmemiş

kızların, ilk adetleri sırasında aşırı derecede endişeli olduklarını herkes bilir. Cehalet ve cinsel ilişkiye dair eksik bilgiler nedeniyle birçok gelin, düğün gecelerinde korkudan titremektedir.³²⁹ Bu nedenle genç kızlar; kişisel hijyen, günlük ibadetler, oruç ve evlilik ilişkileri hakkında eğitilmelidirler. Benzer şekilde; adet öncesi sendromu (AÖS), düzensiz adetler (istihaze), nifas (doğum sonrası kanama), menopoz, hamilelik, doğum sırasında ve sonrasında bakım, yeni doğanların bakımı, emzirme hakkında da bilgilendirilmelidir.

Genç erkeklere; cinsel organlar, işlevleri, ergenlik, cinsel dürtü ve rüyada cinsel ilişkiye bağlı fiziksel, duygusal ve psikolojik değişiklikler anlatılmalıdır. Bazen anormalliği olmayan erkek çocuklar cinsel olarak heyecanlanır ve bu heyecan, boşalmasına yol açar. Gençlik cehaletiyle, bu ilk erken boşalmanın uyandırdığı zihinsel gerilim, bir sorun haline gelebilir. Abdülvahab Bouhdi-ba'nın³³⁰ aktardığı gibi fukahanın bu tür koşullar arasında ayırım yaptıkları gibi gerçeklerden de haberdar edilmelidirler, örneğin:

- Kalın, viskoz ve beyaz olan erkek menisi (spermi) sıvı şekilde çıkmaktadır ve palmye ağacının kokusu gibi kokmaktadır. Boşaldıktan sonra penis eski haline geri döner.
- Kadın semeni ise güçlü bir kokusu olan ince sarımsı bir üreme sıvısıdır. Bu vajinal bir sıvıdır.
- Mezi, hafif beyazımsı bir sıvıdır. Cinsel bir oyun veya cinsel düşünce sırasında penisten çıkar. Mezi prostat sıvısıdır.
- Kazî ise mezi sıvısının karşılığıdır.
- Vediti cinsel ilişki sonrası yıkamadan veya idrarın kendinden sonra akan çok kalın bir idrardır.

Gençler rüyada cinsel ilişki sonucunda gusül alma ve evli ise cinsel ilişki konusunda bilgilendirilmelidir. Ayrıca; evlilik dışı cinselliğin kötü etkileri, aile yaşamının değerleri, eşlerin hakları ve yükümlülükleri ve çocukların ahlaki eğitimi hakkında da eğitilmelidirler. Fiziksel sağlık ve egzersiz, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve uyuşturucu ve alkolün yasaklanmasıyla ilgili bilgiler de verilmelidir.

Ergenler (örneğin, ortaokul düzeyinde), cinsiyetler arasındaki ilişkiden haberdar edilmelidir. Benzer şekilde lise eğitimini tamamlamış ve üniversitelere giden gençlere fiziksel ilişki kurmanın tehlikeleri de anlatılmalıdır çünkü sağlık açısından bir risk taşır ve İslam'da bu yasaklanmıştır. Her iki cinsiyete, karşı cinsten kişilerle İslami perspektiften tek meşru ilişkiye evlilikten sonra izin verildiği bilgisi de verilmelidir. İslam'da evlenmeden karşı cinsle çıkmaya veya onlarla beraber olmaya izin verilmez. Ayrıca HIV ve AIDS dâhil olmak üzere cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesi konusunda da bilgilendirilmelidirler.

8-16 yaşları arasındaki biyolojik büyüme nedeniyle, erkek ve kız çocukları birçok; fiziksel, duygusal, psikolojik ve davranışsal değişiklik yaşamaktadırlar. Bunlar erkek ve dişi genital organlarının ve diğer vücut parçalarının ürettikleri hormonlardan kaynaklanmaktadır. Bazen gençler vücutlarının büyümesi ve değişiklikleri hakkında endişelenirler ancak ergenliğe ulaşmak oldukça normal bir süreçtir ve her iki cinsiyet için de zor bir dönemdir. Ergenler, fiziksel çekiciliklerinin ve cinsel arzularının farkına varmak ve duygusal olarak ebeveynlerinden bağımsız hale gelmek şeklinde temelde iki farklı zorlukla karşı karşıyadır. Bu aşamada çok fazla rehberliğe, yardıma ve desteğe ihtiyaçları vardır. Yüksek hormon salgısı altında cinsel istek, muhtemelen yanlış yola girmelerine yol açacaktır. Dolayısıyla bu değişikliklerin ve çevrelerinde hâkim olan cinsel ortamların ve cinsel adetlerin olası kötü etkilerinin farkına varmaları gerekmektedir. Bu değişikliklerin bazıları her iki cinsten de meydana gelirken, diğerleri cinsiyete özeldir. Bu nedenle ergenlik dönemindeki değişimler hakkında hem erkek hem de kız çocuklarını bilgilendirmek gerekmektedir.

Ortalama olarak, erkekler 10 ile 18 yaşları arasında ergenliğe girerler ve bu dönem güçlü cinsel duyguların ve fantezilerin zamanıdır. Gençler bu dönemde duygusal değişimlerden geçerler ve çok romantik olurlar. Uyku sırasında ıslak rüyalar görebilirler ve boşalabilirler. Rüyada boşalmadan sonra, Müslüman erkeklerin gusül alması zorunludur. Ergenlik döneminde erkekler genellikle daha bağımsız hale gelir ve ebeveynleri ile evde zaman geçirmektense dışarıda zaman geçirmeyi daha çok severler. Kızlar için

de ergenlik kafa karıştırıcı ve tuhaf bir deneyimdir. Vücutlarının nasıl görüldüğü ve diğer insanların genel olarak onlar hakkında nasıl düşündüğü ile ilgilenirler. Ayrıca cinsel çekicilik hissederler ve cinsel merak yaşarlar. Bir kızın göğüsleri 9 ile 13 yaşları arasında büyümeye başlar ve kızlar göğüslerinin boyutları ve şekilleri hakkında endişe duyarlar. Adet dönemleri genellikle 11 ila 15 yaşları arasında veya bazı durumlarda 9 gibi erken bir yaşta başlar. Müslüman kadınlar adet döneminin sonunda banyo yapmak zorundadır.

Temizlik

Önceki sayfalarda İslam'da taharetin bazı yönleri ele alınmıştır. Aşağıdaki bölümde ise bu önemli konunun daha ayrıntılı bir değerlendirmesini sunuyoruz. Abdulvehab Bouhdiba'ya göre arınma, bir fiziksel temizlik tekniği değil, ruhsallık için kalıcı ve özel bir arayıştır.³³¹ Temizlik kavramını daha geniş bir şekilde ele alırken şunu belirtmiştir:

“Öncelikle pis insan, her türlü tehlikeye maruz kalır. Şeytanlar da ona çok şey yapabilir ve tam olarak saf olmadığı için onu koruyabilecek Kur'an ayetlerini okuma iznine bile sahip değildir. Zira Kur'an'a yalnızca daha saf olanlar dokunabilir örneğin El-Mutahharun.”

Bu nedenle güvenliği ve iyiliği ciddi şekilde sorgulanmaktadır. O halde koruma sistemini yeniden kurmak önemlidir ve bu aynı anda sosyal ve dini arınma olan ibadetin bir parçasıdır. Bu durumun dikkatlice incelenmesi arınmanın ruhsal ve fiziksel bir güvenlik sistemi olduğunu gösterir. Dahası fukaha tarafından geleneksel anlamda cünüplük olarak adlandırılan boşalma, âdet ve hayız veya nifas sonucu ortaya çıkan büyük kirlilik ve büyük veya küçük abdest yapma şeklinde oluşan küçük kirlilik olmak üzere iki tür kirlilikten söz eder (Ahad al Sabi Lan). Fıkhi açıdan bakıldığında, insan vücudundan çıkan her şey, gaz, sıvı veya katı, saf olmayan ve kirli olarak algılanır. Vücudun tüm dışkısı saf değildir ve kirlidir örneğin; gaz, adet kanı, idrar, dışkı, sperm, kan, irin vb. Son olarak bedensel boşaltımın iki yolu saf tutulmalıdır dolayısıyla doğal ihtiyaçlarla ilişkili ritüel biçimleri olan istinca

ve istibra, anüs ve idrar organlarını ideal saflıkta muhafaza etme sanatıdır.

Aslında fukaha, kadının hayız ile cünüplük hali arasında ayırım yaparak, adet kavramını çok detaylı olarak tanımlamıştır. Âdet, kadının vajinasından doğum dışındaki anlarda çıkan kandır. Gereкли şartlar oluşmuşsa caizdir. Birinci şart, 9-55 yaşları arasında gerçekleşmesidir. Kan, vajinanın dışına akmalıdır ve bir kadın bezde ya da iç çamaşırında bir miktar kan izini görürse o kadının âdet gördüğü söylenir. Âdet kanı; siyah, kırmızı, sarı, limon sarısı, yeşil ve gri-yeşil gibi altı renkten biri olmalıdır. Bez kurduğunda değil, çıkarıldığı andaki rengine bakılır. Adet döneminin geçerli süresi en az üç gün üç gece, en fazla ise on gün on gecedir. Bu bir hadis ile de doğrulanmaktadır. İbn Cahş'ın kızı Hamnah, Resulullah'a (sav) şöyle demiştir: “Ya Resulullah ben (gününden) fazla ve sıkıntılı hayız gören bir kadını. Bu duruma ne buyurursun (ne yapayım)? Bu beni namazdan, oruçtan alıkoydu. Resulullah (sav): “Sana pamuğu tavsiye ederim. Çünkü o kanı giderir” buyurdu. O kan bundan (pamuğun mani olacağından) daha çoktur dedim. Bez kullan buyurdu. Kan bundan da fazla, devamlı geliyor, dedim. Bunun üzerine Resulullah (sav): İki hüküm söyleyeyim. Hangisini yaparsan sana yeter, ikisine de gücün yeterse orasını sen bilirsin: Onlardan kuvvetli olanını seç, şunu bil ki bu (kanın gelmesi) ancak şeytanın darbelerinden biridir. Altı veya yedi gün, Allah'ın sana (kadınların adetlerinden) bildirdiği şeylerde kendini hayızlı say, sonra da yıkan. Temizlendiğine ve paklandığına kanaat getirdiğinde yirmi üç veya yirmi dört gün namaz kıl ve oruç tut. Çünkü bu (takdir edilen müddet) sana yeter. (Sihhatli) kadınlar nasıl hayız vaktinde hayız oluyorlar, temizlik günlerinde de temizleniyorlarsa sen de her ay öylece yap. Eğer; öğleyi (son vaktine kadar) geciktirip, ikindiye (ilk vaktinde) öne almaya ve yıkanıp bu iki namazı bir arada kılmaya, akşamı geciktirip, yatsıyı öne almaya, sonra da yıkanıp iki namazı birleştirmeye gücün yeterse öyle yap. Sabah namazında yıkanabilirsen yıkan (namaz kıl) ve gücün yeterse oruç tut. “Resulullah (sav): “Bu, (iki namazı birleştirerek ikisi için bir gusül etmek) bana iki işin daha sevimli olanıdır.”³³²

Adet döneminde veya yasal olarak hapiste olan bir kadınla cinsel ilişkiye girmek kesinlikle yasaktır. Koca eşini kucaklayabilir, yanına uzanabilir ve göbek ve dizler arası hariç tüm vücudundan zevk alabilir. Yukarıda söylenenlere ek olarak, temizliğin başka güzel yönleri de olduğu için Allah tarafından beğenilmektedir. Sağlık ve hijyen açısından bakıldığında, karısıyla cinsel ilişkiye girdikten sonra eşlerin abdest alması ya da yıkanması iyidir ve erkeği hareketlendirir. Ayrıca cinsel ilişkide kullanılan enerji, bu esnada yenilenir ve aynı zamanda birçok idrar yolu hastalığını ve zührevi hastalık vakalarını önler.³³³

Temiz olma kavramı, ilk olarak Nisa Suresi'nden (4: 43) ve ikinci olarak Maide Suresi'nden (5: 6) çıkarılmıştır. Mevdudi bu ayetleri açıklarken şöyle demiştir:

“Arapça ‘cünüplük’ kelimesi tam olarak uzak ve yabancı olmak anlamına gelir. İslami bir terim olarak cinsel ilişki yoluyla veya uykudaki boşalmanın neden olduğu pislik durumuna atıfta bulunur çünkü bu, kişiyi temizlikten uzaklaştırır. Biri yolculukta ‘kirlî’ olursa ve banyo için su bulamazsa kendini temiz kumla temizleyip, namaz kılınabileceğine dair bir fikir birliği vardır.”³³⁴

Ayrıca şunları da eklemiştir:

“Eğer bir kimse namaz kılmadan önce abdest almak veya yıkanmak zorunda kalır ve su bulamazsa, teyemmüm alabilir veya kişi hasta ve abdest aldığı anda veya banyo yaptığı anda hastalığın kötüleşmesi tehlikesi varsa su olsa bile teyemmüm alabilir.”³³⁵

Teyemmüm kelimesi “dönmek, başvurmak” anlamına gelir yani su yoksa veya kullanımı zararlı ise temiz kuma başvurulabilir. Fukahanın çoğu, kişinin ellerini temiz toprağa vurmasını, ellerini silkeleyip ve yüzünü onlarla silmesini ve yine ellerini toprağa vurup ellerini dirseklerine kadar onlarla silmesini önermiştir. Teyemmümün icrası için kişinin elini temiz toprağa vurması şart değildir, herhangi bir tozlu şey veya kuru bir toprak parçası da yeterlidir. Bazı insanlar bu temizleme yöntemine itiraz edebilir ve ellerini toza vurup, onlarla yüzünü ve ellerini dirseklerine kadar silerek nasıl temizlenebileceğini sorabilir. Bu yöntem psiko-

lojik açıdan bakmaları daha faydalı olacaktır. Teyemmüm suyu uzun süre kullanmasa bile kişinin kendini temizlediği hissine ve ibadetlerinin temiz olduğu hissine sahip olmasına yardımcı olur. Böylece bir Müslüman İslami emirlerin öngördüğü saflık ve temizlik kurallarını her zaman göz önünde bulunduracak ve namazları kılarken temizlik ve saflık durumuna titizlikle dikkat edecektir.

İslami Cinsellik Eğitimi İçin Diğer Gereklilikler

Sosyal, Ahlaki ve Dinsel Etik

Bekâret kavramı ve bakirelik, ergenlik dönemi ve evlenmeden önce gerçekleşen cinsel birliktelik sürelerinde pek çok cinsel sapmadan (mastürbasyon vb.) uzak durulması için akran baskısından nasıl kaçınılacağı her müslüman nezdinde özellikle genç kesim için önemli konulardır.

Evlilik ve Aile Kurumu

Bunlar, eşlerin birbirlerine karşı haklarını ve sorumluluklarını içerir. Tek eşlilik ve çok eşlilik kavramları da ele alınmalıdır.

- Benzer şekilde inananların annelerinin ve diğer arkadaşların (hem erkek hem de kadın) biyografileri de sunulmalıdır. Bu bağlamda Peygamber Efendimizin (sav) evliliklerinin gerekçesi ve gerekliliği özellikle çeşitli inançsızların itirazları ve sahte propagandalarına atıfta bulunularak ele alınmalıdır.
- Aile yaşamı ve çocukların, kayınların, akrabaların, komşuların ve topluluğun yanı sıra genel olarak ümmetin yetiştirilmesine yönelik sorumluluklar konusunda da eğitim sağlanmalıdır.
- Benzer şekilde başörtüsü Müslüman kadınların yaşamlarında önemli bir unsur olduğundan, önemi ve diğer ilgili konular Ahzab Suresi ve Nur Suresi ışığında öğretilmelidir.

- Zina, fuhuş, uyuşturuçu, cinsiyet sorunları, feminizm, boşanma, hul', miras gibi konularda özgün bilgiler sunulmalıdır.

Aile Planlaması ve Kürtaj

Çoğu Müslüman ülkede evlilik dışı ve boşanılan eş ile boşanma sonrasında cinsel ilişki haram olarak kabul edilse de birçok kişi, sözde liberalizm ve modernizasyonun izinden giderek bu tür uygulamalara dâhil olmaktadır. Gençler, doğum kontrol haplarının ne zaman kullanılacağı konusunda açık bir şekilde bilgilendirilmelidir. Gençlerin istenmeyen gebelik korkusu olmadan, cinselliği tecrübe etmelerine olanak sağlamanın bir yolu olarak, doğum kontrolünün kabul edilemezliği ele alınmalıdır. Bununla birlikte evli olmayan kızlarda hamileliğe karşı önleyici tedbirler yerine cinsel ilişkiden uzak durulması (bekâret / iffet) üzerine vurgu yapılmalıdır.

- İlişkilerin tartışılması da önemli bir yer tutmalıdır. Okullarda, kolejlerde ve üniversitelerde, karma eğitimin yaygın bir uygulama haline geldiği Müslüman ülkelerin varlıklı katmanlarında gençler iffetlerini nasıl koruyacaklarını bilmeli ve İslam'ın belirlediği sınırlar içinde davranmalıdır.
- Gebelikten korunma araçlarının, tüm dünyaya yayılmasının arkasında gizli bir gündem olduğunu belirtilmelidir. Hem Mevdudi³³⁶ hem de Ghulam Sarvar³³⁷, doğum kontrolünün yayılmasının siyasi ve ekonomik nedenlerine haklı olarak işaret etmişlerdir. Ancak böyle bir politika, temel İslami insan haklarıyla çelişmektedir. Küresel olarak Müslüman bilginlerin kitlesel ölçekte hiçbir nüfus kontrol politikasının Müslümanlara ikna edici bir şekilde uygulanmaması gerektiği konusunda hemfikirdir. Bununla birlikte gebelikten korunma, kürtajın aksine hâlihazırda var olan bir fetüsün öldürülmesini içermez bu da fukahadan kimilerinin ona karşı hoşgörüyü sahip olmasına yol açmıştır.
- Bu bağlamda İmam Gazzali, gebeliği önleme ve kürtaj görüşleri arasında net bir ayırım çizmiştir:

“Doğum kontrolü, kürtaj gibi değildir. Kürtaj, mevcut bir varlığa karşı işlenen bir suçtur. Artık burada varoluş başlamıştır. Varoluşun ilk aşamaları, meninin rahme oturması ve kadının salgıları ile karışmasıdır. Daha sonra meninin kadının rahim içindeki salgıları ile karışmasının gebeliğe neden olduğuna inanılmaktadır ve bundan sonra var olmaya hazırdır. Onu rahatsız etmek bir suçtur. Daha fazla gelişip, bir yumru haline geldiğinde onu öldürmek daha büyük bir suçtur. Bir ruh edindiğinde ve yaratılışı tamamlandığında suç daha da ağırlaşır. Suç (cenin), (anneden) canlı olarak ayrıldıktan sonra işlendiğinde, maksimum ciddiyete ulaşır.”³³⁸

İmam Gazzali ayrıca doğum kontrolünün izin verilebilirliği hakkında yazmış ve bunun uygulanabileceği çok çeşitli koşulları sıralamıştır bunlar genellikle sağlıkla ilgili tehlikeleri ve belirli sosyo-ekonomik faktörleri içermektedir ancak bu tür bir doğum kontrolü kesinlikle önerilmez.

Yusuf El-Karadavi'ye Göre Cinsel Sapmalar

“Cinsel dürtüyü düzenlerken, İslam'ın yalnızca haram olan cinsel ilişkileri ve bunlara yol açan tüm yolları değil, aynı zamanda eşcinsellik olarak bilinen cinsel sapmayı da yasakladığını bilmeliyiz. Bu sapkın eylem, doğal düzenin tersine çevrilmesi, erkeğin cinselliğinin bozulması ve kadınların haklarına karşı işlenen bir suçtur.”³³⁹

Aynı şey lezbiyenlik için de geçerlidir. Mastürbasyonla ilgili olarak bilginlerin çoğu bunun haram olduğunu düşünür. İmam Malik hükmünü ayete dayandırarak şunları söylemiştir:

“İffetlerini korurlar, sadece eşleriyle veya ellerinin altında olanlarla (câriyelerle) yetinirler, bundan dolayı da kınanacak değillerdir, ama her kim bunun ötesine geçmek isterse işte haddi aşanlar onlardır. (Mü'minin Suresi, 23: 5-7).”³⁴⁰

Mastürbasyona izin veren koşullar, başka bir yerde tartışılmıştır. Eşcinsellik (gey ve lezbiyenler) gibi mastürbasyon ve oral seks tartışılmalıdır. Gençlere doğru bilgi verebilmek için bu konularla ilgili İslami ilke ve uygulamalar kazandırılmalıdır.

Kaynakça

- Abu Dawud. *Sunan Abi Dawud* 287. In-book reference: Book 1, Hadith 287. English translation: Book 1, Hadith 287.
- Akhtar, Mobin S. Sex Education for Muslims - Guidance for Men, Women, Single or Married. Karachi: Psychiatrists Hospital Karachi, 2005.
- Allensworth, D.D, and C.W Symons. "A theoretical approach to school-based HIV prevention," *Journal of School Health*, 59, no. 2 (1989): 59- 63.
- Archard, David. *Children: Rights and Childhood*, 2nd Edition. Oxford: Routledge, 2004.
- Athar, Shahid. Sex Education for Muslim Youths and their Parents. Accessed 23 Dec, 2018, http://www.missionislam.com/family/sex_ed.htm.
- Avert. 2017 *Global HIV statistics*. Accessed 22 Dec, 2018, <https://www.avert.org/global-hiv-and-aids-statistics>.
- Bigelow, M. A. "Sexuality education." *Encyclopaedia of Social Sciences*, 4th Volume, 13:8-10. Editor-in-Chief, Edwin R. A. Selgman. New York: The Macmillan, 1962.
- Birdthistle, I, and C. Vince-Whitman, *Reproductive Health Programs for Young Adults: School-Based Programs*. Newton (MA): Education Development Center, 1997.
- Centers for Disease Control and Prevention. *Sexually Transmitted Disease Surveillance 2014*. Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services, 2015.
- Davies, S.C. Annual Report of the Chief Medical Officer 2015, On the State of the Public's Health, Baby Boomers: Fit for the Future. London: Department of Health, 2016.
- Dehvi, Shah Wali Ullah. *Hujja-u-Allah Al-Baligah* (Urdu translation by Abdul Rahim). Lahore: Sheikh Muhammad Ashraf Publishers 1983.
- Department of Education and Science. *Sex Education at School*, Circular 11/87. London: HMSO, 1987.
- Dryfoos, J.G. *Adolescents at Risk: Prevalence and Prevention*. New York: Oxford University Press, 1990.
- Imam Al-Ghazali, Abu Hamid Muhammad, *Adab Al-Nikah (The Proper Conduct of Marriage in Islam)*, Book Twelve of Ihya Ulum Ad-Din. Malaysia: Dar Al Wahi, 2012.
- Iqra Academy. *Policy for Sexuality Education*. Accessed 23 Dec, 2018, <https://www.iqraprimary.co.uk/wp-content/uploads/2018/02/Sex-Education-Policy-November-2013.pdf>
- King, A.J. C., R. P. Beazley, and W.K. Warren. Evaluation of the AIDS/ Sexuality Education Program: Part Two of a Proposal Submitted by the

- Council of Ministers of Education. Toronto (ON): Council of Ministers of Education, Canada, 1990.
- Kirby, D. A Review of Educational Programs Designed to Reduce Sexual Risk-Taking Among School-Aged Youth in the United States. Santa Cruz (CA): ETR Associates, 1995.
- Kirby, D. *Emerging Answers: Research Findings on Programs to Reduce Teen Pregnancy*. Washington (DC): National Campaign to Reduce Teen Pregnancy, 2001.
- The Islamic Academy. *Sex Education in the School Curriculum, The Religious Perspective - An Agreed Statement*, The Islamic Academy and Department of Education. Cambridge: University of Cambridge, 1991
- Olwyn, Mark E. *Educating for Sexual Virtue: A Moral Vision for Relationships and Sexuality education*. Oxford: Peter Lang, 2018.
- Mawdudi, Syed Abul Aala. *Birth Control: Its Social, Political, Economic, Moral and Religious Aspects*. Lahore: Islamic Publications, 1993.
- Maududi, Syed Abul Aala. *Tafhim ul Quran (English Vol. 1)*. Lahore: Islamic Publications, 1999.
- Muslim. *Sahih Muslim 2671a*. In-book reference: Book 47, Hadith 11. US-C-MSA web (English) reference: Book 34, Hadith 6451.
- D'Oyen, F M. *The Miracle of Life: A Guide on Islamic Family Life and Sex Education for Young People*. Leicester: The Islamic Foundation, 1996.
- Reiss, Michael J. and S. Abdul Mabud. *Sex Education and Religion*. Cambridge: The Islamic Academy, 1998.
- Sarwar, Ghulam. *Sex Education: The Muslim Perspective*. London: Muslim Education Trust, 2004.
- SREIslamic. *URGENT: SRE Consultation - Take a Stand Against the Government's Undermining of Parental Responsibility*, 2018. Accessed, 23 Dec, 2018, <https://sreislamic.org/>.
- Tirmidhi. *Jami'at-Tirmidhi 1457*. In-bookreference: Book 17, Hadith 41. English translation: Vol. 3, Book 15, Hadith 1457.
- Tufail, Mohammad. *Islamic Sex Education? Sex in Our Society, Sex in Islam and the Hypocrisy of Our Society*. Accessed 23 Dec, 2018, http://www.zawaj.com/editorials/sex_tufail.html.

Müslüman Çocuklar İçin Yaşa Özel Cinsellik Eğitimi: Bazı Pratik Öneriler

Müfredat Geliştirme

Eğitimde müfredat geliştirme, her zaman yaşa ve gelişime özgüdür ancak bu süreçte Müslüman gençlere yönelik bu müfredatın, İslami anlayış içinde oluşturulması zorunlu olduğu için özel bir özen gösterilmesi gerekmektedir. Müslüman çocukların gerçek İslam öğretileri ile donatılmaları için ihtiyaçları, bilişsel düzeyleri ve ahlaki gelişimlerine de özen gösterilmelidir. Kaynaklarda cinsel sağlık eğitimi ile ilgili yaşa ve fiziksel gelişime uygun benzer bilgiler önerilmiştir.^{341,342,343,344,345,346,347,348} Bununla birlikte İslam'da eğitim ve öğretimin boyutu çok geniştir. Detaylarıyla birlikte insan hayatının; fiziksel, etik, ruhsal, psikolojik, sosyal ve cinsel tüm yönlerini kapsar. Bu bölüm bazı pratik uygulamalarla Müslüman çocuklar için yaşa özel cinsellik eğitimini incelemektedir.

İslami Cinsellik Eğitiminin Amaçları

Müslüman gençlerin cinsellik eğitimi ve öğretiminin en önemli amaçlarından bazıları şunlardır:

- Ergenliğe bağlı olarak vücutta meydana gelen fiziksel, duygusal ve psikolojik değişiklikleri anlamak.

- Rüyada boşalma ve adet başlangıcı nedeniyle şeriatın emirleri hakkında bir farkındalığa sahip olmak.
- Zina ve mastürbasyon gibi farklı, helal (caiz) ve haram (yasak) fiillerin farkında olmak.
- Eş olarak birbirlerinin yükümlülükleri, görevleri ve hakları hakkında bilgi ve anlayışa sahip olmak.
- Gençleri, tüm yasak cinsel davranışlardan kaçınan, dindar ve mutlu bir aile hayatı süren iyi Müslüman vatandaşlar olmaya hazırlamak.

Ulema, cinsellik eğitim ve öğretim programını ilerleyen yaşlara ve belirli aşamaların gelişimine göre ayırmışlardır.^{8,349}

Müslüman Çocuklara ve Yetişkinlere Uygulanan Cinsellik Eğitimi ve Öğretiminin Uygulama Aşamaları

Müslüman çocuklara, gençlere ve yetişkinlere cinsellik eğitimi ve öğretimi verme aşamaları şu şekilde ayrılabilir:

- Doğumdan üç yaşa kadar
- 3 ila 5 yaş arası
- 5 ila yedi yaş arası
- 7 ila 10 yaş arası
- 10 ila 14 yaş arası
- 14 ila 16 yaş arası
- Yetişkinlik çağı

Doğumdan 3 Yaşa Kadar

Herhangi bir yaş grubundaki çocuk için verilmesi planlanan cinsellik eğitiminin en temel kuralı, hiç kimsenin ebeveynlerden daha iyi bir rehber ve eğitmen olamayacağıdır. Ebeveynler, bir rehber ve arkadaş olduğunda çocuk kafasındaki soruları sormaktan korkmayacaktır. Bir çocuk, vücudun cinsel kısımlarıyla ilgili sorular da dâhil olmak üzere konuşmaya başlar başlamaz sorular

sormaya başlar. Doğal olarak küçük çocuklar cinsel organlarına ve vücudun diğer bölgelerine dokunurken olduğu gibi temizlerken ve yıkarken de kendilerini garip hissederler. Bir psikoterapist bunu gözlemlemiştir:

“Eğer bir çocuk organlarına dokunursa paniğe kapılmaya gerek yoktur. 3 yaşından sonra kişilerin bu davranışı doğru bulmadıkları ve bu nedenle başkalarının önünde idrar yapmaktan ve büyük tuvaletimizi yapmaktan kaçındığımız gibi bunu başkalarının yanında yapmaktan da kaçınması gerektiği anlatılmalıdır. Benzer şekilde etrafta çıplak bir şekilde dolaşmanın da uygun görülmediği çocuğa açıklanmalıdır.”³⁵⁰

Okul öncesi çocuklara hijyen alışkanlıkları (örneğin yemek yemeden önce ellerin yıkanması) ve davranış kuralları öğretilmelidir.

3 ila 5 Yaş Arası

Bu yaşa geldiğinde çocuk kendi cinselliğinin farkına varır ve kız ile erkek çocuk arasında ayrım yapabilir. Ayrıca kadınlarda idrar yapma organının, erkeklerdekinden farklı olduğu öğretilir çünkü kadınlarda penis yerine açıklıkları vardır ve buna vulva denir. Genellikle “Nereden geldim” gibi sorular sorabilirler. Ebeveynler bu sorulardan kaçmamalı ya da çocuğa bahçedeki lahanaların arasında bulduklarını veya pazardan eve getirildiklerini söylememelidir. Bu aşamada “Seni doğum hastanesinde doğurdum” veya “Karnımda büyüdün” diyerek onları tatmin etmek yeterlidir. Anne hamileyken ve karın şişkin iken çocuğa karınının içinde bir bebek olduğu söylenmelidir. Bebek doğduktan sonra karnından çıktığı bilgisi verilmelidir. Bununla birlikte tüm bu tür konular doğrudan basit bir şekilde açıklanmalıdır. Konuşmanın tonu ve içeriği çocuğun bir sır tartışılıyormuş gibi hissetmesini sağlayacak şekilde olağanüstü bir ilgi veya tutku ifade etmemelidir. Belirsiz cevaplar alması durumunda ise ebeveynler çocuklarının güvenini kaybederler ve daha sonra akranlarından cevaplar almaya çalışırlar.

5 ila 7 Yaş Arası

Bu yaşa kadar çocuklar cinsiyetlerini anlayabilirler. Kendileri hakkında daha fazla şey bilmek isterler ama bunu sormak için çok utangaçlardır. Bu nedenle bir olay ortaya çıktığında ebeveynlerin bu tür konular hakkında konuşma fırsatını yakalaması gerekmektedir. Bu yaşta, evliliğin önemi açıklanabilir ve çocukların ancak evlilikten sonra doğduğu söylenebilir. Genç kızlar da göğüsleri konusunda endişelidir. Bu nedenle kızlar, çocuğun doğumundan sonra, memelerin bebek için besin olan sütü ürettiği konusunda bilgilendirilmelidir. Anneler, bebekleri başka şeyler yiyene kadar iki yıl emzirebilirler. Bu yaşa kadar olan çocukların masum ve beyaz bir sayfa gibi olmaları dikkat çekicidir, ebeveynler ve öğretmenler ne derse desin, bunlar onu koruyacaklardır. Bu aşamada çocuklara İslami kitaplar verilmeli ve ebeveynler çocukları için okumalıdır. Ayrıca Kelime-i Tayyibe ve Kur'an'ın birkaç kısa ayetini ezberlemeleri istenebilir. Anne de onlara Peygamber Efendimizin (sav), Peygamberin hanımlarının ve erkek ve kadın sahabelerin hikâyelerini okumalıdır. Dahası büyük şahsiyetlerin akıcı hikâyeleri veya İslam'ın iyi rol modelleri de örnek gösterilebilir. Ünlü Müslüman şairlerin bazı şiirlerini ve dizelerini hatırlayabilecekleri yaş dönemi de budur.

7 ila 10 Yaş Arası

Aslında bu dönem, ergenlik çağına yaklaşırken çocukların hayatlarında çok önemli bir aşamadır. Bu nedenle ergenlik nedeniyle oluşacak değişiklikler (örneğin fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve duygusal) hakkında erkek ve kız çocukları bilgilendirilmelidir. Kızlara bu süre zarfında adet ve olası etkileri, hijyen kuralları ve yeme-içme hakkında bilgi verilmelidir. Ayrıca adet dönemlerinde giyecekleri uygun giysiler hakkında ve bu dönem sonunda banyo yapmaları konusunda da bilgilendirilmelidirler.

Benzer şekilde çocuklara uykuda boşalma ve hijyen kuralları hakkında özellikle de ne zaman banyo yapmalarının gerekli olduğu anlatılmalıdır. Erkek çocuklara da ısrarla ancak nazikçe ne tek başına ne de arkadaşları ile mastürbasyona ve eşcinselliğe

başvurmamaları gerektiği anlatılmalıdır. Utangaçlık nedeniyle cinsel konularla ilgili doğru tıbbi ve dini bilgilere ulaşamazlar- sa ya da bu bilgiler yeterince kapsamlı değilse, yanlış inanç ve endişelerin kurbanı olurlar. Bu şekilde günlük işlerine daha az ilgi duymaya başlarlar ve bundan sonra sorunlar ciddi bir hal alır artık sözlü tavsiye ve hatta ceza bile işe yaramaz. Çözüm, sorunu anlamak ve uzmanlardan veya kitaplardan, ilk elden bilgi alıp, bunu çocuklara aktarmaktır. Yaşamın bu aşamasında kötü alışkanlıkların kurbanı olma olasılıkları da daha yüksektir. Ayrıca birçok ciddi fiziksel ve psikolojik komplikasyonla sonuçlanan HIV/AIDS gibi cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında da bilgilendirilmelidirler.

Bu aşamada çocuklara doğru kitapların verilmesi gerektiği de ile- ri sürülmüştür. Karı koca arasındaki cinsel ilişkilere dair doğru kitaplar verilmeli ve çocuklar bunları okumaya teşvik edilmeli- dir. Bu aşamada erkek ve kız çocukları namaz kılmaya ve diğer dini sorumlulukları (örneğin oruç tutmak ve Kur'an'ı okumak) yerine getirmeye sevk edilmelidir. Bu aşamadaki erkekler ve kız- lar, yanlış anlamalara ve mitlere inanmaya eğilimlidirler, bu du- rumu açıklığa kavuşturmak için sorular sorabilirler.

İslam mahremiyetin adabını çok fazla vurgulamaktadır ve bu ko- nularla ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir:

Gizlilik: Bu yaştaki çocuklara başkalarının odalarına veya evle- rine, hatta ebeveynlerinin veya diğer büyüklerinin odalarına bile girmeden önce izin almaları gerektiği söylenmelidir. Nur Sure- si (24: 58-59), bu durum için üç zaman belirlemiştir: Fecirden önce, öğle yemeğinden sonra ve yatsı namazından sonra. Bu uy- gulama, sadece çocuklarla sınırlı değildir aynı zamanda ebeve- nlerinin odasına girmek isteyen genç yetişkinler tarafından da uygulanmalıdır. Çalışanlara da aynı talimatlar verilmiştir. İslam, birisinin evine girmenin doğru yolun izin istemek ve selam ver- dikten sonra girmek olduğunu belirtmiştir. Bu durumda şeriatın hassasiyeti, kişilerin kendi evlerine bile girmek için izin istemeye yönlendirilmesinden anlaşılabilir. Bir kişi, kendi evine gittiğinde bile gelişini söylemelidir. Şeriat, bir Müslümanın karşı cinsten bi- riyle aynı ortamda yalnız kalmaktan kaçınması gerektiğini ve bu

tür yerlerde üçüncünün şeytan olacağını söylemiştir. Müslüman kadınlar, kayınpederi ile mahremiyeti konusunda bile uyarılmıştır. Ahzab Suresi (33: 32), erkek ve kadınların zorunluluk olmasızın aynı ortamda olmasını yasaklar. Bu tür yerlerde cinsiyetler arasındaki doğal çekimin, onları baştan çıkarmaya neden olacağı açıktır. Bir kadından bir şey istemek veya eğitimle ilgili bazı meselelerini ele almak gibi kaçınılmaz durumlarda Şeriat, erkekler ve kadınlar arasındaki etkileşim için adabı belirlemiştir.

Bakma Adabı: Bu aşamada gençlerin karşı cinse bakma adabı konusunda eğitilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte bu yaştaki çocuklar kolay etkilenebilir olduklarından, akıllarına kazınan her şey orada sonsuza kadar kalır. Bu kavram aynı zamanda öğretim felsefesine de uygundur. Bu yaştaki gençler, uygulamaya başladıktan sonra hayatlarının ilerleyen dönemlerinde bilinçli veya bilinçsiz olarak uygulaması, onların alışkanlığı haline gelir. Gözün karşı cinse bakması yasaktır çünkü cinsel dürtüye neden olmaktadır. Nur Suresi'nde (24: 30-31) Kur'an Müslüman erkek ve kadınlara cinsel organlarını korumak için bakışlarını korumalarını emretmiştir.

On İla On Dört Yaş

Bu çağda gençler orta ve yükseköğrenim aşamalarından geçişler ve insan hayatının her yönünü anlamaya çalışırlar veya en azından deneyebilirler. Bu nedenle bu yönleri net bir şekilde öğrenmeleri gerekmektedir. Beşinci bölümde cinsel organlar, işlevleri ve cinsellikle ilgili farklı konulara ilişkin çeşitli efsaneler ve yanlış anlamalar incelenmiştir. Bu bilgi eksikliği, gençler arasında yaygındır. Üreme organlarının anatomik ve normal işleyişi, bekâret, eşlerin evlilik hayatındaki hakları ve yükümlülükleri gibi konularda yanlışların ve yanlışların içerisinde olduklarıdır. Bu nedenle evlilikte eş olmanın hazzını tam olarak anlayamazlar Akhtar'a göre:

“13-14 yaşları arasındaki ergenler sorduğunda, cinsel ilişki açıklanmalı ve bunun erkek ve kadın için çok zevkli olduğuna ve bu şekilde kadının rahmine aktarılan kocanın sperminin büyüyerek çocuk olduğuna dair bilgi verilmelidir. Karı koca arasındaki bu ilişkinin sadece

*hazza ve bir çocuğun doğmasına neden olmayan aynı zamanda cennette ibadet sevabı gibi sevap kazandıran bir eylem olduğu gençlere anlatılmalıdır. Ancak evlenmeden bu eylemi yapmak zina olarak bilinen ve ağır bir cezası bulunan büyük bir günahdır.*³⁵¹

Mobin Akhtar ayrıca şöyle devam etmiştir:

*“Günümüzde ergenler de frengi, bel soğukluğu ve özellikle de HIV (AIDS) gibi cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgilendirilmezler.”*³⁵²

Evlilikle ilgili olarak erkek ve kızlara eş seçerken aranan özellikler hakkında bilgi verilmelidir. Bu bağlamda Peygamber Efendimiz (sav) tarafından, müstakbel eşleri önceden görmek tavsiye edilmiştir. Benzer şekilde müstakbel eşlerde iman (din) bilgisi de bir tercih sebebi olmalıdır. Bekâret ve güzellik de vurgulanmıştır. Aslında bu aşamada cinsellik eğitiminin temel amacı, gençlerde cinsel duyguları artırmamak ve bilinçli bir seçim yapmalarını sağlamaktır.

Günümüzde çoğu gencin; cep telefonlarına, internete, televizyona ve diğer pornografik kaynaklara erişimi vardır. Cinsel ilişkilerin farkındadırlar ve karşı cinsle aynı ortamda bulunmaları, onlarda cinsel istek uyanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle bu durumdan kaçınılmalıdır. Bunun en güzel açıklaması bir hadiste verilmiştir. “el-Fadl ibn Abbas, bir kadın ondan fetva istemeye geldiğinde Resulullah’ın (sav) arkasından yanaştı. el-Fadl ona bakmaya başladı ve Resulullah (sav) Fadl’ın yüzünü diğer tarafa çevirdi.”³⁵³ Apaçık ortadadır ki, Allah Resülü (sav) gençleri cinsel ahlak konusunda eğitirken, cinsel ilişkiye girmemeleri için her zaman ihtiyatlı davranmıştır. Bu sorumlulukla başa çıkmanın iç denetim ve dış denetim olmak üzere iki ana yolu bulunmaktadır:

- Gençlere başkasının mahrem alanına girerken izin alma eğitimi.
- Karşı cinslerin aynı ortamda bulunmasının önüne geçilmezdir.

- Oğlanlar ve kızlar yedi yaşına geldiklerinde ayrı yataklarda uyutulmalıdır çünkü uyku sırasında birbirlerinin vücuduna dokunmaları, cinsel arzuları uyabilir.
- Adaba uygun giysiler giymeleri ve birbirlerinin mahrem yerlerini görmemeleri sağlanmalıdır.
- Ebeveynler de evde televizyon programlarını ve interneti kontrol etmeli ve dikkatli olmaları gerekmektedir.
- Benzer şekilde cep telefonlarındaki çevrimiçi sohbetler ve mesajlaşma konusunda da çocuklarına göz kulak olmaları gerekir. Kuşkusuz bunlar çok hassas konulardır ve dikkatle ele alınmalıdır.

Şüphesiz ebeveynler çocuklarının çalışmaları, sporları ve akademik-sosyal faaliyetleriyle ilgilenirlerse onları lüzumsuz faaliyetlerden uzak tutabilirler. Allah Kur'an'da bu konuyla ilgili şöyle buyurmaktadır:

Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle davet et; onlarla en güzel yöntemle tartış. Kuşkusuz senin rabbin, yolundan sapanların kim olduğunu en iyi bilendir; O, doğru yolda bulunanları da çok iyi bilir (Nahl Suresi, 16: 125).

Dış denetim, iç denetimden daha önemlidir. Çocuklar okul, kolej ve üniversite için evlerinden ayrıldıklarında, ebeveynlerinin gözetiminden kurtulduklarını hissederler. Maalesef günümüzde Müslüman ülkelerdeki eğitim kurumlarının ortamı, öğrencilerin İslami bir karakter geliştirmesi için elverişli değildir. Bu nedenle ebeveynler, çocuklarının okuluna veya üniversitelerine gittiklerinde, onların faaliyetlerini kontrol etmeleri önemlidir. Buna ek olarak; sosyal medya, sinema, erkek ve kız çocuklara sıkı kıyafet kuralları, gevşek veya küçük kıyafetlerle resimler gösteren panolar, oteller, kafeteryalar, nargile kafeler, kulüpler gibi gençlerin cinselleştirilmesini teşvik etmekten sorumlu bazı ajanlar vardır. Tüm bu yerler, cinsiyetlerin serbestçe iç içe geçmesi veya bir arada bulunması için potansiyel bir kaynaktır.

On Dört ila On Altı Yaş

Hormonlar ve cinsel duyguların dorukta olduğu ve ergenlerin biyolojik üremeye hazır oldukları bu dönem çok kritiktir. Bu nedenle Peygamberimiz (sav), gençlere evlenmelerini tavsiye etmiştir. Abdullah anlatıyor: “Biz gençken ve hiçbir servetimiz yokken Peygamberimizle (sav) birlikteydik. Allah’ın Resulü (sav) bize “Ey gençler! Aranızdan kim evlenebilirse evlensin çünkü bu ona bakışını ve hayâsını korumasına (örneğin, özel kısımlarının yasa dışı cinsel ilişkiye girmesini engellemesine vs.) yardım eder ve evlenemeyen kimse ise oruç tutmalıdır çünkü oruç cinsel gücünü azaltır.”^{354,355,356} demiştir. Dinin, genç yetişkinlerin aile yaşamına yönelik tutumlarını ve gençleri evlenmeye teşvik eden yapısının, erken evliliklerde kilit bir rol oynamaya devam ettiğini gösteren kanıtlar vardır.^{15,16}

Cinsel ilişki insanlarda bir şekilde tatmin ve doyum gerektiren güçlü bir itici güçtür. İslam insanlarda cinsel dürtülerin önemini kabul eder ve evlilik sayesinde tatmini kolaylaştırır. Hz. Aişe (ra), Resulullah’ın (sav): “Evlilik, sünnetimin bir parçasıdır ve benim sünnetimi yapmayan, benden değildir. Evlenin, çünkü sizin çokluğunuzla diğer ümmetlerin önünde övüneceğim. Olanağa sahip olanın evlenmesine izin verin eğer imkânı yoksa oruç tutsun çünkü oruç bu arzusunu azaltacaktır.”³⁵⁷ demiştir. Dahası İslam bekârlığı yasaklamıştır. Sa’d bin Hişam’dan Müminlerin Annesi Hz. Aişe’ye geldiği rivayet edilmiş ve “Size bekârlık hakkında soru sormak istiyorum, bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?” demiştir. O da: “Böyle yapma, güçlü ve yüce Allah’ın “Ve senden önce peygamberler gönderdik ve onlara eşler ve soylar yarattık “dediğini duymadın mı? Öyleyse bekâr olmayın.”³⁵⁸ demiştir.

Evlilik; ruhsal, fiziksel, duygusal ve psikolojik arkadaşlık sağlar. Bu arkadaşlık sevgi, şefkat, karşılıklı güven, teselli ve yardım (se-kine) sağlar ve bunları sürdürür. Bir aile yetiştirmek için manevi ve yasal bir temel oluşturur, evlilik birliğinden doğan çocuklar meşru hale gelir ve karşılıklı miras hakları tesis edilir. Bu nedenle Allah, Kur’an’da şöyle buyurmaktadır:

Andolsun senden önce de peygamberler göndermiş, onlara da eş ve çocuklar vermiştik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber mucize getiremez. Süreli her şeyin bir kaydı vardır. (Rad Suresi (13:38)

Ulema, evliliğin amacını; üreme, cinsel ihtiyacın karşılanması, sağlıklı rahatlama ve rahat bir yuvaya sahip olma olarak görmüştür. Ayrıca evlilik kurumunun sosyo-ekonomik önemi de vardır. Tüm bu yönler, bu yaştaki gençlerle tartışılmalıdır. Bununla birlikte gençlere, İslam'ın onları eşlerinden zevk almaya teşvik ettiği halde yaşamın diğer bazı hedeflerinin de ele alınması gerektiği hatırlatılmalıdır. Bunlar çocukların meşru kazanç yollarıyla yetiştirilmesinin yanı sıra İslam'ın öğretilerinin Müslümanlara ve gayrimüslimlere yayılmasını içerir.

Aile Hayatının Temelleri

Kur'andaki birçok surenin (örneğin Nisa, Ahzab, Nur ve diğerleri) İslam'da aile hayatının temel taşlarını oluşturan çeşitli kuralları içerdiği bilinmektedir. Açıkçası aile kurumu, erkeğin bir kadınla evlenmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Kur'an, aile kurumunu sağlam bir temele oturtmak için zinayı yasaklayan ve doğası gereği yakın bir ilişki içinde yaşamaya bağlı olan kadın ve erkeklerin birbirleriyle evlenmelerini yasaklayan emirler içermektedir (Örneğin anne ve oğul, baba ve kız vb.)

Kadın ve erkeklerin gereksiz yere birbirlerine bakmaları yasaklanmıştır. Dahası bir kadının; vücudunu, kıyafetlerini, süslerini, sesini ve parfümünü sergilemesi ve ayrıca erkeklerin kadınların mahrem yerlerine ve bedenlerine dokunması yasaklanmıştır. Dahası İslam, iffet kavramını; erkekler ve kadınlar için çıplaklığı örtmeyi içeren giyim ve kuşam ile ilgili emirler ve günün belirli saatlerinde birinin evine veya odasına girmeme üzerinden açıklamaktadır. İslam mahrem ve mahrem olmayanlar arasında bir ayırım yapmıştır ve sadece mahrem erkek ile olabilecek ilişkinin özgürlük ve yakınlığının sınırlarını açıkça ortaya koymuştur.

Nur Suresi, Ahzab Suresi ve diğer surelerdeki bu emirlere bakıldığında, çoğunun ana odağının mahremiyet ve bakış olduğu gö-

rülmektedir. Bunları daha da derinlemesine dşndgmzde, harama girmenin görme, dokunma ve dinleme duyuları tarafından başlatldğını görürüz. Ebu Hureyre'ye göre (ra) Peygamberimiz (sav): "Zinanın insanın içine düşeceği kısmı Allah yazmıştır. Bundan kaçış olmayacak. Gzn zinası (şehvetli) bakıştır, kullakların zinası dinlemedir (şehvetli şarkıları veya konuşmaları), dilin zinası (şehvetli) konuşmadır, elin zinası (şehvetli) kavrama, ayakların zinası yürümedir (zinayı yapmayı planladığı yere), kalp zlem duyar ve arzular ve mahrem organlar hepsini onaylar veya onaylamaz."³⁵⁹ demiştir.

Örtünme ve Adabı

İslam mahrem ve mahrem olmayanlar arasında bir ayırım yapmıştır. Mahrem  kategoriye ayrılmıştır:

- Mahrem: Anne, oğul, kız, kız kardeş, erkek kardeş, teyze, amca, yeğen gibi mahremleri içerir. (Nisa Suresi, 23).
- Sıhriyet: Evlilik sonucu kurulan ve üvey anne, bir oğlun karısı, kayınvalide ve bir eşin üvey kızını içerir.
- Rada: Ortak bir emziren anneye (emzirilen kardeşler) sahip olduğu için yasaklanmıştır, örneğin emziren anne, emziren kız ve kız kardeş vb. (Nisa Suresi, 23).

Mahrem konusunda Nur Suresi'nde (24: 30-31) iman eden erkek ve kadınlardan "mahrem yerlerini korumaları" istendi ayeti ile kast edilenlerden biri de cinsel organların ıplaklığıdır. Ulema, her iki cinsiyetin çıplaklığını dört kategoriye ayırmışlardır:

- Bir erkeğin, başka bir adamla çıplaklığı.
- Bir kadının, başka bir kadınlı çıplaklığı.
- Bir kadınlı, bir erkeğin çıplaklığı.
- Bir erkekle, bir kadının çıplaklığı.

Bir erkek için örtünme, vücudun göbek deliğinden dizine kadar olan kısmıdır ve vücudun o kısmının karısı dışında kimsenin önünde kasıtlı olarak açılmasına izin verilmez. Peygamberimiz

(sav), Müslümanları yalnızken bile çıplak olmamaya yönlendirmiştir. Erkeğin aksine kadının giyim adabı, eller ve yüz hariç tüm vücudu kapsamaktadır. Bu nedenle kocasından başka kimsenin önünde ağabeyi ve babasının önünde bile açılmamalıdır. Kadınların vücudun dış hatlarını veya cildini gösterebilecek ince veya dar bir elbise giymelerine de izin verilmez. İzin verilen tek yer, ev işleriyle uğraşırken mutlak bir gereklilik olarak vücudunun yalnızca bu kadarını yakın akrabalarının (örneğin, erkek ve babanın) önünde açmasıdır:

- Müstakbel eşe bakmak: Evlenmeden önce bir kadına bakmak sadece caiz değil, aynı zamanda Şeriat tarafından emredilmiştir. Enes bin Malik'ten şöyle rivayet edilmiştir: “Mugire bin Şube bir kadınla evlenmek istedi. Peygamber ona şöyle dedi: “Git ve ona bak, çünkü bu durum seninle onun arasında sevgi bağı kurma konusunda yardımcıdır.” O da bunu yaptı ve onunla evlendi ve onunla ne kadar iyi anlaştığını söyledi.”³⁶⁰
- Kadına bakma adabı: Bir kocanın karısının vücudunun herhangi bir bölümünü görmesi caizdir. Bununla birlikte onunla cinsel ilişkiye girerken biraz örtünmesi daha iyidir.
- Ergenlik çağındaki erkek çocuklara bakmak (15 yaşın altındaki erkekler): Yüzlerinde sakal olmayan erkekler güzel görünebilir. Hal böyle olunca onları görmek kadınlarda olduğu gibi erkeklerde de şehvetli duygular uyandırabilir ve bu nedenle onlarla arkadaşlık etmek yasaktır.
- Çıplak çocukları görmek: 4 yaşına kadar olan çocuklar için kıyafet kuralı yoktur. Bununla birlikte elbiselerini giymeleri konusunda teşvik edilebilirler.
- Bakmanın bazı istisnaları: Bir erkeğin mahrem olmayan kadınları görmesi caiz olmasa da (kötü niyetleri olmasa bile ve kadın çok güzel olmasa bile), Şeriatın başka birisinin bir kadını görme kısıtlamasından muaf tutulduğu istisnai durumlar da vardır. Bu durumların bir özeti aşağıdaki gibidir:

Erkeğin, bir kadın veya kadının, bir erkek tarafından tedavi edilmesi bunlardan biridir. Hasta bir kadının örtüsünün açılması gerektiğinde (tıbbi tedavi için) nitelikli bir kadın Müslüman doktor tercih edilmelidir. Eğer böyle bir doktor yoksa sırasıyla Müslüman olmayan kadın doktor, bir erkek Müslüman doktor ve son olarak bir erkek gayrimüslim doktor tercih edilmelidir. Kadın bir doktor tarafından tedavi edilmesi yeterli ise uzman olsa bile erkek doktora gitmemelidir. Uzmanı ihtiyaç duyulursa, kadın bir uzmana gitmelidir ancak böyle bir durum da yoksa, kadın hasta bir erkek uzmana tedavi olabilir. Kadın uzman, sorunu tedavi edecek nitelikte değilse ve durum yüksek vasıflı, kalifiye bir erkek uzmanın katılımını gerektiriyorsa, o zaman buna izin verilebilir. Kadın doktordan daha yetenekli ve daha tecrübeli bir erkek uzman olsa da kadın hasta, bu ekstra tecrübe ve beceriye ihtiyaç olmadıkça yine de ona gitmemelidir. Aynı şekilde, tedaviyi yapabilecek bir erkek varsa, bir kadın tarafından tedavi edilmemelidir.³⁶¹

Zorunluluk hallerinde, normalde yasak olan şeylere izin verilir. Ulema da bunu kabul etmiştir. Bir erkek doktorun İslami kanunların (Şeriat) belirlediği sınırlar dâhilinde gerektiğinde bir kadının hastalık bölgesine bakması caizdir. Benzer şekilde bir erkek doktor, hasta bir adamın avret yerine (göbek ile diz arasında kalan) bakabilir. Bununla birlikte şikâyetin bulunduğu yere yalnızca gerektiği kadar (fazla değil) bakmalıdır. Bu hükümler erkek doktorlarda olduğu gibi kadın doktorlar için de geçerlidir. Bu hüküm ikisi arasında bir çatışma olduğu durumlarda, avreti örtme ilkesinden can kurtarma ilkesine öncelik verilmesi fikrine dayanmaktadır.³⁶²

Kaynakça

- Akhtar, S. Mobin. Sex Education for Muslims - Guidance for Men, Women, Single or Married. Karachi: Psychiatrists Hospital Karachi, 2005.
- An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i 3216, The Book of Marriage*. In-book reference: Book 26, Hadith 21. English translation: Vol. 4, Book 26, Hadith 3218.
- Aulwan, Abdullah Nasih. *Tarbiat-ul-Itfal fil-Islam* 3rd edition. Syria: Dar Al Salam Printers and Publishers, 1981.
- Bukhari and Muslim. *Riyad as-Salihin, The Book of the Prohibited Actions*. Sunnah.com reference: Book 18, Hadith 112. Arabic/English book reference: Book 18, Hadith 1622.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari 5066, Book of Wedlock, Marriage (Nikaah)*. In-book reference: Book 67, Hadith 4. USC-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith.
- Department of Health & Human Services, State Government of Victoria, Australia. *Talking to primary school children about sex*, 2018. Accessed 24 Dec, 2018, <https://www.betterhealth.vic.gov.au/health/healthyliving/talking-to-primary-school-children-about-sex>.
- Future of Sexuality Education Initiative. *National Sexuality Education Standards: Core Content and Skills, K-12*, 2012. Accessed 24 Dec, 2018, <http://www.futureofsexeducation.org/documents/josh-fose-standards-web.pdf>.
- Gov.UK. "The national curriculum." Accessed 24 Dec, 2018, <https://www.gov.uk/national-curriculum/other-compulsory-subjects>.
- Guttmacher Institute. "Sex and HIV education," 2018. Accessed 24, Dec, 2018 <https://www.guttmacher.org/state-policy/explore/sex-and-hiv-education>.
- Health Canada. "Teaching sexual health, parents & teachers: Be proactive. Be prepared," 2008. Accessed 24 Dec, 2018, <https://teachingsexualhealth.ca/parents/information-by-age/>.
- Huberman, Barbara. "Growth and development, ages nine to 12-What parents need to know," Advocates for Youth, 2016. Accessed 24 Dec, 2018, <https://advocatesforyouth.org/resources/health-information/parents-15zi>
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah, The Chapters on Marriage*. English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1865. Arabic reference: Book 9, Hadith 193.
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah, The Chapters on Marriage*. English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1846. Arabic reference: Book 9, Hadith 1919.
- Malik. *Muwatta Malik*. USC-MSA web (English) reference: Book 20, Hadith 98, Arabic reference: Book 20, Hadith 800.

Scott Maggie, Carolyn S. Marsh, and Jessica Fields. "Sex education in the United States," 2017. Accessed 24, Dec, 2018, <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199791231/obo-780199791231-0114.xml> LAST

Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid. Cited in Islam Q&A. "Guidelines on the issue of: Looking for the purposes of medical treatment," Fatwa 5693, 1999. Accessed 24 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/5693/guidelines-on-the-issue-of-looking-for-the-purposes-of-medical-treatment>.

The Family Planning Association. *Sex and relationships education*, Factsheet, 2011. London: The Family Planning Association.

Müslüman Âlimlerin Cinsellik Eğitime Bakışları

Giriş

Bu bölüm tanınmış Müslüman âlimlerin cinsellik eğitimine dair düşüncelerini içermektedir. Görüşleri alınanlar, bir İslami eğitim uzmanı da dâhil olmak üzere işlerinde uzman, bir üniversitenin rektör yardımcısı sekreteri, Hac-Umre ve Diyanet İşleri Bakanı, cinsellik eğitimi üzerine kitapları olan iki psikiyatrist ve yazar, yerel bir gazetenin genel yayın yönetmeni, bir dekan ve seçkin bir İngiliz edebiyatı bilgini, İslami İlimler ve Arap Dili profesörü, bir Arap dili bilgini ve bir tercüman, İslami İlimler Bölümü öğretim üyesi ve başkanı, UNDP'nin bir proje yöneticisi, ve bir üniversitede Gazetecilik Bölümü'nde bir profesör ve başkan olmak üzere on üç Müslüman âlimden oluşmaktadır. Çalışma nitel yöntemler kullanılarak yürütülmüş ve katılımcılarla bireysel görüşmeler yapılmıştır ve bunlar kayıt altına alınmıştır. Tüm katılımcılar (N = 13), çalışmanın amacı hakkında bilgilendirilmiş ve herkes sözlü onam alınmıştır. Anonimlik ve gizlilik hükümleri sağlanmış ve toplanan veriler, daha sonra analiz edilerek yazıya çevrilmiştir. Görüşme için aşağıdaki sorulardan oluşan bir kontrol listesi kullanılmıştır:

- Kur'anda ve hadislerde insanoğlunun en önemli yönlerinden biri olan cinsiyet ve cinsellik hakkında bir rehberlik var mı? Eğer öyleyse lütfen önemli konulardan bazılarını belirtiniz.

- İslam'ın uzun tarihinde bir cinsellik eğitimi sistemi var mıydı? Eğer öyleyse çalışma şekli neydi?
- El-Alemgiriyye'nin yanı sıra Kuduri ve Hidayat gibi fıkıh kitaplarında, cinsellik eğitimi konusunda rehberlik yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu kitaplarda bu konuyla ilgili en dikkat çekici noktalar nelerdir?
- Okullarda/kolejlerde öğrencilerimize aynı şey öğretilcekse nasıl uygulanmalıdır?
- Bununla ilgili başka kitaplar varsa lütfen isimlerini belirtiniz.
- Günümüzde elektronik ve basılı medya çok fazla müstehcenlik barındırmaktadır. Bunu kontrol etmek için gençliğimize ne tür bir eğitim verilmeli ve yöntemi ne olmalıdır?
- Yukarıdaki cevaplarımız ışığında, lütfen aşağıdakilerle ilgili öneri(leri) belirtin:
  - (a) İlk kademe öğrencileri.
  - (b) Ortaokul öğrencileri.
  - (c) Yüksek ortaöğretim ve lisans öğrencileri.
  - (d) Lütfen erkekler ve kızlar için farklı konuları belirtin.
- Çocuklara cinsellik eğitimi verilmesinde ebeveynlerin, öğretmenlerin ve dini liderlerin rolü ne olmalıdır?
- Lütfen Müslümanların karşı karşıya olduğu cinsiyet ve cinsellik sorunlarının en önemli yönlerinden bazılarını belirtiniz. Ayrıca bunlar için bazı iyileştirici önlemleri belirtin.

Bulgular, tüm katılımcıların farklı yaşlardaki çocuklar, yetişkinler ve hatta yaşlılar için cinsellik eğitiminin gerekliliği ve önemi konusunda hemfikir olduğunu göstermiştir. Katılımcıların tümü, Müslümanların dini liderlerden konu hakkında yeterli bilgi alamadığını düşünmektedir. Tüm katılımcıların söylemlerinde öne çıkan ortak bir diğer nokta ise, gençlerin güvenilir kaynaklardan cinsel ilişki ve cinsellik hakkında bilgi aldıklarında veya internette ve pornografik sitelerde bu tür bilgiler aradıklarında hemfikir olmalarıdır.

Katılımcıların Cinsellik Eğitiminin Farklı Yönlerine İlişkin Görüşleri

Bu bölümde belirlenen sorulara göre katılımcıların cevaplarını sunacağız. Yanıtların özeti aşağıda verilmiştir.

Kur'an'da ve hadislerde insanoğlunun en önemli yönlerinden biri olan cinsiyet ve cinsellik hakkında bir rehberlik var mı? Eğer öyleyse lütfen önemli konulardan bazılarını belirtiniz.

Kur'an ve hadis, fıkıh kaynakları, insan hayatının en önemli yönü olan cinsellik hakkında bol miktarda rehberlik sağlamaktadır. Âdem ve Havva'nın yaratılışından başlayarak, insanoğlunun yapılması üreme yani erkeğin kadınla birleşmesi ile başlamıştır. Ancak buna evlilik kurumu (nikâh) kapsamında izin verilmiştir. Ayrıca Kur'an, belirli mahrem ilişkiler ve inanmayanlar dışında evliliğin caiz olduğuna ilişkin açık emirler vermiştir. Benzer şekilde Kur'an ve hadis de evlilik hayatı, eşlerin hak ve yükümlülükleri, birbirlerine, çocuklara, yaşlılara, akrabalara ve genel olarak insanlığa karşı nezaket konusunda bizi bilgilendirmektedir. Eşler arasındaki en özel konulardan bazılarına dair rehberlik de Şeriat tarafından sağlanmıştır. Annenin rahmindeki fetüsünün gelişimi ile ilgili ayrıntılar da verilmiştir. Benzer şekilde Kur'an da zınayı çok açık bir şekilde yasaklamıştır ve bu bağlamda Müslümanların sosyal ve aile yaşamı hakkında ayrıntılı emirler vermiştir. Kur'an'ın temizlik (küçük ve büyük) hakkındaki talimatlarına uygun olarak, hadislerde yer alan ve âlimler tarafından ayrıntılı olarak anlatılan temizlenme yöntemleri için sayısız İslami reçete, Müslümanlar için gerçek bir rehberlik kaynağıdır.

İslam'ın uzun tarihinde bir cinsellik eğitimi sistemi var mıydı? Eğer öyleyse çalışma şekli neydi?

Hemen hemen tüm katılımcılar, Müslümanlık tarihinde resmi bir özel cinsellik eğitimi sisteminin bulunmadığını doğrulamışlardır. Bunun genellikle müslüman topluluklarda bulunan hayâ (tevazu) nedeniyle olduğu da ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte her Müslümanın günlük yaşamında bilmesi gereken haram veya helalle ilgili birçok konu vardır. Bu nedenle bu durum, Kur'an,

hadis ve fıkıh kaynaklarında ele alınmıştır. İslam'ın ilk günlerinde sahabeler (hem erkek hem de kadın), bu tür soruların tümüne cevap veren Peygamberimizden (sav) rehberlik almakta asla tereddüt etmemişlerdir. Tüm katılımcılar, o dönemde cinsellik eğitimi olarak ayrı bir gündem olmamasına rağmen, tüm bu tür bilgilerin fıkıh literatüründe, Kitabu't Taharet (Arınma Kitabı), Kitab-un-Nikâh (Evlilik Kitabı) ve Kitabu't Talak (Boşanma Kitabı) hatta Kitabu's-Salah (dualar), oruç ve hac gibi kaynaklarda ele alındığını belirtmiştir. Bütün bu bilgiler, medresede öğrencilere İslam'ın doğuşundan beri aktarılmaktadır. Bununla birlikte bu tür İslami eğitimi vermenin amacının, içeriğinin, metodolojisinin ve tarzının cinsellik eğitimine olan Batılı yaklaşımlardan ayrı kutuplar olduğu ileri sürülmüştür. İslam'da vurgu, bir Müslümanın Kur'an ve hadiste emredildiği gibi namaz ve diğer tüm dini yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlamak olmuştur.

Bir diğer önemli özellik ise bu bilgileri medreselerde talebelerine aktaran hocaların bunu ahlak ve edep çerçevesinde yapmalarıdır. Çok basit ve dindar bir hayat yaşayan ve sınıfta öğrettikleri şeylere göre hareket eden hocalar, tabeleleri için olumlu rol modeller olmuştur. Benzer şekilde geçmişte ebeveynler de günlük yaşamlarında bu tür kuralları uygulamışlardır. Dahası toplumun geneli çok elverişliydi ve gençlerin öğretileri öğrenmesine ve bunlara göre hareket etmesine yardımcı olmuştur. Böyle bir ortamda toplumunda var olan kurallara karşı çıkmak çok ender görülen bir durumdu. Ancak bazı şahıslar bazı haramlara müsamaha göstermişler ve bunlara hukuk (ceza) uygulanmıştır. Yaklaşık son 1200 yıldır normlar dindarlığa ve Tanrı bilincine dayanıyordu ve bu durum asgari düzeyde cinsel sapma olaylarının meydana gelmesinin önemli bir nedenidir.

el Âlemgiriyye'nin yanı sıra Kuduri ve el Hidâye gibi fıkıh kitaplarında cinsellik eğitimi konusunda rehberlik bulunduğu anlaşılmaktadır.

(a) Bu kitaplarda en dikkat çekici noktalar nelerdir?

Bu sorulara yanıt olarak genelde son on dört yüzyıl boyunca fukahanın; temizlik, nikâh, aile hayatındaki sorumluluklar ve

benzeri pek çok konuda sayısız fıkıh hükmü oluşturdukları iddia edilmiştir. Ancak cinsellik eğitimi ayrı bir konu olarak öğretilmemiştir. Örneğin Avrupa ülkelerinde bile müfredata yeni eklenen bir konu olarak cinsellik eğitimi, İsveç'te 1950'de başlamıştır. Oradan 20. yüzyılda Avrupada hüküm süren dini, sosyo-politik ve ekonomik koşullar nedeniyle uzmanlaşmış bir konu olarak gelişmiştir. Gayri resmi cinsellik eğitiminin temeli 14 asır önce Kur'an tarafından atılmıştır. İslam'ın ilk günlerinde Peygamber Efendimiz (sav)'in sahabeleri günlük hayatlarında karşılaştıkları çeşitli problemleri Peygamberimize (sav) sormaktan çekinmemişlerdir. İslam'ı kucaklamanın bir sonucu olarak bu insanların hayatlarında bir başkalaşım meydana gelmiş ve ilgili tüm İslami öğretilerin farkına varmışlardır.

Peygamberimiz (sav), yalın ve dindar bir hayat sürmesiyle olumlu bir rol model olmuştur. Hz. Peygamberin (sav) ölümünden sonra halifeler ve aralarında kadın sahabeler de dâhil olmak üzere birçok sahabe, ümmete rehberlik etmiştir. Fukahanın altın zinciri bugüne kadar devam eden Tabiin, Tebe-i Tabiin, Mufassirin ve Muhaddissin şeklinde devam etmiştir. Müslüman dünyasının farklı yerlerinde âlimler kürtaj, boşanmış veya dul kadınlar tarafından vibratör kullanımı, oral seks gibi Müslümanların karşılaştığı çeşitli güncel konularda rehberlik etmektedirler.

(b) Okullarda/kolejlerde öğrencilerimize aynı şey öğretilcekse, nasıl uygulanmalıdır?

İslami eğitim veren okullarda, fıkıh üzerine farklı kitaplara dayalı olarak binlerce öğrenci eğitim görmektedir. Pakistan'da tüm medreseler (mezheplerden bağımsız olarak), Vefak-ul-Medari adlı kendi kurulları tarafından onaylanan eğitim müfredatını takip ediyor. Öğrenciler farklı sınıflara alınıp farklı dini konular (Kur'an, hadis, fıkıh, Arapça gramer, edebiyat vb.) öğretilmektedir. Ayrıca öğrenciler devlet eğitim kurumlarında izlenen müfredata göre sertifika/diploma/derece için hazırlanmaktadır. Aşağıdaki bölümde cinsellik eğitimiyle ilgili konulardan/kitaplardan (belirli bir konu olarak değil Kur'an, hadis ve özellikle fıkıh ile ilgili olarak) kısaca bahsedilmektedir. Bu medreselerde kız

ve erkek öğrenciler için ayrı sınıflar vardır. Erkekler ilkokuldan (5. sınıf) sonra buraya kabul edilmektedir. Bununla birlikte kızlar, ortaokul diplomalarını almaya hak kazandıktan sonra kabul edilmekte ve lise eğitimi, mezuniyet ve yüksek lisans derecesi verilmektedir. Ayrıca bu medreselerin farklı eğitim diploma/derece programları için kendi terminolojilerini oluşturdukları da belirtilebilir. Hem erkekler hem de kızlar için eğitim faaliyetlerinin kısa bir açıklaması sunulmaktadır.

İslami medreselerde farklı yıllarda okuyan öğrencilerin de Kur'an ve diğer konuları Vefak-ul-Medari'nin önerdiği şekilde çalıştıkları söylenebilir. Burada bu öğrencilere okutulan detaylı müfredatı vermemiz mümkün değildir ancak devlet okullarında öğrenciler için öngörülen konular (örneğin matematik, Urduca, sosyal bilimler gibi) da öğretilmektedir. Biz sadece cinsiyet ve cinsellik konusuyla biraz ilgili olan konulardan/kitaplardan bahsediyoruz. Tablo 11.1, erkek çocuklara yönelik eğitim programlarını ve kaynakları göstermektedir.

Tablo 11.1 Erkekler İçin Eğitim Programı ve Kaynaklar

Eğitim Programı	Eğitim kaynakları
Mutavast (Alt orta sınıf): Üç yıllık bir program	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci yıl (6. sınıf): Talim-ul İslam bölüm 3 ve 4. • İkinci yıl (7. sınıf): Siyer • Üçüncü yıl (8. sınıf): Bahishti Zevar (ünlü bilginler Mevlana Eşref Ali Tehanevi'nin fıkıh hükümlerinin bir derlemesi).
Thanaveya Amma (Orta öğretim)	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci yıl: Devlet okullarının 9. ve 10. sınıfları için İslamiyet kitabı • İkinci yıl: Arapça gramer ve kompozisyon • Üçüncü yıl: Kuduri Kamil (cinsiyetin bazı yönleriyle ilgili konular hakkında bilgi içeren bir Fıkıh kitabı)
Thanaveya Khasa (Lise): İki yıllık program	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci yıl: Fıkıh kitabı Kenz'ü'd Dekaiik, fıkıh ilkeleri ve bazı Kur'an ve hadis surelerinin tercümesi • İkinci yıl: Fıkıh kitabı -Vakia Akharian. Her iki yılda da öğrenciler, fıkıha cinsellik de dâhil olmak üzere (nikâh ve boşanma, vb.) hayatın her alanında etkileri olan Hukuk Prensipleri gibi diğer konuları da öğretiyorlar.
Aalia (BA): İki yıllık program	<ul style="list-style-type: none"> • İlk yıl: el Hidâye ilk cilt; cinsel ilişki eğitimini içeren konularla ilgili fıkıh üzerine bir kitap. Ayrıca tefsir, içtihat, hadis ve diğer konularda dersler alırlar. • İkinci yıl: yukarıda belirtildiği gibi diğer konular
Aalmia (MA): İki yıllık program	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci yıl: Hidayâ (Son bölümde temizlik ve cinsellikle ilgili diğer konularda fıkıh kararları vardır). Ayrıca aile hayatı, evlilik, boşanma ve benzeri konularda farklı konuları olan birçok tefsir ve hadis kitabını inceleyin. • İkinci yıl: Öğrencilere, Sahih Buhari, Sahih Müslim, Ebu Davud Sünen-i, İmam Malik ve İmam Muhammed ve Tirmizi gibi pek çok hadis kitabı hakkında kapsamlı çalışmalar yapılmaktadır. Tüm bu hadis kitaplarının insan cinselliğini ilgilendiren evlilik ve aile hayatı başta olmak üzere insan hayatının hemen hemen tüm yönleri ve diğer ilgili konularda kapsamlı bölümlere sahip olduğunu belirtmeye gerek yoktur.

2011 yılında Vefak'ul Medari Müfredat Komitesi, kızlar için altı yıllık bir kursu onaylamıştır. Devlet okullarından ortaokul sınavını geçen öğrenciler Aalmia (MA) derecesi veren kursa kabul edilmektedir. Farklı yıllarda kendilerine okutulan kitapların kısa bir özeti aşağıda verilmiştir. Fıkıh ile ilgili kitapların yanı sıra onlara; tefsir, hadisler, gramer, tecvit, içtihat ilkeleri, miras hukuku, Arap edebiyatı ve çocuk yetiştirmenin İslami ilkeleri de öğretilmektedir. Tablo 11.2 kızlar için eğitim programları ve kaynakları göstermektedir.

Tablo 11.2 Kızlar İçin Eğitim Programı ve Kaynaklar

Eğitim Program	Eğitim kaynakları
Thanaveya Khasa (Yüksek Ortaokul Sertifikası)	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci yıl: Bahishti Zevar cilt 2, 3 ve 4. Tefsir ve Kur'an Tefsirine ek olarak, yukarıda belirtilen diğer konular • İkinci yıl: Hac ve Nikâh gibi ilgili bölümleri içeren Kuduri'nin kısa versiyonu. Benzer şekilde çeşitli Kur'an Surelerinin tercümesi ve tefsiri ve cinsel eğitimle biraz ilgili olan diğer kitaplar
Aalia (BA): İki yıllık bir programdan oluşur	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci Yıl: Önceki dersten Kuduri'nin kalan kısmı devam etmiştir. Ayrıca tefsir, hadis, miras ve Arap edebiyatı da öğretilir. • İkinci Yıl: el Hidâye Birinci Cilt. Diğer konular arasında tefsir, hadis ve diğer birçok ilgili konu bulunmaktadır.
Aalmia (MA): İki yıllık bir programdan oluşur	<ul style="list-style-type: none"> • Birinci yıl: el Hidâye'nin iki cildi. Öğrenciler ayrıca aile hayatıyla ilgili birçok konuyu içeren, Nisa Suresi, Ahzab Suresi, Nur Suresi, Şuara Suresi, Talak ve Tahrim Surelerinden oluşan Tefsir-i-Celaleyn'in birinci cildi hakkında dersler alırlar. Evlilik, yetim yetiştirme, başörtüsü, sosyal ve aile yaşamı, boşanma gibi konularda ayrıca öğrencilere hadis (Tahavi'nin Temizlik ve Salat kitabı) ve İmam Malik hakkında nikâh ve Akika bölümlerinden oluşan kitaplar da okutulmaktadır. • İkinci yıl: Öğrencilere, insan hayatının tüm yönleriyle ilgili yüzlerce konuyu ele alan altı ünlü hadis kitabının (Kütüb-i Sitte) kapsamlı öğretileri verilir.

(c) Bununla ilgili başka kitaplar varsa, lütfen başlıklarını belirtiniz.

En meşhur fıkıh kitaplarından bazılarında (örneğin Kudûri, el Hidâye ve Fetva-i-Alamgiri) konuların içerikleri söz konusu olduğunda bu kitapların bilgili yazarlarının yanı sıra diğerleri cinsiyet ve cinsellikle ilgili her yönüyle ilgili tartışmalarında göz ardı edilmiş bir konu bırakmadılar. Bu kitaplarda ele alınan konulardan bazıları Tablo 11.3'te sunulmuştur.

Tablo 11.3 Kitapların Konuları ve İçeriği

Konular	İçindekiler
Temizlik: Necaset türleri (temiz olmayanlar örneğin kan, kedi, kusmuk, idrar ve dışkı maddesi; meni ve şarap vb.).	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm bu tür kirlerden kurtulmanın yolları. • Farklı su türleri ve temizlik için kullanımları. • Abdest ve nasıl yapılacağı gibi ilgili hususlar. • Gusül, bununla ilgili yöntemler ve cesedin gusülü. • Teyemmüm • Adet • Nifas • İstihaza ve farklı yöntemleri • Ergenlik: Erkek ve kadınlarda ergenlik yaşı; özellikleri, farklı uygulamalar, ergenlik çağına geldiklerinde kadın ve erkek tarafından izlenecek.
Nikâh	<ul style="list-style-type: none"> • Mehir Tarzı. • Eşlerin hakları ve yükümlülükleri. • Hamilelik ve ilgili sorunlar. • Çocuk yetiştirme. • Boşanma, boşanma diyeti, tahkim • Zina: Zina ve onun tanımı, cezası ve cezayı zorunlu kılan farklı koşullar. • Eşcinsellik, mastürbasyon, fuhuş vb. gibi cinsel sapkınlıklar.

Bunlar ve daha pek çok konu o kadar ince ince işleniyor ki, her şart için verilen bu kadar detaylı tartışmaları, bu tür hükümlerin arkasındaki hikmet ve mantık hayal dahi edilememektedir. Aynı şekilde gusül hakkında daha birçok detay da anlatılmıştır. Böyle bir detayın verilmesi, farz olan bir fiilin emredildiği şekilde yapılmaması, guslün hükümsüz kılınması sebebiyledir. Ayrıca sünnete giren bazı detaylar yapılmadığı takdirde gusül geçersiz hale gelmektedir. Bu nedenle burada tüm ayrıntılara girmenin ne mümkün ne de gerekli olmadığı söylenmelidir. Bununla birlikte bu durum, Müslüman ülkelerde ve diğer yerlerde bu konuyla ilgilenen okuyucular için keşfedilmesi gereken büyüleyici bir konudur.

Okullarda ve kolejlerde cinsellik eğitimi verilmesi söz konusu olduğunda, müfredat yaşa ve gelişime uygun olmalıdır. Müfredatın geliştirilmesi kesinlikle İslami ahlak anlayışı ile uyumlu olmalı ve Kur'an ayetlerini ve hadisleri içermelidir. Bu bağlamda, Nurü'l İzah ve geçmişte yazılmış diğer bazı öncülere başvurulmalıdır. Pakistan'ın önde gelen âlimlerinden Müftü Kifayt Ullah'ın yak-

laşık 50 yıl önce, Talim-ül İslam adlı 5. sınıftan, 10. sınıfa kadar olan çocuklara okutulan eserini kaleme almıştır. Bu kitap; temizlik, namaz, oruç, akrabalar arası ilişkiler gibi konuların çoğunu ele almıştır.

Katılımcılardan biri, gençlere İslami çerçevede bir cinsellik eğitimi verilmesi gereğini vurgulamıştır. Cinsel ilişkinin, kendisinin bir varlık olmadığına dikkat çekmiş, daha ziyade aile kurumu göz önünde bulundurularak İslam'ın ahlaki ve hayâ sistemi içinde ele alınması gerektiğini öne sürmüştür. Bu nedenle farklı eğitim seviyelerindeki eğitim müfredatında; ailenin önemi, eşlerin, ebeveynlerin, çocukların ve diğer akrabaların hak ve yükümlülüklerinin vurgulanmasına acil bir ihtiyaç vardır. Okullarda ve kolejlerde bu konuyu öğretilirken ulusal düzeyde bir fikir birliğinin geliştirilmesi önemlidir. Benzer şekilde ebeveynlerin rızası da istenmelidir. Farklı Müslüman ülkelerden farklı düşünce okullarından din bilginlerini bu konuya dâhil etmek daha iyi olacaktır. Bu amaca ulaşmak için ümmet düzeyinde ciddi çabalar gereklidir ve bu olmadan böyle bir programın başarıya ulaşması olası değildir. Unutulmaması gereken bir diğer önemli nokta da konu hakkında sadece kendilerinin eğitilmesi ve bilgili olması değil, öğrettiklerini uygulayan hocaların yetiştirilmesidir. Bu tür hocaların İslam medresesindeki örneği daha önce vurgulanmıştır. Çocukların (ve hatta yetişkinlerin) benimsemek için bir rol modele ihtiyaç duyduğu açıktır. Kur'an, Saff Suresi'nde (61: 2-3) bu altın prensibe çok açık bir şekilde işaret etmiştir.

Günümüzde elektronik ve basılı medya çok fazla müstehcenlik barındırmaktadır. Bunu kontrol etmek için gençliğimize ne tür bir eğitim verilmeli ve yöntemi ne olmalıdır?

Ankete katılanların çoğu televizyon, internet ve diğer yazılı medyadaki çıplaklık ve şehvet dolu programlardan duydukları endişeyi dile getirmiştir. Bu programların ahlaki yoksunluk içinde olduğu iddia edilmiştir. Sonuç olarak gençler, kötü uygulamaların kurbanı olmakta ve onlara göre hareket etmek için daha fazla fırsat aramaya çalışmaktadırlar. İnternet ve akıllı telefonlar, bu tür uygulamaların erkek ve kadın gençler arasında yayılmasını daha

da kolaylaştırmıştır. Bu durum hemen hemen tüm Müslüman ülkelerde pek çok sosyo-dinsel sorun yaratmıştır ve acilen harekete geçilmesi gerekmektedir. Ebeveynler bu eğilimleri kontrol etmeli ve çocuklarının televizyonda, tabletlerde veya cep telefonlarında ne izlediklerini bilmelidir. Tüm bu tür uygunsuz programların sonuçları ergenlere ve yetişkinlere açıklanmalıdır. Böyle bir durum, aile dokusunun bozulmasına, uygun bir eğitim alamayan evlenmemiş annelerin ve çocuklarının içler acısı durumuna yol açmaktadır. Ayrıca birçok ülkede gençlerin sağlığına zarar veren CYBH vakaları, özellikle de HIV/AIDS koruyucu sağlık eğitimi mesajlarının bir parçası olmalıdır.

Yukarıdaki cevaplarınız ışığında, lütfen aşağıdakilerle ilgili öneri (ler) i belirtin:

- (a) İlkokul seviyesindeki öğrenciler***
- (b) Ortaokul öğrencileri***
- (c) Yüksek ortaöğretim ve lisans öğrencileri***
- (d) Lütfen kız ve erkek çocuklar için farklı konuları belirtin.***

Bu soruya yanıt olarak tüm katılımcılar çocuklukta cinsellik eğitiminin, ebeveynlerin birincil sorumluluğu olması gerektiği konusunda hemfikirlerdir. Bu aşamada çocuklara temel hijyen eğitimi verilmelidir. Örneğin, idrara çıktıktan sonra ve yemeklerden önce ellerin yıkanması gibi. Ayrıca uygun şekilde giyinme alışkanlığı da kazandırılmalıdır. Ayrıca; cinsel organlar, işlevleri ve evlilikle ilgili yönleri, evlilik hayatı, eşlerin hakları ve yükümlülükleri, aile hayatı gibi konularda temel bilgilerin verilmesi gerekliliğini vurgulamışlardır. Bu bilgi ortaöğretime kadar olan çocuklara genellikle o yaşta ergenliğe erişmiş olmaları nedeniyle verilmelidir. Ancak erkeklere bu bilgiler babaları veya erkek öğretmenleri tarafından verilebilirken kızlara bu bilgiler anneleri, kadın fen bilimleri öğretmenleri veya kadın doktorlar tarafından verilmelidir. Bazı tartışma konuları Tablo 11. 4'te sunulmuştur.

Tablo 11.4 Erken Cinsellik Eğitimi Konuları

ERKEKLER	KIZLAR
Ergenlik ve ilgili yönleri.	Ergenlik ve ilgili yönleri.
Evlilik ve aile hayatı.	Adet
Temizlik ve rüyada cinsel ilişki, mastürbasyon, cinsel ilişki için detaylar	Evlilik İlişki
Eşcinsellik, zina CYBH özellikle HIV/AIDS	Aile hayatı
Yüksek genç hamilelik oranı	Gebelik
Modern dünyada boşanma oranı	Çocuk yetiştirme
Boşanma ve Kur'an-ı Kerim'in ve şeriatın buyurduğu boşanma şekli	Adet ve nifasdan sonra gusül CYBH özellikle HIV/AIDS
Aile hayatı, ilişki hakları eşlerin birbirleri-ne karşı yükümlülükleri.	Yüksek genç hamilelik oranı Modern dünyada boşanma oranı Boşanma ve Kur'an-ı Kerim'in ve Şeriat'ın buyurduğu boşanma davası, İlişki hakları çocukların ve diğer aile üyelerinin sağlığı hakkında temel bilgiler Dengeli beslenme

Tüm katılımcılar, tüm bu bilgilerin tamamen İslami öğretiler çerçevesinde erkek ve kız çocuklarına aktarılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda sadece bu konuyla ilgili konularda değil Peygamber Efendimiz (sav) eşleri ve diğer sahabeler gibi farklı yönleriyle özgün kaynakların sunulmasına ihtiyaç vardır (Erkekler ve kadınlar). Tarih, aile hayatı ve genel konularla ilgili diğer bazı kaynaklar da verilebilir.

Çocuklara cinsellik eğitimi verilmesinde ebeveynlerin, öğretmenlerin ve dini liderlerin rolü ne olmalıdır?

Tüm katılımcılar, ebeveynlerin çocuklara cinsellik eğitimi vermede en önemli rol model olduğu konusunda hemfikirdir. Bununla birlikte aynı öneme sahip öğretmenler, gençlere ve yetişkinlere; cinselliğin farklı yönleri, özellikle de aile hayatı, evlilik, cinsel sapmalar ve Müslüman topluluklarda yaygın olan her türden şiddet hakkında rehberlik etmelidir. Dini liderler haram yollarla geçimini sağlamanın yasak olduğunu ve aynı zamanda sade ve dindar bir yaşam sürmenin önemini vurgulamakla da yükümlüdürler örneğin haram tatmin, kaçakçılık ve aldatma vb.

Lütfen Müslüman ümmetinin karşılaştığı cinsiyet ve cinsellik sorunlarının en önemli yönlerinden bazılarını belirtiniz. Ayrıca bunlar için bazı iyileştirici önlemleri belirtiniz.

Bu soruya yanıt olarak katılımcılardan biri, televizyon, internet ve özellikle cep telefonlarının yaygın kullanımının yarattığı sorunların korkunç bir resmini çizmiştir. Bu durumun bir süre daha devam etmesine izin verilirse, bakire bir kız bulmak zor olacaktır. Yanlış yaşam standartları ve mali sıkıntı birçok genç kıızı iş aramaya ve erkeklerle birlikte çalışmaya zorlamıştır. Bu durumda, bu kadınların büyük bir kısmı cinsel ilişkiye girmekte ve bu da boşanma vakalarının artmasına ve aile dokusunun parçalanmasına neden olmaktadır. Batıdaki aile kurumunun parçalanması yaklaşık 100 yıl sürmüştür ancak bu durum son on yılda birçok Müslüman ülkede de gerçekleşmiştir.

Dikkat çektiği bir diğer üzücü yön ise yetişkinlik yaşamlarının başlarında “en ciddi sorunu” “cinsel ilişkiye girmek” olan kızlardan telefon almasıdır. Evlilikleri yakın olan bu kişiler, söz konusu sorunlarının kocaları tarafından bilinmesini istemedikleri için bir çözüm aramaktadırlar. Bazı kızların ikinci en önemli sorunu, hamile kalmaları ve bundan nasıl kurtulabileceklerini öğrenmek istemeleridir. Bu durum; hükümetin, politikacıların, dini liderlerin, aydınların, gazete editörlerinin, yazarların, öğretmenlerin, eğitimcilerin ve her şeyden önce ebeveynlerin hemen dikkatini çekecek kadar şok edicidir. Doğru düşünen vatandaşlar Müslüman ailelerin evlerine giren müstehcenlik ve çıplaklık tsunamisi üzerinde kafa yormalıdır.

Başka bir entelektüel ise dijital medyanın çıplaklık ve müstehcenliğin yayılmasındaki kötü etkileriyle mücadele etmek amacıyla, küresel düzeyde Müslüman ülkeler arasında farkındalık yaratmanın zorunlu olduğunu gözlemlemiştir. Ebeveynlerin çocuklarının iyiliği için cinsel sağlık eğitiminin önemi konusunda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu amaca ulaşmak için cinselliğin farklı yönleri üzerine kaleme alınmış kaynakların farklı dillerde yayınlanmasına ve tüm bilgi kaynaklarını kullanarak, kitleler arasında farkındalık yaratılmasını içeren büyük bir projenin acilen başlatılmasına ihtiyaç vardır.

Bir başka entelektüel, Müslüman toplumundaki bu cinsel anarşiyi, “medeniyetler çatışmasının” bir parçası olarak nitelendirmiştir. Ancak bu durum artık en şiddetli noktasına ulaşmıştır. Ne yazık ki Müslüman din adamları, Allah’ın armağan ettiği bu içgüdünün önemi hakkında gençlerle net bir şekilde konuşamıyor. Tabu olarak düşünülen, insan hayatının bu en önemli ve can alıcı yönünün doğruları ve yanlışları hakkında görüş bildirememekteler. Bu durum, geçen yüzyılda yayınlanan milyonlarca kitap arasında Müslüman âlimlerin bu konuyu ele alan tek bir kitabının bile neredeyse bulunmadığı gerçeğiyle doğrulanmaktadır. Kur’an, hadis ve fıkıh kaynakları bu tür bir bilgi hazinesini içerse de imamlar bu bilgiyi İslam’ı öğretmek ve yaymak için tam anlamıyla kullanmamışlardır. Bu nedenle Müslüman âlimlerin ergenlerin cinselliklerini Kur’an ve Hadislerin rehberliği ışığında görmelerine yardım etmeleri zorunlu görünmektedir. Cinselliği İslami öğretilerin damarlarına sokan gençler bunun için bir sorumluluk duygusu hissedebilirler.

Sonuç

İslam âlimlerinin cinsellik eğitimine yönelik algılarına ilişkin az sayıda çalışma olduğu için bu pilot çalışma son derece değerlidir. Bu çalışmanın daha geniş bir İslam âlimi ve akademisyen örneklemini ile ve Müslüman ülkelerden oluşan bir örnekleme yapıldığını görmek ilginç olacaktır. Çalışmanın toplumun kültürel dokusunun Müslüman dünyasının ve diasporanın başka bir bölümünden farklı olabileceği Pakistan Cumhuriyeti’nde yapıldığına dikkat edilmelidir. Müslüman topluluklar, geniş bir kültürel çeşitliliğe sahip heterojen bir gruptur. Bulgular, ulemanın cinsellik eğitimine yönelik algısının yansımaları olarak yorumlanmamalıdır. Bu sınırlamalara rağmen bu bulgular İslami bir bakış açısıyla cinsel sağlık eğitimi üzerine gelecekteki araştırmalar için gündem oluşturabilir.

Genç Yetişkinler İçin İslami Cinsellik Eğitimi

Erkekler ve kızlar ergenlik çağına geldiklerinde sırasıyla rüyada cinsel ilişkiyi tecrübe etmeye ve adet görmeye başlarlar, böylece yeni yükümlülükler ve sorumluluklarla genç yetişkinliğe ulaşırlar. Artık temizlik ve arınma (fiziksel ve psikolojik olarak) ile ilgili tüm yükümlülükleri yerine getirmek zorundadırlar. Müslüman ebeveynlerin ve eğitimcilerin cinsellik eğitimi ve öğretiminin ömür boyu devam edecek bir süreç olduğunu ve hayatın doğal akışı sırasında uygulanması gerektiği gerçeğini tam olarak anlamaları çok önemlidir. Açıkçası bu durum çocuklarla on yaşından önce konuşulmamalıdır. Benzer şekilde erkek ve kız çocuklarına ebeveynleri tarafından cinsellik eğitimi verilmelidir. Bu bölümde cinsellik eğitiminin diğer yönlerine özellikle de evlilik ve çocukların yetiştirilmesiyle ilgili konulara odaklanacağız.

Çocuk Yetiştirmeye İlişkin İslami Kurallar

Çocuklar, Yüce Allah'ın ebeveynlere en güzel armağanıdır. Eşleri birbirine yakın tutmak için sağlamlaştırıcı bir güçtür, böylece manevi bir ilişkinin son derece sağlamlaşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda, Umi Kalthum³⁶³ (UNESCO tarafından onaylanmıştır) tarafından yazılan *Training of Children in the Light of Islam* ve A'isha (Hamdan) Utz'un *Nurturing Eeman in Children* adlı kitabı okumaya değer birkaç kitaptır. ^{364,364}. Umi Kalthum'un yayınının en dikkat çekici noktalarından bazıları aşağıda ele alınmıştır.

Hız Muhammed (sav) çocukları “Cennet çiçekleri” olarak tanımlamıştır. Bu sadece onların inceliklerini ve hassasiyetlerini göstermekle kalmaz aynı zamanda ebeveynlerin de yapabilecekleri en üst düzeyde özen göstermesi gerektiği anlamına gelmektedir. Hız Peygamber (sav), çocuklara uygun bakımın önemini vurgulayarak, ebeveynleri iyi bir terbiye verme konusunda teşvik etmiştir. Ayrıca “Bir çocuğa yedi yaşına geldiğinde namaz kılmasını emredin, on yaşına geldiğinde onu terbiye edin ve yatakta ayırın.”³⁶⁵ demiştir. Ebu Abbas Abdullah b. Abbas (ra): “Bir gün Peygamberin (sav) terkinde idim. (Bana) dedi: Evlâd sana birkaç kelime öğreteyim: Allah’ı (emir ve yasaklarını) gözet ki Allah da seni korusun. Allah’ı gözet ki onu karşında bulasın. Bir şey istediğinde Allah’tan iste. Yardım istediğinde Allah’tan yardım dile. Şunu iyi bil ki ümmetin tamamı sana fayda vermek için toplansalar Allah’ın yazdığından başka bir şeyle fayda veremezler. Yine eğer sana zarar vermek için toplansalar, Allah’ın sana yazdığı zarardan başka bir şeyle zarar veremezler. Kalemli kaldırılmış (işleri bitmiş), sahifeli kurumuştur (yazılar tamamlanmıştır.)”³⁶⁶ demiştir. Tirmizî’den başka bir rivayet şöyledir: “Allah’ı gözet ki onu önünde bulasın. Geniş zamanında Allah’a kendini tanıtır ki darlık zamanında O da seni tanısin. Şunu iyi bil ki, takdirde başına gelmeyecek şey sana isabet etmez. Takdirde başına gelecek olan da sende hata etmez (sana ulaşır). İyi bil ki yardım ve zafer sabır ile rahatlık meşakkatle beraberdir. Her zorluğun yanında kolaylık vardır.”³⁶⁷

Ebeveynlerin sağlığı, özellikle çocuğun sağlığı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olması açısından çok önemlidir. Uzmanlar özellikle hamileliğin erken dönemlerinde annenin rahmindeki bir çocuğun sağlığı için işlerin büyük ölçüde ters gidebileceğini belirtmişlerdir.³⁶⁸ Bu bağlamda aşağıdaki öneriler tavsiye edilmiştir. Anne ev işlerini yaparken Kur’an okumaya devam etmeli ve stresten kaçınmalıdır. Pek çok bağımsız ileriye dönük çalışma, bir anne hamileyken stresli, endişeli veya depresifse, çocuğunun; duygusal sorunlar, DEHB (Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu), davranış bozukluğu ve bozulmuş bilişsel gelişim dâhil olmak üzere bir dizi sorun açısından yüksek risk altında olduğunu göstermiştir.^{369,370,371} Değişen beyin yapısı ve fonksiyonunun,

doğum öncesi stres ile ilişkili olduğu da bildirilmiştir.⁸⁹ Anne ve çocuğun sağlığı için dengeli beslenmenin önemi de vurgulanmaktadır. Yürümek, gebeliğin üçüncü ayından yedinci veya sekizinci ayına kadar gereklidir. Müslüman ülkelerdeki kadınlar arasında sigara pek yaygın olmasa da bazı varlıklı kadınlar ve kırsal kesimdekiler sigaraya alışabilir. Tütün içmek, doğmamış çocukta fiziksel anormalliklerin ve sağlığın bozulmasının başlıca nedenidir. Aşağıdaki durumlarda annenin sigara içmesi ile önemli pozitif ilişkiler bulunmuştur; kardiyovasküler/kalp kusurları, kas-iskelet sistemi kusurları, uzuv küçülme kusurları, eksik/fazladan parmak, yumru ayak, yüz kusurlar, göz kusurları, orofasiyal yarıklar gastrointestinal kusurlar, anal atrezi, fıtıklar ve inmemiş testisler.^{372,373}

Bir çocuğun doğumundan sonrasıyla ilgili Şeyh el-Muneccid:

“Âlimler, sünnete uygun bir davranış olarak, yeni doğan bebeğin sağ kulağına ezan okunması gerektiğini, böylece bu dünyada ilk duyduğu şeyin mübarek bir etkiye sahip olan tevhidin sözleri olacağını belirtmişlerdir. Çocuğun sol kulağına kamet okumakla ilgili olarak ise bunun gerekli olduğunu kanıtlayacak hiçbir şey yoktur (Şeyh Al-Arnaut).¹¹ demiştir. Ailesi, çocuğun damağına yumuşatılmış bir hurma sürerek gerçek anlamda sünnete uygun davranmalıdır.”³⁷⁴

Emzirme İslam’da iki yıllık bir süre için teşvik edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü ise ilk altı ay boyunca yalnızca anne sütüyle beslenmeyi şiddetle tavsiye etmektedir. Emzirme sadece sağlık için gerekli değildir aynı zamanda önemli bir İslami uygulamadır (Bakara Suresi, 2: 233). Çocuk iki yıl emzirilmelidir. İslam onu bir katma değer ve özel bir bağ olarak görür. Öyle ki gerçek anne dışında bir bebeği emziren kadınlar, İslam hukukunda özel bir statü kazanır. Buna “sütanne” denir ve bu nedenle böyle bir kadına “sütanesi” denir. Evlilikle ilgili bazı hükümlerde anneliğin doğal statüsü verilmiştir. Böyle bir kadının gerçek çocukları emzirilen bebeğin “süt kardeşleri” olarak kabul edilir ve bu nedenle hiçbirleriyle evlenemez. Bunun başka bir anlamı daha var: Boşanma durumunda gerçek anne çocuğu emzirirken emzirme masraflarından baba sorumludur (Bakara2: 233; Ahkâf 46: 15).

Âlimler emzirmenin bir kısmının zorunlu olduğundan, emzirmenin başlangıcında üretilen ve tıbbi açıdan çocuğun bağışıklık sistemini inşa etmede büyük fayda sağladığı bilinen sarı madde (kolostrum) olduğunu belirtmişlerdir. Şüphesiz Allah'ın emirlerini yerine getirmede büyük bir hikmet vardır.³⁷⁵

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, annelerin sağlığı açısından da faydalarını göstermiştir. Emziren kadınların aşağıdaki durumları geliştirme olasılığının önemli ölçüde daha düşük olduğu bulunmuştur: Göğüs ve yumurtalık kanseri, osteoporoz (kemiklerin incilmesi) ve menopoza sonrası kalça kırıkları, kardiyovasküler hastalık için menopoza sonrası risk faktörleri üzerindeki etki, tip 2 diyabet geliştirme riskin, olumsuz ruh hallerine (doğum sonrası depresyon) ve strese karşı koruma, hamilelikte mama ile beslenen kadınlardan daha hızlı alınan kilo kaybı. Emzirme aynı zamanda dolaşımı da destekler (rahmin bir pelvik organ olarak hamile öncesi boyutuna geri döndüğü süreç).³⁷⁶

Çocuğa iyi bir isim verilmelidir, ilham verici bir isim seçmek her çocuğun hayatında önemlidir çünkü ismin anlamını yaşayabilirler. Hz. Peygamber (sav), “Erkeklerin ve kadınların, gençlerin ve yetişkinlerin isimlerini değiştirmiştir. Hatta bazı eşlerinin bile. Bunu iyilik için yapmıştır. Bunları (isimleri); saldırgan, moral bozucu, adaletsiz, kişiye fazla övgüde bulunduğu dolayla yapmıştır.”³⁷⁷ Peygamber (sav), Zeynep binti Cahş ile evlendiğinde adı Barrah'dı. Ebu Hureyre: “Zeyneb'in asıl adı Barrah'dı, ama Müslümanlıkla müşerref olunca Peygamber (sav), ismini Zeyneb olarak değiştirdi.”³⁷⁸

Bir bebeğin doğumundan sonraki yedinci günde ailelerin yaptığı bir diğer uygulama da Allah'a şükretmenin bir yolu olarak bir veya iki koyun kesip, aileye ve muhtaçlara dağıtılmasıdır.³⁷⁹ Kız bebeğe bir koyun, erkek bebeğe iki koyun kesmek bir sünnettir. Resulullah (sav): “Bir çocuk, akikası sayesinde günahlardan arınmış olur. Yedinci gün onun adına kurban kesilmeli, isim verilmeli ve başı kazıtılmalıdır.”³⁸⁰ demiştir. Yeni doğanın saçlarının doğumdan bir hafta sonra tıraş edilmesi bir sünnettir. Daha sonra hayır kurumuna saç ağırlığı kadar altın veya gümüş verilmesi tavsiye edilir. Bunun saçı gerçekten tartarak yapılması gerekmez

eğer bunu yapmak çok zorsa ağırlığı tahmin etmek ve bu miktar-
daki altın veya gümüşün fiyatına eşdeğer kâğıt para vermek de
yeterlidir.³⁸¹

Hijyene yardımcı olduğu düşünül-
düğü için erkek bebekler sün-
net edilir. Sünnetsizlik durumunda, sünnet derisinin altında bir
miktar idrar kalacağından, kıyafetleri kirletip abdesti bozacağı-
ndan korkulmaktadır.³⁸² Aileye, bölgeye ve ülkeye bağlı olduğu için
sünnet olmada sabit bir zaman yoktur. Bazı Müslümanlar do-
ğumdan sonraki yedinci gün gibi erken bir zamanda sünnet edil-
mektedir. Kadın sünneti (klitoris sünnet derisinin çıkarılması)
sadece kadınlar için tavsiye edilir, erkekler için olduğu gibi (İbn
Kudama) zorunlu değildir.³⁸³ Dhama ve Sheikhè (2008)³⁸⁴ göre,
bu en az invazif prosedürdür ve doğru bir şekilde sünnet olarak
adlandırılabilir tek yöntemdir. Klitoris çıkarılması olarak bi-
linen kadın sünneti Avustralya ve Yeni Zelanda da dâhil olmak
üzere Avrupa, Kuzey Amerika ve Güney yarımkürede birçok ül-
kede yasa dışı hale getirilmiş bir prosedürdür.

Eğer biz pozitif rol modellerin öneminden bahsetmezsek, tüm bu
tavsiyeler tamamen boşa çıkacaktır. Allah Resulü (sav) bizim için
en iyi baba-çocuk ilişkisini, kızı Fatıma her geldiğinde ayağa kalkan, onu seven ve ona yer gösteren Hz. Pey-
gamberin (sav) hayatında görebiliriz. Bu sevgi, merhamet ve mu-
habbet kız çocuğuna sahip olmanın aşağılandığı bir çağda Hz.
Peygamber tarafında sergilenmiştir. Bu davranışları ile Peygam-
berimiz (sav), ümmetine çocuklarını özellikle de kız çocuklarını
sevmeleri gerektiğini göstermektedir ve bu ideal bir ebeveynin en
temel özelliğidir. Bu rehberlik asla son bulmayacaktır.

Hz. Peygamber (sav) çocuklar için at ve deve binme, yüzme ve
çadır kazığı sökmeye aktiviteleri yapardı. Hz. Ali (ra), çocukların
böyle yetiştirilmesinden sorumlu tutulmuştu. Hz. Peygamber
(sav) şahsen egzersize ve çocuklarla oynamaya ilgi gösterirdi.
Onları sıraya dizip, ona dokunmalarını isterdi. Çocuklar hızla
koşarak yanına gelir ve bazen göğsüne düşerdi. Hz. Peygamber
(sav) onları öpüp, cesaretlendirmek için bazı ödüller verirdi. Gü-
nümüz babaları çocuklara ne kadar zaman, ilgi ve şefkat verdi-
ğini düşünmelidir. Müslüman anne babaların ise çocukları için

vakti yoktur. Hz. Peygamber (sav), gelecek nesilleri hazırlıyor ve Müslüman bir babanın, ümmetin gelecek umudu olan çocuklarına kayıtsız kalmaması için pratik bir örnek veriyordu. Muhtemelen İslam tarihinin ilk dönemlerinde asi bir çocuğun tek bir örneğini bile bulamamamızın nedeni buydu. Ya'la bin Murrah'ın onlara şunları söylediği Sa'd bin Ebu Raşid'den rivayet edilmiştir: "Peygamberimizle (sav) birlikte davet edildikleri bir yemeğe gitmişlerdi ve Hüseyin orada sokakta oynuyordu. Hz. Peygamber (sav) halkın önüne gelerek ellerini uzattı ve çocuk oraya buraya koşmaya başladı. Hz. Peygamber (sav) onu yakalayınca kadar güldürdü, sonra bir elini çenesinin altına, diğerini başının üstüne koyup öptü ve şöyle dedi: "Hüseyin benim bir parçam ve ben de onun bir parçasıyım. Allah, Hüseyin'i sevenleri sevsin. Hüseyin esbaptan biridir."³⁸⁵

Çocukları temiz ve düzenli tutmak da bir annenin en önemli görevlerinden biridir. Peygamber Efendimizin (sav) kızları, çocuklarını yıkadıktan ve temiz giysiler giydirip temiz kokular sürdükten sonra gönderirdi.

Ahlaki Eğitim

Ebeveynler ve yaşlılar, günümüzde genel olarak çocukların isyankâr davranışlarından şikâyet etmekte ve onları suçlamaktadır. Peygamberimizin (sav) çocukların düzgün yetiştirilmesini ve karakter geliştirmesini teşvik ettiği yukarıdaki uygulamalar ışığında, günümüz anne babalarına ve büyüklerine, çocuklarına ne kadar zaman ayırdıklarını ve özen gösterdiklerini sorabiliriz. Çocukların uygun bakım ve sevgiyi görmediği durumlarda, isyankâr hale gelmeleri ve olumsuz davranışlar göstermeleri hiçbir şekilde şaşırtıcı olmamaktadır. Çocuklarımızın ahlaki eğitimi için Peygamberimizin (sav) rehberliğine bakalım.

3 ve 4 yaşlarında bir çocuk, Arap alfabesini öğrenmesi için Kaid'e'yi öğrenmeye başlamalıdır. Daha önce de belirtildiği gibi bu ilk okuma kitabı yardımıyla bir çocuk, Arapça kelimeleri ve nihayetinde Kur'an'ı öğrenmeye başlar çünkü bu kitaptaki tüm örnekler Kur'an-ı Kerim'den alınmıştır. Bir çocuğun hayatında 7

ve 8 yaş çok önemlidir. Bu dönemde çok meraklıdırlar ve sabırla cevaplanabilecek birçok soru sormak isterler. Hiçbir durumda küçümsenmemelidirler. Aksi takdirde cesaretleri kırılır ve gelecekte isyankâr olma ihtimalleri artar. Hz. Peygamberimiz (sav) anne-babaya, çocuğa Kelime-i Tevhidi öğretmeleri ve günde beş vakit namaz kılmaları emrini vermiştir. Bu yaşta bir çocuk, Kur'an öğrenimini bitirmelidir. On yaşına geldiğinde dini anlayabilmeli ve böylece tarih, siyer (Hz. Peygamberin biyografisi) ve İslam'ın diğer büyük şahsiyetleri hakkında kitaplar okumaya teşvik edilmelidirler.

10 yaşını doldurduktan sonra kız ve erkek çocuklardan kendi yataklarında uyumaları istenmelidir. Bu İslam öğretileri, her iki cinsiyetten gençlerin ebeveynleriyle uyumalarının kötü etkilerini kanıtlayan son araştırmalarla doğrulanmıştır. Albert Ellis şunları bildirmiştir:

“Psikoterapi vakalarından birinde, karısı yirmi yıldır cinsel anlamda soğuk olan bir koca, 16 yaşındaki kızının önünde oturarak egzersiz yapmıştır. Başka bir durumda ise kocasının mesleği evden uzakta olan bir kadın, 14 yaşındaki oğlunu babası ne zaman uzakta olsa yanında yatırmış. Davranışlarının çocukları üzerindeki olası cinsel etkisine işaret ettiğimde ebeveynler dehşete düşmüştür. Araştırmalar, her iki çocuğun da cinsel olarak uyarıldıklarını ve ebeveynlerinin bilinçsiz cinsel davranışlarının bir sonucu olarak uyarılmaları nedeniyle kendilerini suçlu hissettiklerini ortaya çıkardığımda daha da dehşete düştüler.”³⁸⁶

Annelerin oğlu ya da kızıyla ensest ilişkiye girdiği ve bunun sonucunda bu çocukların kendi evlilik hayatlarında olgun birer eş olamadıkları pek çok vaka vardır.

Küçük bir çocuk, babasının Kur'an'ı ya da diğer güzel kitapları okuduğunu gördüğünde, onun peşinden gider ve eğer bu durum kabul görürse gelecekte de aynısını yapacağı zaten belirtilmiştir. Yetişkin olduklarında bu bir alışkanlık haline gelebilir. Bu aynı zamanda çocukları ev işleriyle meşgul etmek için de uygun bir zamandır. Baba tarımla ilgileniyorsa çocuğun da onu izlemesi için teşvik edilerek, çiçek ve sebze tohumlarını dikmeleri istene-

bilir ve birkaç gün sonra fidanların topraktan çıktığı gösterilebilir. Bu sadece büyüleyici bir olay olmayacak aynı zamanda baba tarafından anlatıldığında üreme sürecini anlamaları için bir fırsat olacaktır.

Çocukları cesaretlendirmek için derslerde, oyunlarda veya okulda bir konuşma yaparak başarıları, hediyeler verilerek takdir edilmelidir. Bu şekilde gelecekte mükemmele ulaşmak için çok çalışacaklardır. Numan bin Bişir El-Ensari, Reveha'nın kızı, annesinin babasından servetinin bir kısmını oğluna vermesini istediğini anlatmıştır. Bir yıl beklemiş ama sonra ona vermeye karar vermiştir.

“Resulullah'ın şahitliğini isterim” demiştir. O da: “Ey Allah'ın Resülü bu çocuğun annesi Revahah'ın kızı, ona bir armağan vermem için ısrar etti. Resulullah (sav): “Ey Beşir bundan başka çocuğun var mı?” demiştir o da “Evet” dedi. Resulullah (sav): “Hepsine bu oğlunuza verdiğiniz gibi bir armağan mı verdiniz?” diye sormuş o da “Hayır” demiştir. Resul-i Ekrem, “O halde benden şahit olmamı isteme çünkü haksızlığa şahitlik etmeyeceğim”³⁸⁷

12 ve 15 yaşları boyunca çocuklar, akran baskısına eğilimlidir. Bu yaşta duygular yerleşmezler ve temiz ve basit yürekli oldukları için kötü arkadaşlıktan etkilenebilirler.

Bu sunumları sonuçlandırmadan önce tüm bu önerileri, bir âlimin sözleriyle özetlemek gerekli görünmektedir.

“İslam'da cinsellik eğitimi, insanların doğası ve Yaradan ile ilişkileri hakkındaki İslami dünya görüşüne dayanmaktadır. İslam, insanın Allah'ın yeryüzündeki temsilcisi olarak tam potansiyelinin gerçekleşmesi için hem bedensel hem de manevi unsurların denge ve uyum içinde çalıştığı, bütünleşmiş, birleşik varlıklar olmasını ister. İslam, insanların fiziksel arzularını ne reddeder ne de bastırır, onlara sınırsız özgürlük tanımaz ama onları kontrollü ve disiplinli bir şekilde yönlendirir böylece insanlar, tutku ve arzularını kontrol ederek ahlaki ve manevi duygularını güçlendirebilirler.”³⁸⁸

Kaynakça

- Abu Dawud. *Sunan Abu Dawud 494, Book of Prayer (Kitab Al-Salat)*. Inbook reference: Book 2, Hadith 104. English translation: Book 2, Hadith 494
- An- Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i 3681, The Book of Presents*. In-book reference: Book 31, Hadith 10. English translation: Vol. 4, Book 31, Hadith 3711.
- Best Beginning. *Evidence of the benefits of breastfeeding*. Accessed 24 Dec, 2018, <https://www.bestbeginnings.org.uk/evidence-of-benefits-of-breastfeeding>.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari 6192, Book of Good Manners and Form (Al-Adab)*. In-book reference: Book 78, Hadith 216, USC-MSA web (English) reference: Vol. 8, Book 73, Hadith 212.
- Buss, C., E.P. Davis, L.T. Muftuler, K. Head, and C.A. Sandman. "High pregnancy anxiety during mid-gestation is associated with decreased gray matter density in 6-9-year-old children." *Psychoneuroendocrinology*, 35, no. 1(2010): 141-153.
- Dhami, S, and A. Sheikh. "The family: Predicament and promise," in *Caring for Muslim Patients*, edited by A. Sheikh and A. Gatrad 2nd ed. Oxford: Radcliffe Medical Publishing, 2008.
- Ellis, Albert. *The American Sexual Tragedy*. New York: Groveless Inc., 1962.
- G. Salam. *Children of the Prophet. The Prophet the Father*, 2013. Accessed 25 Dec, 2018, <http://www.gsalam.net/the-prophet-the-father/>.
- Hackshaw, Allan. Charles Rodeck, and Sadie Boniface. "Maternal smoking in pregnancy and birthdefects: A systematic review based on 173 687 malformed cases and 11.7 million controls." *Human Reproduction Update*, 17, no. 5 (2011): 589-604, <https://doi.org/10.1093/humupd/dmr022>
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah, The Book of the Sunnah*. English reference: Vol. 1, Book 1, Hadith 144. Arabic reference: Book 1, Hadith 149.
- Ibn Qudamah. *al-Mughni 1/70*. Accessed 25 Dec, 2018, <http://answers.yahoo.com/question/index?qid=20121104162352AA914YV>.
- Imam Nawawi. *40 Hadith Nawawi 19*. English translation: Hadith 19.
- Mabud, Shaikh Abdul. "An Islamic view of sex education," in Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud, *Sex Education and Religion*. Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998.
- Mennes, M.B. Van den Bergh, L. Lagae., and P. Stiers. "Developmental brain alterations in 17-year-old-boys are related to antenatal maternal anxiety." *Clinical Neurophysiology*, 120, no. 6(2009):1116-1122.
- Ridgway, Roy. *Caring for Your Unborn Child: How to Give Your Baby the Best Possible Start in Life*. Wellingborough: Thorsons Publishers, 1990.

- Shaykh Al-Albani. *Silsilat al-Ahaadeeth al-Da'eefah wa'l-Mawdo'ah*. Cited in Islam Q&A *Islamic actions for welcoming a new baby*, Fatwa 7889, 2009. Accessed 24, Dec 2018, <http://islamqa.com/en/ref/7889/when%20a%20baby%20is%20born>.
- Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid. Cited in Islam Q&A. *The blessing of natural breastfeeding*, Fatwa 13750, 2002. Accessed 24 Dec, 2018, http://msapubli.com/islam-qa/Volume_26/Chapter_3.htm.
- Sheikh, A., and A. Gatrud. Chapter 6: "Birth customs: meaning and significance." In *Caring for Muslim Patients*, ed. A. Sheikh and A. Gatrud. 2nd ed. Oxford: Radcliffe Medical Publishing, 2008.
- Talg, N M., C. Neal, and V. Glover. "Antenatal maternal stress and longterm effects on child neurodevelopment: How and why?" *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48, no. 3-4(2007): 245-261.
- Tirmidhi, 1522, An -Nasa'i, 4220, Abu Dawud, 2838, accessed 25, Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/ref/7889>.
- Ummi-Kalthum. *Training of Children in the Light of Islam (Urdu)*. Islamabad: Dawa Academy, International Islamic University, 2000.
- Utz, A'isha (Hamdan). *Nurturing Eeman in Children*. (Riyadh, International Islamic Publishing House (IIPH), 2011.
- Wehbe-Alamah, H. "Bridging generic and professional care practices for Muslim patients through use of Leininger's culture care modes." *Contemporary Nurse*, 28, no.1-2 (2008): 83-97.

Ümmetin Karşılaştığı Sosyal Zorluklar

Giriş

Batılı oryantalistlerin tanımladıklarının aksine Müslüman topluluklar homojen değildir. Ümmetin bu heterojenliği çok çeşitli; kültürler, kimlikler, kaynaklar ve tarihi gelişmeler sağlamaktadır. Yerli ve göçmen Müslümanları etkileyen; 11 Eylül, İslamofobi, damgalanma, kimlik ve nesiller arası krizler, kültürleşme, mültecilik ve makro saldırılar gibi güncel olaylar ve psiko-sosyal sorunlar söz konusudur.³⁸⁹ Genel olarak Müslümanlar, şu anda refahlarından ve küresel düzendeki yerlerinden ötürü sayısız; sosyal, psikolojik, ekonomik ve manevi zorluklarla karşı karşıyadır. Müslümanlar şiddetli çatışmalar, iç savaşlar ve ekonomik sıkıntılarla (birçok ülkede) birlikte derin bir krizdedir. Ayrıca genç Müslümanlar için İslami değerler ile Batı yönelimli demokratik, laik değerler arasında bariz bir çatışma vardır. Örneğin “Okulda yapılan dansları, madde kullanımı, flört ve evlilik öncesi cinsel ilişki gibi kişinin dini inançlarıyla çelişen faaliyetlere katılmasına yönelik akran baskısı Amerikalı Müslüman gençlerin karşılaştığı önemli bir zorluk olarak görülmektedir.”³⁹⁰

Küresel ölçekte Müslümanlar “itibar yoksunluğu, barınma- eğitim-sağlık eksikliği, eğitim sisteminde engeller, sosyal hareketlilik eksikliği, işsizlik, destek eksikliği, kimlik ve kültürleşme sorunları, dini inançları sürdürmede zorluklar, ayrımcılık, klişeler ve cinsiyet ilişkileriyle mücadele etme gibi pek çok problemle de

karşı karşıya kalmaktadır.”³⁹⁰,³⁹¹ Müslüman ergenlerin ve genel olarak Müslüman toplumun karşılaştığı psiko-sosyal sorunların çoğu, Batı yönelimli değerlerin ve aktivitelerin kültürel etkileşimi ve kimliğiyle ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Eğer Müslüman dünyasının her yerinde, Müslüman toplumların karşılaştığı en önemli psiko-sosyal sorunları tartışmazsak, bu tartışma eksik kalacaktır. Bu bölümde Müslüman topluluklarda boşanma, kılık kıyafet adabı ve aile içi istismar konularını inceleyeceğiz.

Boşanma: Müslümanların Karşılaştığı En Büyük Sorun

Evlilik kurumu, küresel olarak sorundur. Son 30-40 yılda aile kurumu Müslüman dünyasında olduğu gibi Batı ülkelerinde de zayıflamıştır. Müslüman sağlık uzmanları, İslami danışmanlar ve imamlar, Müslüman dünyasındaki evlilik uyumsuzluğu ve boşanmanın artmasıyla ilgili endişelerini dile getirmişlerdir. Kuzey Amerika İslam Cemiyeti başkan yardımcısı ve All Dulles Bölgesi Müslüman Toplum Merkezi imamı ve idari müdürü Muhammed Mecid³⁹² göre boşanma, birçok Müslüman toplumda tabu olmaya devam ederken Amerika’daki Müslüman toplumda yükseliştir. İmam Muhammed Mecid şunları söylemiştir:

*“Yeni kurulan evliliklerde boşanmaların arttığını ve Müslümanların daha fazla boşandığını gördük. Bu durum belirli bir ırk, etnik köken veya sınıf arasında veya sadece dindar veya dindar olmayanlar arasında değildir.”*³⁹³

*Kuzey Teksas İslam Birliği ve Kuzey Amerika Fıkıh Konseyi’nden İmam Ziya Kavakçı, “Boşanmanın Müslüman toplumda yaygın bir sorun olduğunu” ve “Evlilik konusunda ümmetin önemli sorunlar yaşadığını” belirtmiştir.*³⁹⁴

Bu alandaki sınırlı araştırma nedeniyle kaç Müslüman evliliğin boşanmayla sonuçlandığını öğrenmek zordur. Ancak Amerikalı Müslümanlar için boşanma oranının %21 ile %3.3 arasında olduğu tahmin edilmektedir. ^{395,396} İslam ülkelerinde veya Müslümanların nüfusun çok olduğu ülkelerde en düşük boşanma oranları sırasıyla şöyledir: Kazakistan %2.3, Kuveyt %2.2, Mısır %1.9, İran %1.7, Lübnan %1.6, Ürdün %1.6, Türkiye %1.6, Fi-

listin %1,5, Azerbaycan %1.2, Katar % 1.1, Türkmenistan %1.1, Tacikistan % 0.8 ve Özbekistan %0.63.^{397,398} Diğer araştırmalar, boşanma oranının Birleşik Arap Emirlikleri'nde yaklaşık %37, Bahreyn'de %47 ve Kuveyt'te %29'a ulaştığını göstermiştir.11 Suudi Arabistan'da ülke genelinde mahkemelerde görülen boşanma davalarının, günde 149 davaya ulaştığı tahmin edilmektedir.³⁹⁹ Mahkemeler tarafından kaydedilmemiş yüzlerce boşanma olduğu için bu rakam az gibi gözükabilir. Birleşik Krallık'ta, ayrı bir resmî tören olmaksızın (evliliği Birleşik Krallık yasalarına göre yasal hale getirecek olan) sadece nikâhlı dini evliliklerin artışı, boşanma oranındaki artışı körüklemiştir.⁴⁰⁰

Abdullah bin Ömer'den rivayet edildiğine göre Resulullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Allah'ın helâl şeylerden en sevmediği şey boşanmadır."⁴⁰¹ Bu hadise rağmen Müslümanlar arasında boşanma oranı çok yüksektir ve bu yüzden buna neden olan faktörleri gözden geçirmek önemlidir. Dürüstlük ve güven eksikliği, ebeveynlerin çocukların yaşamlarına katkı sağlamaması, eşler arasındaki anlaşmazlıklar, ilişki bilgisi ve iletişim becerilerinin eksikliği, genç yaşta evlenme, yeni şehir kültürü, modern bilgi teknolojisi, kadınların eğitimi ve istihdamı ve aile müdahalesi, Müslüman ümmetinde boşanma davalarının alametifarıkası olmuştur.^{402,403,404} En önemli faktör ise karı kocanın hem aile sistemi hem de farklı yönleri söz konusu olduğunda, İslam'ın öğretilerinden habersiz olmasıdır. İslam'da sağlıklı bir evlilik hayatı, güçlü bir inanç ve bireylerin İslami öğretileri uygulamasıyla başlamaktadır. Dini değerler yerine, kültürel değerlerin uygulanması evlilikte çatışmanın temel nedenidir.

Cinsel eğitim eksikliğinin bir sonucu olarak birçok genç çift, daha önce ele alınan birçok efsane ve yanlış anlamadan da anlaşılacağı üzere evlilik ilişkileriyle ilgili gerçeklerden de habersizdir. Birbirleriyle iletişim kuramama durumu, açıkça evlilikleri dağıtmaktadır. Evlilik öncesi ve sonrası için uygun bir danışmanlık süreci olmaması sebebiyle sorunlar büyümeye devam etmektedir. Bu tarz sorunları azaltmak için ilerleyen sayfalarda evlilik öncesi ve sonrasında yapılan danışmanlık için bazı öneriler ele alınmıştır. Günümüzdeki mali sıkıntılar ve maddi sorunlar, eşler arasındaki

gergin ilişkilerin önemli bir nedenidir. Evlilikte aile müdahalesi ile ilgili sorunlar da vardır. Birçok Müslüman ülkede bulunan (hâlâ genişleyen) günümüz aile sisteminde, kayınvalide ve yeni evlenen kadın arasında bir çekişme başlayabilir. Bu birçok yanlış anlamalara ve çatışmalara neden olmaktadır. Biraz tecrübesiz olan genç çift, böyle bir durumu gözünde canlandıramayabilir. Kayınvalidenin rolü, geniş aile sisteminde çok önemlidir ve bu nedenle evlilik sonrası danışmanlık sırasında her iki eşin ebeveynlerine de bilgi verilmelidir.

Sözde modern laik eğitim sisteminin etkisi altında genç çiftler, hasta ve maddi imkânları kısıtlı olan ebeveynlerine karşı görevlerini ihmal etmeye başlamışlardır. Bu birçok ailedeki gergin ilişkilerin diğer bir yönüdür. Bunlar; boşanmaya yol açan eşler^{15,16,17} ve aile arasındaki evlilik anlaşmazlığından sorumlu birkaç faktörden bazılarıdır. Bütün bu sorunların temelinde, Müslüman toplulukların İslam'dan sapması yatmaktadır. Taraflardan birinin veya her ikisinin evlilik görevlerini yerine getirememesi ve nezaket, anlayış, sevgi ve şefkatle birlikte yaşayamaması bir başarısızlıktır. Eşlerin bu eğilimini frenlemek ve yüksek boşanma oranını durdurmak için genç evli çiftlerin evlilik öncesinde ve evlilik sürecinde danışmanlığa başvurmaları şiddetle tavsiye edilmektedir.

Kılık Kıyafet Adabı

Mevcut modernleşme etkileri nedeniyle kadın ve erkeğin aynı ortamda bulunması sosyal bir kural haline gelmiştir. Bazı genç Müslüman kadınlar, çeşitli nedenlerle başörtüsü takmaktadırlar, Kur'an öğretileri ulusal veya yerel gelenekler bunun en büyük sebepleri arasında yer almaktadır. Bununla birlikte bazı Avrupa ülkelerinde genç kadınlar, tamamen kimliklerinin siyasi bir ifadesi olarak eşarp giymeyi tercih ederken bazıları ise başörtüsünü liseli ya da üniversiteli kız arkadaşları ile sosyal bir bağ olarak kullanmaktadırlar. Müslüman ülkelerdeki eğitimli ve varlıklı sınıftan genç Müslüman kızların bir kısmı, başörtüsü takmaya itiraz ederek İslami kıyafet kurallarını çoktan ihlal etmiştir. Medya, sosyal medya ve internet aracılığıyla Müslüman gençler, Batı kültürünün giyim tarzı hakkında o kadar çok bilgi bombardımanına

tutuluyor ki yaşam tarzları ve davranışları bu durumdan önemli bir ölçüde etkilenmektedir. Bu değişiklikler; giyim tarzlarında, yedikleri yiyeceklerde, sosyalleşme tarzlarında, tercih ettikleri ve katıldıkları eğlencelerde ve kullandıkları sosyal medyada açıkça görülmektedir. Alkol, uyuşturucu ve sigara gibi sarhoş edici herhangi bir şeyin tüketimine ilişkin İslami yasaklara rağmen genç Müslüman erkek ve kadınlar, bu tür faaliyetlere katılmaktadır. Ayrıca genç kadınların nargile içme eğilimi de vardır. Bütün bu sorunları ele almak mümkün değil ama kıyafet adabı konusu çok önemlidir. Bu nedenle evlilik öncesi yapılan danışmanlıkta olduğu kadar evlilik sırasındaki danışmanlıkta da bu konu ayrıntılı olarak ele alınmalıdır.

Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir hadise göre Peygamberimiz (sav) "İman altmıştan fazla kısımdan oluşur ve hayâ (bu terim, bir arada ele alınması gereken çok sayıda kavramı kapsar; bunların arasında kendine saygı, tevazu, utangaçlık, çekingenlik vb. vardır) imanın bir parçasıdır."⁴⁰⁵ demiştir. Kasas Suresi'nde (28: 25) yer alan ayet Şuayb'ın kızlarının Hz. Musa ile görüşmesini ayrıntılı olarak anlatmaktadır. Hayâ, İslam ahlakında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle mahremiyet bireyin temel haklarından biri olarak kabul edilmiştir. Mahremiyet bir erkeğin ve kadının başka birinin izinsiz girme korkusunun olmadığı ve dokunma, öpme, kucaklama gibi cinsel yakınlık ve hatta aralarında cinsel ilişki için bir fırsat olduğu bir yerde birlikte yalnız olmaları anlamına gelmektedir. Bu bakımdan Kur'an'ın emirleri ve Peygamberimizin (sav) sözleri o kadar kapsamlı ve çöktür ki hiç şüphe yok ki:

- Her iki cinsiyetten bireylerin bir arada olması (zorunlu haller dışında) yasaktır.
- Müslüman erkek ve kadınlar bakışlarını haramdan korumalıdır.
- Vücudun tamamen çıplak olmaması gerektiği yukarıda tartışılmıştır.

- Kadınların ince ve içgösterir giysiler giymelerine izin verilmezken, erkek kıyafetleri de mahrem yerlerini ortaya çıkaracak kadar dar olmamalıdır.

Kur'an'da Nur Suresi, Ahzab Suresi ve daha pek çok ayette olduğu gibi Peygamberimizin (sav) farklı hadislerinde de erkek arkadaş/kız arkadaş ilişkisine, flörte, dans edilmesine, kız-erkek karışık parti ve pikniklere izin vermenin asla mümkün olmadığına dair birçok emir vardır.

Ebul A'la Mevdudi'ye göre şeriat; insanın fiziksel, zihinsel ve ahlaki varlığına zararlı olan her şeyin kullanılmasını yasaklamıştır.⁴⁰⁶ Uluslararası Adil Bir Dünya Hareketi başkanı ve Kuala Lumpur'daki Malezya Üniversitesi Medeniyet Diyalogu Merkezi'nde profesör olan Profesör Chandra Muzaffar'a göre:

“Müslümanların yakından tecrübe ettikleri küreselleşmenin kültürel bir boyutu da vardır. Onlar, Batı'dan yayılan ve toplumlarına nüfuz etmeye başlayan özellikle gençlerini etkileyen türden değer ve fikirlerin, yaşam anlayışlarının; en azından müzik ve dans formları, filmler vb. ile bağlantılı daha belirgin yönlerden zararlı olduğunu hissediyorlar. Bunları kendi kültürlerine ve kimliklerine zararlı olarak görmektedirler.”⁴⁰⁷

Çoğunlukla genç eğitimli Müslümanlar Batı'nın demokratik, siyasi ve ekonomik ilkelerinin bazı faydaları olduğuna inansalar da Batı'nın toplumsal normlarını ve değerlerini desteklememektedirler.

Aile İçi Şiddet

Aile içi şiddet, evlerde devam eden zayıflatıcı bir fiziksel ve psikolojik istismar deneyimidir. Müslüman erkeklerin kendi eşlerine, kızlarına ve kız kardeşlerine karşı şiddet uygulayan zalim ve barbarlar olduklarına dair yaygın bir propaganda vardır. Bu yaygın propaganda, her zaman gerçeklere dayanmasa da bunu tamamıyla reddetmek de doğru değildir. Aile içi istismar, bir ilişkide insanlar arasında her türlü; kontrol, zorbalık, tehdit veya

şiddet içeren davranışlardır. Ancak bu sadece fiziksel şiddetle sınırlı değildir- aile içi istismar; duygusal, fiziksel, cinsel, finansal veya psikolojik istismarı da içerir.⁴⁰⁸

Diğer topluluklar gibi Müslüman kadın ve erkeklerin de aile içi istismar mağduru olması muhtemeldir. Bu evlilik ilişkisinde hangi eşin baskın konumda olduğuna bağlıdır. Ailenin onurunu lekeleme korkusu ve aile içi şiddete ilişkin damgalama da dâhil olmak üzere kültürel ve dini sorunlar nedeniyle kadınların hikayelerini paylaşmaları ve istismarlarını bildirmeleri daha zordur.⁴⁰⁹ Bu konuda aşağıdakine benzer görüşler mevcuttur:

“Aile içi istismarcılar, şiddet içeren davranışlarına; maddi zorluklar, çocuklar, aile üyeleri veya meslektaşları ile ilgili sorunlar, kültürel baskılar veya aşağılık kompleksi gibi nedenleri mazeret gösterirler ve bu hayal kırıklığını, eşlerini istismar ederek dışa vururlar. İğrenç eylemlerini haklı çıkarmak için bazen Kur’andaki belirli bir ayetin anlamını çarpıtarak bağlamından uzaklaştırırlar.”³¹⁰

AIKİ'nin (Aile İçi İstismara Karşı İmamlar) kurucularından İmam Abdullah Hasan'a göre aile içi istismar, tüm toplumlarda mevcuttur ve bununla mücadele etmek için herkesin sorumluluk alması gerekmektedir. İslam ve aile içi şiddetle ilgili birçok yanlış anlama mevcuttur. Müslüman olmayan insanlar, İslam'ın kadına yönelik şiddeti tasvip ettiğini düşünmektedirler ancak durum böyle değildir. Müslüman olan bir kimse, tacizden hüküm giydiğinde bu onun dini inancıyla birlikte değerlendirilir ancak İslam ile ilgisi olmayan diğer durumlarda dinden hiç bahsedilmez. Yani medyanın gözünde bu, Müslümanlıkla ilgili bir sorundur ancak gerçek durum bundan farklıdır.⁴¹¹

İslam'ın aile içi şiddete göz yumduğu algısı yanlış yorumlanmıştır çünkü Kur'an ve hadisler, evlilik ilişkilerinin nasıl yürütülmesi gerektiğine dair tamamen farklı bir tablo sunmaktadır. Yüce Allah Kur'an'da şöyle buyurmaktadır:

Kadınları boşadığımızda, onlar da bekleme sürelerini doldurduklarında ya onlarla yeniden evlenip iyilikle tutun ya da iyilikle serbest bırakın. Onları zarar vererek haklarını çiğnemek için nikâh altında tutmayın. (Bakara Suresi, 2/231).

Kur'an'da evlilik huzur, koruma, cesaretlendirme, barış, iyilik, rahatlık, adalet, merhamet ve sevgi aracı olarak temsil edilmektedir (Kur'an: 2: 187 & 229 237; 4: 19 & 25; 9: 71 ve 30: 21). Rol modelimiz olan Hz. Muhammed (sav), 38 yıllık evlilik hayatında hiçbir karısını taciz etmemiş ve ailesine karşı son derece nazik ve şefkatli davranmıştır. Enes b. Malik (ra) şöyle demiştir: "Ailesine Allah Resulü'nden (sav) daha iyi davranan birini görmedim."⁴¹² Hz. Peygamber (sav) mükemmel imanı, eşine iyi davranmakla bir tutmuştur ve bu onun sünnetlerinden biri olarak defalarca kaydedilmiştir. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resulullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Müminlerin en hayırlısı, ahlâkı en güzel olanıdır ve yine en hayırlınız, eşlerine karşı en iyi olanınızdır."⁴¹³ Ne yazık ki kitleler arasında İslami öğretilerin olmaması ve rolleri ve haklarıyla ilgili İslami olmayan uygulamaların bir sonucu olarak Müslüman kadınlar, aile içi istismarın kurbanları olarak kalmışlardır. Aile içi istismarın, aile üyelerinin kendileri, toplum ve imamlar tarafından ele alınması gerektiği düşünülmektedir. İmamlar, Cuma hutbelerinde aile içi istismarı tartışmalıdır. İmam Abdullah Hasan'a göre, "yaptığımız şey Müslüman toplumu bilinçlendirmek ve insanları şiddet ve istismarın hiçbir koşulda kabul edilemez olduğu konusunda eğitmektir."⁴¹⁴

Evlilik Danışmanlığı (Evlilik Öncesi Dâhil)

Eşler arasındaki içler acısı durumun temel sebebinin İslami kurallar hakkında bilgisizlik olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca genç Müslümanlara özgün din eğitimi sunulmamaktadır. Eskiden Müslüman evlerinde rutin bir yeri olan ve okullarda da okutulan Kur'an'dan uzaklaşıyoruz. En kötüsü de imamların ve âlimlerin ümmeti eğitmedeki vurdumduymazlığıdır. Vaazlarında aile ilişkileri, cinsellik eğitimi ve mutlu bir aile hayatının önemi gibi konuları ele almaları gerekmektedir. Hz. Peygamberin (sav) bir

eş ve baba olarak rol modeline gençler aşına değildir. İmamlar, annelerin haklarını gereğinden fazla vurgularken eşlerin, kızların ve kız kardeşlerin haklarını vurgulamayı unutmaktadırlar. Araplar cahiliye döneminde yeni doğan kızlarını diri diri toprağa gömerlerdi ancak çağdaş Müslümanlar, kadınlarını farklı imtihanlara ve sıkıntılara maruz bırakmaktadırlar. Ağır bir çeyiz ve mehir yükü geç evlilikler, mirasın reddi, dulların ve boşanmışların yeniden evlenmeleri üzerindeki kısıtlamalar, günümüz Müslüman toplumu arasında yaygın olarak yabancı kültürlerden ve geleneklerden alınan uygulamalar bu sıkıntılardan bazılarıdır.

Evlilik Öncesi Danışmanlık

Evlilik öncesi danışmanlık, çiftlerin evlilik ilişkilerini, evliliğe dair beklentilerini, ailede sorumluluk almalarını ve sağlıklı ilişkiler geliştirmelerini sağlayan önleyici bir terapi türüdür.⁴¹⁵

İmam Mecid'e göre⁴¹⁶ evlilik öncesi danışmanlıkta, eğitim ve danışmanlık olmak üzere iki yaklaşım bulunmaktadır. Eğitim yaklaşımının amacı, bekâr erkek ve kız kardeş gruplarının, devam eden sağlıklı bir evliliğe sahip olmaları için gerekli olan becerileri, duygusal başa çıkma yöntemlerini ve iletişim araçlarını geliştirmelerini sağlamaktır. Resulullah'ın (sav) sahih hadislerinde, sahabelerin gelip, belirli bir kişiyle evlenip evlenmemek konusunda O'ndan rehberlik istedikleri birkaç örnek vardır. Evlilik öncesi danışmanlık eğitiminden geçen çiftlerin mutlu ve doyumlu bir aile hayatına sahip olduğunu gösteren kanıtlar vardır.⁴¹⁷ Müslümanlar için evlilik öncesi danışmanlığın evlilik öncesi bir ön koşul haline gelmesi gerektiği öne sürülmüştür ve birçok imam ve toplum lideri artık evlilik töreninden (nikâh) önce evlilik öncesi danışmanlık ve eğitime ihtiyaç duymaktadır.⁴¹⁸ Rassool'a göre:

*"Evlilik öncesi danışmanlık programının danışmanlıkla tamamlanan eğitim ve beceri odaklı bir yaklaşıma dayanması gerekmektedir. Bu programlar çok profesyonel ve çok disiplinli bir imam, evlilik rehberlik danışmanı, psikolog, finansal planlayıcı, doktor ve jinekolog ekibinden oluşmaktadır. Programın gerçek hayattan örnekler ve vaka çalışmaları ile etkileşimli olması gerekmektedir."*⁴¹⁹

Gelecekteki eşlere Ali-İmran Suresi (3: 101), Nisâ Suresi (4: 1) ve Ahzab Suresi (33: 70) ayetlerine dayalı nikah bilgileri hatırlatılmış olacaktır. Bu ayetlerde nikâh kıyılırken, erkek ve kadına evlilik hayatlarında Allah'tan korkmaları hatırlatılmaktadır.

Bir diğer önemli nokta ise evlilik kavramını, önemini ve karı kocanın rollerini anlamaktır. Eş seçiminin ölçütü de Peygamberimizin (sav) güzellik, zenginlik ve kast yerine imana önem vermesi yönündeki emirlerinden hareketle ele alınmalıdır. Ayrıca evliliğin amaçları da ayrıntılarla anlatılmalıdır. Evlilik konusunda Allah şöyle buyurmaktadır:

Onlara ısınıp, kaynaşasınız diye size kendi türünüzden eşler yaratıp, aranızda sevgi ve şefkat duyguları yerleştirmesi de O'nun kanıtlarındandır. Doğrusu, bunda iyi düşünen kimseler için dersler vardır. (Rum Suresi 30: 21).

Yukarıda anlatılanlara ek olarak, aile içi istismar (fiziksel istismar, duygusal istismar, sözlü istismar, finansal istismar, cinsel istismar, şiddet) ve öfke konuları ele alınmalıdır. "Karı-koca arasındaki ilişkinin bir merhamet ve şefkat ilişkisi olarak nitelendirildiği Kur'an ve hadislerde, buna dair pek çok örnek vardır. Kur'an ve hadisler özellikle kadınlara iyiliği emretmektedir."⁴²⁰

Mali yönetim de önemli bir tartışma konusu olmalıdır. Bu bağlamda Furkan Suresi'nin (25: 67) Müslümanlara ne israf etmeyi ne de cimri olmayı, aksine dengede olmayı tavsiye eden emirleri vurgulanmalıdır. Ayrıca çocukların yetiştirilmesi de çiftlerle tartışılması gereken önemli bir nokta olmalıdır. Bir diğer konu, geniş ailelerin rolüdür. Bu bağlamda her iki eş de diğer aile üyelerine özellikle de evlilikle aile bağı kurulanlara anlayışlı olmalı ve çeşitli konularda onlara da danışmaktan geri durmamalıdır. Gelinlerin kayınvalideleriyle birlikte yaşamak istememeleri, boşanma sebeplerinden biri olarak sayılmaktadır. Etkili iletişim, sevgi dolu ilişkiler için çok önemlidir. Birlikte ya da ayrı geçirilen zaman, para, sağlık, cinsiyet farklılıkları, çocuklar, aile, arkadaşlar, bağlılık gibi konularda nasıl etkileşim kurduğumuz da dâhil olmak üzere çiftlerin önemli konularda etkili bir şekilde iletişim kurmayı öğrenmelerine yardımcı olabilecek birkaç beceri oldu-

ğunu gösteren kanıtlar vardır ki bunlar, uzun ve sağlıklı aile bağlarının geliştirmemize büyük ölçüde katkı sağlamaktadır.^{421 422 423 424} Erken dönemde gelişen sevgi ve şefkat, eşler arasında sonsuz ve kalıcı mutlu bir yaşamın yolunu açmaktadır. Tablo 13.1 evlilik öncesi eğitim programı için bir müfredat sunmaktadır.

Tablo 13.1 Evlilik Öncesi Eğitim Programı Müfredatı

<ul style="list-style-type: none"> • Evliliğin Temelleri • Evlilik ve Din • Erkek ve Kadının Rolü (Rol Beklentileri) • Manevi ve Dini İnançlar • İslami İlişki Psikolojisi • Kişilerarası Beceriler ve Çatışma Çözümü • Evliliğe İslami Bakış • Öfkeyle Başa Çıkmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Yakınlık ve Cinsellik • Cinsellik Hakkında Mitler ve Yanlış Anlamalar • Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı, HIV ve AIDS • Evlilikte Kültürel Çeşitlilik • İstismar: Sözlü, Fiziksel ve Duygusal • Geniş Ailenin Rollerini • Karar verme • Mali planlama
---	--

Şu çalışmadan uyarlanmıştır: Rassool, G. Hussein. *Islamic Counselling: An Introduction to Theory and Practice*. East Sussex: Routledge, 2016.

Evlilik Danışmanlığı

Evlilik danışmanlığının, evlilik öncesi danışmanlıktan farklı olması beklenmektedir çünkü çiftler zaten evlidir ve çocuk sahibi olabilirler. İslami evlilik danışmanlığı, yakın ilişkilerde aileler ve çiftlerle çalışan ve onların duygusal ve diğer kişisel zorluklarını çözmelerini sağlayan bir danışmanlık dalıdır. Hz. Muhammed (sav), çiftlere düzenli olarak evlilik konusunda danışmanlık yapardı. En bilineni^{34,35,36,37} kızı Fatıma ile Hz. Ali (kuzeni ve damadı) arasındaydı.⁴²⁵ Evlilik danışmanlığı; çiftlere yıkıcı ilişki kalıplarını nasıl tanımlayacaklarını ve ele alacaklarını, iletişimi nasıl geliştireceklerini, çatışmaları nasıl çözeceklerini ve ilişki içinde nasıl daha üretken olacaklarını öğretmekle ilgilidir. Beş temel ilkeye göre tedavi gördüklerinde, çiftlerin danışmanlık sürecini daha fazla fayda elde ettiği bilinmektedir. Bunlar: İlişkiye bakışlarını değiştirmek, işlevsel olmayan davranışları değiştirmek, duygusal çekinmeyi azaltmak iletişimi iyileştirmek ve ilişkinin güçlü yönlerini ortaya çıkartmak.⁴²⁶

Bazı durumlarda, aradan yıllar geçmesine rağmen çocuk sahibi olamamak da bir sorun teşkil edebilir ya da bazı durumlarda eş ve ailesi, erkek çocuk sahibi olmayı arzularken sadece kız çocukları olabilir. Tüm bu durumlarda, çiftin yanı sıra ebeveynleri de bunun her zaman sadece kadınla ilgili olmadığı, kocada da bir sorun olabileceği konusunda bilgilendirmelidir. Her ikisinin de sağlık kontrolünden geçmesi ve karısı için bir jinekoloğa, kocası için de bir tıp uzmanına danışması teşvik edilmelidir. Erkeklerde bir tür zayıflık veya sorun (aspermi gibi) olması durumunda, bu konularda utangaç olmaması gerektiği hatırlatılmalıdır. Müslüman âlimler, bu durum için iyi beslenmeyi önermişler ayrıca bazı ilaçlar tavsiye etmişlerdir.⁴²⁷ Sadece kız çocuğuna sahip olup erkek çocuğa sahip olunamaması durumunda onlara Şuara Suresi'nin (42: 49) şu ayeti hatırlatılmalıdır:

Göklerin ve yerin egemenliği Allah'a aittir. O dilediğini yaratır; dilediğine kız çocukları bahşeder dilediğine de erkek çocukları bahşeder.

Ayrıca, aile hayatındaki farklılıkları ortadan kaldırmak ve anlayışı yeniden tesis etmek için İslam, Nisa Suresi'nde (4: 35) verildiği gibi başka bir orta yol göstermiştir:

Eğer karı kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin. Düzeltmek isterlerse Allah aralarını bulur, şüphesiz Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır.

Hakemlik, çiftlere rehberlik etme ve aralarındaki uzlaşmayı kolaylaştıran bir başka yöntemdir. Evlilikte ısrarcı iseler boşanmanın sonuçları hakkında da bilgilendirilebilirler ancak tüm bu çabalara rağmen ayrılıkta ısrar ederlerse birçok genç, bu tür konularda sınırlı İslami bilgiye sahip olduğundan onlara İslami boşanmanın doğru yolu açıklanmalıdır. Hal böyle olunca da İslam dışı ve yanlış bir yola başvurup ve aynı anda üç kez boşama yoluna gidebilirler. Boşanma konusu, Kur'an'da geniş bir şekilde ele alınmıştır (Bakara Suresi 2; Nisa 4; Nur 24; Ahzab 33 ve Talak Suresi 65). Her iki eşe de sabırlı olmaları ve birbirlerinin bakış açılarından olaylara bakmaları tavsiye edilmelidir. Bu bağlamda

kocanın aceleyle boşanmaması gerektiğinin vurgulandığı Nisa Suresi'ndeki (4: 19) emirler açıklanabilir. Seyyid Ebu'l-A'lâ Mevdudi, bir kerede üç boşanma hakkında şu yorum yapmıştır:

“İlâhî buyruğa doğru bir şekilde uyulursa, hiç kimse boşandıktan sonra pişman olmayacaktır çünkü boşanma usulüne uygun bir şekilde yapılırsa, bekleme süresi içinde ve hatta bekleme süresi sona erdikten sonra bile uzlaşma için zaman olacaktır. Yani ayrılan karı koca barışmak isterlerse yeniden evlenebilirler.”³²⁸

İslami Odaklı Evlilik Danışmanlığı

İslami odaklı evlilik danışmanlığında danışmanlar, danışanların dünya görüşleri ve etikleri de dâhil olmak üzere Müslüman çiftlere ilişkin konuları dikkate alarak İslami inanç ve uygulamalarla uyumlu terapilerin ana akım yaklaşımlarını ve tekniklerini kullanmaktadırlar. Çoğu Müslüman çiftin “sosyalleştirilmesi”, evlilik danışmanlığı sürecine yönelmesi ve “evlilik danışmanlığının doğasının bir hakemlik süreci veya bir yargıç veya İslam âlimi tarafından fetva alınması olmadığı” güvencesi verilmesi gerekmektedir.⁴²⁹ Rassoool'a göre:

“Danışmanın, danışanların ihtiyaçlarına ve önerilerine açık olduğunuz ve Müslüman olarak onların ahlaki değerlerine dayalı olarak sorunlarını çözmek için bir yaklaşım denemek istediğinizi en başından açıkça belirtmesi önemlidir.”³³⁰

İslami odaklı evlilik danışmanlığının daha kapsamlı bir açıklaması Rassoool'un *İslami Psikolojik Danışmanlık: Kuram ve Uygulamaya Giriş* kitabında bulunur.⁴³¹ Tablo 13.2 Müslüman danışanlarla ilgilenirken Müslüman veya gayrimüslim evlilik danışmanları için uyarlanmış bazı yönergeler sunmaktadır.

Tablo 13.2 Evlilik Danışmanları İçin Yönergeler

Çiftlerin dindarlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Ayrıca, çiftlerin birlikte ve bireysel olarak dünya görüşlerini ve İslam hakkında nasıl konuştuklarını ve hangi konularda anlayamadıklarını değerlendirin. • Kur'an'ı söylediklerinize şahit tutun.
Kültürleşme düzeyini değerlendirin	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel farklılıklar evlilik ve boşanma hakkındaki görüşleri etkilemektedir. • Bazı durumlarda kültür ve inançla ilgili konular Müslüman evliliklerde ciddi sürtüşmelere neden olmuştur.
Fıkıh (İslam hukuku) ilgili meseleler söz konusu olduğunda âlimlere danışın	<ul style="list-style-type: none"> • Çiftin danışma oturumuna getirebileceği hem medeni hem de İslami hukuk perspektifinden konular. • Evliliğe ilişkin hususlara çocukların velayeti dâhildir. • Boşanmanın geçerliliği veya boşanmanın iptali • Zina suçlaması için karşılıklı yemin etme. • Nesli inkâr (Li'an), • Bekleme süresi (İddet) • Boşanmış eş ve akrabalar için harcamalar/karşılık (Nafaka).
Dile dikkat edin	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel geçmişe bağlı olarak önemli farklılıklar gösteren sözlü ve sözsüz iletişim.
Çiftin ailelerinin ilişkileri üzerindeki etkisi	<ul style="list-style-type: none"> • Çiftlerin aileleri, çocuk yetiştirme veya eğitimi üzerinde daha fazla kontrole sahip olmak isteyebilir. • Bir aileyi korumanın yolları olarak sınırlar koymak ve bu sınırlara çift tarafından karar verilmelidir.
Kim haklı kim haksız deme tuzağına düşmeyin.	<ul style="list-style-type: none"> • Bir kişiye danışmanlık yaparken "hatasız" bir politika oluşturmak.
Gücün dinamiklerini anlayın	<ul style="list-style-type: none"> • Ailedeki belirli güç ilişkilerini geçerli kılan otorite ve tahakkümün kötüye kullanılması. • Ortak danışma oturumlarında duyarlı olun ve fazla ısrarcı olmaktan kaçının
Çözüm odaklı olun	<ul style="list-style-type: none"> • Bireylerin sorunlarına sahip çıkması gerekir. • Danışman, kendi sorunlarına çözüm bulmada kolaylaştırıcı olarak hareket eder. Danışman, kendi sorunlarına çözüm bulmada kolaylaştırıcı olarak hareket eder.
İslami veya Kültür Deneği ile iletişime geçin	<ul style="list-style-type: none"> • Müslüman çiftlere özel ortaya çıkacak konu ve sorunlarda profesyonel yardım ve rehberlik sağlanması.

Şu çalışmadan uyarlanmıştır: Soundvision.com, 15 guidelines for marriage counselors when dealing with Muslim clients, 2011, accessed 28 Dec, 2018, <http://www.soundvision.com/Info/marriage/conflict/counselor.asp>

Sonuç

Müslümanlar, manevi ve dini konularda rehberlik için Kur'an, sünnet ve imamlara danışmalıdır. Müslümanların amellerinde Allah'tan korkmak ve evliliklerini devam ettirmek için dindarlıklarını artırmaya ihtiyaçları vardır. Din, hatalı bilgileri ortadan kaldırmak ve evlilik ilişkilerindeki roller ve sorumluluklar hakkında yeniden eğitmek için güçlü bir kaynak olarak kullanılabilir. Müslümanlar boşanma oranlarını düşürmek için Hz. Muhammed'in (sav) hadislerini kendilerine hatırlatmalı ve bu eyleme dökmeye başlamalıdır. Modern toplumda, Kur'an'ın emrini hiçe sayarak, eşlerimizin "karşılıklı merhamet ve sevgi" ile uymasını beklediğimiz, İslam dışı pek çok gelenek ve alışkanlık vardır (Rum, 30: 21). Problem yaşayan birçok Müslüman çift, çatışma esnasında eşleri, aileden arabuluculuk aramaya teşvik eden dini öğretilere uymaya çalışır ancak birçok Müslüman göçmen sorunlarıyla başa çıkmak için geniş ailelerine veya kaynaklarına kolay erişime sahip olmayabilir. Ancak sağlanan danışmanlık hizmetleri kültürel olarak uygun ve Müslüman toplulukların ihtiyaçlarına duyarlı olmalıdır.

Kaynakça

- Al Ghazwi, F. "Social and economic causes of divorce in the north of Jordan: A field study in the governorate of Irbid." *Journal of Studies*, 34, no. 1 (2007): 66-83.
- Al Gharaibeh, F, and N.F. Bromfield. "An analysis of divorce cases in the United Arab Emirates: A rising trend." *Journal of Divorce & Remarriage*, 5, no. 6 (2013): 436-452.
- Ahmed, Sameera and K. Akhter. *When multicultural worlds collide: Understanding and working with Muslim youth*, Paper presented at the annual meeting of the American Psychological Association, New Orleans, 2006.
- Al-Amri, Salman Bin Mohammed. Cited in "A rundown on reasons for rising divorce rate in Saudi Arabia," *Saudi Gazette*, 2018. Accessed 25 Dec, 2018, <http://saudigazette.com.sa/article/527994/SAUDI-ARABIA/A-rundown-on-reasons-for-rising-divorce-rate-in-Saudi-Arabia>.
- Al Qaisi, S, and K. Al Makala. "The causes of divorce in the province of Karak, Jordan." *Journal of Educational Research*, 18 (2000): 174.
- Alshugairi, N. "Marital trends in the American Muslim community: A pilot study." *Journal of Muslim Mental Health*, 5, no. 3 (2010): 256.
- Ba-Yunus, I. "Divorce among Muslims." *Islamic Horizons Magazine*, July/August 2000.
- Benson, L. A., M. M McGinn, M. M., and A. Christensen. "Common principles of couple therapy." *Behavior Therapy*, 43 no. 1(2012): 2535. Doi: 10.1016/j.Beth.2010.12.009.
- Bukhari. *Sahih al-Bukhari 9, Book of Belief*. In-book reference: Book 2, Hadith 2, USC-MSA web. (English) reference: Vol. 1, Book 2, Hadith 9.
- Chapman, A R, and L.B. Cattaneo. "American Muslim marital quality: A preliminary investigation." *Journal of Muslim Mental Health*, 7, no. 2 (2013). <http://dx.doi.org/10.3998/jmmh.10381607.0007.201>
- Divorce Science. *World Divorce Statistics-Comparisons Among Countries*, 2013. Accessed 25 Dec, 2018, <https://divorcescience.org/for-students/world-divorce-statistics-comparisons-among-countries/>.
- Guttman, J M. *Why Marriages Succeed or Fail*. New York: Fireside, 1994.
- Killawi, Ama, Manijeh Daneshpour, Arij Elmi, Iman Dadras, and Hamada Hamid. *Recommendations for Promoting Healthy Marriages & Preventing Divorce in the American Muslim Community*. Washington, DC: Institute for Social Policy and Understanding, 2014.
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah, The Chapters on Divorce*. English reference: Vol. 3, Book 10, Hadith 2018. Arabic reference: Book 10, Hadith 2096.

- Imam Abdullah Hasan. *The End to Hitting Women: The Qur'anic Concept of Darb ('hitting') Islamic Perspective of Spousal Reprimand, Domestic Violence and Intimate Partner Violence (IPV)* 2013.
- Imams Against Domestic Abuse (IADA)* accessed 26 Dec, 2018, <https://muslimmatters.org/wp-content/uploads/The-End-to-Hitting-Wome-2-2.pdf>.
- Imam Abdullah Hasan. "Imams rally against domestic violence in the UK." Accessed 28 Dec, 2018, <http://imamsonline.com/imams-rally-domestic-violence-uk/>.
- Imam Mohamed Magid. Cited in Samana Siddiqui, "Divorce among American Muslims: Statistics, challenges & solutions." Accessed 25 Dec, 2018, <https://www.soundvision.com/article/divorce-among-american-muslims-statistics-challenges-solutions>.
- Imam Mohamed Magid. "Counseling Couples; Islamic Perspective." 2008. Accessed 23 Dec, 2018, <http://asertif.blogspot.com/2008/11/counseling-couples-islamic-perspective.html>.
- Imam Ziya Kavakci. Cited in Samana Siddiqui, "Divorce among American Muslims: Statistics, challenges & solutions." Accessed 25 Dec, 2018, <https://www.soundvision.com/article/divorce-among-american-muslims-statistics-challenges-solutions>.
- Markman, H J., S. Stanley, and S. L. Blumberg. *Fighting for your Marriage*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2010.
- Mawdudi, Syed Abul Aala. *Towards Understanding Islam*. Leicester: Islamic Foundation, 1980.
- Mawdudi, Syed Abul Aala. *Tafhim ul Quran*. Lahore: Islamic Publications, 1999.
- Muslim. *Sahih Muslim 2316, The Book of Virtues*. In-book reference: Book 43, Hadith 84. USC-MSA web (English) reference: Book 30, Hadith 5734.
- Muzaffar, Chandra. *Islam and the West*. Accessed 26 Dec, 2018, <https://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/muslims/themes/west.html>
- NSPCC. "Domestic abuse: What is domestic abuse?" Accessed 26 Dec, 2018, <https://www.nspcc.org.uk/preventing-abuse/child-abuse-and-neglect/domestic-abuse/>.
- Qari Muhammad Asim. "Imam's guide against domestic abuse. Domestic abuse & Islamic teachings." Accessed 28 Dec, 2018, <http://imamsonline.com/imam-guide-against-domestic-abuse/>.
- Rassool, G. Hussein. *Islamic Counselling: An Introduction to Theory and Practice*. East Sussex: Routledge, 2016.

- Rassool, G. Hussein. *Evil Eye, Jinn Possession and Mental Health Issues: An Islamic Perspective*. Oxford: Routledge, 2018.
- Schramm, David G., and Victor W. Harris., "Marital quality and income: An examination of the influence of government assistance." *Journal of Family and Economic Issues*, 32, no. 3 (2011): 437-448.
- James P. Marshall, Victor W. Harris, and Thomas R. Lee. "Religiosity, homogamy, and marital adjustment: An examination of newlyweds in first marriages and remarriages." *Journal of Family Issues*, 33, no. 2 (2011): 246-268.
- Sibley, D Scott., Paul R. Springer, Amber Vennum, and Cody S. Hollist. "An exploration of the construction of commitment leading to marriage." *Marriage & Family Review*, 5, no. 2 (2015): 183-203, Doi: 10.1080/01494929.2015.1031424.
- Social Mobility Commission. *The Social Mobility Challenges Faced by Young Muslims*, September 2017. London: Social Mobility Commission.
- Sound Vision. "Statistics, challenges & solutions." Accessed 25 Dec, 2018, <https://www.soundvision.com/article/divorce-among-american-muslims-statistics-challenges-solutions>.
- Thanvi, Ashraf Ali., *Bahishti Zaver* (Urdu). Lahore: Taj Company, 1955.
- The Guardian. "Most women in UK who have Islamic wedding miss out on legal rights," 2017. Accessed 25 Dec, 2018, <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/20/women-uk-islamic-wedding-legal-rights-civil-ceremony-marriage>.
- Tirmidhi. *Riyad as-Salihin, The Book of Miscellany*. Arabic/English book reference: Book 1, Hadith 628.
- www.rahmaa.org. "Post-marital-counseling." Accessed 28 Dec, 2018, <http://www.rahmaa.org/counseling/post-marital-counseling-2/islamic-marriage-counseling/>

Zorluklarla Yüzleşme: Stratejiler ve Çözümler

Giriş

Dünyanın her yerinde Müslümanlar, toplumunun yapı taşı olarak ahlaki değerlerin devam etmesinde muazzam; sosyo-kültürel, psikolojik ve politik zorluklarla karşı karşıyadır. Cinselliğin en üst düzeyde olduğu bir kültürde yaşıyoruz. Cinsellikten ziyade cinsel devrim yayılmıştır ve Yahudi-Hıristiyan ve İslami normlara meydan okumaktadır. Cinsiyeti ve cinselliği en büyük tabu olarak sunan, korku dolu ve nadiren tartışılan İslami cinsellik hakkında baskın bir söylem ve klişe vardır. Cinsel organlar, vücudun utanç verici parçalarıdır ve İslami cinsel ilişki kavramı, barbar ve medeni olmayan bir kültüre dayanmaktadır. Bu kitap, bu oryantalist anlatıyı çürütme girişimidir.

Cinsellik eğitimi, hiçbir ülkenin eğitim sisteminin tam anlamıyla ustalaşamadığı ve inkâr edilemez derecede göz korkutucu ama önemli bir görevdir. Her ülkenin cinsellik eğitimiyle ilgili kusurları vardır ancak bazılarının diğerlerinden daha tehlikeli sonuçları vardır. Örneğin DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) Avrupa Bölge Ofisi ve BZgA, Avrupa'da Cinsellik Eğitimi Standartları⁴³², 4-6 yaşındakiler için müfredat içeriği; kişinin kendi vücuduna dokunduğunda zevk ve haz vermesi, erken çocukluk mastürbasyonu, aynı cinsiyetten ilişkiler, farklı türde (aile) ilişkileri ve bir ailede çeşitlilik şeklindedir. Cinsel sağlık kuruluşu Sensoa tarafından kurulan Belçikalı Alles Over Seks⁴³³ (All About Sex) adlı sitenin

başlangıçta 15 yaşındakilere yönelik olduğu ve “yedi yaşındaki çocuklara açık seks pozisyonları öğrettiği”⁴³⁴ için eleştirildiği bildirilmiştir. Ancak Avrupada bile cinsellik eğitimi, bir takım ahlaki değerlerle verilebilmektedir.

“İlk cinsel eğitimimi, yaklaşık 11 yaşındayken Belçika’da bir Katolik ilkokuluna gittiğimde aldığımı hatırlıyorum. Burada bedenlerimizin nasıl değiştiğini, ne tür duygular yaşamaya başlayabileceğimizi, aşk ve ilişkiler hakkında bilgi edindim. Bir Katolik Okulu olduğu için her şey evliliğe kadar cinsellikten uzak durma çerçevesinde, cinsel ilişkiye girmeden önce sevginin, bağlılığın ve karşılıklı saygının önemini vurgulayarak verildi. Bu nedenle evlilikten önce cinsel ilişkiyi ve deneyimi teşvik etmek zorunda kalmadan yerel değerlere uyarlanmış uygun cinsel eğitim sağlamak kesinlikle mümkündür.”⁴³⁵

Müfredatta Cinsel-Üreme Sağlığı ve İslami Cinsellik Eğitimi

Biyoloji derslerinde kadın ve kadın bedeninin çok temel ve bilimsel olarak öğretilmesi dışında, Müslüman çoğunluklu ülkelerin eğitim müfredatında cinsellik eğitimi, kendine pek de yer bulamaz. Dikkat çekici olan ise hem Kur’an hem de sünnetin İslami bakış açısı içinde cinsellik eğitimini kapsamlı bir şekilde ele almasıdır. Ayrıca cinsel sağlık hakkında bilgi ve uyarılar, cinsel teknikler hakkında tavsiyeler ve cinsel hastalıklara karşı tedaviler de dâhil olmak üzere bilim insanlarından gelen çok sayıda kaynak bulunmaktadır.

Tunus, 1960’ların başında okul müfredatına üreme ve aile planlaması içeriklerini koyan ilk Müslüman ülke olmuştur. 1990’ların başında hem kızlar hem de erkekler için üreme sağlığı eğitimi devlet okullarının fen dersi müfredatına dâhil edilmiştir.⁴³⁶ Orta-doğu ülkelerinin çoğunda cinsellik eğitiminin uygulanması, dini ve siyasi muhalefetle karşılaşmıştır. Cinsel ilişki “devlet tarafından tescil edilmiş, aile tarafından onaylanmış, dini olarak onaylanmış evlilik” olarak kabul edilmektedir.⁴³⁷ Müfredatta resmi bir cinsellik eğitimi olmadığı için Mısır Aile Sağlığı Derneği (EFHS) gibi küçük müfredat dışı projeler, üniversite öğrencileri tarafın-

dan memnuniyetle karşılanmaktadır. “Gençleri AIDS’in yayılmasını önlemek için bilgilerle donatmayı amaçlayan”⁴³⁸ cinsellik eğitiminin, 8. sınıfta kısa bir süreliğine resmi olarak başlatıldığı yer yalnızca Lübnan’dır. Ancak bu eğitim programı dini ve siyasi muhalefet nedeniyle durdurulmuş ve 12. sınıfa (üniversiteden önceki son yıl) indirilmiştir.

İranda 1990’ların ortalarından beri her iki cinsiyetten, tüm üniversite öğrencilerinin üreme sağlığı konularını kapsayan bir aile planlaması dersi almaları gerekmektedir. Liselerde öğrencileri yetiştirmek için biyoloji kitaplarına ek olarak HIV/AIDS ile ilgili özel bir dersin geliştirildiği bildiriliyor.⁴³⁹ Türkiye’de okul müfredatında cinsel sağlık ve üreme sağlığına yer vermesi nedeniyle cinsellik eğitiminde ilerleme kaydeden Müslüman ülkelerden biridir. Ergenlik Projesi ile sekiz yıllık ilköğretim sisteminin son üç yılında cinsellik eğitimi vermektedir. Konular arasında “boşalmadan nasıl emin olunur” ve “mastürbasyonun olası tehlikeleri nelerdir?”⁴⁴⁰ gibi konular yer almaktadır. “Öğrencilere cinsel sağlık konularında bir ders kitabı veriliyor ve eğitilmiş sağlık uzmanları öğrencilerle konuşmak ve soruları cevaplamak için cinsiyete ve sınıf düzeyine göre ayrılmış sınıfları ziyaret ediyor. Her sınıfta bir erkek ve bir kadın öğretmen ders veriyor ve öğretim yılı boyunca öğrencilerin sorularını yanıtlamak üzere görevlendiriliyor.”⁴⁴¹ Dünyanın en büyük Müslüman nüfusuna sahip Endonezya ise okullarda örgün cinsel eğitim verilmesinin savunucusu değildir. Cinsellik eğitimi, müfredat dışı bir etkinlik olarak kabul edilir ve yoksunluk öğretileri de dahil olmak üzere örtük bir şekilde biyoloji, sosyal bilgiler ve din derslerine entegre edilmektedir. Endonezya’da ergen cinselliğinin düzenlenmesi, güçlü bir şekilde ahlaki ve dini inançlara dayanmaktadır. Cinsellik eğitimini yaygınlaştırmak ve gençleri cinsel aktiviteye girmeden önce evliliğe kadar beklemeye teşvik etmek ebeveynlerin ve toplumun tek sorumluluğu haline gelmiştir.

Malezya’da cinsellik eğitimi ahlaki ve İslami çalışmalar bilim ve biyoloji gibi konulara entegre edilmiştir. Cinsellik eğitiminin temeli, yoksunluk etrafında şekillenmektedir. Bu paketin unsurları, beden ve sağlık eğitiminin bir parçası olarak ilköğretim müfredatına

da dâhil edilmiştir. “Cinsellik eğitimin ergenler tarafından uygulanmasının kabul edilmesine rağmen ebeveynler, öğretmenler, öğrenciler, halk ve hükümet dâhil olmak üzere çeşitli kesimlerden farklı görüşler olduğu için bu fikir oldukça tartışmalıdır. Çoğu, cinsel ilişki hakkında bilgi vermenin, cinselliğe yönelik girişimlerle sonuçlanacak merakla yol açacağından endişe duymaktadır.”^{442,443} İslami eğitim programlarında Müslüman öğrenciler de zorunlu ders olarak cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularına maruz kalmaktadır.11 Pakistan’da “Anayasa ve dine aykırı” olarak görülmesi sebebiyle resmi bir cinsellik eğitimi yoktur. Bazı okullar, tüm cinsellik eğitimini müfredatlarından çıkarmak zorunda kalmıştır. Ancak Pakistan’ın Johi köyünde, genç kızlara öncü cinsellik eğitimi dersleri verdiği bildirilmektedir.⁴⁴⁴ Pakistan’da neredeyse başka hiçbir yerde, herhangi bir tür resmi cinsellik eğitimi sunulmamaktadır. Bununla birlikte Pakistan’ın önde gelen okullarından bazıları Johi’de uygulanan cinsellik eğitimini kullanmayı düşünmektedir. Genellikle 6. sınıfa başlayan genç kızlara adet görme süreci seminerler aracılığıyla öğretilmektedir.

İslami Cinsellik Eğitimi: Çözümler ve Öneriler

Önceki bölümlerde cinsiyet ve cinsellik ile ilgili farklı konuları ele almıştık. Ayrıca Ulemanın da görüşlerini sunmuştuk. Şimdi ise yukarıdaki tartışmaların tümünün bir özetini yapmaktayız. Sizlere biraz tekrar gibi gelse de umarız bu durum sizi çok rahatsız etmez çünkü amacımız tüm bu metni kısaca özetlemektir. Allah’ın izni ve keremiyle bu metnin birçok Müslüman çocuğa, gence, ebeveyne, öğretmene ve eğitim planlayıcısına yardımcı olmasını ve böylece Müslüman toplumunda bazı olumlu değişikliklere vesile olmasını diliyoruz.

Cinsellik eğitimi, hemen hemen tüm Müslüman toplumlarda tabu olarak kabul edilmektedir. Ebeveynler ve yaşlılar; internet, televizyon, sosyal ve yazılı medya aracılığıyla edindikleri bilgilerden dolayı konunun ayrıntılarından ve gençlerin yaşamları üzerindeki etkisinden haberdar değillerdir. Müslüman ülkelerdeki cinsel devrim, birçok sosyo-kültürel soruna neden olmaktadır. Örneğin; boşanma ve zina oranlarındaki artış, HIV/AIDS

dâhil cinsel yolla bulaşan hastalıkların yayılması, istenmeyen gebelikler. Boşanma sonucunda birçok aile, mahkemelerde açılan davalar nedeniyle mağdur durumdadır, bazı durumlarda ise cinayetlere bile yol açmaktadır. İnsan yaşamının bu önemli yönü hakkında gençleri doğru bir şekilde eğitmek ve Müslüman gençlerde cinsellik eğitimi konusunda farkındalık yaratmak için tüm Müslüman ülkelerde büyük bir proje başlatmak zorunlu hale gelmiştir. Tabii ki bu eğitimin Kur'an ve sünnet çerçevesinde olması gerektiğini söylemeye gerek yoktur.

Bu proje kapsamında Müslüman dünyasının farklı dillerinde tercihen; Arapça, İngilizce, Urduca, Farsça, Bengalce, Fransızca gibi dillerde kitapçıklar, broşürler ve mümkünse sesli-videokasetler hazırlanıp yayınlanabilir. Bu tür bilgilerin yayınlanması sadece İslami öğretilerle sınırlı kalmamalı, kapsamı çok daha geniş olmalıdır. Boşanma ve genç yaşta hamilelik oranlarının yüksek olması ve bunun sosyal ve kültürel etkisi hakkında en son veriler ve bilgiler dikkate alınmalıdır. Ayrıca gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde HIV/AIDS dâhil olmak üzere cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında daha fazla bilgi sağlamalıdır. Bu tür kaynak ve diğer bilgilerin yayınlanması çağdaş zorlukları ele almanın önemli bir yoludur. Önerilen kitapçıklar ve diğer bilgilendirici materyaller aşağıdaki konuları içermelidir:

- Bir yaşam biçimi olarak İslam kavramı: Burada gençleri İslami öğretilerin geniş ve kapsamlı yönü hakkında bilgilendirmek için sosyal, kültürel, aile, ekonomi, eğitim dâhil olmak üzere hayatın farklı yönleriyle ilgili ayrıntılar vurgulanmalıdır.
- İnsan vücudu ve insan gelişimi: Üreme organları ve işlevleri, vücut hijyeni, ergenlikte erken değişiklikler, zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal değişiklikler; adet ve boşalma (yaşa özgü).
- Erkek ve kız çocukları için iffet/hayâ ve örtünme adabı, başörtüsü ve Kur'an, hadis ve erkek-kadın sahabelerin rehberliği ışığında önemi vurgulanmalıdır.

- Cinsellik: Cinselliğin insan hayatındaki önemi ve kötüye kullanılmasının olumsuz etkileri. Bir erkek ve bir kadın arasındaki evlilik alanı içinde cinsel ilişki. Zina ve fuhuş hakkında da İslami açıdan bilgi verilmelidir. Mastürbasyon ve eşcinsellik de dâhil olmak üzere cinsel sapmalarla ilgili İslami öğretiler de açıklanmalıdır.
- Cinsellik, sağlık ve iyilik: CYBE, HIV, istenmeyen gebelik, psikolojik sonuçlar, yaygınlık ve farklı cinsel istismar türleri.
- İslam'ın bildirdiği şekliyle ve Peygamberimiz (sav) ve ashabının rol modeline göre evliliğin önemi. Bu aynı zamanda evliliğin ilgili yönleriyle ilgili evlilik öncesi ve evlilik sonrasında danışmanlığını da içermelidir.
- Doğurganlık ve üreme: Üreme ve aile, doğum kontrolü ve kullanımı, gebelik belirtileri.
- Aile hayatı: Eşlerin birbirlerine ve diğer aile üyelerine karşı hak ve yükümlülüklerine ilişkin ayrıntılar. Ayrıca çocukların günlük yaşamlarında uygulanacak dini ve ahlaki eğitimleri vererek doğru ve samimi Müslümanlar olarak yetiştirmenin doğru yolu. (Genç) Annelik ve babalığın etkisi.
- Boşanma ve bunun eşlerin, çocukların ve ailelerin gelecekteki yaşamlarına etkileri. Bunun ayrıntılı olarak tartışılması gerekiyor. Ayrıca Şeriat'ın öngördüğü şekilde boşanmanın doğru yolu da vurgulanmalıdır.
- Birçok Müslüman ailede olduğu gibi kadınları mirastan mahrum bırakma konusundaki yanlış anlamaları düzeltmek adına her iki cinsiyet için de miras kanunları bilinmelidir.

Bu konulara ek olarak Müslüman dünyasının farklı dillerinde üreme ve cinsellik ile ilgili terminolojik bir sözlüğünün hazırlanması önemlidir. Bu tür bilgiler ebeveynlerin, öğretmenlerin ve dini liderlerin günlük yaşamlarında cinsiyet ve cinsellik ile ilgili konuları tartışmada aşırı utangaçlıklarının giderilmesine

yardımcı olurken gençleri ve kamuoyunu yönlendireceği düşünülmektedir.

Çok büyük finansal kaynaklar gerektiren devasa bir proje gibi görünse de ümitsizliğe kapılmamak gerekmektedir. Allah ümmete muazzam kaynaklar vermiştir ve becerikli kişi ve kurum sıkıntısı yoktur. Gereken şey, bu projeyi farklı Müslüman ülkelerde başlatmak için İslam Ülkeleri Örgütü'nün (İİT) himayesinde iyi planlanmış bir projeyi kaleme almaktır. Bilim insanları ve akademisyenlerle yapılan görüşmeler sırasında katılımcılar, Müslüman ülkelerde özgür cinsel ilişki tehdidini kontrol etmek için aşağıdaki önerilerini sıralamışlardır:

- Tüm Müslüman ülkelerdeki gençlere cinsellik eğitimi vermek için bir kampanya başlatmaya ihtiyaç vardır. Bu; ebeveynler, çocuklar, dini liderler, eğitimciler, genel kamuoyu, yasama meclisleri ve hükümetler arasında farkındalık yaratmak için çok boyutlu bir yaklaşım içermelidir. Bu, modern bilimlerin yanı sıra İslami öğretim hakkında derin bir bilgiye sahip nitelikli uzmanlardan oluşan bir panel aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Cinselliğin farklı yönleriyle ilgili Kur'an, hadis ve fıkıh literatüründen ilgili referanslarla desteklenen makaleler geliştirebilirler. Bu tür makalelerden farklı broşürler yazılmalı ve kitlesel olarak klipler ve videolar hazırlanmalıdır. Bunlar özellikle ebeveynleri çocukları meşgul edebilecek ve onları karakterin iffetinden, akıl ve ruhun yüceliğinden, pozitif beklentilerden ve sırayla yetiştirecekleri sağlıklı aileden mahrum bırakabilecek tehlikeler konusunda uyarmalıdır.
- Müslüman ülkelerde konuşulan dillerde yazılan makaleler, Müslüman ülkelerdeki tüm büyük gazete ve dergilerde yayınlanmak üzere hazırlanmalıdır. Ayrıca küçük topluluk düzeyindeki küçük ve büyük ölçekli toplantılarda da okunmalıdırlar. Broşürler daha fazla dağıtım için yerel sosyal topluluklara verilmelidir. İmamlar da bu konuda önemli bir rol oynayabilir. Programın uygulanması için Müslüman ülkelerde hayatın her kesimini (özellikle tüm mezhepleri) temsil eden yerel komiteler oluşturulmalıdır.

- İlgili komiteler, bir çalışma ilişkileri ağı kurmalı ve yerel ve ulusal televizyon kanalları ile onları bu amaç doğrultusunda iş birliği yapmaya ikna etmek için bir dizi diyalog başlatmalıdır.
- Ayrıca ilgili yasal konseylerde her düzeyde, ahlakı benimseyen sosyal aktivist-avukatlardan oluşan komiteler kurmaya da ihtiyaç vardır. İlgili literatür ayrıca tüm yerel mahkemelere gönderilmelidir. Son olarak ve en önemlisi televizyon irtibat komitesi üyeleri ve ilgili hükümet yetkilileri birbirleriyle yakın iş birliği yapmalıdır.

Bu nedenle ilgili hükümetlerin ve sivil toplumların, pornografik filmlerin yayılmasını dikkatli izlemesi ve bazılarını yasak getirmesi gerektiği sonucuna varılabilir. Bununla birlikte mevcut küreselleşme çağında cinsel anarşi selini herhangi bir toplumdan tamamen ortadan kaldırmanın mümkün olmadığı belirtilebilir. Kitle iletişim araçları, eğitim ve gençlerin sürekli eğitimi yoluyla etkilerini en aza indirmek için mantıklı ve metodolojik planlama gerektirir. Bütün bu çabalar İslami öğretilere uygun olarak yapılmalıdır. Herhangi bir acele karar veya politikanın olumsuz sonuçlar vermesi muhtemeldir.

Sonuç

Çağdaş küresel Müslüman topluluklarda, cinsel ilişki ve cinsellik eğitimi büyük bir paradokstur. Bu eğitimlerin öneminin inkâr edilmesine dair bir algı var ve bu algı “söylenmeyen her şeyi belirliyor.”⁴⁴⁵ Cinsellik eğitimi bir tür “sömürge istilası” ve bazı âlimler için tamamen Batılı veya haram bir şey olarak görülse de Yüce Allah’ın bir lütfudur ve İslam öğretisine oldukça uygundur. “Kur’anda özel bir yere sahip olan” meselenin biyolojisidir.⁴⁴⁶ Ümmet cinsel sağlık ve üreme sağlığının herkes için önemine kayıtsız kalmaya devam edemez.

Gençlerimizin Batı yaşam tarzına dalmasına ve bu kültürü benimsemesine izin veremeyiz.

Resulullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Benim ümmetim, kendisinden evvelkilerin (ümmetlerin) yolunu karış karış, arşın arşın takip etmedikçe kıyamet kopmaz.” Resulullah’a (sav) “Ya Resulullah! (sav), (yollarından gidilen) Yahudiler ve Hristiyanlar gibi milletler midir?” diye sorulmuş Resulullah (sav) da: “Onlardan başka kim olabilir?” buyurmuştur.⁴⁴⁷ Müslüman gençlere İslami öğretiler bağlamında yeterli cinsellik eğitimi ve ilişki eğitimi vermezsek, bu durumdan sorumlu ve mesul olacağız. Cinsel problemler ve üreme problemleri ile cinsel olarak müsamahakâr ve seküler bir toplumun kalıntısını/komplikasyonlarını önlemek üzere 'akıntı yönünde' yaklaşımı⁴⁴⁸ yerine 'akıntıya karşı' benzetmesini takip etmemiz gerekir. Kamu sağlığı koruma ve önleyici çalışmalar her zaman İslami yaklaşımın bir parçası olmuştur.⁴⁴⁹

Küreselleşme çağında İslam, cinselliğe bağlı değerleri ve ahlaki koruduğu için cinsellik eğitimi konusunda Batı toplumlarına çok şey sunabilir. Fransız “İslam ve Batı” derneğinin başkanı Francis Lamand şunları söylemiştir:

“İslam, Batı’da üç temel değer yeniden doğuşuna katkıda bulunabilir: Dünyanın birçok bireyselleşmiş bölgesinde topluluk duygusu, kut-sallık duygusu ve adalet duygusu.”⁴⁵⁰

Akademisyenler ve âlimler bir “İslami Cinsellik Eğitimi Standardı geliştirmeliler: Politika yapıcılar, eğitim ve sağlık yetkilileri ve ebeveynler için bir çerçeve” geliştirmelidir. İslam âlimleri, akademisyenler ve genel olarak ümmetin medreselerde, okullarda ve üniversitelerde cinsellik eğitiminin uygulanması için etkili bir stratejiye odaklanması gerekiyor. Bu bizim mücadelemiz ve çözü-mümüz!

Kaynakça

- Ab Rahman, Azriani, R. Ab Rahman, M I. Ibrahim, H. Salle, S. B. Ismail, S. H. Ali , W. M. Muda, M. Ishak, and A. Ahmad. "Knowledge of sexual and reproductive health among students attending school in Kelantan, Malaysia." *Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 42, no. 3 (2011): 718.
- Al-Akhdar, Yasmine. *Half of Jordanian women experienced shock when menstruating the first time-when taboos get problematic*. Accessed 29 Dec, 2018, <https://mvslim.com/muslim-world-need-sexual-education/>
- Anita, A.R., and M. Aidalina. "A review of the Islamic approach in public health practices." *International Journal of Public Health and Clinical Sciences*, 1, no. 2 (2014).
- Bilton, Isabelle. "Sex education around the world: how were you taught?" 2017. Accessed 29 Dec, 2018, <https://www.studyinternational.com/news/sex-education/>.
- Daoud, Kamel. "*The sexual misery of the Arab world, 2016*." Accessed 30 Dec, 2018, <https://cn.nytimes.com/opinion/20160216/c16daoud/en-us/>.
- Feki, S. *Sex and the Citadel: Intimate Life in a Changing Arab World*. New York: Pantheon Books, 2013.
- Ibn Majah. *Sunan Ibn Majah 3994, Book of Tribulations*. In-book reference: Book 36, Hadith 69. English translation: Vol. 5, Book 36, Hadith 3994.
- Ilkcaracan, P. *Deconstructing Sexuality in the Middle East Challenges and Discourses*. Aldershot: Ashgate, 2008.
- Mutalip, Siti Syairah Mohd, and Ruzianisra Mohamed. "Sexual education in Malaysia: Accepted or rejected?" *Iranian Journal of Public Health*, 41, no.7 (2012): 34-39.
- Roudi-Fahimi, Farzaneh. *Facts of Life: Youth Sexuality and Reproductive Health in the Middle East and North Africa*. Washington, DC: Population Reference Bureau, 2011.
- WHO Regional Office for Europe and BZgA. *Standards for Sexuality Education in Europe: A framework for policy makers, educational and health authorities and specialists*. Cologne: Federal Centre for Health Education, BZgA, 2010.
- Yamani, M. A. "Islam is not an enemy of the West," *Australian Muslim News*, 1, no. 5 (1994).

Ek: Terimler Sözlüğü

A.H. (Hicretten sonra): Hicret göç etmek demektir. Hicri takvimi Hz. Muhammed'in (sav) Mekke şehrinde Medine'ye hicret ettiği yılda yani MS 622'de başlar.

Abdest: Namazdan önce yellenme, idrar veya dışkı çıkarsa alınması gereken "kısmi" abdest.

Âdem: İlk insan ve Allah'ın ilk Peygamberi.

Aişe: Peygamberin eşlerinden biri ve hadis konusunda tanınmış bir otorite (ölümü 678 CE).

Akika: Şeriat'ta Akika, doğumdan sonraki 7. günde verilen kurbanı ifade eder.

Alim (çoğulu Ulema): İslam din alimi.

Avret: Mahrem olmayanların görmemesi gereken, örtünmesi gereken vücut bölgeleri.

Ayet: Kur'an'dan bir "ayet".

Azl: İlişkiye ara verme.

Başörtüsü: Her türlü tesettür, perde, peçe, başörtüsü vb. olabilir.

Biat: Hz. Peygambere (sav) biat, yaşamı boyunca İslam'ı kabul edenlerin yeminidir.

Cahiliye veya 'Cehalet Günleri'.

Cilbab: Kadının uzun, bol dış giysisi.

Cünüp: Kasıtlı veya başka türlü cinsel boşalmadan sonra büyük kirlilik. Cünüp bir kişi kirlilik durumundadır. Bir erkek cinsel ilişkiye girdiğinde veya sadece uykuda veya başka bir şekilde meni salınımı üzerine (büyük bir ritüel kirlilik durumunda) cünüp olur. Kadın adet gördüğü veya doğum sonrası kanaması olduğu gibi cinsel ilişki sonucunda da cünüp olur.

Da'i: İnsanları İslam'a çağıran kişi.

Din: Dinin temel anlamı itaattir. Kur'an'ın teknik bir terimi olarak, kişinin Allah'ı hükümdarı olarak tanımasına ve O'na itaat etmeye kendini adanmasına dayanan hayat tarzını ve davranış sistemini ifade eder.

- Ehl-i Kitap: Kelimenin tam anlamıyla “Kitap Ehli”, Hz. Peygamber (sav) gelmeden önce İlähi Zuhurun takipçilerini, yani Yahudi ve Hristiyanları ifade eder.
- Ensar: Ensar, ‘yardımcılar’ anlamına gelir (tekil: ensari). Mekke muhacirlerinin yeni ortama yerleşmeleri sürecinde onlara yardım eden Medinelî Müslümanlar.
- Ezan: Namaza davet.
- Fakih: Hukuki görüş veya hüküm verebilen İslam âlimi.
- Fetva: Kur’an-ı Kerim’de ve Hz. Peygamberin (sav) sünnetine dayanan hukukî hüküm.
- Fıkıh: İslam hukuku.
- Fıtrat: İnsanın tabii hali, yani İslâm.
- Gusül: Vücutun tamamen su ile yıkanması.
- Hac (Büyük Hac): Hac İslam’ın beş şartından biridir ve kişinin yaşamı boyunca maddî kaynaklara sahipse yapması gereken bir görevdir. İslam takvimine göre Zilhicce ayının belirli tarihlerinde yapılmalıdır.
- Hadis: Peygamberin (sav) söylediği, yaptığı veya onayladığı şeylerin kaydı.
- Halife: Halife müdire tarafından kendisine verilen yetkiyi kullanan ve bunu vekili ve vekili sıfatıyla yapan kişidir. Bu terim Kur’anda her insanın bu gezegende Allah’ın temsilcisi olduğu Müslümanlara atıfta bulunularak kullanılmıştır.
- Hamr: Sarhoş edici maddeler, özellikle alkollü içkiler ve keyif verici uyuşturucular.
- Hanbelî: İmam Hanbel’in açıkladığı şekliyle İslami fıkıh ekolünün takipçileri.
- Hanefî: İmam Ebu Hanife’nin açıkladığı şekliyle İslami hukuk ekolünün takipçileri.
- Haram: Allah’ın yasakladığı ve O’nun gazabına ve cezasına neden olacak her türlü eylem.
- Haya: Utangaçlık, iffet.
- Helal: Yüce Allah’ın tanımladığı şekilde izin verilen ve yasal olan.
- Hicret: Hz. Peygamber (sav) ve sahabenin Mekke’den Medine’ye göçü.
- Hudud: İslam Hukukunda öngörülen cezalar.
- Hul: Hul, bir kadının kocasına bir miktar tazminat ödeyerek evliliğinin iptalini güvence altına alması anlamına gelir.
- İbâdet: İbâdet üç şekilde kullanılır: (i) ibadet ve tapınma; (ii) itaat ve boyun eğme ve (iii) hizmet ve tabi olma.

İddet: Boşanmış veya dul bir kadının yeniden evlenmeden önce izlemesi gereken, genellikle üç adet döngüsü olan “bekleme süresi”.

İmam: İmam lider anlamına gelir ve en yüksek haliyle İslam devletinin başkanına atıfta bulunur.

İtikaf: İtikaf Ramazan'ın son on gününü (tamamen veya kısmen) bir camide geçirerek kendini yalnızca ibadete adama dini uygulamasıdır.

Kadı: Yargıç.

Karo-Kari: “Pakistan, Sindh'in kırsal ve kabile bölgelerinde ortaya çıkan, önceden planlanmış bir namus cinayeti türüdür. Cinayet eylemleri esas olarak evlilik öncesi veya evlilik dışı yasadışı ilişkilere girerek ailelerine onursuzluk getirdiği düşünülen kadınlara karşı işlenir. Bu inanişe göre bu onuru geri kazanmak için bir aile ferdi söz konusu dışıyı öldürmelidir.”⁴⁵¹

Kefalet: Toplumdaki akraba ve diğer yoksullara yardım etmek.

Kible: Namaz kılarken bakılan yön; Kâbe'nin yönü.

Mahrem: Bir kadının kan bağıнын yakınlığı nedeniyle asla evlenemeyeceği erkek, örneğin baba, erkek kardeş, oğul, amca vb.

Maliki: İmam Malik'in açıkladığı şekliyle İslami hukuk ekolünün takipçileri.

Medrese: İslam dünyasında İslam okulu.

Mehir: Mehir, iki eş arasında evlilik anında kararlaştırılan ve kocanın, tercihen inzivaya çekilmeden önce geline yapması gereken ödemeyi ifade eder.

Misvak: Diş fırçası olarak kullanılan, Arak adı verilen ağaç dalı veya kökü.

Müftü: İslam dininde hüküm veren kimse.

Münafık: Münafık.

Mürted: Mürted.

Müşrik: Şirk koşan kimse.

Nikab: Gözler dahil yüzün tamamını örten bir peçe türü.

Nikah: Evlilik.

Ramazan: İslami takvimin dokuzuncu ayı. Bu ayda oruç tutmak bütün Müslümanlara farzdır.

Sadaka: Sadaka.

Sahih: Hadisin doğruluğunu ifade etmektedir.

Siyer: Biyografi, özellikle Hz. Peygamberin biyografisi (Selam ve Salat O'nun üzerine olsun).

Sure: Kur'an'dan bir sure.

Sünnet: Hadis ve Hz. Peygamber (sav) yolu.

Şafii: İmam Şafii'nin açıkladığı şekliyle İslam fıkıh okulunun takipçileri.

- Şeriat: Şeriat, tüm İslami yaşam tarzını, özellikle İslam kanunlarını ifade eder.
- Şirk: Şirk, O'nun varlığında, sıfatlarında veya yaratıklarına karşı sahip olduğu münhasır haklarda (ibadet gibi) herhangi bir kimseyi veya herhangi bir şeyi Yaradan'a ortak koşmaktır.
- Tabi'in: Tabi'in, Halefler, Hz. Peygamber (sav) efendimizin sahabelerinden istifade eden ve ilimlerini elde eden kimselerdir.
- Takva: Allah'ın emirlerine itaat etmektir.
- Talak: Talak, evliliğin reddi (boşanma) demektir.
- Teberrüc: Kıyafet ve alçakgönüllü davranışla ilgili İslami hükümlere aykırı olarak kendini övmek, gösteriş yapmak.
- Tefsir: Kur'an-ı Kerim'in açıklaması.
- Tevhid: Allah'ın Birliği; İslam'ın en merkezi kavramı.
- Teyemmüm: Temiz tozla abdest almak (su bulamayınca).
- Ümmet: Bir tek Allah'a ve Muhammed'in (sav) peygamberliğine inanan herkesi kapsayan, ayrı ve bütünlük bir varlık olarak Müslümanların oluşturduğu topluluk veya millet.
- Ümmü-l Mü'minin: "Mü'minlerin Annesi", Peygamber Efendimizin (sav) hanımlarının her birine verilen bir unvan.
- Velime: Bir evlilik ziyafeti.
- Zekât: Zekat (temizleyici sadaka).
- Zina: Haram cinsel ilişki

Yazarlar Hakkında

Profesör Dr. Muhammed Aftab Khan

Profesör Dr. Muhammed Aftab Khan, emekli olmuştur. Önceleri Faysalabad, Pakistan'da Ziraat Fakültesi Hayvan Yetiştiriciliği ve Genetik Bölümü'nde Başkan/Doçentlik yapmıştır. Pakistan Gomal Üniversitesi'nde Hayvan Yetiştiriciliği ve Genetik Profesörü olarak seçkin bir kariyere sahiptir. Çok sayıda yüksek lisans ve doktora öğrencisine hocalık yapmasının yanı sıra Belçika Katolik Üniversitesi'nde denetim komitesi üyesi ve dış denetçi olmuştur. Dr. Khan, bazıları FAO ve UNDP tarafından yayınlanmış on altı kitap ve çok sayıda rapor ve araştırma makalesi yazmıştır. Ayrıca bu kuruluşlarda ulusal danışman olarak çalışmıştır.

Profesör Dr. G. Hussein Rassool

Profesör Dr. G. Hussein Rassool, Riphah Uluslararası Üniversitesi, Riphah Klinik ve Profesyonel Psikoloji Enstitüsü, İslami Psikoloji Merkezi'nde İslam Psikolojisi alanında profesördür. Profesör Rassool, *Journal of Integrated Sciences*'in baş editörüdür. Birkaç kitap yazmanın yanı sıra Profesör Rassool, çeşitli hakemli uluslararası dergilerde yayınlanan çok sayıda rapor ve araştırma makalesi yazmıştır. Yayımlanmış kitaplarından bazıları şunlardır: *Understanding Addiction Behaviours: Theoretical and Clinical Practice*, *Alcohol and Drug Misuse*, *Dual Diagnosis*, *Islamic Counselling* ve *Evil Eye, Jinn Possession and Mental Health Issues: An Islamic Perspective*. Yakında çıkacak kitabı *Islamic Psychology: Human Behaviour and Experience from an Islamic Perspective* (Oxford: Routledge) üzerindedir.

Profesör Dr. Shaikh Abdul Mabud

Profesör Dr. Shaikh Abdul Mabud, şu anda Brunei Darüsselam Üniversitesi Sultan Ömer 'Ali Safiyuddin İslami Araştırmalar Merkezi'nde (SOASCIS) İslami Maneviyat, Etik ve Eğitim alanında Doçent olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Cambridge'in, İngiltere'deki İslam Akademisi'nin Genel Direktörüdür. Profesör Mabud dünyanın çeşitli ülkelerinde Müslüman eğitiminin sorunlarını ele alan Cambridge merkezli eğitim dergisi *Muslim Education Quarterly*'nin editörüdür. Bilimsel ve eğitim dergilerinde çok sayıda makalesi yayınlanmıştır ve birçok kitabın yazarıdır. Cambridge İslam Akademisi tarafından yayınlanan *Sex Education and Religion* (1998) adlı kitabın editörlüğünü (Michael Reiss ile) yapmıştır.

Profesör Dr. Muhammed Ahsan

Profesör Dr. Muhammed Ahsan, şu anda International Open University Rektör Yardımcısı (Akademik) olarak görev yapmaktadır. Çeşitli kapasitelerde araştırma ve öğretim konusunda geniş deneyime sahiptir. Araştırmaları temel olarak yerel, ulusal ve uluslararası düzeylerde topluluk uyumu ile ilgili konulara odaklanmıştır. Profesör Ahsan birkaç kitap yazmanın yanı sıra çeşitli hakemli uluslararası dergilerde yayınlanan çok sayıda rapor ve araştırma makalesi de yazmıştır. İslam Dünyası Çalışmaları alanındaki araştırmaları uluslararası tanınırlık kazanmış ve çalışmalarını dünya çapındaki akademik çevrelerde geniş bir şekilde alıntılanmıştır.

Son Notlar

- 1 Corinthians I, 7:1.
- 2 Albert Ellis, *The American Sexual Territory* (New York: Groveless Inc., 1962).
- 3 George, F. Gilder, *Sexual Suicide* (New York: Bantam Books, 1975).
- 4 Gilder, *Sexual Suicide*, 1975.
- 5 UNESCO, International technical guidance on sexuality education, An evidence- informed approach, Revised edition (Paris, France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2018),16.
- 6 UNFPA, “What is comprehensive sexuality education” 2016, accessed 30 Dec, 2018, <https://www.unfpa.org/comprehensive-sexuality-education>.
- 7 WHO (Europe), “What is “Holistic” Sexuality Education?”, accessed 30 Dec, 2018, http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/250824/Frequently-asked-questions_15_05_2014.pdf?ua=1.
- 8 WHO Regional Office for Europe and BZgA, *Standards for Sexuality Education in Europe: A Framework for Policy Makers, Education and Health Authorities and Specialists*, (Köln: BZgA, 2010).
- 9 Shahid Athar, Sex Education: An Islamic Perspective, 2018, accessed 30 Dec, 2018, <https://www.islamicity.org/2191/sex-education-an-islamic-perspective/>.
- 10 Islam Today Magazine UK, *Do Muslim Children Need ‘Islamic’ Sex Education?* accessed 31 Dec, 2018, <http://islam-today.co.uk/do-muslim-children-need-islamic-sex-education>.
- 11 Shaykh ‘Abdul-Majeed Subh, cited in *Is Sex Education Allowed?* 2018, accessed 31 Dec, 2018, <http://aboutislam.net/counseling/ask-the-scholar/morals-manners/sex-education-allowed/>.
- 12 Shaykh ‘Abdul-Majeed Subh, cited in *Is Sex Education Allowed?* 2018, accessed 31 Dec, 2018, <http://aboutislam.net/counseling/ask-the-scholar/morals-manners/>
- 13 IPPF, *Sexuality Education in Europe-A Reference Guide to Policies and Practices*, The SAFE-Project (London: IPPF).
- 14 WHO Regional Office for Europe and BZgA, 2010.
- 15 UNESCO, *Prevention Education in Eastern Europe and Central Asia. A review of policies and practices*, (Moscow: UNESCO Regional Office, 2013).

- 16 T. Yepoyan, "School-based Sexuality Education in Eastern Europe and Central Asia," *Entre Nous, the European Magazine for Sexual and Reproductive Health*, 80 (2014): 14-16.
- 17 Aftab Khan, *Sex and Sexuality in Islam* (Lahore: Nashriyat, 2006).
- 18 Jeffrey Escoffier, *The Sexual Revolution, 1960-1980*, accessed Nov 14, 2018, http://www.glbtcarchive.com/ssh/sexual_revolution_S.pdf
- 19 Barbara Dafoe Whitehead, "The Failure of Sex Education," *The Atlantic Monthly*, 32-5 (October 1994): 55-80.
- 20 Escoffier, *The Sexual Revolution*.
- 21 D.W. Haffner and D. deMauro, *Winning the Battle: Developing Support for Sexuality and HIV/AIDS Education*, (New York: Sexuality Information and Education Council of the United States (SIECUS), 1991).
- 22 People for the American Way (PFAW), *Teaching Fear: The Religious Right's Campaign against Sexuality Education* (Washington, DC: PFAW, June 1994).
- 23 *Sodom and Gomorrah - Again and Again*, accessed Nov 14, 2018, <https://bibleprophecy.wordpress.com/2016/01/15/sodom-and-gomorrah-again-and-again/>
- 24 C.E. Koop, *Surgeon General's Report on Acquired Immune Deficiency Syndrome* (Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, 1986).
- 25 Patricia Donovan, School-Based Sexuality Education: The Issues and Challenges, *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 30, 4 (1998): 188-193.
- 26 NARAL, *A State by State Review of Abortion and Reproductive Rights* (Washington, DC: NARAL, 1998).
- 27 A.E. Gambrell and D. Haffner, *Unfinished Business: A SIECUS Assessment of State Sexuality Education Programs* (New York: SIECUS, 1993).
- 28 *Abstinence*, accessed Nov 14, 2018, http://www.bbc.co.uk/ethics/contraception/abstinence_1.shtml.
- 29 *bid.*
- 30 U.S. Social Security Act, §510 (b) (2), and advocatesforyouth.org.
- 31 Heather D. Boonstra, *Matter of Faith: Support for Comprehensive Sexuality Education Among Faith-Based Organizations*, Guttmacher Institute, accessed Nov 14, 2018, <https://www.guttmacher.org/gpr/2008/02/matter-faith-support-comprehensive-sex-education-among-faith-based-organizations>
- 32 Freedman-Doan et al., "Faith-based sexuality education programs: What they look like and who uses them," *Journal of Religion and Health* 52, no. 1 (2013): 247-262.
- 33 Louise Palmer, cited in Sabnum Dharamsi, *Relationships, Sex & Marriage for Muslims, Christians & all Faith Communities in Tower Hamlets*, 2002, accessed Nov 14, 2018, <https://uk.linkedin.com/in/sabnum-dharamsi-b0ba1316>.

- 34 Cited in S.C. Caleb, *Human Sexuality a Gift from God*, accessed Nov 15, 2018, <https://www.scross.co.za/2018/10/human-sexuality-a-gift-from-god/>.
- 35 Concerned Women for America (CWA), *Sexuality Education in American Schools: An Evaluation of the Sex Information and Education Council of the United States, a Public School Administrator's guide* (Washington, DC: CWA).
- 36 Kristine Napier, "Chastity programs shatter sex-ed myths," *Policy Review*, May-June, 83 (1997): 12.
- 37 J.D. Forrest and J. Silverman, "What public school teachers teach about preventing pregnancy, AIDS and sexually transmitted diseases," *Family Planning Perspectives*, 21, no. 2 (1989): 65-72.
- 38 Centers for Disease Control and Prevention (CDC), School-based HIV- prevention education—United States, 1994, *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 45, no. 35 (1996): 760-765.
- 39 D. Kirby, *No Easy Answers: Research Findings on Programs to Reduce Teen Pregnancy* (Washington, DC: National Campaign to Prevent Teen Pregnancy, 1997).
- 40 B.L. Wilcox et al., *Federally Funded Adolescent Abstinence Promotion Programs: An Evaluation of Evaluations*, paper presented at the biennial meeting of the Society for Research on Adolescents (Boston, Mar. 10, 1996).
- 41 R.J. DiClemente et al., "Determinants of condom use among junior high school students in a minority inner-city school district," *Pediatrics*, 89, no. 2 (1992):197- 202.
- 42 Whitehead, *The Atlantic Monthly*, 55-80.
- 43 Bruce J. Ellis, et al. "Does father absence place daughters at special risk for early sexual activity and teenage pregnancy?" *Child Development*, 74, no. 3 (2003): 801-821.
- 44 Whitehead, *The Atlantic Monthly*, 55-80.
- 45 Amy Adamczyk, and Brittany E. Hayesa, "Understanding the influence of Islamic cultures and religious affiliation for explaining sex outside of marriage," *American Sociological Review*, 77, no. 5 (2012): 723-746.
- 46 C. Smith and M L. Denton, *Soul Searching: The Religious and Spiritual Lives of American Teenagers*. (Oxford: Oxford University Press, 2005).
- 47 Adamczyk et al., *American Sociological Review*, 723-746.
- 48 J. S. McIlhaney, Jr and F M. Bush, *Hooked: New Science on How Casual Sex is Affecting Our Children* (Chicago: Northfield Publishing, 2008).
- 49 A. Kinsey, *Sexual Behavior in the Human Male* (London: Saunders Company, 1953).
- 50 A. Kinsey, *Sexual Behavior in the Human Female* (London: Saunders Company, 1953).
- 51 Randy Engel, *Sex Education - The Final Plague* (Charlotte, NC: Tan Books, 1993).

- 52 William A. Marra, "The two directions of sex education," *Faith Newsletter Catholic United States*, 1998.
- 53 Carole Ulanowsky, "Sex education: Beyond information to values." In *Sex Education and Religion*, ed. Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud. Cambridge: The Islamic Academy, 1998.
- 54 Valerie Riches, "Shortcomings of present-day practice in school sex education." In *Sex Education and Religion*, ed. Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud. Cambridge: The Islamic Academy, 1998.
- 55 G. Sedgh et al., "Adolescent pregnancy, birth, and abortion rates across countries: levels and recent trends," *Journal of Adolescent Health*, 56, no. 2 (2015): 223-230.
- 56 L. Avery and G. Lazdane, "What do we know about sexual and reproductive health of adolescents in Europe?" *European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 113, no. 1 (2008):58-70.
- 57 United Nations Statistics Division, 'Statistics and Indicators on Women and Men, Table 2b- Indicators on Childbearing,' accessed Nov 16, 2018, <https://unstats.un.org/unsd/demographic/products/indwm/ww2005/tab2b.htm>.
- 58 J. Santelli et al., "Explaining recent declines in adolescent pregnancy in the United States: The contribution of abstinence and improved contraceptive use," *American Journal of Public Health*, 97, no. 1, (2007):150-156.
- 59 L.D. Lindberg et al., "Understanding the decline in adolescent fertility in the United States," *Journal of Adolescent Health*, 59, no. 5 (2016): 577-583.
- 60 C. Swann et al., *Teenage Pregnancy and Parenthood: A Review of Reviews*. Evidence Briefing (London: Health Development Agency, 2003).
- 61 D. Trivedi et al. Update on Review of Reviews on Teenage Pregnancy and Parenthood. Submitted as an addendum to the first evidence briefing 2003. (Centre for Research in Primary and Community Care University of Hertfordshire On behalf of the National Institute for Health and Clinical Excellence, December 2007).
- 62 Kaiser Family Foundation, *Sex Education in America: A View from Inside the Nation's Classrooms* (Menlo Park: The Kaiser Family Foundation 2000).
- 63 Christine B. Whelan, "Single sex classroom," *National Review*, 50, no. 17 (1998):24.
- 64 George, F. Gilder, *Sexual Suicide* (New York: Bantam Books 1975).
- 65 Patricia Cayo. Sexton, *The Feminized Male: Classrooms, White Collars & the Decline of Manliness* (New York: Random House, 1969).
- 66 Ahmad, Huma, "Muslim college life: Dating, Drinking and deen," 1999, accessed Dec 13, 2018, <http://www.jannah.org/articles/dating.html>.
- 67 Bukhari. *Sahih al-Bukhari* 314, In-book reference: Book 6, Hadith 19. US-C-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 6, Hadith 311.

- 68 Muslim. *Sahih Muslim*. Hadith No: 649 Narrated/Authority of Aisha. *The Book of Menstruation (Kitab Al-Haid)* accessed Dec 13, 2018, <https://hadith.co.uk/hadithbynarrator.php?n=Aisha&bid=4>
- 69 Ahmad (6/160) and Abu Dawud (1/46) in *Kitab al-Taharah, bab al-siwak*.
- 70 Bukhari. Fath al-Bari, 3/599, *Kitab al-'umrah, bab kam a'tamara al-Nabi* (pbuh).
- 71 Muslim. *Sahih Muslim*, 8/236, *Kitab al-Hajj, bab 'adad 'amar al-Nabi* (pbuh) wa zamanihinna.
- 72 Abdullah Yusuf Ali, *The Holy Quran. Text, Translation and Commentary* (Lahore: Muhammad Ashraf Publishers, 1979).
- 73 M. G. Muazzam, "History of the discovery of mechanism of reproduction and revelations in the Holy Quran," *Pakistan Journal of Science*, 14, no. 6 (1962): 281-297.
- 74 H. H. Cole and P. T. Cupps. *Reproduction in Domestic Animals*. (New York, Academic Press, 1969).
- 75 Keith, L. Moore, and Abdul Majeed Azandani, *The Developing Human - 3rd ed. with Islamic Additions, Correlation Studies with Quran and Sunnah* (London: W. B. Saunders Company, 1983).
- 76 Muhammad Abu Saud, "Sex roles in Muslim families in the US - Origin of the family: Biological factor," 1992, accessed 13 Dec, 2018, https://www.zawaj.com/articles/sexroles_us.html
- 77 Matthias Schleiden and Theodor Schwann, accessed 13 Dec, 2018, http://physicsbook.gr/index.php?option=com_content&view=article&iid=126%3AAschwann-and-schleiden&catid=64%3AAbiology&Itemid=92&lang=en
- 78 W. Heape. "The 'sexual season' of mammals and the relation of the 'pro-oestrum' to menstruation," *Quarterly Journal of Microscopical Science. NCBI*. 44, no 1 (1990):70.
- 79 F. H. A. Marshall, W. Cramer and James Lochhead. *The Physiology of Reproduction* (London: Longmans, Green and Co., 1910).
- 80 Mohammad Aftab Khan, and Amina Aftab, *Quran-i-Hakeem and Embryology* (Lahore: Idara Matboot-i-Sulemani, 2010).
- 81 Maurice Bucaille. *The Bible, the Qur'an and Science. La Bible, le Coran et la Science. The Holy Scripture Examined in the Light of Modern Knowledge*. Translated from the French by Alastair D. Pannell and the author (Multan, Cantt, Pakistan: Darulfikr, 2000).
- 82 Konu üzerinde ileri okumalar için bkz., Khan, and Aftab, *Embryology and Quran-i-Hakeem* (2010).
- 83 Bukhari. *Sahih al-Bukhari 6807*, In-book reference: Book 86, Hadith 37, USC- MSA web (English) reference: Vol. 8, Book 82, Hadith 799.
- 84 Abu-Dawud, *Sunan Abu Dawud*, Book Number 43 Hadith Number 4886.

- 85 Bukhari, *Sahih al-Bukhari*. Book 62, Hadith 27.
- 86 An-Nawawi. Sharh Muslim. Cited in Islam Q& A, Commentary on the hadeeth, "A woman may be married for four things..." 2006, accessed 14 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/34170/commentary-on-the-hadeeth-a-woman-may-be-married-for-four-things>.
- 87 Tirmidhi and Ahmad, cited in *12 Ways on How to Choose a Husband in Islam*, accessed 14 Dec, 2018, <https://azislam.com/how-to-choose-a-husband-in-islam>.
- 88 Bukhari. *Sahih al-Bukhari*, Volume 7, Book 62, Number 3.'Wedlock, Marriage (Nikāh)'
- 89 Bukhari, *Sahih al-Bukhari*. 5079, In-book reference: Book 67, Hadith 17, USC- MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith 16.
- 90 Bukhari, *Sahih al-Bukhari* 5283, In-book reference: Book 68, Hadith 32. USC- MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 63, Hadith 206.
- 91 Tirmidhi, *Jami' al Tirmidhi*, Hadith 3252.
- 92 Shaykh Abdullah Adha, "How a husband should treat his wife in Islam! So beautiful Masha Allah!", 2007, accessed, 14 Dec, 2018, <https://www.ummah.com/forum/forum/family-lifestyle-community-culture/marriage/117039-how-a-husband-should-treat-his-wife-in-islam-so-beautiful-masha-allah>
- 93 Ahmad, cited in Islamweb.net, "The status of the barren women in Islam," Fatwa No: 93808, accessed 14 Dec, 2018, <http://www.islamweb.net/en/fatwa/93808/>.
- 94 Islamweb.net, "The status of the barren women in Islam," Fatwa No: 93808, accessed 14 Dec, 2018, <http://www.islamweb.net/en/fatwa/93808/>.
- 95 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah*, English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1846. Arabic reference: Book 9, Hadith 1919.
- 96 An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i* 3207, In-book reference: Book 26, Hadith 12. English translation: Vol. 4, Book 26, Hadith 3209.
- 97 Muslim, *Sahih Muslim* 1401, In-book reference: Book 16, Hadith 6. USC-MSA web (English) reference: Book 8, Hadith 3236.
- 98 Imam Al-Ghazali. *Ihya 'ulum Ad-din, Book II, Chapter II* (New Delhi: Kitab Bhavan, 1982) 21.
- 99 A.g.e., 21
- 100 A.g.e., 21
- 101 A.g.e., 21
- 102 Imam Al-Ghazali, *The Proper Conduct of Marriage in Islam (Adab An-nikah), Chapter I: Book Twelve of Ihya 'ulum Ad-din* (US: Al-Baz Publishing Inc., 1998).
- 103 A.g.e.
- 104 Bukhari and Muslim. *Riyad as-Salihin, The Book of Miscellany*, Arabic/English book reference: Book 1, Hadith 143.

- 105 Tirmidhi. *Jami' at-Tirmidhi 1655*. In-book reference: Book 22, Hadith 38. English translation: Vol. 3, Book 20, Hadith 1655.
- 106 Abu Dawud, *Sunan Abu-Dawud, 2050*, In-book reference: Book 12, Hadith 5, English translation: Book 11, Hadith 2045.
- 107 Muslim, *Riyad as-Salihin, The Book of Miscellany*, Arabic/English book reference: Book 1, Hadith 120.
- 108 Ibn Kathir, *Tafsir Ibn Kathir*, accessed 24 March 2019, <http://qtafsir.com/>
- 109 An-Nasa'i, *Sunan an-Nasa'i 3939*. In-book reference: Book 36, Hadith 1, English translation: Vol. 4, Book 36, Hadith 3391.
- 110 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah, The Chapters on Marriage*, English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1977, Arabic reference: Book 9, Hadith 2053.
- 111 Abu Dawud and others. Al-Bukhari in "Afaalul-'Ibaad", Abu Dawud (2160); Ibn Majah, al-Haakim, al-Baihaqee and Aboo Ya'laa.
- 112 Ibn Abi Shaibah and 'Abdur-Razzaaq, cited in Shaykh Al-Albani, *The Etiquettes of Marriage and Wedding*, accessed 15 Dec, 2018, https://d1.islamhouse.com/data/en/ih_books/single/en_The_Etiquette_of_Marriage_and_Wedding2.pdf.
- 113 Ibn Abi Shaibah and at-Tabarani and 'Abdur-Razzaaq: Cited in Shaykh Al-Albani. *The Etiquettes of Marriage and Wedding*, accessed 15 Dec, 2018, https://d1.islamhouse.com/data/en/ih_books/single/en_The_Etiquette_of_Marriage_and_Wedding2.pdf.
- 114 Imam GhazalI, *The Proper Conduct of Marriage in Islam* ("Adaab an-Nikah), Book 12, p.24.
- 115 Ibn Abidin, al-Uqudu'd-durriyya I/26, Cited in FAQ in the category of Family, accessed 15 Dec, 2018, <https://questionsonislam.com/faq-category-family>.
- 116 Ruqaiyyah Waris Maqsood, "Turning sex into Sadaqa." An excerpt from *The Muslim Marriage Guide*, (Maryland: Amana Publications, 2000).
- 117 Zabidi, Ithaf al-Sada al Muttaqin, V 372, Cited in Ruqaiyyah Waris Maqsood, "Turning sex into Sadaqa," An excerpt from *The Muslim Marriage Guide*, (Maryland: Amana Publications, 2000).
- 118 Al-Munawi. Faidh al-Qadir, 5/115.
- 119 Shaykh 'Abd al-Wahhâb al-Turayri, "Are oral sex and foreplay allowed in Islam?," accessed, 15 Dec, 2018, <https://www.health24.com/Sex/Sexual-diversity/Are-oral-sex-and-foreplay-allowed-in-Islam-20141120>.
- 120 Al-Albani, Sheikh Muhammad Nasir-ud-Din. *The Etiquettes of Marriage and Wedding (In the Pure Traditions of the Prophet)*, n.d., (Jamiyyah Ihyaa Minhaj-us- Sunnah, 1999).
- 121 Ibn al-Qayyim *Al-Tibb al-Nabawi, 183*, from Jabir ibn Abd Allah.
- 122 Tirmidhi. *Sunan al-Tirmidhi*, no. 86, Sunan Abu Dawud, no. 181 & Sunan al-Nasa'i, no. 170.

- 123 Muhammad ibn Adam al-Kawthari, "Kissing and foreplay in Islam," Sex in Islam. Zawaj.com, accessed 16 Dec, 2018, <http://www.zawaj.com/articles/kissing-and-foreplay.html>.
- 124 Muhammad Saalih al-Munajjid, cited in Islam Q&A, "Is masturbation haram between man and wife?" Fatwa 826, 2015, accessed 16 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/826/masturbation-between-husband-and-wife>.
- 125 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah*, English reference: Vol. 5, Book 37, Hadith 4184, Arabic reference: Book 37, Hadith 4324.
- 126 *Haya* (Shyness) accessed 16 Dec, 2018, <https://www.missionislam.com/knowledge/Haya.htm>
- 127 Imam Ibn al Qayyim, *Different types of Modesty & Shyness*, in 'Madaarij as-Saalikeen' vol. 2 p. 250-251 as collected in 'Nadratul Na'iem' 5/1798.
- 128 Abu Dawud, *Sunan Abu Dawud 2164*, In-book reference: Book 12, Hadith 119, English translation: Book 11, Hadith 2159.
- 129 An-Nasa'i. *Sunan An-Nasa'i. Ishratun-Nisaa* with hasan isnaad, at-Tirmidhi and others.
- 130 Jafar as-Sadiq, cited in Syed Athar Husain S.H. Rizvi *Islamic Marriage: A Handbook for Young Muslims* (World Islamic Network (WIN), accessed, 16 Dec, 2018.
- 131 Muslim, *Riyad as-Salihin, The Book of the Remembrance of Allah*, Sunnah.com reference: Book16, Hadith 6, Arabic/English book reference: Book 16, Hadith 1413.
- 132 Abdel-Wahab Bouhdiba, *Sexuality in Islam (Translated from the French by Alan Sheridan)* (London: Saqi Books, 1998).
- 133 Muslim, *Sahih Muslim 307a*, In-book reference: Book 3, Hadith 27, USC-M-SA web (English) reference: Book 3, Hadith 603.
- 134 Bukhari, *Sahih al-Bukhari, Book of Bathing (Ghusl), 290*, In-book reference: Book 5, Hadith 42, USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 5, Hadith 288.
- 135 Shaykh Muhammad Naasirudden al-Albani, *The Etiquettes of Marriage and Wedding Night*, 10. Making Wudu after Sex and before Sleeping, accessed 16 Dec, 2018, <https://the-fmalrevelation.blogspot.com/2012/09/the-islamic-suhagraat-etiquettes-of.html?m=1>
- 136 Muslim, *Sahih Muslim 317a. The Book of Menstruation*, In-book reference: Book 3, Hadith 44, USC-MSA web (English) reference: Book 3, Hadith 620.
- 137 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah. The Book of Purification and its Sunnah*, English reference: Vol. 1, Book 1, Hadith 504, Arabic reference: Book 1, Hadith 543.
- 138 Mawsoo'ah al-Fiqhyah (31/195). Cited in Islam Q& A. "When is ghusl required and when is it mustahabb?" Fatwa 81949. Accessed 1 January, 2019, <https://islamqa.info/en/answers/81949/what-is-ghusl-required-and-when-is-it-mustahabb>.

- 139 Islam Q&A. "When is ghusl required and when is it mustahabb?" Fatwa 81949. Accessed 1 January. 2019, <https://islamqa.info/en/answers/81949/what-is-ghusl-required-and-when-is-it-mustahabb>.
- 140 Al-Baihaqi, Cited in Shaykh Muhammad Naasiruddin al-Albani, *The Etiquettes of Marriage and Wedding Night*.
- 141 Bukhari. *Sahih al-Bukhari*. 343, *Book of Rubbing Hands and Feet with Dust (Tayammum)*. In-book reference: Book 7, Hadith 10, USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 7, Hadith 339.
- 142 Bouhdiba, 1998.
- 143 Bukhari. *Sahih Bukhari*. Chapter No. 5, Bathing (*Ghusl*) Hadith No: 290.
- 144 Bukhari. *Sahih al-Bukhari. Book of Bathing (Ghusl)*. Sahih al-Bukhari 272, 273. In-book reference: Book 5, Hadith 25. USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 5, Hadith 272.
- 145 Sexual perversions, accessed 16 Dec, 2018, <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/Sexual+Perversions>
- 146 Helen Gavin, "The Psychology of Sexual Deviance," in The [British Psychological Society] North East of England Branch 2nd Annual Conference, 2627 June 2009, Sheffield Park Hotel. (Unpublished).
- 147 Sexual perversions, <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/Sexual+Perversions>.
- 148 Bouhdiba, 1998
- 149 Muhammad ibn Adam al-Kawthari, *Islamic Guide To Sexual Relations* (London: Turath Publishing, 2008):72.
- 150 Tirmidhi. *Jami'at-Tirmidhi*, English reference: Vol. 5, Book 41, Hadith 2784, Arabic reference: Book 43, Hadith 3013.
- 151 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah*, English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1904, Arabic reference: Book 9, Hadith 1979.
- 152 Bukhari, *Riyad as-Salihin, The Book of the Prohibited Actions*, Book 18, Hadith 121, Arabic/English book reference: Book 18, Hadith 1631.
- 153 The Scholars of the Standing Committee, Shaykh 'Abd al-'Azeez ibn Baaz, Shaykh 'Abd al-'Azeez Aal ash-Shaykh, Shaykh 'Abdullah ibn Ghadyaan, Shaykh Saalih al-Fawzaan, Shaykh Bakr Abu Zayd, *Fatdwa al-Lajnah ad-Da'imah*, 24/94, 95.
- 154 Abu Dawud, *Sunan Abu Dawud 4928*, In-book reference: Book 43, Hadith 156, English translation: Book 42, Hadith 4910.
- 155 Muslim, *Sahih Muslim 1400 c*, In-book reference: Book 16, Hadith 3, USC-MSA web (English) reference: Book 8, Hadith 3233.
- 156 Islam Q&A. "The prohibition on masturbation is not from a medical point of view only," Fatwa 245978, accessed 17 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/245978/the-prohibition-on-masturbation-is-not-from-a-medical-point-of-view-only>.

- 157 Marcia C. Inhorn, *The New Arab Man: Emergent Masculinities, Technologies, and Islam in the Middle East* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2012): 168.
- 158 A.g.e, p. 168.
- 159 Ahmad, 1878, cited in Islam Q&A, "Misfortune of a wife whose husband is committing sodomy," Fatwa 26197, accessed 17 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/26197/misfortune-of-a-wife-whose-husband-is-committing-sodomy>.
- 160 Tirmidhi, 1457; Ibn Majah, 2563. This hadeeth was classed as Sahih by Shaykh al-Albani in Sahih al-Jaami', no. 1552.
- 161 Imam Ibn al-Qayyim: Ad-Da'i wa Dawä, p. 115.
- 162 Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid, "The punishment for homosexuality," Islam Q&A, Fatwa No. 38622.
- 163 Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid, Islam Q&A, Fatwa No. 10050.
- 164 Tirmidhi, *Jami'at-Tirmidhi 116*, In-book reference: Book 12, Hadith 20, English translation: Vol. 1, Book 7, Hadith 1165.
- 165 Abu Dawud, *Sunan Abu Dawud 2162*, In-book reference: Book 12, Hadith 117, English translation: Book 11, Hadith 2157.
- 166 Tirmidhi, *Jami'at Tirmidhi 135*, In-book reference: Book 1, Hadith 135. English translation: Vol. 1, Book 1, Hadith 135.
- 167 Ibn Majah (1924); classed as Sahih by al-Albani in Sahih Ibn Majah.
- 168 Muhammad ibn Adam Al-Kawthari. *Islamic Guide to Sexual Relations*, (London: Turath Publishing, 2008):76.
- 169 Zaydaan, 5/450, *Al-Mufassalfi Ahkaam al-Marah*, cited in Islamqa, "Abnormal relationship between women," 1998, accessed 17 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/591/abnormal-relationship-between-women>.
- 170 Ibn Qudamah al-Mughni 10/162, cited in Islamqa, "Abnormal relationship between women," 1998.
- 171 A.g.e.
- 172 The Scholars of the Standing Committee.
- 173 Asif Iftikhar, *Lesbianism and Islam*, 2011, accessed 17 Dec, 2018, <http://www.almawrid.org/index.php/articles/view/lesbianism-and-islam>
- 174 Tirmidhi, *Jami'at-Tirmidhi*. 'Chapters on Manners,' English reference: Vol. 5, Book 41, Hadith 2793, Arabic reference: Book 43, Hadith 3023.
- 175 Frank E Vogel, *Islamic Law and the Legal System of Saudi: Studies of Saudi Arabia* (Leiden, The Netherlands: Brill, 2000): 4-5.
- 176 Ahmad ibn Muhammad Quduri, *The Mukhtasar Al-Quduri: A Manual of Islamic Law According to the Hanafi School* (London: Taha Publications, 2010).
- 177 *Hasan Al-Shurunbulali*, A Complete Prayer Guide According to the Hanafi School: Nur Al-Idah (the Light of Clarification) (*Independently published*, 2016).

- 178 Al-Fatawa Al-Hindiyyah al-musammāt bi 'l-fatawa al- 'alamgiriyyah. (Cairo (second edition) 1310 AH, vol. I, 145).
- 179 Al-Fatawa Al-Hindiyyah Al-Musammāt Bi'l-Fatawa Al-'Alamgiriyyah.
- 180 Shaykh Abdul Aziz bin Abdullah Bin Baz, Salih Al Uthaymeen, Shaykh Abdullah Al-Jibreen et al., *Fatawa Islamiyah - Islamic Verdicts*, 8 volumes (Riyadh: Darussalam, 2001).
- 181 Abdelwahab, Bouhdiba, *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan) (London: Saqi Books, 1998).
- 182 Robert Gleave, "JA'FAR AL-SADEQ i. Life," *Encyclopaedia Iranica*, XIV/4, pp. 349-351, accessed 18 Dec, 2018, <http://www.iranicaonline.org/articles/jafar-al-sadeq-i-life>
- 183 seekershub.org. *Sawa'iq al-Muhriqa*, Ibn Hajar al-Haytami, cited in Was Imam Ja'far al-Sadiq Sunni or Shi'i?, accessed 18 Dec, 2018, <http://seekershub.org/ans-blog/2011/12/23/was-imam-jafar-al-sadiq-sunni-or-shii/>
- 184 Mohamed Raza Mohamed Husein Dungersi, *A Short Biography of Imam Jaffer As-Sadiq*, 1999, p. 15, accessed 18 Dec, 2012, http://islamicmobility.com/pdf/ASHORT_BIOGRAPHY_IMAM%20JAFER.pdf
- 185 A.g.e, p. 36.
- 186 A.g.e, p. 35.
- 187 Al-Shaykh al-Hurr al-'Amili. *Tafsīl wasa'il al-shT'a Ha tahsil masa'il al-sharT'a (Wasa'il ul-Shi'a)* vol. 14, p. 117-118 as quoted by Rizvi, 1993.
- 188 Encyclopedia.com. Ghazali, al-. *The Columbia Encyclopedia*, 6th ed., accessed 18 Dec, 2018, <https://www.encyclopedia.com/people/philosophy-and-religion/philosophy-biographies/al-ghazali>.
- 189 Bernard Lewis, V L. Menage, Ch. Pellat, and J. Schacht, *Encyclopaedia of Islam* (New Edition), Volume III (H-Iram), Leiden, Netherlands: Brill, 1986: 842.
- 190 Makdisi, G., 'Ibn Kudama al-Makdls! in *Encyclopaedia of Islam*, Second Edition, edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs.
- 191 Cited in Islamweb.net. "Her husband is unable to have intercourse with her." Fatwa No: 378520, accessed 18 December 2018, <http://www.islamweb.net/en/fatwa/378520/>
- 192 Ibn Hajar al-Asqalani, 852 AH.
- 193 Cited in Islamweb.net, Fatwa No: 378520.
- 194 Virtual Mosque. "Gems from Imam ibn al-Qayyim," accessed 18 Dec, 2018, <http://www.virtualmosque.com/personaldvlp/purification-heart/gems-from-imam-ibn-al-qayyim/>
- 195 Ibn al-Qayyim al-Jawziyyah. *Al-Tibb al-Nabawi, The Prophetic Medicine* (Beirut: Dar al-Fikr) 183, or as *Healing with the Medicine of the Prophet* (Riyadh: Darussalam Publications).

- 196 Tirmidhi, *Jami' at-Tirmidhi*, English reference: Vol. 5, Book 41, Hadith 2759, Arabic reference: Book 43, Hadith 2984
- 197 Bukhari, *Sahih al-Bukhari*, 'The Book of Dress,' Hadith Number: 5952.
- 198 Islam Q&A, "The wisdom behind the prescription to remove pubic hair and armpit hair," 2016, Fatwa 202827, accessed 18 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/202827/the-wisdom-behind-the-prescription-to-remove-pubic-hair-and-armpit-hair>.
- 199 Ibn Hajar al-Asqalani, cited in Islam Q&A, "The wisdom behind the prescription to remove pubic hair and armpit hair," Fatwa 202827, 2016, accessed 18 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/202827/the-wisdom-behind-the-prescription-to-remove-pubic-hair-and-armpit-hair>.
- 200 Bukhari, *Sahih al-Bukhari* 5246. In book reference: Book 67, Hadith 179, USC- MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith 173.
- 201 Ibn Hajar al-Asqalani, Shahabuddin Muhammad. *Fath al-Baari bi Sharah Sahih al-Bukhari*. (Makkah: al-Maktaba al-Tijariyyah, 1993).
- 202 Bukhari. *Sahih al-Bukhari* 291. In book reference: Book 5, Hadith 43. USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 5, Hadith 289.
- 203 Ibn Kathir. *Tafsir Ibn Kathir*, accessed 18 Dec 2018, http://www.qtafsir.com/index.php?option=com_content&task=view&id=190
- 204 Muhammad al-Shawkani, *Fath al-Qadir* (Beirut: Dar al-Ma'rifah).
- 205 S. Mobin Akhtar, *Sex Education for Muslims- Guidance for Men, Women, Single or Married*, (Karachi: Psychiatrists Hospital Karachi, 2010).
- 206 S. Mobin Akhtar, 1990.
- 207 S. Mobin Akhtar, 1990.
- 208 A.g.e
- 209 An-Nasa'i, *Sunan an-Nasa'i*, English reference: Vol. 1, Book 1, Hadith 193, Arabic reference: Book 1, Hadith 194.
- 210 Mohammad Aftab Khan, *Sex and Sexuality in Islam* (Lahore: Adbiyat, 2006)
- 211 Alfred Kinsey, W.B. Pomeroy and C.E. Martin. *Sexual Behavior in the Human Male* (London: Saunders Company 1948).
- 212 Alfred Kinsey, W.B. Pomeroy, C.E. Martin and P.H. Gebhard, *Sexual Behavior in the Human Female* (London: Saunders Company, 195s).
- 213 Shahid Athar, *Sex Education and its Islamic Perspective*, A lecture delivered at Ohio State University, USA, 1995.
- 214 Syed Abul Aala, Mawdudi, *The Meaning of the Quran, Volume-III* (Lahore: Islamic Publications, 1999).
- 215 Syed Abul Aala, Mawdudi, 1999.
- 216 Ibn Kathir. Cited in Syed Abul Aala, Mawdudi (1999b), *and Tafsheem-ul-Quran*.

- 217 Bukhari, *Sahih al-Bukhari. Book of Wedlock, Marriage (Nikah)*, 5066, In-book reference: Book 67, Hadith 4, USC-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith 4.
- 218 Bukhari: 1469. 12, Cited in Islam Q&A, "Ruling on masturbation and how to cure the problem," Fatwa 329, 1997, accessed 19 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/329/ruling-on-masturbation-and-how-to-cure-the-problem>.
- 219 Yusuf Al Qaradawi, *The Lawful and the Prohibited in Islam (Al-Halal Wal Hamm Fil Islam)* (Oak Brook, IL: American Trist Publications, 1999).
- 220 Al-Fatawa al-Hindiyyah, Vol. 5, p. 372.
- 221 Islamqa.org. <https://islamqa.org/hanafi/mahmoodiyah/54043>. Accessed 29 March 2019.
- 222 Ahmed Fazel Ebrahim (2008). *A Compilation of Fatawa (edicts) of Different Scholars and Institutions on Issues Relating to Love, Sex and Rape*. South Africa.
- 223 Bkz: *Kitab al-Majmu' Sharh al-Madhhab al-Shirazi* by Imam al-Nawawi. Saudi Arabia: Maktabat al-Irshad. 2/575.
- 224 A.g.e.
- 225 Mohd Roslan Mohd Nor and Imam Bahroni, "Iqbal's Philosophy on Islamic Education: A Historical Perspective", *Global Journal Al Thaqafa* 1, no. 1 (2011):23.
- 226 Syed Abul Aala Mawdudi, *Taleemat* (Urdu) (Lahore: Islamic Publications, 1992).
- 227 A.g.e.
- 228 Mohammad Siddique Seddon, and Fauzia Ahmad, *Muslim Youth Challenges, Opportunities and Expectations* (London: Bloomsbury, 2012).
- 229 Paul Cruickshank, *Covered Faces, Open Rebellion*, 2006, accessed, 19 Dec, 2018, <https://www.nytimes.com/2006/10/21/opinion/21cruickshank.html>
- 230 Ahmad, Huma. *Muslim College Life: Dating, Drinking and Deen*, 1999, accessed 19 Dec, 2018, <http://www.jannah.org/articles/dating.html>.
- 231 Barbara Dafoe Whitehead, "The failure of sex education", *The Atlantic Monthly*, 32-35 (October 1994): 55-80.
- 232 Shahid Athar, "Sex education and its Islamic perspective," A lecture delivered at Ohio State University, USA, 1995.
- 233 Samana Siddique, *Muslim school verses public school*, Sound Vision, 1999, accessed 19 Dec, 2018, <https://www.soundvision.com/article/muslim-schools-vs-public-schools-0>.
- 234 Karen Pryer-Salahuddin, "Conflicting values in Muslim teenagers in high school," Courtesy *Islamzine*, 1998, accessed 19 Dec, 2018, <http://www.the-modernreligion.com/teens/teenhigh.htm>.
- 235 Abdelwahab, Bouhdiba, *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan) (London: Saqi Books, 1998).

- 236 Amatullah Islam, "Preventing the girlfriend - boyfriend relationship," accessed 19 Dec, 2018, <https://muslimconverts.com/male-female-interactions/girlfiend-boyfriend.html>
- 237 S. Mobin Akhtar, 2010.
- 238 Abdelwahab Bouhdiba, 1998.
- 239 Tirmidhi, Sunan al-Tirmidhi, 3101, cited in Islam Q&A, "Ruling on taking boyfriends or girlfriends," Fatwa 1114, 1998, accessed 19 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/1114/ruling-on-taking-boyfriends-or-girlfriends>.
- 240 International Technical Guidance on Sexuality Education, *An Evidence-informed Approach for Schools, Teachers and Health Educators* (Paris, UNESCO, 2009).
- 241 IPPF European Network, *Sexuality Education in Europe - A Reference Guide to Policies and Practices* (Brussels Belgium: IPPF European Network, 2006), 8.
- 242 A.g.e., 9
- 243 International Technical Guidance on Sexuality Education, 2009.
- 244 International Technical Guidance on Sexuality Education, 2009, Ch. 5.
- 245 Sexuality education Forum, *Understanding Sex and Relationships Education* (London: National Children's Bureau, 2010).
- 246 N. Dickon Reppucci, and Janna Herman, "Sexuality education and child abuse: Prevention programs in the schools," *Review of Research in Education*, 17, no. 1 (1991):127-166.
- 247 Monica Silva, "The effectiveness of school-based sexuality education programs in the promotion of abstinent behavior: A meta-analysis," *Health Education Research*, 17, no. 4 (2002):477.
- 248 Monica Silva, 2002:477.
- 249 *Teenage Pregnancy Statistics 2010*, accessed 19 Dec 2010, <http://www.pregnantteehelp.org/statistics/teenage-pregnancy-statistics-2010/>
- 250 *Sexually Transmitted Diseases* STDs accessed 19 Dec, 2018, <https://www.teehelp.com/std-sti/sexually-transmitted-diseases-stds/>.
- 251 Syed Ali Ashraf, "Foreword - Sex education: Necessity or otherwise?" In *Sex Education and Religion*, ed. Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud, (Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998).
- 252 Barbara Dafoe Whitehead, "The Failure of Sex Education," *The Atlantic Monthly*, 32-35 (October 1994): 55-80.
- 253 Anis Ahmad, "Jinsi Taleem: Islamic Perspective" (Urdu Article) Monthly, *Aalami Tarjman-ul-Quran* (Lahore: Tarjman-ul-Quran, 2012).
- 254 Shaikh Abdul Mabud, "An Islamic view of sex education." In *Sex Education and Religion*, ed. Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud (Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998).

- 255 Carole Ulanowsky, "Sex education: Beyond information to values," In *Sex Education and Religion*, ed. Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud (Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998).
- 256 Valerie Riches, "Shortcomings of present-day practice in school sex education," in *Sex Education and Religion*, ed. Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud (Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998).
- 257 Shaikh Abdul Mabud, 1998.
- 258 Shaikh Abdul Mabud, 1998.
- 259 A.g.e.
- 260 Shaikh Abdul Mabud, 1998.
- 261 A.g.e.
- 262 Shahid Athar, *Sex education and its Islamic perspective*. A lecture delivered at Ohio State University, USA, 1995.
- 263 Shahid Athar, 1995.
- 264 Barbara Huberman, "Raising sexually healthy youth: Rights, respect, responsibility, & parent-child communication", www.advocatesforyouth.org, *Translations*, 15, no. 1 (2002): 1.
- 265 Michael, D, Resnick et al., "Protecting adolescents from harm. Findings from the National Longitudinal Study on Adolescent Health," *Journal of American Medical Association*, 278 (1997): 823-832.
- 266 L. Steinberg, "We know some things: Parent-adolescent relationships in retrospect and prospect," *Journal of Research Adolescence*, 11 (2001): 1-19.
- 267 D.M. Shoop, and P.M. Davidson, "AIDS and adolescents: The relation of parent and partner communication to adolescent condom use," *Journal of Adolescence*, 17 (1994): 137-148.
- 268 Joanna Crichton, Latifat Ibisomi, and Stephen Obeng Gyimah, "Mother-daughter communication about sexual maturation, abstinence and unintended pregnancy: Experiences from an informal settlement in Nairobi, Kenya," *Journal of Adolescence*, 35, no. 1 (2012): 21-30
- 269 A.g.e, 1.
- 270 Michael, D Resnick et al., 1997.
- 271 L. Steinberg, 2001.
- 272 Henry J. Kaiser Family Foundation & YM Magazine, *National Survey of Teens: Teens Talk about Dating, Intimacy, and Their Sexual Experiences* (Menlo Park, CA: The Foundation, 1998).
- 273 C.M. Yowell, "Risks of communication: Early adolescent girls' conversations with mothers and friends about sexuality," *Journal of Early Adolescence*, 17 (1997) 172-196.
- 274 M.E. Eisenberg et al., "Parents' beliefs about condoms and oral contraceptives: Are they medically accurate?" *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 36, no. 2 (2004): 50-57.

- 275 Federal Centre for Health Education (BZgA) survey, *Youth Sexuality 2015* (Cologne: BZgA, 2015)
- 276 WHO, *Report of the Technical Meeting of Building School Partnership for Health, Education Achievements and Development* Vancouver, Canada 5-8 June 2007 (Geneva, World Health Organization: 56)
- 277 Department for Education and Employment, *Sex and Relationship Education Guidance*, Circular 0116/2000 (London: Department for Education and Employment, 2000).
- 278 Department for Education. National Curriculum, accessed 21 Dec, 2018, <https://www.gov.uk/national-curriculum/other-compulsory-subjects>
- 279 UK Youth Parliament, *Sex and Relationships Education: Are You Getting It?* (London: UK Youth Parliament, 2007).
- 280 Centers for Disease Control and Prevention (US), Health Resources and Services Administration (US) CDC/HRSA Advisory Committee on HIV, Viral Hepatitis, and STD Prevention and Treatment. Resolution, May 9, 2012, accessed 21 Dec, 2018, www.cdc.gov/maso/facm/facmCHACHSPT.htm.
- 281 National Prevention Council, National Prevention Strategy (Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, Office of the Surgeon General, 2011).
- 282 Department of Health and Human Services (US), Healthy people 2020: Leading health indicators accessed 21 Dec, 2018, <https://www.healthypeople.gov/>.
- 283 Department of Health, Effective Sexual Health Promotion, A Toolkit for Primary Care Trusts and others working in the field of promoting Good Sexual Health and HIV Prevention (London: Department of Health, 2003).
- 284 Health Development Agency, *Teenage Pregnancy: An update on key characteristics of effective interventions*. (London, Health Development Agency, 2001) 1-7.
- 285 Department of Health, 2003.
- 286 Stewart C. Alexander, J. Dennis Fortenberry, Kathryn I. Pollak, et al., "Sexuality talk during adolescent health maintenance visits", *JAMA Pediatrics*, 168, no. 2 (2014): 163-169.
- 287 B.O. Boekeloo, "Will you ask? Will they tell you? Are you ready to hear and respond?" *Journal of American Medical Association Pediatrics*, 168, no. 2 (2014): 111-113.
- 288 Liza Fuentes, Meghan Ingerick, Rachel Jones, and Laura Lindberg, "Adolescents' and young adults' reports of barriers to confidential health care and receipt of contraceptive services," *Journal of Adolescent Health*, 62, no. 1 (2018): 36-43.
- 289 Jessie V. Ford, Rheta Barnes, Anne Rompalo, and Edward W. Hook, II, *Sexual health training and education in the U.S.*, Public health reports (Washington, D.C. 128 (Supp. 1) (1974): 96-101.

- 290 Çevirmen notu: “İki kötülükten daha azını seçmek” anlamında kullanılan Yunan mitolojisinden doğmuş bir deyimdir. İslam kültüründe karşılığı “ehven-i şerreyn” kavramıdır.
- 291 Kylene Guse et al., “Interventions using new digital media to improve adolescent sexual health: A systematic review”, *Journal of Adolescent Health*, 51, no. 6 (2012): 535-543. Cited in *Guttmacher Institute. American Adolescents’ Sources of Sexual Health Information, Dec 2017, accessed 21 Dec, 2018*, <https://www.guttmacher.org/fact-sheet/facts-american-teens-sources-information-about-sex>.
- 292 L. Simon, and K. Danebac, “Adolescents’ use of the Internet for sexuality education: A thematic and critical review of the literature,” *International Journal of Sexual Health*, 25, no. 4 (4 (2013): 305-319.
- 293 A. Lenhart, *Teens, Social Media and Technology Overview 2015* (Washington, DC: Pew Research Center, 2015), accessed 21 Dec, 2018, <http://www.pewinternet.org/2015/04/09/teens-social-media-technology-2015/>.
- 294 S.A. Moorhead et al., “A new dimension of health care: Systemic review of the uses, benefits, and limitations of social media for health care professionals”, *Journal of Medical Internet Research*, 15, no. 4 (2013): e8.
- 295 Eric R. Buhi et al., “Quality and accuracy of sexual health information web sites visited by young people,” *Journal of Adolescent Health*, 47, no. 2 (2010): 206-208.
- 296 Syed Abul Aala Maududi, *Purdah and the Status of Woman in Islam* (Lahore: Islamic Publications, 2000).
- 297 Hassan Hathout, *Obstetrics and Gynaecology* (Kuwait: Islamic Organization for Medical Science, 2000).
- 298 S.S.A. Rizvi, *The Family Life of Islam* (Tehran: World Organization for Islamic Service, 1980).
- 299 Anon, *Teaching Fear - the Religious Right’s Campaign Against Sexuality education* (USA: Focus on Faith, 1996).
- 300 Tirmidhi, *Jami’ at-Tirmidhi 1457*, In-book reference: Book 17, Hadith 41, English translation: Vol. 3, Book 15, Hadith 1457.
- 301 Muslim, *Sahih Muslim 2671a*, In-book reference: Book 47, Hadith 11, USCMSA web (English) reference: Book 34, Hadith 6451.
- 302 Avert, 2017 Global HIV statistics, accessed 22 Dec, 2018, <https://www.avert.org/global-hiv-and-aids-statistics>.
- 303 Centers for Disease Control and Prevention, *Sexually Transmitted Disease Surveillance 2014* (Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services, 2015).
- 304 S.C. Davies, *Annual Report of the Chief Medical Officer 2015, On the State of the Public’s Health, Baby Boomers: Fit for the Future* (London: Department of Health, 2016): 15.
- 305 A.g.e.

- 306 A.g.e.
- 307 Health Canada, Canadian Guidelines for Sexual Health Education, Ottawa: Health Canada; 2003, accessed 22 Dec 2018, <http://sieccan.org/pdf/guidelines-eng.pdf>.
- 308 D. Kirby, A Review of Educational Programs Designed to Reduce Sexual Risktaking among School-aged Youth in the United States (Santa Cruz (CA): ETR Associates, 1995).
- 309 D. Kirby, *Emerging Answers: Research Findings on Programs to Reduce Teen Pregnancy* (Washington (DC): National Campaign to Reduce Teen Pregnancy, 2001).
- 310 I. Birdthistle, and C. Vince-Whitman, *Reproductive Health Programs for Young Adults: School-Based Programs*, (Newton (MA): Education Development Center, 1997).
- 311 D.D. Allensworth and C.W. Symons, "A theoretical approach to school-based HIV prevention," *Journal of School Health*, 59, no. 2 (1989): 59-63.
- 312 A.J.C. King, R.P. Beazley, and W.K. Warren, *Evaluation of the AIDS/Sexuality Education Program: Part two of a proposal submitted by the Council of Ministers of Education* (Toronto (ON): Council of Ministers of Education, Canada, 1990).
- 313 J.G. Dryfoos, *Adolescents at Risk: Prevalence and Prevention* (New York: Oxford University Press, 1990).
- 314 M.A. Bigelow, "Sexuality education." *Encyclopaedia of Social Sciences*, 4th Volume, 13: 8-10, (Editor-in-chief, Edwin RA Seligman) (New York: The Macmillan, 1962).
- 315 The Islamic Academy, *Sex Education in the School Curriculum, The Religious Perspective - An Agreed Statement*, The Islamic Academy and Cambridge University Department of Education (Cambridge: University of Cambridge, 1991).
- 316 Michael J. Reiss, and S. Abdul Mabud, *Sex Education and Religion* (Cambridge: The Islamic Academy, 1998).
- 317 Department of Education and Science, *Sexuality Education at School*, Circular 11/87, (London: HMSO, 1987).
- 318 SRE Islamic, URGENT: SRE Consultation - Take a Stand Against the Government's Undermining of Parental Responsibility, 2018, accessed, 23 Dec, 2018, <https://sreislamic.org/>
- 319 Olwyn E Mark, *Educating for Sexual Virtue: A Moral Vision for Relationships and Sexuality education* (Oxford: Peter Lang, 2018): 1x-x.
- 320 David Archard, *Children: Rights and Childhood*, (Oxford: Routledge, 2004):99.
- 321 Shahid, Athar, "Sex education for Muslim youths and their parents," accessed 23 Dec, 2018, http://www.missionislam.com/family/sex_ed.htm.
- 322 Olwyn E. Mark, 2004: 5.

- 323 Iqra Academy, Policy for Sexuality Education, accessed 23 Dec, 2018, <https://www.iqraprimary.co.uk/wp-content/uploads/2018/02/Sex-Education-Policy-November-2013.pdf>.
- 324 Fatima M. D'Oyen, *The Miracle of Life: A Guide on Islamic Family Life and Sexuality Education for Young People* (Leicester: The Islamic Foundation, 1996).
- 325 Ghulam Sarwar, *Sex Education: The Muslim Perspective* (London: Muslim Education Trust London, 2004).
- 326 Michael J. Reiss, and S. Abdul Mabud, 1998.
- 327 Mohammad Tufail, "Islamic sex education? Sex in our society, sex in Islam and the hypocrisy of our society," accessed 23 Dec, 2018, http://www.zawaj.com/editorials/sex_tufail.html.
- 328 Hassan Hathout, *Obstetrics and Gynaecology* (Kuwait: Islamic Organization for Medical Sciences, 2000).
- 329 Mobin, S. Akhtar, *Sex Education for Muslims - Guidance for Men, Women, Single or Married* (Karachi: Psychiatrists Hospital Karachi, 2005).
- 330 Abdelwahab Bouhdiba, *Sexuality in Islam* (Translated from the French by Alan Sheridan) (London: Saqi Books, 1998).
- 331 Abdelwahab Bouhdiba, 1998, Chapter 4, 30-42.
- 332 Abu Dawud, *Sunan Abi Dawud 287*, In-book reference: Book 1, Hadith 287, English translation: Book 1, Hadith 287.
- 333 Shah Wali Ullah, Dehlvi, *Hujjat Allah Al-Baligah* (Urdu translation by Abdul Rahim) (Lahore: Sheikh Muhammad Ashraf Publishers 1983).
- 334 Syed Abul Aala, Mawdudi, *Tafhim ul Quran (English Vol. 1)* (Lahore: Islamic Publications): Chapter 1.
- 335 A.g.e.
- 336 Syed Abul Aala Mawdudi, *Birth Control: Its Social, Political, Economic, Moral and Religious Aspects* (Lahore: Islamic Publications, 1993).
- 337 Ghulam Sarwar, 2004.
- 338 Imam Al-Ghazall, Abu Hamid Muhammad, *Adab Al-Nikah, The Proper Conduct of Marriage in Islam*, Book Twelve of Ihya' Ulum Al-Din, (Malaysia: Dar Al Wahi, 2012):34.
- 339 Yusuf al-Qaradawi, *The Lawful and Prohibited in Islam* (Oak Brook, IL: American Trust Publications; New edition 1999): 89.
- 340 A.g.e.
- 341 The Family Planning Association, *Sex and Relationships Education Factsheet, 2011* (London: The Family Planning Association).
- 342 Department of Health & Human Services, State Government of Victoria, Australia, "Talking to primary school children about sex," 2018, accessed 24 Dec, 2018, <https://www.betterhealth.vic.gov.au/health/healthyliving/talking-to-primary-school-children-about-sex>.

- 343 Barbara Huberman, "Growth and development, ages nine to 12-what parents need to know," Advocates for Youth, 2016, accessed 24 Dec, 2018, <https://advocatesforyouth.org/resources/health-information/parents-15>.
- 344 Gov.UK, "The national curriculum," accessed 24 Dec, 2018, <https://www.gov.uk/national-curriculum/other-compulsory-subjects>.
- 345 Health Canada. "Teaching sexual health, parents & teachers: Be proactive. Be prepared," 2008, accessed 24 Dec, 2018, <https://teachingsexualhealth.ca/parents/information-by-age/>.
- 346 Guttmacher Institute, "Sex and HIV education," 2018, accessed 24, Dec, 2018, <https://www.guttmacher.org/state-policy/explore/sex-and-hiv-education>
- 347 Maggie Scott, Carolyn S. Marsh, and Jessica Fields, "Sex education in the United States," 2017, accessed 24, Dec, 2018, <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199791231/obo-9780199791231-0114.xml> LAST
- 348 Future of Sexuality education Initiative, *National Sexuality Education Standards: Core Content and Skills, K-12*, 2012, 24 Dec, 2018, <http://www.futureofsexeducation.org/documents/josh-fose-standards-web.pdf>.
- 349 Abdullah Nasih Aulwan, *Tarbiat-ul-Itfal fil-Islam*, 3rd ed. (Syria: Dar Al Salam Printers and Publishers, 1981).
- 350 S. Mobin Akhtar, *Sex Education for Muslims - Guidance for Men, Women, Single or Married* (Karachi: Psychiatrists Hospital Karachi, 2005).
- 351 S. Mobin Akhtar, 2005.
- 352 A.g.e.
- 353 Malik. *Muwatta Malik*, USC-MSA web (English) reference: Book 20, Hadith 98, Arabic reference: Book 20, Hadith 800.
- 354 Bukhari, *Sahih al-Bukhari 5066, Book of Wedlock, Marriage (Nikaah)*, In-book reference: Book 67, Hadith 4, USC-MSA web (English) reference: Vol. 7, Book 62, Hadith.
- 355 Jeremy Uecker, "Religion and early marriage in the United States: Evidence from the Add Health Study," *Journal for the Scientific Study of Religion*, 53, no. 2 (2014): 392-415.
- 356 Hugh Carter and Paul C. Glick, *Marriage and Divorce: A Social and Economic Study* (Cambridge: Harvard University Press, 1970).
- 357 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah, The Chapters on Marriage*, English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1846, Arabic reference: Book 9, Hadith 1919.
- 358 An-Nasa'i, *Sunan an-Nasa'i 3216, The Book of Marriage*, In-book reference: Book 26, Hadith 21, English translation: Vol. 4, Book 26, Hadith 3218.
- 359 Bukhari and Muslim, *Riyad as-Salihin, The Book of the Prohibited actions*, Sunnah.com reference: Book 18, Hadith 112, Arabic/English book reference: Book 18, Hadith 1622.

- 360 Ibn Majah, Sunan Ibn Majah, *The Chapters on Marriage*, English reference: Vol. 3, Book 9, Hadith 1865, Arabic reference: Book 9, Hadith 1938.
- 361 Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid, cited in Islam Q&A, *Guidelines on the issue of: Looking for the purposes of medical treatment*, Fatwa 5693, 1999, accessed 24 Dec, 2018, <https://islamqa.info/en/answers/5693/guidelines-on-the-issue-of-looking-for-the-purposes-of-medical-treatment>
- 362 A.g.e.
- 363 Umami-Kalthum, *Training of Children in the Light of Islam* (Urdu). (Islamabad: Dawa Academy, International Islamic University, 2000).
- 364 Aisha (Hamdan) Utz, *Nurturing Eeman in Children* (Riyadh, International Islamic Publishing House (IIPH), 2011).
- 365 Abu Dawud, *Sunan Abu Dawud 494, Book of Prayer (Kitab Al-Salat)*, In-book reference: Book 2, Hadith 104, English translation: Book 2, Hadith 494
- 366 Imam Nawawi, *40 Hadith Nawawi, 19*, English translation: Hadith 19.
- 367 A.g.e.
- 368 Roy Ridgway, *Caring for Your Unborn Child: How to Give Your Baby the Best Possible Start in Life*, (Wellingborough: Thorsons Publishers, 1990).
- 369 N M. Talg, C. Neal, and V. Glover, "Antenatal maternal stress and long-term effects on child neurodevelopment: How and why?" *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48, no. 3-4 (2007): 245-261.
- 370 C. Buss, E.P. Davis, L.T. Muftuler, K. Head, and C.A. Sandman, "High pregnancy anxiety during mid-gestation is associated with decreased gray matter density in 69-year-old children," *Psychoneuroendocrinology*, 35, no. 1, (2010): 141-153.
- 371 M. Mennes, B. Van den Bergh, L. Lagae, and P. Stiers, "Developmental brain alterations in 17-year-old boys are related to antenatal maternal anxiety," *Clinical Neurophysiology*, 120, no. 6 (2009): 1116-1122.
- 372 Allan Hackshaw, Charles Rodeck, and Sadie Boniface, "Maternal smoking in pregnancy and birth defects: A systematic review based on 173 687 malformed cases and 11.7 million controls," *Human Reproduction Update*, 17, no. 5 (2011): 589-604, <https://doi.org/10.1093/humupd/dmr022>.
- 373 Shaykh Al-Albani, *Silsilat al-Ahaadeeth al-Da'eefah wa'l-Mawdoo'ah. Islamic actions for welcoming a new baby*, Fatwa 7889, 2009, accessed 24, Dec 2018, <http://islamqa.com/en/ref/7889/when%20a%20baby%20is%20born>.
- 374 Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid, cited in Islam Q&A *Islamic actions for welcoming a new baby*, Fatwa 7889, 2009, accessed 24, Dec 2018, <http://islamqa.com/en/ref/7889/when%20a%20baby%20is%20born>.
- 375 Shaykh Muhammed Salih Al-Munajjid cited in Islam Q&A, *The blessing of natural breastfeeding*, Fatwa 13750, 2002, accessed 24 Dec, 2018, http://msa-publi.com/islam-qa/Volume_26/Chapter_3.htm.
- 376 Best Beginning, *Evidence of the benefits of breastfeeding*, accessed 24 Dec, and 2018, <https://www.bestbeginnings.org.uk/evidence-of-benefits-of-breastfeeding>.

- 377 Children of the Prophet, *The Prophet the Father*, 2013, accessed 25 Dec, 2018, <http://www.gsalam.net/the-prophet-the-father/>
- 378 Bukhari, *Sahih al-Bukhari 6192, Book of Good Manners and Form (Al-Adab)*, In-book reference: Book 78, Hadith 216, USC-MSA web (English) reference: Vol. 8, Book 73, Hadith 212.
- 379 H. Wehbe-Alamah, "Bridging generic and professional care practices for Muslim patients through use of Leininger's culture care modes," *Contemporary Nurse*, 28, no. 1-2 (2008): 83-97.
- 380 Tirmidhi, 1522; An-Nasa'i, 4220; Abu Dawud, 2838, accessed 25, Dec, 2018, <http://islamqa.info/en/ref/7889>.
- 381 Sheikh Muhammed Salih Al-Munajjid, *Fatwa 7889. Islamic actions for welcoming a new baby*, accessed 25 Dec, 2018, <http://islamqa.com/en/ref/7889/when%20a%20baby%20is%20born>.
- 382 A Sheikh, and Gatrad, A, Chapter 6: "Birth customs: meaning and significance," in *Caring for Muslim Patients*, ed. A. Sheikh, and A. Gatrad 2nd ed. (Oxford: Radcliffe Medical Publishing, 2008).
- 383 Ibn Qudamah, *al-Mughni 1/70*, accessed 25 Dec, 2018, <http://answers.yahoo.com/question/index?qid=20121104162352AA914YV>
- 384 S. Dhama, and A. Sheikh, "The family: predicament and promise," in *Caring for Muslim Patients*, ed. A. Sheikh and A. Gatrad 2nd ed. (Oxford: Radcliffe Medical Publishing, 2008).
- 385 Ibn Majah, *Sunan ibn Majah, The Book of the Sunnah*, English reference: Vol. 1, Book 1, Hadith 144, Arabic reference: Book 1, Hadith 149.
- 386 Albert Ellis, *The American Sexual Tragedy* (New York: Groveless Inc.1962).
- 387 An-Nasa'i. *Sunan an-Nasa'i 3681, The Book of Presents*. In book reference: Book 31, Hadith 10, English translation: Vol. 4, Book 31, Hadith 3711.
- 388 Shaikh Abdul Mabud, "An Islamic view of sex education," in Michael J. Reiss and Shaikh Abdul Mabud, *Sex Education and Religion* (Cambridge: The Islamic Academy Cambridge, 1998).
- 389 G. Hussein Rassool, *Evil Eye, Jinn Possession and Mental Health Issues: An Islamic Perspective* (Oxford: Routledge, 2018): 17.
- 390 A.g.e.
- 391 Social Mobility Commission, *The Social Mobility Challenges Faced by Young Muslims*, September 2017 (London: Social Mobility Commission).
- 392 Imam Mohamed Magid, Cited in Samana Siddiqui, *Divorce among American Muslims: Statistics, challenges & solutions*, accessed 25 Dec, 2018, <https://www.soundvision.com/article/divorce-among-american-muslims-statistics-challenges-solutions>.
- 393 A.g.e.
- 394 Imam Ziya Kavakci, A.g.e.
- 395 I. Ba-Yunus, *Divorce among Muslims* (Islamic Horizons Magazine, 2000).

- 396 N. Alshugairi, "Marital trends in the American Muslim community: A pilot study," *Journal of Muslim Mental Health*, 5, no. 3 (2010):256.
- 397 Divorce Science, *World Divorce Statistics- Comparisons Among Countries*, 2013, accessed 25 Dec, 2018, <https://divorcescience.org/for-students/world-divorce-statistics-comparisons-among-countries/>
- 398 F. Al Gharaibeh, and N.F. Bromfield, 'An analysis of divorce cases in the United Arab Emirates: A rising trend,' *Journal of Divorce & Remarriage*, 5, no. 6 (2013): 436-452.
- 399 Salman Bin Mohammed Al-Amri. Cited in "A rundown on reasons for rising divorce rate in Saudi Arabia," *Saudi Gazette*, 2018, accessed 25 Dec, 2018, <http://saudigazette.com.sa/article/527994/SAUDI-ARABIA/A-rundown-on-reasons-for-rising-divorce-rate-in-Saudi-Arabia>.
- 400 The Guardian, *Most women in UK who have Islamic wedding miss out on legal rights*, 2017, accessed 25 Dec, 2018, <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/20/women-uk-islamic-wedding-legal-rights-civil-ceremony-marriage>.
- 401 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah, The Chapters on Divorce*, English reference: Vol. 3, Book 10, Hadith 2018, Arabic reference: Book 10, Hadith 2096.
- 402 S. Al Qaisi, and K. Al Majali, "The causes of divorce in the province of Karak Jordan," *Journal of Educational Research*, 18 (2000) 174.
- 403 F. Al Ghazwi, F. "Social and economic causes of divorce in the north of Jordan: A field study in the governorate of Irbid," *Journal of Studies*, 34, no. 1 (2007): 6683.
- 404 Amal Killawi, Many eh Daneshpour, Arij Elmi, Iman Dadras, and Hamada Hamid, *Recommendations for Promoting Healthy Marriages & Preventing Divorce in the American Muslim Community*, (Washington, DC: Institute for Social Policy and Understanding, 2014):8.
- 405 Bukhari. *Sahih al-Bukhari 9, Book of Belief*, In-book reference: Book 2, Hadith 2, USC-MSA web (English) reference: Vol. 1, Book 2, Hadith 9.
- 406 Syed Abul Aala, Mawdudi, *Towards Understanding Islam* (Leicester: Islamic Foundation, 1980).
- 407 Chandra Muzaffar, *Islam and the West*, accessed 26 Dec, 2018, <https://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/muslims/themes/west.html>.
- 408 NSPCC, *Domestic abuse: What is domestic abuse?* accessed 26 Dec, 2018, <https://www.nspcc.org.uk/preventing-abuse/child-abuse-and-neglect/domestic-abuse/>.
- 409 Muslim Women's Network (MWN), *Imams Rally Against Domestic Violence in the UK*, accessed 28 Dec, 2018, <http://imamsonline.com/imams-rally-domestic-violence-uk/>.
- 410 Qari Muhammad Asim, *Imam's guide against Domestic Abuse, Domestic Abuse & Islamic Teachings*, accessed 28 Dec, 2018, <http://imamsonline.com/imam-guide-against-domestic-abuse/>.

- 411 Imam Abdullah Hasan, *Imams Rally Against Domestic Violence in the UK*, accessed 28 Dec, 2018, <http://imamsonline.com/imams-rally-domestic-violence-uk/>.
- 412 Muslim, *Sahih Muslim 2316, The Book of Virtues*, In-book reference: Book 43, Hadith 84, USC-MSA web (English) reference: Book 30, Hadith 5734.
- 413 Tirmidhi, *Riyad as-Salihin, The Book of Miscellany*, Arabic/English book reference: Book 1, Hadith 628.
- 414 Imam Abdullah Hasan.
- 415 G. Hussein Rassool, *Islamic Counselling: An Introduction to Theory and Practice* (East Sussex: Routledge, 2016): 171.
- 416 Imam Mohamed Magid, *Counseling Couples; Islamic Perspective*. 2008, accessed 23 Dec, 2018, <http://asertif.blogspot.com/2008/11/counseling-couples-islamic-perspective.html>.
- 417 A.R. Chapman, and L.B. Cattaneo, "American Muslim Marital Quality: A Preliminary Investigation," *Journal of Muslim Mental Health*, 7, no. 2 (2013). <http://dx.doi.org/10.3998/jmmh.10381607.0007.201>
- 418 G. Hussein Rassool, 173.
- 419 G. Hussein Rassool, 2016.
- 420 Imam Abdullah Hasan, *The End to Hitting Women: The Qur'anic Concept of Darb ('hitting') Islamic Perspective of Spousal Reprimand, Domestic Violence and Intimate Partner Violence (IPV) 2013*, Imams Against Domestic Abuse (IADA), accessed 26 Dec, 2018, <https://muslimmatters.org/wp-content/uploads/The-End-to-Hitting-Wome-2-2.pdf>.
- 421 J.M. Gottman, *Why Marriages Succeed or Fail* (New York: Fireside, 1994).
- 422 H J. Markman, S. M Stanley, and S. L Blumberg, *Fighting for your Marriage* (San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2010).
- 423 D. Scott Sibley, Paul R. Springer, Amber Vennum, and Cody S. Hollist, "An exploration of the construction of commitment leading to marriage," *Marriage & Family Review*, 51, no2 (2015): 183-203, DOI: 10.1080/01494929.2015.1031424
- 424 David G. Schramm, and Victor W. Harris, "Marital quality and income: An examination of the influence of government assistance," *Journal of Family and Economic Issues*, 32, no. 3 (2011): 437-448.
- 425 www.rahmaa.org, *Post-marital-counseling*, accessed 28 Dec, 2018, <http://www.rahmaa.org/counseling/post-marital-counseling-2/islamic-marriage-counseling/>
- 426 L. A., Benson, M. M McGinn, M. M., and A. Christensen, "Common principles of couple therapy", *Behavior Therapy*, 43 no. 1 (2012): 25-35. Do: 10.1016/j.Beth.2010.12.009.
- 427 Ashraf Ali Thanvi *Bahishti Zaver* (Urdu) (Lahore: Taj Company, 1955).
- 428 Syed Abul Aala Maududi, *Tafhim ul Quran* (Lahore: Islamic Publications, 1999).

- 429 G. Hussein Rassool, 2016): 179.
- 430 A.g.e.
- 431 A.g.e.
- 432 WHO Regional Office for Europe and BZgA, Standards for Sexuality Education in Europe, A framework for Policy Makers, Educational and Health Authorities and Specialists, (Cologne: Federal Centre for Health Education, BZgA, 2010): 40.
- 433 Seks Hakkında Her Şey (e.d)
- 434 Isabelle Bilton, Sex education around the world: How were you taught? 2017, accessed 29 Dec, 2018, <https://www.studyinternational.com/news/sex-education/>
- 435 Yasmine Al-Akhdar, Half of Jordanian Women Experienced Shock When Menstruating the First Time - When Taboo's Get Problematic, accessed 29 Dec, 2018, <https://mvslim.com/muslim-world-need-sexual-education/>
- 436 Farzaneh Roudi-Fahimi, Facts of Life: Youth Sexuality and Reproductive Health in the Middle East and North Africa (Washington, DC: Population Reference Bureau, 2011)
- 437 S. Feki, Sex and the Citadel: Intimate Life in a Changing Arab World (New York: Pantheon Books, 2013): ch.1, sec 1, para 1.
- 438 P. Ilkcaracan, Deconstructing Sexuality in the Middle East Challenges and Discourses. (Aldershot: Ashgate, 2008):84.
- 439 Farzaneh Roudi-Fahimi, 2011.
- 440 A.g.e, 31.
- 441 A.g.e.
- 442 Siti Syairah Mohd Mutalip, Ruzianisra Mohamed, "Sexual education in Malaysia: Accepted or rejected?", Iranian Journal of Public Health, 41, no. 7 (2012): 34-39.
- 443 Azriani Ab Rahman, R. Ab Rahman, M.I. Ibrahim, H. Salleh et al. "Knowledge of sexual and reproductive health among students attending school in Kelantan, Malaysia," *Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 42, no. 3 (2011): 718.
- 444 Amjad Ali, Pakistani village gives girls pioneering sexuality education class, 2014, accessed 29 Dec, 2018, <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-sex-education/pakistani-village-gives-girls-pioneering-sex-education-class-idUSBREA1O03620140225>
- 445 Kamel Daoud, *The Sexual Misery of the Arab World*, 2016, accessed 30 Dec, 2018, <https://cn.nytimes.com/opinion/20160216/c16daoud/en-us/>
- 446 A. Bouhdiba, *Sexuality in Islam* (London: Routledge & Kegan Paul, 1985): 12
- 447 Ibn Majah, *Sunan Ibn Majah 3994, Book of Tribulations*, In-book reference: Book 36, Hadith 69, English translation: Vol. 5, Book 36, Hadith 3994.
- 448 Yukarı akım kavramı önleyici halk sağlığına dair bir metaforla ilişkilidir. Metafor, birkaç kişinin boğulduğu bir nehri tanımlamaktadır. Kurtarma görev-

lileri bu kişileri kurtarmaya çalışmıştır ancak tüm çabalarına rağmen bütün kurbanları yaşama döndüremeyeceklerini anlamışlardır. Daha fazla personel istihdam etmek için nasıl fon sağlanacağını tartışılar ve uyarı levhalarının nasıl yerleştirileceği konusunda öneride bulunurlar. Buna karşılık, ilk olarak insanların neden nehre düştüğünü veya atladığını anlamak için akıntıya bakmayı önerir. Belki de sorun, bir köprü inşa ederek veya bir çit kurularak çözülebilir. Source: <http://phprimer.afmc.ca/>, accessed 30 Dec 2018.

- 449 A.R. Anita, and M. Aidalina, "A review of the Islamic Approach in public health practices," *International Journal of Public Health and Clinical Sciences*, 1, no. 2 (2014).
- 450 Cited in M. A. Yamani, "Islam is not an enemy of the West," *Australian Muslim News*, 1, no. 5 (1994): 9.
- 451 Sujay Patel, and Amin Muhammad Gadit, "Karo-Kari: A form of honour killing in Pakistan," *Transcultural Psychiatry*, 45, no. 4 (2008): 683-694.

İndeks

- abdest 37, 43, 67, 68, 75, 83, 90, 100, 132, 158, 160, 235, 238
- Adab 64, 164, 205, 247, 260, 263
- Âdem 38, 41, 46, 142, 185, 235
- adet 46, 69, 106, 155, 156, 158, 159, 168, 170, 197, 228, 229, 235, 237
- Ahkâf 42, 43, 44, 200
- Ahzâb 41, 43, 44, 45
- AIDS 20, 21, 30, 31, 73, 117, 127, 129, 137, 139, 148, 157, 165, 171, 173, 193, 194, 217, 227, 229, 242, 243, 256, 259
- Aile 22, 24, 27, 56, 134, 161, 162, 176, 194, 212, 213, 214, 227, 230
- akran baskısı 36, 207
- Âl-i İmrân 41, 42, 44
- Allah 5, 7, 9, 11, 35, 37, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 77, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 92, 93, 103, 104, 105, 109, 116, 118, 119, 120, 121, 128, 131, 132, 134, 153, 159, 160, 164, 173, 174, 175, 176, 177, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 204, 209, 214, 216, 218, 221, 228, 231, 232, 235, 236, 238, 246, 248, 260
- Allah Resulü 5, 37, 55, 120, 173, 201, 214
- anal 73, 88, 92, 93, 199
- Anglo-Kızılderililer 110
- A'raf Suresi 38
- arınma 67, 79, 158, 197
- asimilasyon 9
- aspermi 218
- Avret 235
- Avrupa 16, 18, 19, 26, 27, 36, 79, 110, 111, 114, 120, 125, 138, 142, 187, 201, 210, 225, 226
- ayet 58, 61, 90, 104, 120, 211, 235
- Azerbaycan 209
- Azl 235
- bağışıklık 16, 73, 86, 200
- Bahreyn 209
- Bakara 41, 42, 43, 45, 46, 50, 61, 92, 133, 199, 214, 218
- Bakire 51, 52
- başörtüsü 104, 119, 161, 190, 210, 230, 235
- Batı 13, 14, 17, 18, 19, 25, 26, 27, 28, 73, 102, 109, 111, 112, 115, 116, 121, 128, 129, 130, 133, 137, 139, 143, 144, 145, 155, 195, 207, 208, 211, 212, 233
- bekâret 40, 162, 172
- bel soğukluğu 151, 173
- Biat 235
- Birleşik Arap Emirlikleri 209
- biyoloji 227
- boşalma 35, 47, 69, 83, 100, 101, 158, 168, 170, 229
- Boşanma 43, 186, 191, 194, 199, 208, 218, 229, 230
- Bouhdiba 67, 70, 76, 94, 119, 123, 156, 158, 248, 249, 251, 254, 260, 267
- Ca'fer es-Sadık 84
- caiz 41, 72, 107, 108, 168, 178, 185
- Camii 103
- Cilbab 235
- cinsel ilişki 15, 16, 18, 20, 22, 25, 40, 56, 57, 58, 61, 69, 74, 83, 86,

- 87, 88, 91, 92, 99, 100, 101, 128, 130, 135, 139, 143, 151, 154, 156, 160, 162, 172, 184, 189, 194, 207, 211, 225, 228, 230, 231, 232, 235, 239
- cinsel intihar 14, 26
- cinsellik 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 35, 36, 37, 38, 40, 75, 79, 91, 98, 113, 117, 118, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 152, 153, 154, 155, 167, 168, 173, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 204, 214, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233
- Cinsellik Eğitimi 15, 16, 17, 19, 25, 35, 37, 49, 67, 109, 151, 161, 167, 168, 194, 197, 225, 226, 228, 233
- cinsel pozisyon 46, 92
- cinsel rıza 17
- Cinsel sapıklık 69, 70
- cinsel trajedi 14, 26
- cinsiyet 8, 13, 14, 16, 20, 27, 28, 35, 38, 41, 49, 56, 71, 104, 112, 123, 126, 127, 132, 134, 135, 139, 143, 154, 157, 162, 183, 184, 185, 188, 190, 195, 208, 216, 228, 230, 231
- CYBE 16, 125, 139, 140, 230
- damgalanma 9, 207
- din 8, 9, 14, 36, 53, 64, 70, 85, 129, 131, 132, 133, 134, 136, 142, 143, 144, 152, 173, 192, 196, 214, 227, 235, 247
- Din 63, 74, 81, 85, 87, 152, 164, 217, 221, 235, 248, 260
- dindar 25, 49, 50, 51, 57, 67, 117, 142, 144, 168, 186, 187, 194, 208
- doğum 16, 17, 18, 23, 26, 27, 40, 49, 139, 140, 156, 159, 162, 163, 169, 199, 200, 230, 235
- Doğum 45, 46, 137, 163
- doğum kontrolü 16, 23, 26, 49, 139, 140, 163, 230
- Doğum kontrolü 45, 137, 163
- dua 44, 46, 53, 58, 89
- Duhân 41
- Dul 43
- Dünya Sağlık Örgütü 16, 125, 138, 199, 225
- ebeveyn 22, 23, 24, 25, 28, 112, 114, 135, 137, 138, 144
- Ebu Davud 5, 57, 62, 91, 189
- Ebu Hanife 56, 62, 80, 83, 84, 91, 236
- Ebu Hureyre 56, 69, 71, 73, 89, 92, 103, 177, 200, 211
- eğitimi 7, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 37, 38, 40, 98, 118, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 135, 136, 138, 139, 142, 143, 144, 145, 152, 153, 154, 156, 167, 168, 174, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 191, 192, 193, 194, 197, 202, 204, 209, 214, 220, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 232, 233
- Eğitim Programı 189, 190, 217
- el-Âlemgîriyye 82, 83
- El- Cevziyye 88
- el-Hidaye 80, 81
- En'âm 44, 45, 46
- Enbiyâ 42
- Enes b. Malik 151, 214
- Ensar 37, 60, 61, 236
- Ereksiyon 99, 101
- Erekte 101
- ergen 111, 121, 129, 141, 227
- erkek 13, 25, 28, 36, 40, 41, 44, 50, 53, 57, 59, 60, 62, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 86, 92, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 105, 111, 112, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 130, 132, 134, 156, 157, 161, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 186, 188, 189, 191, 193, 194, 197, 200, 201, 203, 211, 212, 215, 216, 218, 227, 230, 235, 237

- Erkek 43, 44, 58, 74, 92, 170, 191, 217, 229
- eş 50, 52, 54, 55, 72, 86, 92, 162, 172, 173, 176, 203, 215, 216, 218, 220, 237
- Eşçinsellik 46, 72, 73, 163, 191, 194
- eş seçimi 52
- evlilik 8, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 27, 36, 37, 38, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 60, 70, 71, 72, 83, 92, 103, 105, 113, 117, 122, 128, 129, 131, 134, 139, 142, 153, 156, 162, 172, 175, 176, 185, 189, 193, 194, 197, 203, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 226, 230, 237, 239
- Evlilik 22, 24, 25, 41, 49, 53, 56, 57, 79, 113, 154, 161, 175, 177, 186, 190, 194, 208, 209, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 237
- fakih 87, 88, 90
- Fâtır 42, 44
- fıkıh 7, 8, 49, 62, 75, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 131, 132, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 196, 231, 236, 238
- Fıkıh 68, 79, 80, 82, 189, 208, 220, 236
- Filistin 209
- Firavun 44, 45
- flört 111, 207
- Fransız Devrimi 19, 143
- frengi 151, 173
- fuhuş 162, 191, 230
- Furkan 41, 56, 103, 216
- Fussilet 42
- gastrointestinal 199
- Gazzâli 85, 86, 87
- genç 9, 20, 25, 26, 27, 29, 36, 51, 54, 55, 91, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 111, 117, 120, 121, 122, 127, 128, 130, 134, 136, 138, 143, 144, 156, 161, 171, 175, 194, 195, 197, 207, 209, 210, 211, 212, 214, 218, 228, 229
- genital 98, 100, 106, 157
- gusül 8, 18, 37, 58, 60, 67, 68, 69, 75, 83, 88, 90, 92, 100, 156, 157, 160, 191, 194
- güvenli 16, 23, 25, 90, 127, 129, 139, 143
- hac 42, 83, 116, 186
- Hadid 42, 44
- Hadis 14, 49, 67, 75, 80, 236, 238
- Hamilelik 42, 191
- Hanefi 72, 80, 81, 82, 84, 236
- haram 50, 64, 72, 106, 116, 120, 130, 162, 163, 168, 186, 194, 195, 232, 248
- Havva 38, 41, 46, 142, 185
- Haya 64, 236, 248
- hedonizm 26
- HIV 16, 20, 21, 30, 31, 117, 125, 137, 139, 140, 146, 147, 151, 157, 164, 171, 173, 180, 193, 194, 217, 227, 229, 230, 242, 243, 257, 258, 259, 261
- Hicr 41, 42, 46
- Hicret 61, 235, 236
- Hindistan 82, 110
- Homoseksüellik 72
- hormon 157
- Hristiyan 13, 14, 18, 19, 20, 70
- Hristiyanlık 142
- Hucurât 41, 44
- Hûd 41, 42, 44, 45, 46
- hurma 40, 55, 199
- Hz. Aişe 37, 59, 60, 67, 68, 121, 175
- Hz. Muhammed 9, 11, 35, 37, 49, 70, 82, 83, 112, 198, 214, 217, 221, 235
- Hz. Peygamber 37, 52, 57, 60, 61, 62, 68, 122, 131, 198, 200, 201, 202, 214, 236, 238
- ibadet 100, 111, 173, 237, 238
- İbn Abbas 52, 54, 58, 60, 61, 68, 71, 73, 92
- İbn Kesir 58, 61, 62, 88, 91, 92
- İbn Kudâme 62, 86, 87, 91
- İbn Mesud 54
- İbn Teymiyye 88

- İffet 40, 105
 imam 95, 215, 223, 251, 252, 265
 inanç 8, 22, 23, 36, 38, 53, 115, 129, 131, 132, 171, 209, 219
 internet 18, 36, 91, 102, 113, 130, 145, 192, 195, 210, 228
 İran 209, 227
 İsa 40, 42, 44, 121
 İslam 7, 8, 9, 11, 14, 17, 18, 25, 35, 36, 37, 38, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 57, 59, 60, 62, 67, 69, 70, 74, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 89, 91, 92, 100, 103, 104, 105, 107, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 121, 122, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 139, 151, 153, 157, 158, 162, 163, 167, 170, 171, 175, 176, 177, 184, 185, 186, 187, 189, 192, 196, 197, 199, 202, 203, 204, 208, 209, 210, 211, 213, 218, 219, 220, 221, 229, 230, 231, 232, 233, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 257
 İslamofobi 9, 207
 İsrâ 44, 45
 İstihaza 191
 İtikaf 237
 kadın 23, 27, 28, 40, 41, 44, 50, 52, 53, 57, 58, 60, 62, 70, 71, 72, 74, 75, 85, 86, 87, 88, 90, 92, 97, 101, 102, 103, 120, 121, 130, 132, 134, 137, 142, 159, 161, 170, 172, 173, 176, 178, 179, 186, 187, 191, 193, 194, 201, 203, 210, 213, 226, 227, 230
 Kamer 46, 72
 Kapsamlı 15, 16, 20, 23, 126
 Kasas 41, 43, 45, 211
 Katar 209
 Kazakistan 209
 Kehf 42
 Kısırlık 42
 Kıyâmet 42, 44, 92
 kız 28, 44, 53, 68, 99, 100, 105, 106, 111, 112, 116, 118, 120, 122, 132, 137, 157, 169, 170, 171, 174, 176, 177, 188, 193, 194, 195, 197, 201, 203, 210, 212, 215, 218, 229
 kimlik 9, 115, 207
 klamıdyâ 151
 Kudûri 80
 Kur'an 7, 9, 14, 15, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 46, 50, 56, 57, 58, 61, 62, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 83, 84, 88, 89, 91, 92, 104, 106, 114, 115, 120, 122, 131, 132, 134, 139, 158, 170, 171, 172, 174, 176, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 196, 198, 202, 203, 210, 211, 212, 213, 214, 216, 218, 220, 221, 226, 229, 230, 231, 232, 235, 236, 237, 238
 Kuveyt 209
 kürtaj 21, 26, 49, 107, 128, 129, 139, 163, 187
 Laik 111, 133
 Lezbiyenlik 74
 Lokmân 42, 44, 46
 Lut 72, 73, 151
 Lübnan 209, 227
 Mâide 41, 43
 Malezya 212, 227
 Maliki 72, 82, 84, 237
 mastürbasyon 21, 29, 49, 72, 74, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 161, 163, 168, 191, 194
 Mastürbasyon 71, 102, 104, 105, 230
 Meâric 41, 44
 Medine 51, 61, 71, 85, 120, 235, 236
 Mehîr 43, 50, 191, 237
 meni 46, 68, 92, 100, 191, 235
 menopoz 156, 200
 Meryem 40, 42, 44, 121
 Meryem Suresi 40
 Mesih 40
 meşru 49, 50, 56, 57, 91, 134, 157, 175, 176
 Meymune 68
 mezi 68, 100, 156
 Mısır 45, 81, 209, 227
 Mısvak 37, 237

- Mufassirin 187
Muhaddissin 187
Musa 41, 211
Müddessir 43
müfredat 8, 119, 155, 167, 191, 217, 225, 227
Mümin 90
Mü'minûn 41, 42, 44, 72, 74
Mümtehine 41
Mürselât 42
Müslim 49, 50, 57, 62, 68, 91, 189
Müslüman 7, 8, 14, 15, 17, 18, 19, 25, 29, 35, 36, 37, 52, 56, 61, 74, 79, 80, 82, 84, 91, 97, 102, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 125, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 137, 144, 145, 155, 157, 158, 161, 162, 167, 168, 170, 172, 174, 179, 183, 187, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 202, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 240
- Nahl 41, 42, 44, 174
namaz 8, 17, 37, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 68, 69, 83, 100, 116, 159, 160, 171, 186, 192, 198, 203
Nebe 41, 44
Necm 42, 44
Neml 44, 46
Nevevi 50, 68, 90, 91, 106
Nifas 191
Nikah 41, 63, 108, 164, 237, 247, 253, 260
Nisâ 41, 42, 43, 44, 45, 50, 216
Nûr 41, 43, 44, 45, 46, 50
Nurul İzah 81
- Okul 19, 22, 125, 138, 169
oral 65, 106, 147, 163, 187, 248, 256
oruç 51, 54, 55, 72, 83, 105, 116, 156, 159, 171, 175, 186, 192, 237
Osman İbn Mes'ud 54
Ovist 39
- Örtü 42
Örtünme 177
Özbekistan 81, 209
- Parafili 69
partner 148, 256
Pedofili 70
penis 98, 99, 101, 117, 156, 169
Pornografi 46
prezervatif 20, 21, 26
Protestanlar 25
psikolojik 22, 56, 84, 102, 105, 110, 122, 130, 135, 137, 155, 156, 157, 161, 167, 168, 170, 171, 175, 197, 207, 212, 213, 225, 230
- Ra'd 42, 44, 176
Rahim 11, 164, 260
Rahmân 41
Ramazan 42, 237
Reform Hareketi 13
regl 18, 35, 37, 42, 43, 46, 58, 61, 83
Resulullah 58, 60, 67, 68, 71, 73, 100, 120, 121, 151, 159, 173, 175, 200, 204, 209, 214, 215, 233
Rûm 41, 42, 46
- Sadaka 237
Sâffât 41, 42
sağlık 7, 8, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 35, 91, 117, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 137, 138, 140, 141, 142, 151, 152, 155, 156, 157, 167, 193, 195, 197, 199, 207, 208, 216, 218, 226, 227, 228, 230, 232, 233
Sahih 47, 49, 57, 63, 64, 65, 76, 77, 78, 94, 108, 165, 180, 189, 205, 222, 223, 237, 245, 246, 248, 249, 250, 252, 253, 258, 261, 263, 264, 265
Sahih-i Buhari 49
seks 14, 16, 18, 19, 20, 23, 25, 35, 36, 38, 61, 89, 91, 93, 102, 106, 117, 127, 129, 130, 153, 163, 187, 226

sığınma 120
SİE 138, 139
Sigara 26, 111
Siyer 52, 189, 237
Sosyal medya 141, 142
sperm 92, 100, 158
sure 41, 237
Sure 41, 237
Sünnet 9, 237
Şafii 72, 82, 238
Şarap 46
şehvet 46, 86, 192
şehvetli 177, 178
Şeriat 58, 171, 172, 178, 179, 185, 194,
230, 235, 238
Şii 72, 82, 83, 84
Şirk 237, 238
Şûrâ 41, 72

Tabiin 83, 84, 187
Tacikistan 209
taharet 79, 83
Tahrîm 41, 42, 44
tahrîmi mekruh 106
Talâk 43
Tanrı 21, 22, 23, 85, 143, 155, 186
Tebe-i Tabiin 187
Tekvîr 46, 122
Tekvîr 45
televizyon 14, 36, 102, 113, 130, 145,
174, 192, 195, 228, 232
Temizlik 67, 158, 190, 191, 194
teori 39
Tevbe 44
Tevhid 238
teyemmüm 43, 68, 69, 75, 83, 160
Teyemmüm 160, 161, 191, 238
Tirmizi 5, 56, 91, 189, 198
tövbe 7, 92, 103, 104
Travestilik 70
Tür 41
Türkiye 209, 227
Türkmenistan 209

uluslararası 15, 138, 239, 240
Urve 37, 60, 69
uykuda boşalma 83, 100, 170
Ümmet 232, 238

Ürdün 209
üreme 15, 16, 20, 35, 37, 38, 39, 46,
57, 99, 101, 125, 126, 127, 135,
142, 155, 156, 176, 185, 204,
226, 227, 228, 230, 232, 233
Üreme 15, 38, 42, 57, 155, 172, 217,
226, 229, 230

vajina 61, 98, 117
Vâkıa 41

Yahudi 14, 19, 20, 25, 70, 225, 236
Yâsîn 41, 42
Yetim 44
Yoksunluk 22
Yüce Allah 9, 35, 39, 55, 128, 197, 214,
232, 236
Yüce Kitap 38, 39, 46, 131

Zariyat 132
Zâriyât 42, 44
Zekat 239
zevk 16, 37, 38, 57, 89, 91, 92, 99, 101,
106, 110, 121, 126, 160, 176,
225
Zina 45, 46, 103, 120, 162, 168, 191,
220, 230, 239
Zuhruf 44
Zümer 42, 104